TSL Analytics, publikasjon nr. 6/2022

Ulven i det norske medielandskapet -

en kvantitativ og kvalitativ undersøkelse

Tore Slaatta / TSL Analytics

Retriever

© Tore Slaatta og TSL Analytics AS

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med rettighetshaver er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Henvendelser om denne utgivelsen kan rettes til TSL Analytics og forfatteren.

Publikasjonen er faglig og språklig fagfellevurdert iht. vedtekter og retningslinjer i Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFFO).

Undersøkelsen er gjennomført på oppdrag fra organisasjonen NOAH - for dyrs rettigheter, i partnerskap med WWF Verdens naturfond, Naturvernforbundet og Foreningen Våre Rovdyr. Prosjektet har mottatt finansiell støtte fra Miljødirektoratet.

Sammendrag

Nyhetsmedienes dekning av ulv kan påvirke hvordan kunnskap, forståelser, holdninger og atferd til ulv utvikles i det norske samfunnet. Vi har foretatt en undersøkelse av norske nyhetsmediers innhold for å fremskaffe kunnskap om hva som kjennetegner nyhetsdekningen av ulven, og hvordan den er strukturert over tid i det norske medielandskapet. Både kvantitative og kvalitative analyser er foretatt i norske nyhetsmedier i ti-årsperioden mellom 2011 og 2020, gjennom systematiske søk og kvantitative målinger i medieanalyse-byrået Retrievers databaser. I ti-årsperioden er hovedsaker kartlagt og gjennomgått mht. tematisk variasjon og regularitet mht. hvilke aktører som preger nyhetsbildet som kilder, hvilken arbeidsdeling det er mellom lokale, regionale og riksdekkende redaksjoner, og hvordan billedbruk, standpunkter og verdier i forhold til ulvens tilstedeværelse i norsk fauna, kommer til syne. Retrievers metadata er benyttet, og i tillegg er 12 uker fordelt på årene 2011, 2015, 2017 og 2020 kodet og analysert kvantitativt og nærlest, artikkel for artikkel. På denne bakgrunn etableres det både synkrone og diakrone funn i materialet med tre tidshorisonter: En tiårsperiode, i og mellom de enkelte år, og i og mellom de utvalgte ukene.

Undersøkelsen viser at nyhetsdekningen av ulv i Norge har endret seg markant siden 2011. Omfanget av nyhetsdekningen av ulv har vært høyt i hele perioden, men hva slags nyheter, og måten de fortelles på, og hvordan de spres, har endret seg. Ulven er klart vårt mest omtalte og best synlige rovdyr, og hevder seg godt i konkurransen med tradisjonelle husdyr og kjæledyr. Riktignok er hunden det mest omtalte dyret, utenom mennesket selv, og sauen synes å være mer omtalt enn ulven. Men ulv kommer foran både elg, katt, ku og geit når det gjelder synlighet og omtale. Den er også svært ofte avbildet, spesielt i de senere årene. Sammenlignet med de andre rovdyrene er ulven over dobbelt så mye omtalt, som rovdyr, sammenlignet med jerv og gaupe, og 65% mer enn bjørn. Sammenlignet med noen mer tilfeldig valgte målestokker kommer nyhetsdekningen av ulv også foran både klimakrise, elbil og virus, når vi studerer tiårsperioden før 2021. Men ulven er langt etter omtale av fotball og Stortinget, og får bare en tredjedel av oppmerksomheten som knyttes til søkeordet "krig", og halvparten i forhold til søkeordet "konflikt". Men det betyr likevel at ulven har svært høy synlighet i norsk offentlighet, og at nyhetsinteressen er enormt stor. At ulven er ca halvparten så mye omtalt som Arbeiderpartiet i tiårs-perioden, sier noe om omfanget.

Men nyhetsdekningen varierer også mye fra år til år, og innenfor de enkelte årene. Nærmere studier av hvilke hendelser som skaper variasjon og vekst, viser at nyhetsbildet har endret seg vesentlig, selv om mange tema også er tilstede i hele perioden. Nyhetsartiklene er samtidig blitt lengere, mer sammensatte, og spesielt etter 2015 fremviser nyhetsdekningen en rutinisert rytme, knyttet til profesjonaliserte, journalistiske nyhetsbeiter og stabile oppfattelser av ulvens nyhetsverdi. Etter 2016 blir nyhetsbildet av ulv dessuten tydelig preget av en politisk strid rundt rovdyrforvaltning og ulvens tilstedeværelse i norsk natur. 2017 er av denne grunn et unntaksår da nyhetsdekningen om ulven dobler seg og inngår i en kompleks, prinsipiell og politisk debatt. Fra da av er det tydelig strid om

ulven, koblet til en konflikt mellom Regjering og Storting, tidvis også mellom partiene innad i Regjeringen. Nyhetene om ulv handler derfor mye om posisjonering, styrkeforhold og politisk handlingsrom i rovdyrforvaltningen fra desember 2016 og utover våren 2017. Det fortsatte å prege nyhetsdekningen også ut 2017 og i 2018. Men så taper omfanget og intensiteten i nyhetsdekningen seg igjen, og i 2020 er nyhetsdekningen av ulv i Norge tilbake på et lavere frekvensnivå enn i 2011. Gjennom tiårsperioden er imidlertid nyhetene blitt varig politisert, og mer tematisk sammensatt enn i starten av perioden. Samtidig er nyhetsdekningen blitt mer forutsigbar og tydeligere knyttet til de byråkratiske prosessene som rovdyrpolitikken har institusjonalisert rundt jakt og bestandsregulering, og som sammenfaller med ulvens liv og væremåter gjennom de ulike årstidene.

I hele perioden er en stor andel av nyhetsrapporteringen om ulv oppslag i lokale medier med geografisk tilknytning til ulvesonen. Det er redaksjonene i Østlendingen, Glåmdalen, Nationen og NRKs regionnyheter som er mest aktive formidlere av ulvenyheter. I regioner der ulven streifer, utenfor ulvesonen, er det mer sesongbetont interesse for angrep på beitedyr og felling av ulv. NTB er en viktig formidler av likelydende nyheter til nyhetsredaksjoner i resten av landet. Allmennkringkasterne NRK og TV2 synes å ha ulik prioritering av ulvenyheter men arbeider i flere formater som debattprogrammer, dokumentar og reportasjer, i tillegg til ordinær nyhetsdekning. NRKs regionskontorer på Østlandet er viktige formidlere av enkeltsaker innad i NRK, og med uklar regelmessighet finner ulven vei til reportasjer i riksdekkende nyhetssendinger i NRK radio og tv. Allmennkringkasterne er viktige iscenesettere og formidlere av politiske debatter om ulv og rovdyrforvaltning, som fremviser kontrære posisjoner og argumentasjonsrekker i forsøket på å opplyse og engasjere publikum.

Vår analyse fokuserer imidlertid på nyhetsproduksjonen i landets ulike nyhetsredaksjoner, og det er en tallmessig overvekt av lokale avisredaksjoner i vårt utvalg, som forsterkes av at nettpublisering telles med. I den kvalitative analysen lar det seg likevel gjøre å skille originale redaksjonelle nyheter fra dobbeltpubliserte og serielt produserte nyheter (NTB). Tematisk indikerer våre analyser at det skjer en viss endring i 2015, da nyhetsdekningen både blir høyere og mer sammensatt. Generelt er det da vekst i omtale av observasjoner, fellingstillatelser, jakt og felling av ulv, og et fokus på svensk ulv, som var tilstede i 2011 og 2012, svekkes. Det er samtidig varierende frekvenser de første årene, knyttet til ulvens rov og skader på beitedyr, som sesongmessig er mer begrenset til sommerhalvåret. Spesielt i 2014 er det en synkende tendens rundt rapportering av ulv, og en usedvanlig stor nyhet om valg av Trygve Slagsvold Vedum som leder av Senterpartiet. Men det er altså først i den sterke veksten desember 2016 og i 2017 at nyheter om ulv blir del av overordnete dragkamper mellom Storting og Regjering, og mellom partiene i regjeringskoalisjonen.

Når de ulike temaene i nyhetsdekningen ses samlet og i forhold til hverandre, og utfylles med casebaserte studier av aktører og sentrale begreper knyttet til verneinteresser og ulvemotstand, indikerer vår analyse at det dominerende og gjennomgående motivet i mediedekningen er ulven som et farlig skadedyr, som må fjernes. I mindre grad er nyhetene fra dag til dag i stand til å formidle positive verdier og verdifulle erfaringer knyttet til ulvens tilstedeværelse i norske skoger. Det betyr ikke at slike nyheter er fraværende, og verneperspektiver kommer regelmessig frem i nyheter om

klager og stevninger av fellingstillatelser og faktabaserte nyheter om ulvebestand og genetisk viktig ulv. Men det gjentakende fokus på observasjoner, skader, fellingstillatelser, jakt og felling, gjør at ulven i størst grad settes opp *mot* menneskers liv og interesser, som en truende, heller enn en truet art. Verneperspektivet med vekt på at rovdyret ulven finnes og kan oppleves i norsk fauna, og har en rett til å være der, er klart mindre nyhetsverdig. De forvaltningsbyråkratiske og juridiske nyhetene som oppstår når naturverninteressentene klager og stevner statlige forvaltningsnivåer, avstedkommer mer sammensatte nyhetsbilder.

Våre kartlegginger av ordsøk har vist at det er et negativt bilde av en uønsket ulv som dominerer nyhetene, som er farlig, angripende, og som gjerne bør tas ut. Stortingsforlikene er de mest siterte faktagrunnlagene, mens Naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen siteres langt sjeldnere. Det dominante nyhetsbildet på ulv som truende skadedyr, reflekteres også i hvilke aktører som oftest blir omtalt og får være kilder i nyhetene. Ulven er først og fremst et gjennomregulert dyr, som avstedkommer nyheter når den bryter regler og standarder i rovdyrforvaltningens institusjonelle rammeverk. De offentlige aktørene dominerer dermed nyhetsbildet på to nivåer: På forvaltningsnivå, når observasjoner gjøres, skader skal dokumenteres og fellingstillatelser gis. Og på politisk nivå, når hendelser veves inn i politiske posisjoneringer og argumentasjoner om bestandsmål og reguleringsinstrumenter (ulvesone, fellingstillatelser, rovviltnemnder, mm). De profesjonelle interesseorganisasjonene er i mindre grad synlige, men fremstår likevel som viktige og strategiske kommunikatorer med ulike muligheter for allianser og posisjoner i utnyttelsen av nyhetsbildet til å fremme sine synspunkter og verdier.

I billedbruken har vi kunnet konstatere at ulven er svært fotogen og mye benyttet i nyheter om ulv, og det er to typer bilder som dominerer. Det ene viser ulven som nylig skutt eller felt, gjerne liggende død på nysnø. Det andre viser ulven i skogen, fotografert profesjonelt av dyrefotografer, eller tilfeldig avbildet av utplasserte viltkamera eller av enkeltpersoner som har støtt på ulv. Ulver får navn etter steder der de hører til, i revir, blir omtalt i forhold til alder, kjønn, og om de er bærere av viktig DNA eller ikke. Nyhetene representerer i så måte en massemedial overvåking av ulv i Norge som både populariserer, mytologiserer og dramatiserer vårt liv med ulven, og utfyller og beriker fortellingene om forskernes forvaltningstekniske telling og teknologibaserte sporingsmetoder.

Innhold

Sammendrag *3*

Innhold 6

1. Om oppdraget og undersøkelsens metoder *9*

Data og kvantitativ metode 9

Kvalitativ metode 10

Rapporten videre 11

2. Variasjon i omfang, medietyper og kilder i et 10-års perspektiv *12*

Variasjon mht. spredning, medietyper og fylker 15

Medietyper og publikumsgjennomslag for nyheter om ulv 18

Ulvesonens betydning 20

Digital spredning? 22

Indikasjoner på nyhetsdekningens omfang 24

3. Analyse og nærlesninger 2011 ..... *27*

Kvalitativ gjennomgang av de viktigste nyhetene i 2011 30

Uke 21 23. - 29. mai, 2011 35

Uke 33 15. - 21. august, 2011 35

Uke 50 12. - 18. desember 2011 36

2011, sett under ett 36

De mellomliggende årene 2012 - 2014 37

2012 37

2013 38

2014 40

4. Analyse og nærlesninger 2015 ..... *42*

Uke 21 18. - 24. mai 2015 47

Uke 35 24. - 30. august, 2015 51

Uke 50 7. - 13. desember, 2015 55

2015, sett under ett og sammenlignet med 2011 59

Det mellomliggende året 2016 59

5. Analyse og nærlesninger 2017 63

Uke 21 22. mai - 28. mai 2017 67

Uke 33 14. - 20. august 2017 70

Uke 50 11. - 17. desember 2017 75

2017, sett under ett og sammenlignet med årene før 79

De mellomliggende årene: 2018 og 2019 80

2019 82

6. Analyse og nærlesninger 2020 85

Uke 21 18 - 24. mai 2020 87

Uke 35 24. - 30. august 2020 92

Uke 50 14. - 20. desember 2020 96

2020, sett under ett og sammenlignet med årene før 100

7 Kilder og nyhetsbeiter (2011-2020) 101

Rovdyrforvaltningen 102

Interesseorganisasjoner og faktaprodusenter 103

De lokale; jegere, bønder, beboere og turgåere 105

8. Casestudier: Ulven som omstridt dyr (2011 - 2020) 107

Skadepotensiale 107

Farlig eller fredelig? 109

Ulvens øvrige egenskaper 113

Jakta, innenfor eller utenfor 115

Konflikt, sameksistens og internasjonale forpliktelser 117

Verneperspektiv vs. fjerneperspektiv 119

Alltid vært i Norge? 121

Mediene mellom ekkokammere og rasjonelle debattsoner 124

9. Sammenfatning og refleksjoner 125

Vedlegg 128

Vedlegg vedrørende forskningsdesign og metode 129

Vedlegg 1 Kodebok 130

Vedlegg 2 Medietyper mm 135

Vedlegg 3 Utvalgte lenker og referanser til offisielle kilder 137

1. Om oppdraget og undersøkelsens metoder

Undersøkelsen som her presenteres, er gjennomført og skrevet av uavhengig forsker og professor Tore Slaatta i TSL Analytics på oppdrag fra organisasjonen NOAH - for dyrs rettigheter, i partnerskap med WWF Verdens naturfond, Naturvernforbundet og Foreningen Våre Rovdyr. Prosjektet har mottatt finansiell støtte fra Miljødirektoratet.

Undersøkelsen bygger på en kombinasjon av kvantitative og kvalitative innholdsanalyser av dekningen av rovdyret ulv i norske nyhetsmedier i perioden 2011 - 2020. Formålet med undersøkelsene har vært å dokumentere og analysere hvordan omfang og omtale av ulv har utviklet seg over tid, i norske nyhetsmedier. Det er lagt vekt på å få frem kunnskap om variasjon og regelmessigheter mht. omfang, tematikk, hendelser, nyhetskriterier, kilder, bruk av faktagrunnlag og mer allment hvordan ulven, som rovdyr, fremstår, i norske nyhetsmedier.

Analysene er gjennomført vinteren 2021/2022 og basert på et samarbeid med medieanalyse-byrået Retriever AS. Langt på vei er prosjektet utformet som en utforskning av de analytiske mulighetene for digitalt basert medieforskning i Retrievers bruker-grensesnitt for analyse. Et forskningsdesign ble utarbeidet i samarbeid med oppdragsgiver september 2021. På denne bakgrunn ble en database etablert for prosjektet gjennom Retrievers analyse- og søkeportaler og prosjektet ble igangsatt november 2021. Utover de formål for undersøkelsen som er spesifisert i kontrakten mellom oppdragsgiver og TSL Analytics, er forsker og forfatter Tore Slaatta uavhengig og uhildet i forhold til de funn som blir avdekket og han tar ikke stilling til de politiske og verdimessige spørsmål knyttet til ulv og rovdyrforvaltning i Norge. Han står også alene ansvarlig for eventuelle faglige feil eller mangler.

Data og kvantitativ metode

Det kvantitative analyseverktøyet er gjort tilgjengelig for TSL Analytics gjennom NOAHs kundeforhold til medie-overvåkingstjenestene til Retriever AS. Retriever foretok høsten 2021 en første rensning av arkivbasen for å minimere feilkilder i materialet. Utgangspunktet er en søkestreng basert på varianter av ordet "ulv", med mange filtre for å luke ut feilkilder når ulv også er egennavn, stedsnavn eller brukes metaforisk. Ulven er stedsnavn både i Bergen og Oslo, og enkelte personnavn følger også lett med inn i utvalget, på samme måte som ordtak og vendinger som "å rope ulv, ulv," eller omtaler av noen som en "grå ulv", "ulv i fåreklær" eller "en ensom ulv". Retrievers forarbeid med arkivet gjør feilene færre, og de som gjenstår kan antas å være mer eller mindre konstante, over tid.

Retriever tilbyr flere grensesnitt for analyse, med pre-kategoriserte variabler basert på artikkelens metadata (publiseringsdato, kilde, tema, medietype, mm.). Disse variablene kan brukes som filtre i søk og gi konkrete opplysninger om variasjoner i materialet. I tillegg identifiserer databasen om det

finnes medietekster som er identiske, noe som gjør det mulig å filtrere bort så man bare har "originale" medietekster. Denne funksjonen er nyttig i vår undersøkelse når f.eks. flere medier benytter den samme *NTB*-meldingen. Gjentakende tekster indikerer samtidig at en nyhet vekker nasjonal interesse, og/eller at redaksjoner ikke setter av egne ressurser til å dekke hendelsen.

I denne studien har vi i stor grad benyttet Retrievers brukergrensesnitt Manage, Arkiv, Analyse og A-tekst. At tekstene er tilgjengelige i Retrievers database gjør at nærlesning av tekster kan gjøres i kombinasjon med kvantitative teknikker. Et viktig metodisk grep i undersøkelsen er å sammenligne ulike tekstutvalg fra ulike perioder. I tiårsperioden ser vi både utvikling gjennom hele tiåret, gjennom hvert enkelt år, og ved å studere spesielt tre uker, i fire utvalgte år. Dette gir en sammensatt forståelse av utviklingstrekk og tendenser i perioden. I den kvantitative databasen kan vi i utgangspunktet ikke skjelne mellom teksttyper. Uansett om det er nyhetsartikler, debattinnlegg eller redaksjonelle kommentarer er utvalgskriteriet i den mest benyttede databasen at "ulv" er nevnt i tittel eller ingress. Men når vi har kodet egne perioder, har vi kunnet skjelne mellom ulike teksttyper. Også i den kvalitative analysen trekker vi inn kompleksiteten i teksttypene.

I årene 2011, 2015, 2017 og 2020 har vi analysert både året som helhet og tre uker spesielt; en på våren, en på høsten, og en før årsskiftet. Her nærleste vi alle artikler og kodet dem for videre kvantitativ analyse. Her fokuserte vi på nyhetsartikler og redaksjonelle kommentarer, mens leserinnlegg er holdt utenfor. Den kvantitative kodingen gjør det mulig å sammenligne ukene både innenfor hvert år, og med tilsvarende uke i de andre årene. Variablene ble utviklet for blant annet å kartlegge aktørene som slipper til som kilder i nyhetene, om det er bilder knyttet til oppslagene, og om artiklene formidles av et nyhetsmedium i, eller i nærheten av ulvesonen. For nærmere beskrivelse av kodebok, se vedlegg 1.

Kvalitativ metode

Vi har nærlest et stort antall artikler fra Retrievers base over nyhetsartikler i Norge. De er blitt lest i et tekstformat som gjengir teksten fullstendig, og viser i de fleste tilfeller også sideoppsett og artiklenes grafiske utforming med uthevet tittel, ingress og journalistens navn, mm. Når det gjelder radio- og fjernsynsnyheter er de gjengitt med tittel og ingress og en lenke til lyd eller video i kanalenes egne arkiver. Vi har kun forholdt oss til den tekstbaserte versjonen i Retrievers grensesnitt, noe som gjør analysene av radio og fjernsyns-nyheter lite detaljerte og gir oss begrenset innsikt i hvordan nyheter adapteres og flyter mellom aviser, radio- og fjernsynskanaler. Det gir imidlertid en tilstrekkelig forståelse av når ulverelaterte nyheter "løftes opp" og f.eks. gis landsdekkende spredning gjennom NRKs rikssendte nyheter på radio og fjernsyn. Nærlesningen er uansett i stor grad basert på avisartikler og gjort i de samme tre tidsperspektivene som vi har brukt i den kvantitative analysen: I tiårsperioden har vi ettergått store utslag av frekvensvariasjon i hvert enkelt år og lest oss frem til hendelsesforløp og hovedfortellinger i nyhetsartiklene i de ukene det er tydelige frekvenstopper. Et "årsreferat" er på denne bakgrunn løpende skrevet for hvert enkelt år, og referatets kvalitative validitet og representativitet er tidvis forsterket med spesifikke ordsøk som utdyper tematiske og

strukturelle særtrekk i materialet. Deretter har vi nærlest artiklene i de tre utvalgte ukene for hvert år og gitt et inngående "ukereferat" også for ukens nyhetsdekning. Den kvalitative lesningen er samtidig systematisk brukt til å kode artiklene og den kvalitative lesningen understøttes dermed av kvantitative mål og figurer.

Den kvalitative lesningen er gjort på grunnlag av begreper og metoder innenfor fortolkende medie- og journalistikkforskning, og tar utgangspunkt i hvilken nyhetsinteresse eller nyhetsverdi som ligger til grunn for at en hendelse blir omtalt og utformet som en nyhetstekst. En tekst er skrevet for noen, om noe som presumptivt skal fange leseres (eller lytteres og seeres) interesse, og satt i en fortolkningsramme som gjør nyheten lesbar og forståelig. Nyhetstekster er i så måte konvensjonelle og standardiserte tekster, som preges både av for-forståelser, sam-forståelser, journalistiske rutiner og profesjonelle forventninger til lesemåter. De dramaturgiske virkemidlene indikerer hvilket narrativ som fortelles, og hvilke fortolkningsrammer ulven beskrives innenfor. I den grad det er mulig, har vi på denne bakgrunn forsøkt å si noe om hvilke forestillinger og fortellinger om ulven, som klarest trer frem i materialet.

Rapporten videre

Før vi går inn på de enkelte årene, gjør vi innledende observasjoner av omfangsvariasjon og variasjoner mht. hvilke medier som bidrar mest til omfanget. Hvilke medier er det som i størst grad rapporterer om hendelser med ulv, og gir ulven synlighet og omtale i norsk offentlighet? Deretter følger fire kapitler (3-6) som baserer seg på de kvantitative og kvalitative analysene av de enkelte årene. I tre uker i hvert år, til sammen altså 12 uker, gjør vi kvantitative kodinger som viser hvordan ukene er sammensatt ut fra predefinerte variabler og verdier. Blant annet ser vi hvordan kilder varierer med nyhetenes hendelser og tematiske koblinger.

I kapittel 7 ser vi nærmere på de profesjonelle kildene og interessentene som dukker opp i nyhetene, og gjør direkte søk i databasen for hele tiårsperioden. Dermed får vi frem hvem som er sitert mest, gjennom hele perioden og i tilknytning til ulike nyheter. Et begrep om nyhetsbeiter trekkes inn for å utvide forståelsen av samspillet mellom hendelser, steder, kilder og temaer som tas opp. I kapittel 8 baserer vi oss på en tilsvarende metodisk tilnærming for å forstå hvordan ulven fremstilles og beskrives ved bruk av bestemte ord og ordkombinasjoner. Igjen viser kapittelet hvordan ulik ordbruk opptrer i ti-årsperioden. I kapittel 9 trekkes trådene sammen.

Tore Slaatta står alene ansvarlig for metodologiske valg, gjennomføringen av analysen og de funn som her rapporteres. Publikasjonen er faglig og språklig fagfellevurdert.

2. Variasjon i omfang, medietyper og kilder i et 10-års perspektiv

Figuren under viser mediedekningen av "ulv", ut fra en forhåndsfiltrert database som omfatter samtlige nyhetstekster i norske, redaksjonelle medier i perioden, som også nevner ordet "ulv" i en eller annen sammenheng. Databasen er filtrert for å få færrest mulig artikler med, der ulv brukes i *andre sammenhenger* enn de som angår *rovdyret* ulv, for eksempel når "ulv" og "ulven" er stedsnavn eller egennavn, eller del av ordtak og munnhell som "å rope ulv, ulv" eller "ulv i fåreklær". Første figur viser månedlig variasjon i perioden fra 1. januar 2011 til 31. desember 2020 i den filtrerte databasen over "all omtale".

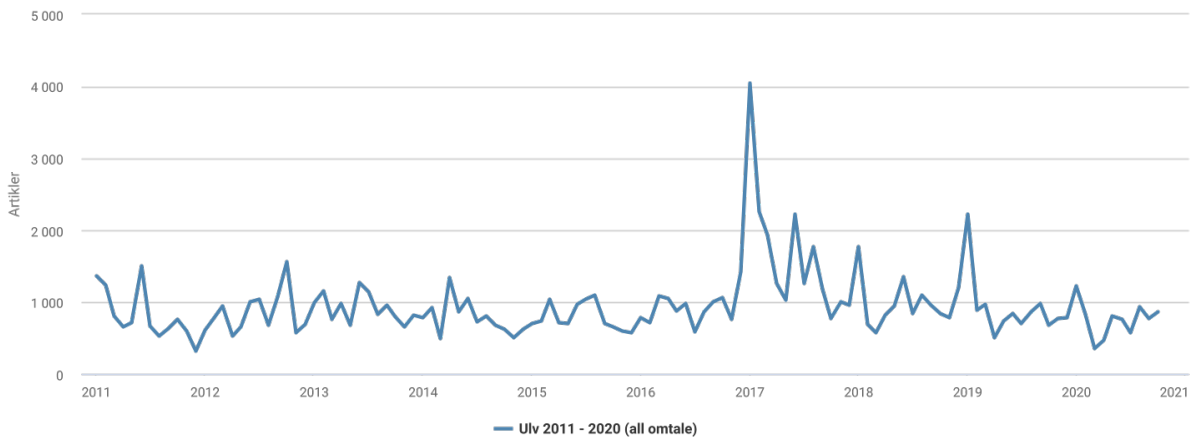

Her er det totale utvalget brukt (all omtale) registrert pr. måned. Denne databasen består av 112865 artikler i perioden, og antyder at nyhetsdekningen av ulv varierer månedsvis mellom ca 500 og 1500 artikler hvert år, med 2017 som et tydelig avvik, og høyere oppmerksomhet (over 1500 artikler i måneden) flere ganger i årene etter.

For å fokusere analysen til å omfatte nyhetsartikler som bedre omhandler *rovdyret* ulv, har vi i den videre analysen benyttet en mindre tekstbase der "ulv" kun opptrer i nyhetsoppslagenes tittel eller ingress. Filteret er en standard funksjon i Retrievers grensesnitt og er det utvalgsfilteret som gjerne benyttes i kvantitativ medieforskning i Norge. Antall artikler og feilkilder blir redusert, og frekvensmålene blir også lavere. For alle kvantitative målinger i denne rapporten gjelder at de ikke kan tolkes som presise målinger av enkeltstående fenomener. Det er variasjoner og forhold mellom ulike tallstørrelser og tendenser i frekvenser over tid, som undersøkelsens resonnementer bygger på.

I figuren under ser vi hvordan nyhetsdekningen i det reduserte utvalget (ulv nevnt i ingress eller tittel) varierer i vår periode mellom 2011 og 2020.

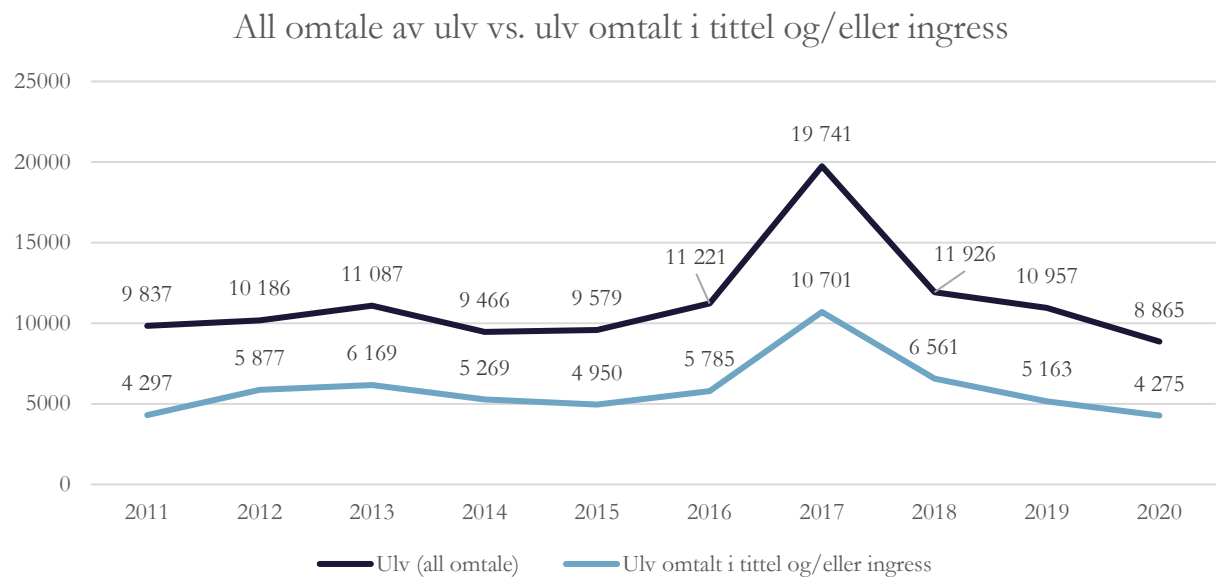

Som vi ser, er dette utvalget formmessig nær identisk med totalutvalget for all omtale i samme periode, med noe mer pregnante spisser i de tidlige årene. Utvalget er samtidig omtrent halvert, og utgjør nå 59049 artikler. Fortsatt vil det kunne være feilkilder i dette utvalget også. Men til en viss grad kan disse regnes som konstante feilrapporteringer, og uten betydning for variasjonene gjennom ti-året.[1] Figuren under viser hvordan totalene for de enkelte årene varierer.

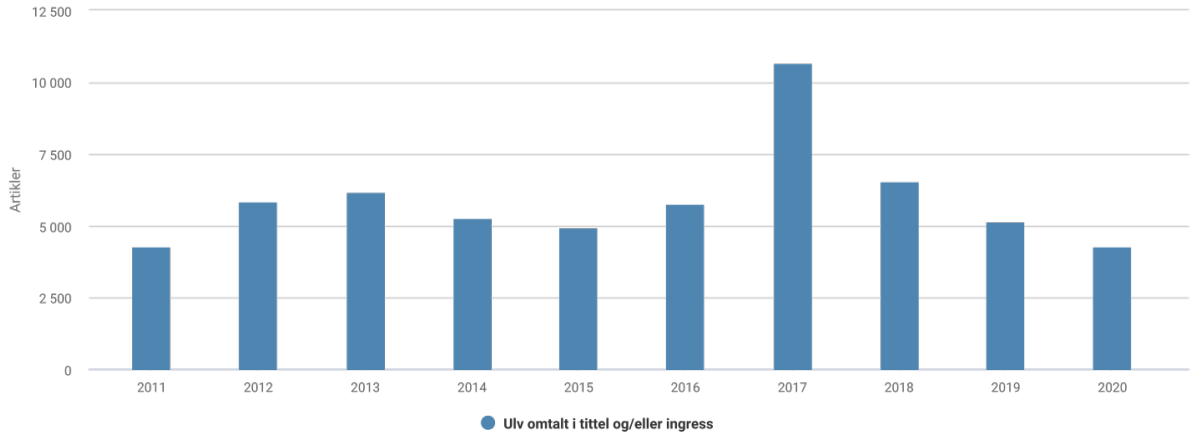

[1] I nærlesningen av de utvalgte ukene senere i rapporten, vil vi både kunne påvise hva feilkildene faktisk er, og skille de ut i våre kvantitative kjøringer.

Vi ser at antall artikler i denne figuren er relativt stabilt gjennom hele perioden, med rundt 5000 treff hvert år, og 2017 som et unntaksår. Deler vi inn før og etter 2017, ser vi at gjennomsnittet pr. uke for den første 6 årene er på 5391 artikler. Gjennomsnittet for de neste fire årene er 6675, men som vi ser med en klar fallende tendens. Tar vi bort 2017 fra beregningene er gjennomsnittet for de tre siste årene 5333 artikler, og totalt er det sunket til 4475 artikkeltreff i 2020.[2]

For å få mer detaljert forståelse av variasjonsmønsteret har vi brutt frekvensene ned på uker i neste figur.[3] Sett samlet er det noen få virkelig store nyhetsuker: Uke 15 i 2014 med 684 treff, første uke i januar 2017 med 820 artikler, uke 2 2017 med 571 artikler, og uke 5 samme år med 482 artikler. I 2018 er det topp i uke 1 med 476 treff, og uke 25 med 359 treff, mens den eneste toppen i 2019 over 450 treff er uke 2 med 453 artikler. Disse nyhetstoppene vil vi belyse årsakene til, utover i rapporten.

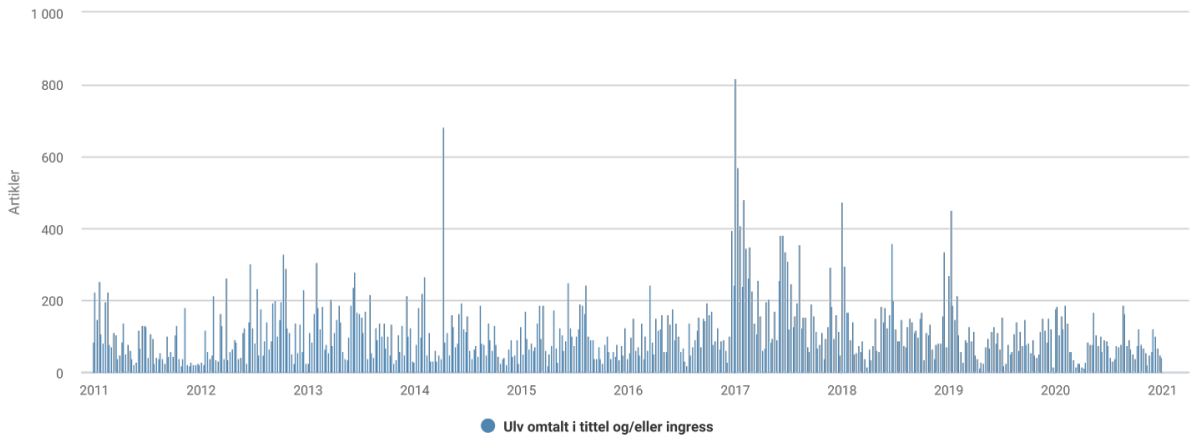

Vi legger merke til at etter at januar-dekningen er over i 2019 (siste topp med antall artikler over 400), faller nyhetens interesse for ulv markant, og at de to etterfølgende årene i perioden varierer dekningen mer stabilt mellom 190 og helt ned mot 10 artikler pr. uke, våren 2020. Vi ser også, at for hele perioden er det ingen uker *helt uten dekning* av ulv, men flere uker med mellom 10 og 20 artikler. Det summer altså jevnt om ulven hver uke i tiåret.

Vi fortsetter å se etter forskjeller mellom variasjonen i nyhetsdekningen før og etter 2017: I perioden *før* årsskiftet 2016/2017 er det flere tydelige uketopper med mellom 250 og 350 artikkeltreff, ca. 17 stykker, og de er mest hyppig i 2012 og 2013. Mens i 2014, 2015 og 2016 er det roligere, med unntaksvise uker med over 200 artikler. Normalen i de seks første årene (frem til 2017) er at nyhetsdekningen varierer mellom ca. 175 og 50 artikler i uka. 60 artikler i en uke tilsier et gjennomsnitt på 10 pr. dag, om vi regner med lørdagene, men ikke søndagene. I den videre analysen er vi interessert i å vite om det er en sammenheng mellom antall treff og hva slags nyhetsmedier som

2 For 2021 er tallet enda lavere, med kun 3212 artikler. Nyhetens interesse for ulven ser ut til å være tydelig fallende inn i det nye tiåret.

[3] Figuren har gitt utgangspunkt for metodiske valg knyttet til nærlesning av årene 2011, 2015, 2017 og 2020, og både nærlesning og koding av artikler i utvalgte uker i disse årene.

dekker dem. Foreløpig kan vi slutte at en større ulve-nyhet sjelden kommer alene, og vi kan anta at når det skjer noe utover "det vanlige", vil nyheter om ulv anta form som ulve-føljetonger, med flere episoder og gjentakende dekning. Det ligger tre klassiske, medievitenskapelige antakelser her. Den første er at en og samme nyhet kan spres raskt (diffusjon). Den andre er at en nyhet på et tidspunkt (gjerne en dag eller et tidspunkt), inngår i en dramatisert fortelling (mediedrama/nyhetsføljetonger) som følges opp og føyes til. Men som vi ser av ukefrekvensene er det sjelden at nyhetens interesse for ulv holder seg på et svært høyt nivå (over 400 artikler) i mer enn én, kanskje to uker (indikasjon er flere blå streker med høy frekvens). Den tredje antakelsen er dermed at "nyhetens interesse" kommer og går, og at nye "ulvesaker" stadig settes på medienes "dagsorden". Det kan synes som om de kan forsvinne like fort som de kommer. Unntaket er i 2017 der vi ser vedvarende høy interesse frem til uke 5 og ny intensitet, men lavere (mellom 400 og 200) på vårparten).

Følger vi årene fra venstre mot høyere, ser vi at toppene som overstiger 400 artikler pr. uke før 2017 kun skjer en gang, i 2014. Generelt er toppene i årene frem til årsskiftet 2016/2017 på mellom 250 og 350 artikler i uka. Vi legger også merke til at det i de tre første årene er en nedadgående tendens det første året (topp på våren), mens det er en oppadgående i 2012 (topp i oktober og november), og mer opp-og-ned i 2013 og 2014. I 2015 og 2016 er det flatere kurver og tilsynelatende mer stabil dekning, frem til det spesielle utbruddet av ulverelaterte nyheter ved årsskiftet 2016/2017. Utover i 2017 kommer ytterligere to topper, før et nytt, og mulig stabilt mønster ser ut å etablere seg. For å forstå hva som styrer og preger variasjonene i disse årene, må vi lese nyhetsbildet mer kvalitativt.

Allerede nå ser vi at 2017 representerer et brudd i nyhetsdekningen, og det blir viktig utover i undersøkelsen å forstå hva slags brudd det er, og hva som skjer i dette året. Og det blir også interessant å se hvordan årene som følger (2018, 2019 og 2020) utvikler seg. Er det kontinuitet mellom årene, eller er journalistikken fundamentalt endret, etter 2017? Foreløpig kan vi bare konstatere at det skjer en tydelig nedgang i dekningsomfang, og i enkelte uker året etter 2017 går dekningen helt ned til 18 artikler (uke 13/2018) og 13 artikler (uke 13/2019). Og ser man bort fra toppene rundt årsskiftene inn i 2018, 2019 og 2020, ser man en klart fallende dekningstendens, tydeligst i 2020, der man for første gang siden desember 2012 får et månedlig frekvensutslag på under 500 artikler. Ellers er det moderate variasjoner med oppadgående tendens frem mot årsskiftet (tydelig i 2019 og 2020) og fallende etter. Mønstrene på variasjonene synes altså å endre seg etter 2017, og igjen fremstår 2017 som både et *unntaksår*; med svært høy dekning i de første ukene av året, og et *endrings-år*; som peker frem mot en annen rytme i ulvedekningen. Dette blir viktige hypoteser å ta med oss fremover, når vi går i gang med årvisse analyser og nærlesning og koding av utvalgte uker.

Variasjon mht. spredning, medietyper og fylker

Hva betyr variasjon og omfang i vårt materiale? En enkel hypotese vi tror blir bekreftet, er at lavt antall treff, kun er lokal dekning, mens et høyt dekningstall pr. uke tilsier at vi har med en godt spredt, nasjonal "ulvenyhet" å gjøre. Ut fra at antall nyhetsredaksjoner i Norge er på rundt ca. 250,

med et stort innslag av små, lokale nyhetsredaksjoner, kan vi anta at et trefftall under 50-60 artikler pr uke tilsier at det er dekning i lokalmediene det er snakk om. En uke med over 100 artikler tilsier bredere lokal dekning (spredning), eller også jevnt høy interesse (dramatisering) over flere dager, sannsynligvis i kombinasjon, med flere oppslag også i regional- og riksmedier. Dekningen på over 200 treff i en uke, er ikke bare en nasjonal nyhet en enkelt uke, men en stor og bred nyhetssak. Men en så enkel sammenheng mellom treff og medietyper stemmer kanskje ikke? Ser vi på en tilfeldig valgt uke med lavt antall treff (f.eks. uke 45, 2015, med 48 treff) ser vi at det kun er nyhetsdekning på Innlandet og rundt Viken, i lokale og regionale medier det er snakk om. Men en annen uke, uke 20 fra 2016 har 60 treff, og viser en helt annen og variert dekning, både i mange av landets lokalmedier, riksmedier og regionalmedier. Også lokalradio og fjernsyn er involvert og en utslagsgivende faktor for spredningen synes å være spredning av NTBs nyhetstekster om ulv. Noen ganger gjenbrukes disse over det ganske land som kortere nyhetstekster og notiser, uten at det ser ut som det er et opplagt lokalt nyhetskriterium som ligger til grunn for gjenbruken. En sak kan altså starte som "lokal" og bli regional eller nasjonal. Saker og hendelser løftes opp og settes på dagsorden av profesjonelle aktører. Andre ganger antar vi at det er nyhetsbyrået NTB (tidligere Norsk Telegrambyrå[4]) som er hovedkilde til større oppslag rundt en stor og viktig ulvenyhet.[5] Som nevnt kan også jevn lokal dekning alle dager i en uke, til sammen gi relativt høyt trefftall, selv om denne nyheten ikke når riksmediene. Vi må altså nærlese flere uker over flere år, for å forstå de egentlige dynamikkene bak spredning, variasjon i medietyper (riks, regional og lokal) og de underliggende hendelsene og nyhetskriteriene bedre.

Retrievers metadata for avistyper gir anledning til å studere fordelinger og hovedtendenser i materialet.[6] Figurene i rapporten er utarbeidet i grensesnittet "Analyse" hos Retriever, og i fordelinger over lokal, regional- og riksmedier vises hvordan nyhetsartiklene i *papiravisene* fordeler seg på trykte riksaviser, regionalaviser og lokalaviser. Også fagaviser/blader og magasiner/tidsskrifter er med. Om vi ser på denne fordelingen på hele ti-årsperioden får vi følgende figur:

[4] Se https://www.ntb.no/om-ntb (sist besøkt 28. mars 2022). Byrået er også eier av 34% av Retriever AS, som ellers eies av det svenske nyhetsbyrået TT. Vårt valg av Retriever baserer seg på vår tidligere erfaring med Retrievers tjenester i norsk medieforskning, blant annet i forbindelse med en utredning om norsk europajournalistikk.

[5] Når databasen til Retriever bruker tittel og ingress som avgrensning, vil vi fortsatt fange opp artikler som kan være korte notiser, dersom "ulv" er nevnt i en overskrift (notiser har aldri ingresser). Enkelte ledere, debattinnlegg, kommentarer og kronikker vil også kunne komme med i utvalget og sannsynligvis forsterke treffantallet når en og samme nyhet får bred dekning.

[6] Retrievers metadata lar oss skille mellom nettbaserte, papirbaserte og audiovisuelle medier, og mellom riksmedier og lokale medier. En egen variabel finnes for å studere fordelinger mellom lokal-, regional- og riksaviser, basert på papirversjonen.

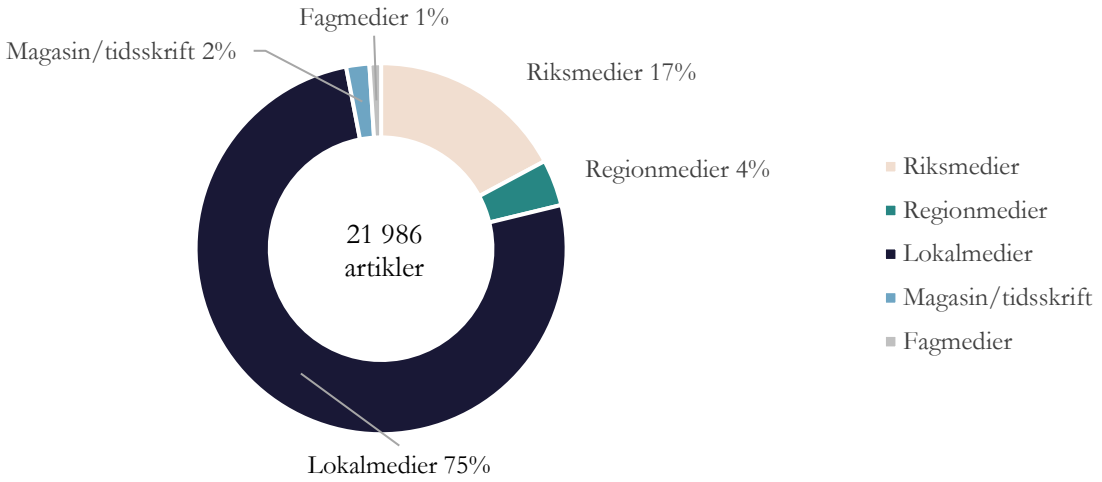

Det er 21986 artikler i dette del-utvalget, som utgjør 37 % av de totalt 59049 artiklene i vårt totalutvalg. Siden de digitale artiklene som står i papiravisene også er telt med i totalutvalget, kan man gå ut fra at fordelingene i figuren er representativ for nær 44000 artikler, altså nær 75%. I delutvalget for papirbaserte medier som figuren altså viser, er 75% av nyhetsdekningen av ulv, i hele ti-årsperioden, nyheter i lokalaviser. Men gitt at riksavisene og regionavisene i antall er langt færre enn antall lokalaviser, er riksmedienes 17% andel et tegn på rimelig bred og vid dekning også i riksavisene. Når vi ser på fordelingen av dekningen totalt på fylker, og unntar dekningen i riksmediene (dette er en funksjon i Retrievers grensesnitt Superanalyse), ser vi at nyhetsdekningen er størst i Innlandet og i de mediene vi senere skal kode som "i og ved ulvesonen".

Norske fylker	Antall
Innlandet	13 336
Viken	9 815
Trøndelag	3 918
Vestland	3 066
Agder	2 982
Troms og Finnmark	2 916
Møre og Romsdal	2 714
Vestfold og Telemark	2 639
Nordland	1 439
Oslo	1 161
Rogaland	712

Nyhetsdekningen i Innlandet og Viken til sammen utgjør 51,7% av artiklene totalt. Siden Retrievers base både inneholder artikler fra avisenes nettaviser og papirutgaver, og dessuten følger utvalgte nettsider og nyhetstjenester som bare formidles på nett, er også neste figur viktig å ha in mente:

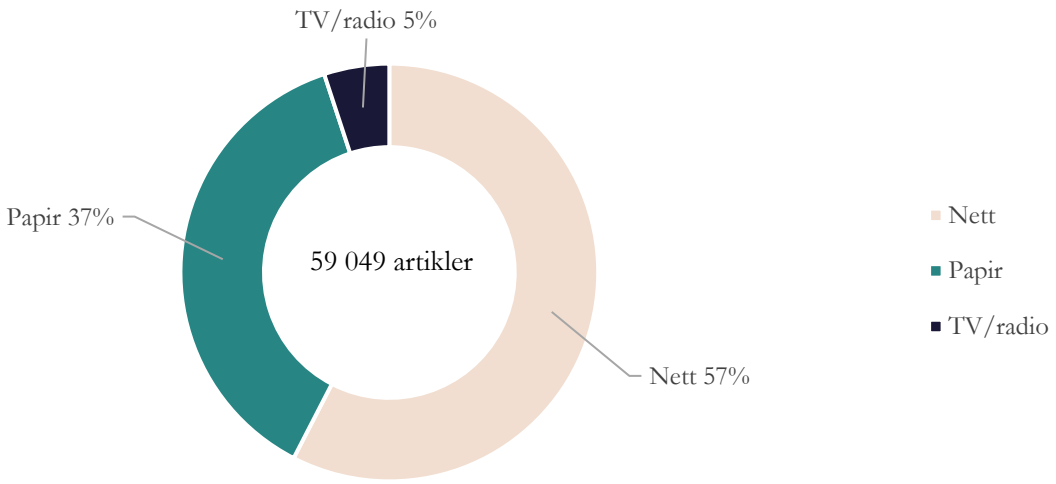

Utvalget består av en god del like artikler, og et viktig filter i Retrievers database er derfor muligheten til å veksle utvalg når duplikater og "lignende artikler" er med eller ikke. I rapporten har vi i hovedsak forholdt oss til at duplikater og lignende artikler er med. I tillegg til at nyheter dobbelt-publiseres på papir og nett (bak betalingsmur, eller åpent), er som tidligere nevnt en hovedårsak til at vi får et høyt antall duplikater, at NTBs nyhetstekster kopieres og gjenbrukes i mange norske nyhetsmedier. Også i riks- og regionalmedier med store redaksjoner.

Medietyper og publikumsgjennomslag for nyheter om ulv

Den tradisjonelle måten å dele inn nyhetsmedier på, og særlig aviser, er å la tre indikatorer dele dem inn, knyttet til om geografisk utbredelse er nasjonal, regional eller lokal, om redaksjonen har en dedikert misjon eller oppdrag på et spesifikt saksområde (eller overfor en spesiell målgruppe), og om distribusjonen er organisert som abonnement eller enkeltsalg. Det geografiske og politiske har formet norsk presse, og fremdeles anes historiske linjer i nyhetsmedienes geografiske, politiske, økonomiske, kulturelle og religiøse posisjoner i den norske medieorden.[7]

I figuren over så vi at i stor grad er omfanget i ulvejournalistikken nyhetsrapportering i lokale medier. Det betyr at det er et omvendt proporsjonalt forhold mellom antall artikler og geografisk spredning. Den lokale produksjonen og distribusjonen av ulvenyheter, der rapporteringen er størst, når færre mottakere enn riksmediene og regionmediene, som har lavere antall artikler (oppslag/treff). Vi kan altså ikke slutte fra at dekningen er stor eller liten, til hvilken gjennomslagskraft en artikkel har. Det foreligger generelt lite forskning i Norge om de lokale nyhetsmedienes symbolske og ideologiske rolle i norsk offentlighet, og vi vet for lite om den lokale journalistikkens evne til å skape og/eller forsterke virkelighetsforståelser og opinionsdannelser i

[7] Se Slaatta, Tore (2003) *Den norske medieorden.* Oslo: Gyldendal Akademisk

lokalpolitikken.[8] Det vi helt sikkert kan si, er at de lokale medienes tilstedeværelse og *potensielle synlighet* øker, når de digitale medieplattformene overtar offentligheten på bekostning av fysisk distribuerte papirmedier. Alle medier blir potensielt nasjonale, og kan ha abonnenter over det ganske land. Det er imidlertid strategisk risikabelt for lokale redaksjoner å svekke en lokal forankring, til fordel for en nasjonal, eller for den saks skyld internasjonal. Det er den lokale "samfunnskontrakten" som er den viktigste ingrediensen i lokalavisenes forretningsmodeller.[9]

Retrievers database har en metadatafunksjon som angir potensielt antall lesere som kan nås, og som vi ser under, er denne figurens variasjoner nokså sammenfallende med grafen for dekningsomfanget. Det *er* altså en sammenheng mellom mye dekning, og mange lesere nådd.

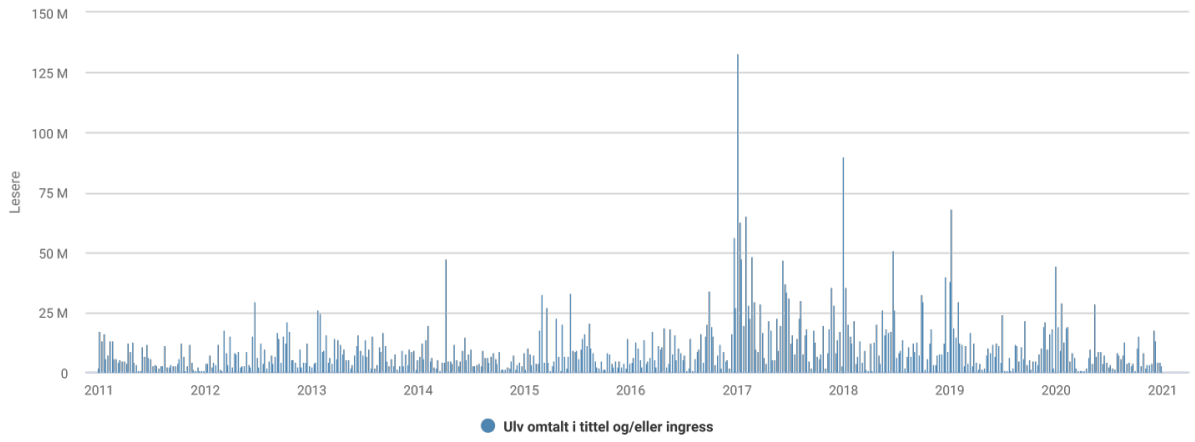

Men akkurat hvordan denne er, og hvordan formidlingen foregår mellom det lokale og det nasjonale, er det ønskelig å belyse mer. Det er en form for arbeidsdeling i den norske medieorden: Redaksjonene i riks- og regionmediene overvåker de mindre, lokale, og nyhetsbyråene, og gir dem videre distribusjon. Og *NTB* tilbyr sine mange abonnenter et stort utvalg av nyhetstekster (og bilder) som kan reproduseres eller brukes som kilde til egne oppslag. Men på veien fra lokalt til riksdekkende kan hva som er av "nyhetens interesse" forandre seg.

Ulv- og rovdyrpolitikk i Norge er uansett av en type politiske saker som både har lokale og regionale sider. Lokalt er det mye oppmerksomhet knyttet til ulvens faktiske tilstedeværelse i norske skoger, mens det nasjonale, rikspolitiske kan handle mer om den politiske forvaltningen av rovdyrbestander i Norge, og de internasjonale forpliktelsene på feltet: Redaksjonenes ulike posisjoner og geografiske tilhørighet vil dermed gjenspeiles både i hvilke hendelser som avstedkommer nyhetsdekning og hvordan nyhetsoppslag vinkles. De mediene som definerer seg som riksmedier, og som ligger tett på

[8] Sammenhenger mellom mediedekning og holdningsendringer er ikke undersøkt i dette forskningsprosjektet.
[9] Kall det gjerne en form for "symbolsk kapital", i tråd med hvordan omdømme og kulturell verdsettelse forstås av den franske sosiologen Pierre Bourdieu, se f.eks samtaleboka *Free Exchange* med kunstneren Hans Haacke, Polity Press, 1995 og den tidligere nevnte boka *Den norske medieorden,* Gyldendal Akademisk, 2003.

det vi kaller et allmennoppdrag i nyhetsjournalistikken, vil ha andre nyhetskriterier og vinklinger enn de lokale og regionale mediene. De redaksjonelle posisjonene er noe som kontinuerlig forhandles og nedfelles redaksjonelle strategier, organisasjonsmodeller og i forretningsmodeller for digitale satsninger, med ulike kombinasjoner av fysiske og digitale distribusjonsplattformer. Mer eller mindre uttalt og konsistent kan redaksjoner flagge standpunkter om ulv i Norge i ledere og kommentarer.[10]

Det konfliktfylte i ulvesaken, gjør samtidig at allmennkringkasterne, ut fra sine samfunnsmessig definerte oppdrag, er pålagt å bestrebe et balansert blikk, som gjør at samme nyhet kan leses av målgrupper i begge leire; både de som er positive til ulv, og de som er negative til ulv i Norge. Nyhetskriteriet de benytter kan like gjerne være nivået på debatten i andre medier som konkrete hendelser. Allmennkringkastere må, ut fra sine posisjoner og konsesjonsbetingelser, kunne forventes å synliggjøre stridstema i samfunnet og gi rom for balansert formidling av ulike argumenter og talspersoner. *NRK* og *TV2*s rikssendinger tillegges størst gjennomslagskraft i offentligheten, men konkurransen om å sette dagsorden overfor politiske og økonomiske styringseliter er stor. Regionavisene, våre to boulevard-aviser (*VG* og *Dagbladet*) og de såkalte meningsbærende mediene som *Nationen, Dagens Næringsliv, Klassekampen, Vårt Land* og ukeaviser som *Morgenbladet* og *Dag og Tid* m.fl. inngår i et mektig nyhetskretsløp.

Ulvesonens betydning

Spesielt de lokale mediene innenfor og i nærheten av ulvesonen, må forventes å dekke det fysiske nærværet av ulven langt oftere, og ut fra forventninger om at ulvens tilstedeværelse vil kunne skape nyheter om møter mellom ulv, mennesker og andre dyr, og ut fra oppfatninger og holdninger til ulv i det lokale nedslagsfeltet. Dette nærværet vil ventelig gi en annen nyhetsinteresse enn den som kommer til syne i riksdekkende og meningsbærende nyhetsmedier. Et unntak må forventes i forbindelse med riksavisen *Nationen*, som har en dedikert interesse knyttet til landbruksinteresser i rovdyrpolitikken.[11] Søk i Retrievers database viser at de mediene som oftest rapporterer om ulv, først og fremst er *Østlendingen* og *Nationen*, deretter kommer *Glåmdalen*, *Gudbrandsdølen Dagningen, Hamar Arbeiderblad* og *NRK Innlandet*.

[10] Vi har ikke undersøkt ledere spesielt, og kjenner ikke til om eller når norske redaksjoner eventuelt har erklært tydelige posisjoner i spørsmål knyttet til ulv.

[11] Nationen vil derfor, av praktiske og analytiske hensyn, kodes i de neste kapitlene som å være lokalisert innenfor ulvesonen. Blant nyhetsmediene i Norge som oppfattes å ha en positiv redaksjonell holdning til ulv i Norge, er først og fremst riksavisen Dagbladet. Dagbladet kategoriseres uansett som utenfor ulvesonen, og som riksmedium.

De seks største på nyhetsdekning av ulv:

1. Østlendingen

2. Nationen

3. Glåmdalen

4. Gudbrandsdølen Dagningen

5. Hamar Arbeiderblad

6. NRK Innlandet (tidligere NRK Hedmark og Oppland)

Ulvesonen i Norge er skravert med rødt i figuren under, som er hentet fra Miljødirektoratets nettside:[12]

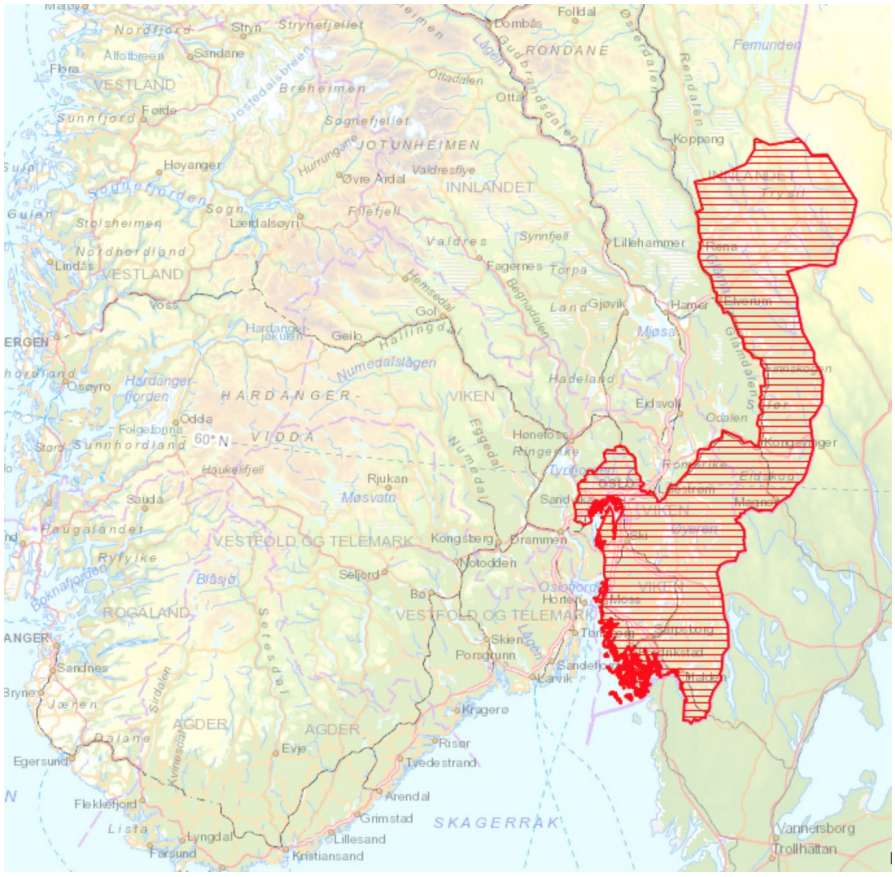

[12] Se https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/vilt/rovvilt/ulv/ (sist besøkt 15.12.2021)

Etter disse største og viktigste produsentene av ulvenyheter følger en mer broket forsamling av nyhetsmedier. Fortsatt dominerer lokale og regionale aviser i eller i nærheten av ulvesonen. Men i tillegg kommer *NRK* riksdekkende kanaler høyt på listen, sammen med aviser som *Klassekampen, Adresseavisen, Aftenposten, VG, Dagbladet* og *Dagsavisen*. På grunn av dobbeltpublisering på nett og papir dukker flere medier opp på listen, to ganger. Også *P4* og *ABC Nyheter* har mange nyheter om ulv. Retrievers oversikt over mediene med mest ulvedekning, fra plass 7 og nedover, er gjengitt under. Vi legger merke til at Klassekampen er på plass 13, foran Aftenposten (plass 17), VG (plass 19) og Dagbladet (plass 22) og Dagsavisen på plass 26. Øvrige plasser på listen er lokale medier og/eller rent nettbaserte nyhetsredaksjoner og radiostasjoner.

Kilde	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
NRK	101	126	284	164	119	88	882
Romerikes Blad	192	118	262	128	80	71	851
Oppland Arbeiderblad	99	125	273	135	127	85	844
Arbeidets Rett	59	75	226	240	117	110	827
Snåsa Nytt	288	314	198	19			819
Østlendingen	223	111	211	86	92	53	776
Klassekampen	72	125	245	116	131	77	766
Indre Akershus Blad	101	119	218	120	89	78	725
Adresseavisen	66	112	253	101	60	53	645
ABC Nyheter	45	76	186	142	105	64	618
Aftenposten	86	86	186	84	89	85	616
Aftenposten - Login	68	100	193	89	84	72	606
VG	74	85	197	101	83	43	583
Hamar Arbeiderblad	73	91	220	104	46	38	572
Glåmdalen Pluss		80	180	110	122	71	563
Dagbladet	66	57	171	70	90	81	535
P4	45	62	206	97	80	42	532
Folkebladet	70	101	189	65	56	50	531
Gudbrandsdølen Dagningen	75	68	171	103	44	67	528
Dagsavisen	75	67	163	94	84	38	521
Sunnmørsposten	70	92	166	74	61	54	517
Smaalenenes Avis	78	53	177	70	87	39	504
Arbeidets Rett Pluss		27	85	160	114	112	498
Oppland Arbeiderblad	70	55	197	80	46	33	481
Nettavisen	35	43	134	100	78	70	460
Avisen Agder	66	87	189	81	30	2	455

Digital spredning?

Nettbaserte nyheter er delt på sosiale medier og Retriever tilbyr en tjeneste som fanger opp hvilke nyhetsoppslag som får flest interaksjoner på sosiale medier i vår ti-årsperiode. Det viser seg å være nyheten om at TV-aksjonen til støtte for WWF i 2020 vil bli boikottet av ordførerne i Nord-Østerdalen. Saken er bl.a. formidlet av NRK Innlandet 26. mai 2020. Interaksjoner inkluderer her delinger, kommentarer, likes og reaksjoner på Facebook og Twitter. Under har vi beskrevet de tre sakene med flest interaksjoner mer inngående:

https://www.nrk.no/innlandet/boikotter-tv-aksjon-pa-grunn-av-ulv-1.15029789

Ordførerne har fått "sterke signaler" fra befolkningen, sies det, og innsamlingsansvarlig i NRK "forstår" dilemmaet, men siteres på at innsamlingsaksjonen "ikke handler om ulv". Han ser heller ikke bort fra at det kan bli "motreaksjoner". Og delingen og engasjementet knyttet til innslaget kan dermed være både blant motstandere og tilhengere av ulv. Kanskje er det motreaksjonen som mobiliserer? Resten av listen tyder på det: Den neste saken er et oppslag om at de lokale rovdyrnemdene ønsker å ta ut fem ulveflokker i lisensjakta, dobbelt så mange som det faglige sekretariatet har rådet dem til, og 30% av ulvene i Norge, hevder TV 2 i oppslaget som altså er nest mest delt i perioden 2011 - 2020, 8. oktober 2020.

https://www.tv2.no/nyheter/11697575/

Tredje mest delt, er fellingen av en ulv i Rogaland høsten 2020, der det er 17 år siden sist. Ulven var ikke observert eller identifisert som en ulv som hadde gjort skade, men "burde ikke være der", sier medlemmer fra jaktlaget, som straks rykker ut og skyter ulven. Igjen er det NRKs regionalredaksjoner som opprinnelig har saken 17. oktober 2020.

https://www.nrk.no/rogaland/ulv-skoten-i-rogaland-1.15204416

Felles for artiklene på interaksjonstoppen, er spektakulære bilder av skutt ulv. Vi ser også av listen at det er riksmedienes oppslag, ikke lokalmedienes, som engasjerer mest. Mens TV2 generelt har lav nyhetsdekning av ulv, sammenlignet med NRKs distrikts- og rikssendinger, har de saker som er mye delt. I dette innslaget fra TV2 er det brukt arkivbilde fra Statens naturoppsyns felling av to ulver i Rendalen 2019, distribuert av NTB. Fellingstillatelse ble gitt og felling foretatt så raskt, at alt formidles i en og samme nyhet. Igjen kan man mistenke at delingen skjer vel så mye blant ulvetilhengere, heller enn ulvemotstandere, avhengig om man feirer at ulver blir skutt, eller deler nyheten i forferdelse og sorg: Alle nyhetene på delingslisten unntatt den første, handler om jakt, skyting og nyheter om skutt ulv.

Kilde	Overskrift	Dato	Antall interaksjoner
NRK Innlandet	Boikotter TV-aksjon på grunn av ulv	26.5.2020	9885
TV2.no	Vil skyte hver tredje ulv	8.10.2020	9094
NRK Rogaland	Ulv skoten i Rogaland	17.10.2020	9071
TV2.no	Årets første ulv er skutt	1.12.2016	6199
TV2.no	Norsk ulv skal skytes: - En skammelig politikk	19.5.2016	2933
Aftenposten.no	Ikke bare 37, men 47 ulver skal skytes i vinter	16.9.2016	129
Dagsavisen	Boikotter Norge etter ulvejakt	12.1.2018	87

Indikasjoner på nyhetsdekningens omfang

Utover i rapporten vil det komme flere kvantitative figurer som viser variasjon over tid på nyhetsdekning og bestemte søkeord. Her følger noen indikasjoner som forteller noe om ulvedekningens omfang i forhold til nyheter om andre ting. Hva kan vi si om mediedekningen av ulv, sammenlignet med andre temaer og hendelser? Hva med de andre rovdyrene, for eksempel?

For å gjennomføre slike søk må vi ut av vår dedikerte database for ulv, og over i A-tekst generelle arkiv. Feilkildene vil da være flere; jerv vil både være et rovdyr og et fotballag på Sørlandet. Bjørn vil være et populært fornavn, med høy hyppighet. Vi har valgt å koble på ordene ulv, jerv, gaupe, bjørn og kongeørn med "rovdyr", og får følgende resultat for perioden 2011 til 2020[13]:

ulv AND rovdyr	20.549 treff
bjørn AND rovdyr	13.492 treff
jerv AND rovdyr	10.758 treff
gaupe AND rovdyr	9.257 treff
kongeørn AND rovdyr	2.493 treff

Feilkildene skulle dermed være eliminert, og tallene viser tydelig at ulv omtales dobbelt så mange ganger som jerv, og gaupe, og også langt oftere enn bjørn, når dyrene samtidig omtales som "rovdyr". I en god del tilfelle må vi regne med at det er oppramsinger av alle dyrene som dukker opp, som de vil gjøre i tabeller og faktabaserte oversikter og nyheter om rovdyrene i Norge. Den originale dekningen av ulven blir i så fall enda høyere, relativt sett. Men hvor mye er mye? En sammenligning med helt andre dyr i A-tekst kan gi noen indikasjoner på omfanget av ulvenyheter. Her har vi ikke bestrebet oss på å fjerne feilkilder, så i hvert fall jerv og delvis ulv må antas overrapportert. Dubletter er ikke unntatt. Vi får følgende tall for tiårsperioden, og enkeltordet i ubestemt entall og sammensatte ord (med *, f.eks. ulver, ulvestamme og ulvesone) er listet hver for seg:

menneske*	3 656 166
hund*	1 914 850
sau*	529 799
ulv*	356 695
katt*	287 077
elg*	211 277
jerv*	118 316

[13] Dermed er antall artikler totalt i A-tekst ikke det samme som i våre filtrerte utvalg ulv all omtale (n=112865), eller ulv i tittel eller ingress (n=59049). Antall artikler i Retrievers A-tekstbase med treff for søkeordet "ulv*" for perioden 2011 til og med 2020, er 356705 (inkludert lignende artikler).

geit*	112 480
gaupe*	39 950
flått*	36 348
kongeørn*	9 230
brunsnegle*	7 908

hund	189 774
ulv	102 592
sau	92 018
jerv	91 889
elg	91 886
katt	76 593
ku	55 643
gaupe	24 955
geit	22 680
okse	19 015
kongeørn	7 748

Asterisk i etterkant av søkeordet betyr som tidligere nevnt at vi teller med tilfeller der ordet har flertallsendelser eller ordkoblinger, f.eks. til hundedressur, kattebilder, flåttbitt, osv. Rangeringen viser at ulven er vårt fjerde mest omtalte dyr, nest etter menneske, hund og sau, og fra før vet vi at ulv er vårt mest omtalte rovdyr, anslagsvis 3 ganger så mye omtalt som jerv.

Utenfor dyreriket kan vi også se om vi kan finne indikasjoner på omfanget av ulvenyheter. Vi har valgt en rekke ord, og testet dem i samme periode som over, i A-tekst fra 2011 til 2020.

fotball*	2 692 577
Storting*	1 908 056
fotball	1 089 011
krig*	1 050 381
konflikt*	772 515
Arbeiderpartiet	626 131
ulv*	356 695
krig	316 491
konflikt	287 077
elbil*	179 520

ulv	102 592
virus*	65 981
klimakrise*	31 424

Listen indikerer at norske nyheter først og fremst handler om politikk og sport, er konflikt- og prestasjonsorienterte og at vi har vært langt mer opptatt av fotball de siste årene, enn f.eks. av krig, elbiler, virus og klimakrise. Omtale av "ulv" måler bare 13% av omtale mot omtale av fotball, men måler 57% mot omtale av Arbeiderpartiet, målt ut fra antall artikler i A-tekst som inneholder ordene.

Ulv i forhold til andre ord i listen (i prosent):

menneske*	10%
fotball*	13%
Stortinget	30%
krig*	34%
konflikt*	46%
Arbeiderpartiet	57%

Omtale av ulv slår også el-bil, virus og klimakrise med klar margin. Vi skal se nærmere på hvordan ulven kobles til andre ord i, når vi undersøker de enkelte årene i senere kapitler. I A-tekst-arkivet for hele tiårsperioden får vi noen tilfeldig valgte indikasjoner på hva vi har i vente:

ulv AND jakt*	29.795
ulv AND sau*	26.129
ulv AND skade*	25.893
ulv AND natur*	7.920
ulv AND farlig*	4.886

Oppsummert er ulven altså det mest omtalte dyr, etter menneske, hund og sau, og det klart mest omtalte rovdyret. Ulven er betydelig mer omtalt enn katt, elg og ku og andre mindre oppmerksomhetskrevende dyr som okse, gaupe, kongeørn og geit. Ikke overraskende er "menneske" det mest omtalte dyr i norske medier, og omtalen av ulven når bare opp til en tiendedel av nyhetsomtalen av ordet "menneske". Men det må egentlig tas som en indikasjon på bra synlighet for medieulven.

I neste kapittel begynner vi nærlesningen av fire utvalgte år, 2011, 2015, 2017 og 2020. Også de mellomliggende årene blir gjennomgått og sett i sammenheng med foregående år. Hele tiden veksles det mellom kvantitative og kvalitative metoder, og spesielt innenfor tre utvalgte uker, hvert år, vil artikler både kodes og nærleses.

3. Analyse og nærlesninger 2011

For 2011 som helhet er det 4297 treff og frekvensfordelingen er gjengitt under.[14] Det er stor forskjell mellom antall treff totalt, og det vi kaller originale treff (2333). Det skyldes at mange medier publiserer dobbelt på nett og papir, og at mange helt eller delvis benytter NTBs nyhetstekst i dekningen av ulv. Følger vi frekvensfordelingen fortløpende fra høyre til venstre ser vi at det er 11 uker med rapportering rundt og over 100 treff, hvorav 3 har over 150 treff og en episode mellom 150 og 200 treff.

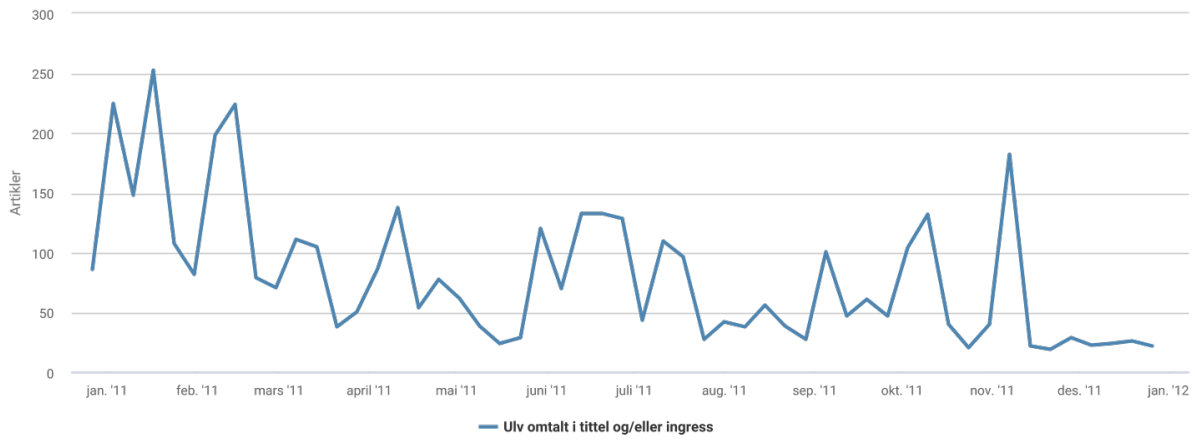

[14] Duplikater er her med i utvalget og frekvensmålene gir dermed et riktig bilde på omtalevariasjon i perioden. Merk at gjenbruk av NTBs meldinger (og andre direkte nyhetstjenester på nett som f.eks MyNewsdesk/Cision og DNB nyheter) da telles med. Digitale nyhetstekster på nettutgave av samme papiravis telles også med (en gang), fordi det ikke regnes å være overlappende lesere. Når duplikater *Ikke* er med, vil frekvensfordeling for omfangsdekning ha et lignende mønster, men vise mindre utslag og mindre forskjeller mellom høy og lav dekning.

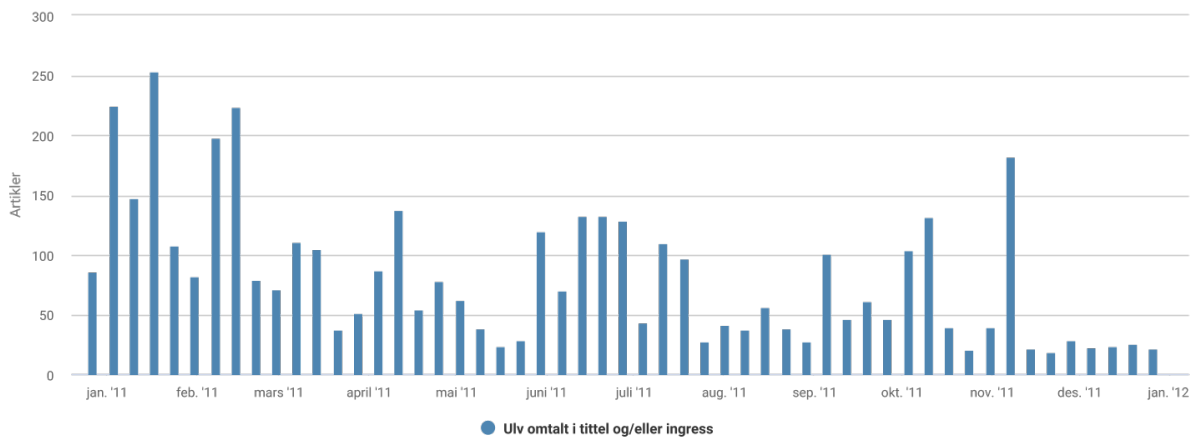

Mediene som dekker ulven dette året er i særdeleshet lokal- og regionalmedier i og i nærheten av ulvesonen. Ser vi på fordelingen mellom ulike papiraviser, er det 72% lokalaviser, 20% regionalaviser og 8% riksaviser som står for det meste av de avisformidlete nyhetene dette året. Nyheter formildet på papir utgjør 38% av totalen.

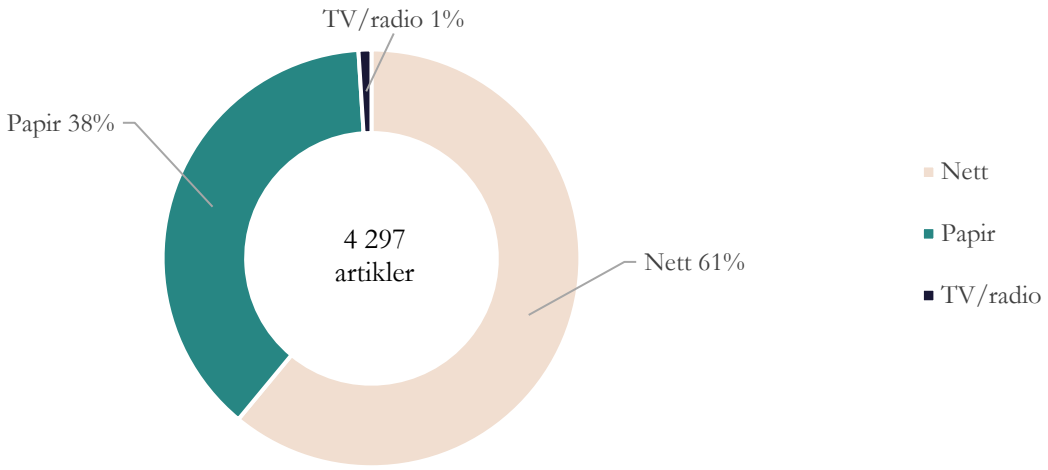

Fordelingen mellom papiravisene (med tidsskrifter og fagblader) gir følgende sirkeldiagram.

Ser vi på fordelingen blant avisene får vi følgende figur for 2011:

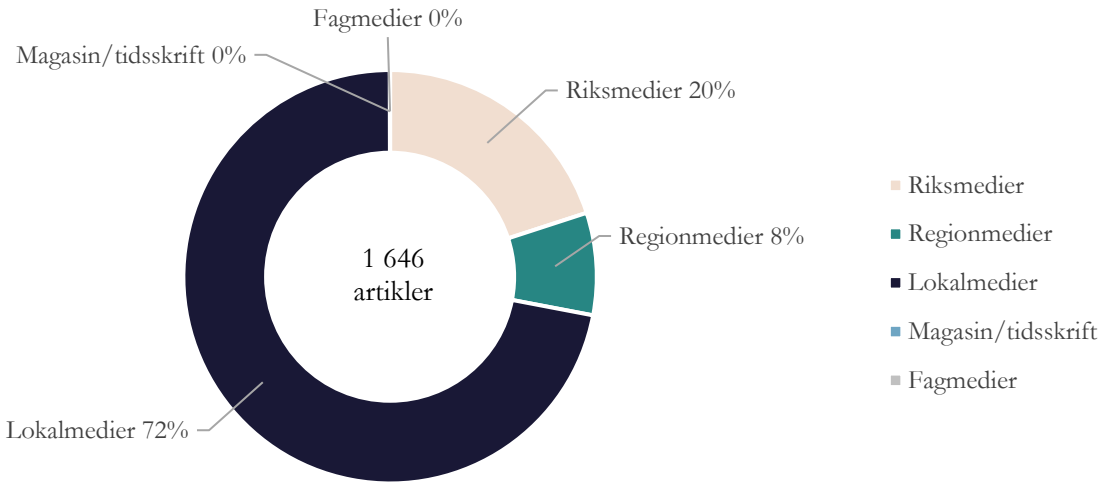

Det er mye nettpublisering og langt høyere dekning i Innlandet og Viken enn i landet for øvrig. De fem mest-rapporterende nyhetsmediene er lokal- og regionmediene i og ved ulvesonen: *Østlendingen, Smaalenene avis, Nationen, Glåmdalen* og *Hamar Arbeiderblad.* Vi går videre med å nærlese de enkelte, utvalgte ukene. På listen som følger over de 10 største nyhetsprodusentene, legger vi merke til at *Østlendingen, Nationen* og *Glåmdalen* dobbelt-publiserer på papir og nett, og derfor opptar to plasser hver, på listen.

Dekning per kilde Ulv omtalt i tittel og/eller ingress

Kilde	01/11	02/11	03/11	04/11	05/11	06/11	07/11	08/11	09/11	10/11	11/11	12/11	Total
Østlendingen	42	35	19	6	11	14	21	19	23	24	16	13	243
Smaalenenes Avis	56	42	27	27	23	3		4	4	6	4	1	197
Nationen	32	21	10	11	3	20	14	6	12	13	6	8	156
Østlendingen	23	17	12	2	4	11	11	12	12	19	8	8	139
Glåmdalen	30	20	2	2	11	8	8	8	10	6	15	10	130
Nationen	11	16	7	3	5	6	13	11	11	5	4	3	95
Glåmdalen	25	10	3	7	4	4	8	6	5	5	8	3	88
Halden Arbeiderblad	20	17	11	7		8	1	1	1	3	1	1	71
Hamar Arbeiderblad	12	9	5	2	8	10	4	7	3	5	2	1	68
Aftenposten	9	14	5	7	2	10	4	7		3	2	1	64
Agderposten	7	10	19	1	5	2	2	1		1	1	2	51
Total	836	589	335	374	186	541	293	188	256	316	281	102	4297

Fordelingen av nyhetsdekningen på fylkene, viser en markant forskjell mellom frekvensene i Innlandet og Viken, i forhold til resten av landet. Riksmediene er utelatt i oversikten, noe som forsterker Oslos svake rapporteringsgrad i oversikten (ref. Aftenpostens posisjon i tabellen over).

Norske fylker	Antall
Innlandet	908
Viken	850
Troms og Finnmark	277
Trøndelag	263
Vestland	245
Agder	244
Nordland	205
Vestfold og Telemark	185
Møre og Romsdal	173
Rogaland	91
Oslo	40

Kvalitativ gjennomgang av de viktigste nyhetene i 2011

Året starter med oppslag omkring bestandsmål, mulig forlik og spørsmålet om det vil bli lisensfelling på Østlandet reises i flere lokalaviser. Det er registrert tre helnorske revir, bestandsmålet fra 2004 sies å være nådd, og bl.a. Glåmdalen mener ulveforvaltningen nå går over i en annen fase. Det må bli jakt, menes det i mange oppslag og nemndene åpner for felling på Hedmarken. Men så blir det fokus på felling av ulv i Sverige og det er i stor grad den *svenske* ulveforvaltningen som skaper nyheter i Norge i starten av dette året, ikke den norske. Spesielt vies det mye oppmerksomhet rundt nyheten om at EU varsler sak mot den svenske staten i forbindelse med at 15 ulver ble felt i Sverige denne vinteren. Et feilkodet oppslag om Maria Amalie ikke burde "kastes til ulvene" drar ellers frekvensen mye opp i begynnelsen av året, sammen med en kuriøs nyhet om gutten Walter, som skremte ulven med heavy metal-musikk. 19. januar 2011 kan *Rakkestad Avis* melde at Walter Eikrem

"trosset instinktet om å løpe. I stedet tok han opp mobilen sin og spilte heavy metal på full styrke. Det fikk ulveflokken til å vike. - Jeg spilte den verste heavy metal-musikken. Veivet med armene, ropte og skrek, men ulvene ble ikke ordentlig redde, forteller 13-åringen. Selv ble han redd. Ordentlig redd."

Historien ble raskt gjentatt i aviser over hele landet, i både lokal og regionalmedier, og nyheten ble også fanget opp av NRK, før den gikk "verden rundt", som det heter i flere senere oppslag. *Rakkestad Avis* rapporterer 21. januar at Walter er blitt en "internasjonal helt", og blant andre *Spiegel Online* har videreformidlet historien "...i tekst og bilder". Senere spinner *NRK Østfold* videre med ingressen "Walter you rock!", og mener "det ingen ende vil ta...", i det Walter blir hedret av

vokalisten i metallbandet *Creed*. Moren på sin side, sier til *Rakkestad Avis* allerede i første oppslag at de lenge har bedt kommunen om tryggere skoleskyss, og ordføreren, rådmann og skolesjef innkaller til foreldremøte på skolene "...som er berørt av Linnekleppen-flokken", og lover "ulvedrosje" til Walter. Man kan trygt si at nyhetens mer komplekse, lokalpolitiske sider i mindre grad ble videreformidlet internasjonalt, men at nyheten er en viktig forklaring på ulvedekningens frekvenstopper i norske nyhetsmedier, i starten av dette året.

Glåmdalen rapporterer 15. februar at Miljøverndepartementet opprettholder viltnemdenes vedtak, og jakta åpner ("Nå blir det jakt"). Det er et gitt tillatelse til å felle tre ulv på Hedmarken (region 5), og kvoten er nådd allerede dagen etter jaktstart. Nyheten om at "ulvejakta er over" går sin brede gang i norsk medieoffentlighet. Jaktnyhetene får et juridisk etterspill i og med at Miljøvernforbundet har anmeldt både jegere og beslutningstakere for ulovlig jakt. Samtidig varsles det om hets og trusler fremsatt mot jegere på Internett.

Sommeren 2011 bringer nyheter om ulv som er skutt i Alvdal, og vi får jevnlige rapporter i alle typer medier fra forhandlingene på Stortinget om rovviltforlik rundt midten av juni og fremover. "Nye runder om ulv og bjørn" heter det i en typisk og mye formidlet NTB-melding. Redaksjonene er snart i ferd med å innlede sommerferiene, synes det som. Av andre nyheter dukker igjen Sverige opp, med nyheten om at EU kommer med "skjerpet kritikk" av svensk ulvejakt. "Nærgående ulv" er ellers sommerens gjennomgangsfortelling i flere lokale medier, og det blir nyhet av at det innledes forhandlinger om felles forvaltning av ulv med svenskene. Nyordet "norsksvensk", uten bindestrek, blir dermed en gjenganger denne sommeren. På høsten er det vedtatt lisensjakt på tre ulver, med jaktstart 1. oktober. Men oppstart utsettes grunnet klagebehandling og kommer ikke i gang før 15. oktober. En skadeskutt ulv får mye oppmerksomhet. Senere blir det rapportert flittig i alle typer medier fra en rapport fra Høgskolen på Hedmark og Rovdata om den skandinaviske bestanden av ulv. Det er to fortellinger i spill: Den ene handler om at det er "stadig færre ulv i Norge", den andre om at det er "rekordmange ulver i Skandinavia". Mange medier har begge sakene, først den om færre ulv. Begge nyhetene når ut i alle typer medier (riks, regional og lokalmedier), spesielt i medier i, og i nærheten av ulvesonen. En siste stor sak som får stor oppmerksomhet i november er forbundet med en ulv som blir påkjørt og drept av en bil i Tanum.

Vi tester noen ordsøk for året som helhet, med antall treff medregnet "lignende" artikler:

ulvejakt*	869
lisensjakt*	650
forlik	649
fellingstillatelse	358
konflikt*	192
nærgående	168
færre	103
påkjørt AND drept	120
Walter	99

rekordmange	97
heavy metal	92
Amelie	66
norsksvensk	59
tatt sau	16

Nyheter med vendingen "tatt av sau" er i stor grad lokale og originale nyhetsoppslag, forøvrig er spredningen av gjentakende nyhetsmeldinger svært høy (opp mot 3 ganger høyere) når det gjelder de tre første ordene (ulvejakt*, lisensjakt* og forlik*). Det er som vi ser ulvejakta (både i Sverige og Norge) som har klart flest treff gjennom hele året og som drar opp nyhetsfrekvensene i januar og februar, og noe mindre i oktober, dette året. Som vi ser av tallet i parentes, er det svært mye kopiering mellom nyhetsmedienes formidling av jaktnyheter, som går nasjonalt, uansett hvor de geografisk hører til, i svært mange av Norges lokale aviser. Det tyder på at ulvesonen ikke ennå preger nyhetsdekningen systematisk og menneskenes relasjon til ulven er relativt fredelig. Man ser til Sverige, og den journalistiske interessen for nyheter om norsk ulv er moderat, og jevnt fordelt i hele landet. Inntrykket av dette forsterkes i frekvensfordeling og mediefordeling av ordet "ulvejakt".[15]

Ordet "forlik" har sammen med "ulvejakt" og "lisensjakt" flest treff gjennom året og fordeler seg slik:

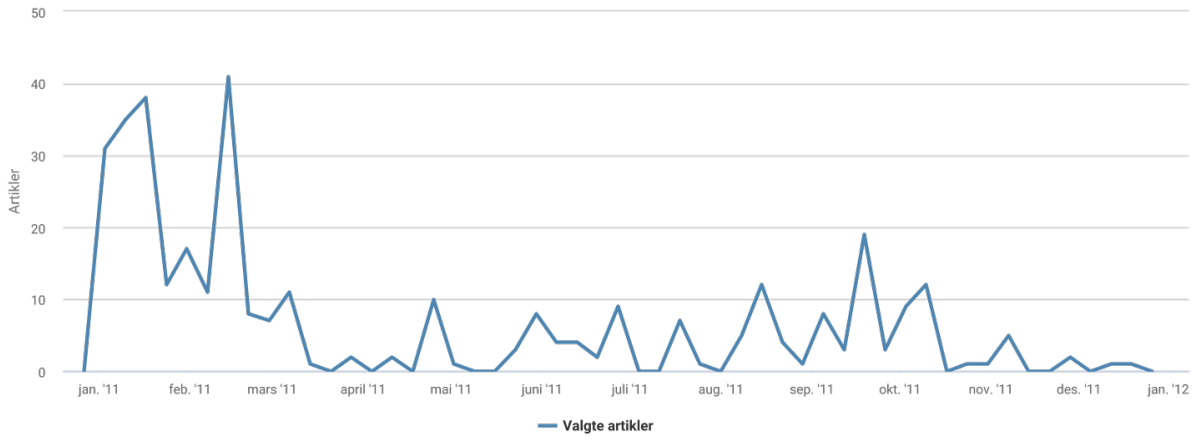

[15] Utslagene på frekvensvariasjonen er her målt i forhold til originale artikler (n=352). Hadde duplikatene vært med, ville variasjonene vært større og toppene i søkeordfrekvensene betydelig høyere (n=869). Dette gjelder for alle figurer der søkeord og søkestrenger studeres over tid, og utvalg uten dubletter er brukt.

Ordet lisensjakt* fordeler seg slik, gjennom året:

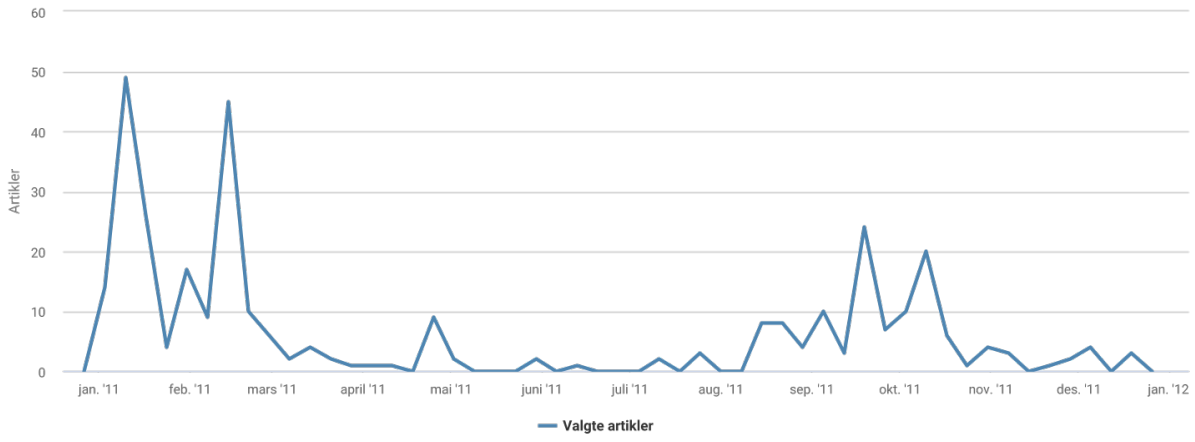

Dette sammenfaller med to perioder for lovlig jakt og de forvaltningsmessige beslutningene i de lokale rovdyrnemdene. De fattes i slutten av august, og forklarer altså oppgangen på ordbruken fra august til midten av oktober.

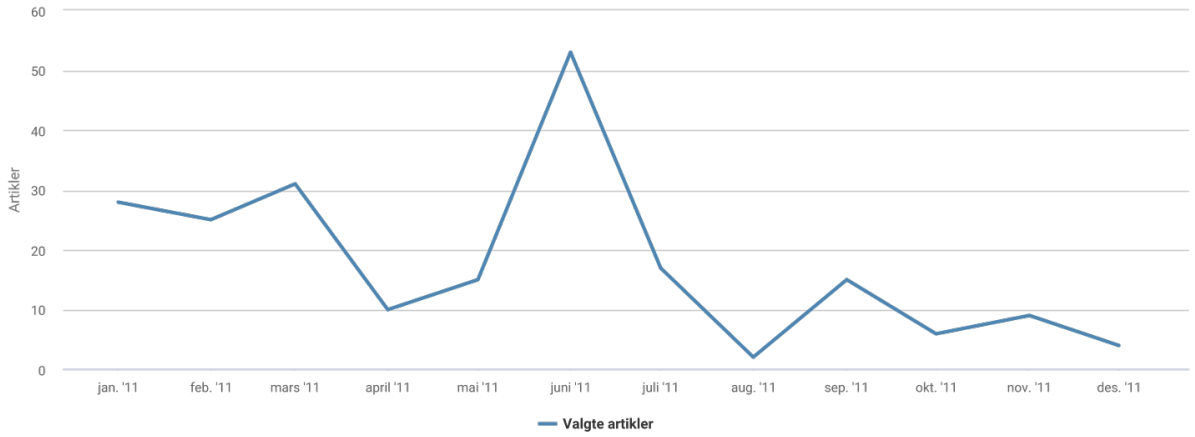

Ordsammensetninger og enkeltord som "påkjørt OG drept", (se figur over) "Walter", "Amelie", "rekordmange" og "norsksvensk" har mer ukespesifikke nedslag. Eventuelle gjentakelser er ofte tilbakeskuende nyhetsoppslag som minner om den opprinnelige hendelsen ("som ble verdenskjendis i januar i år... " eller "som ble påkjørt og drept i mai..."). Figur over "nærgående" ser slik ut (se figur under), med en klar topp i første halvdel av juli.

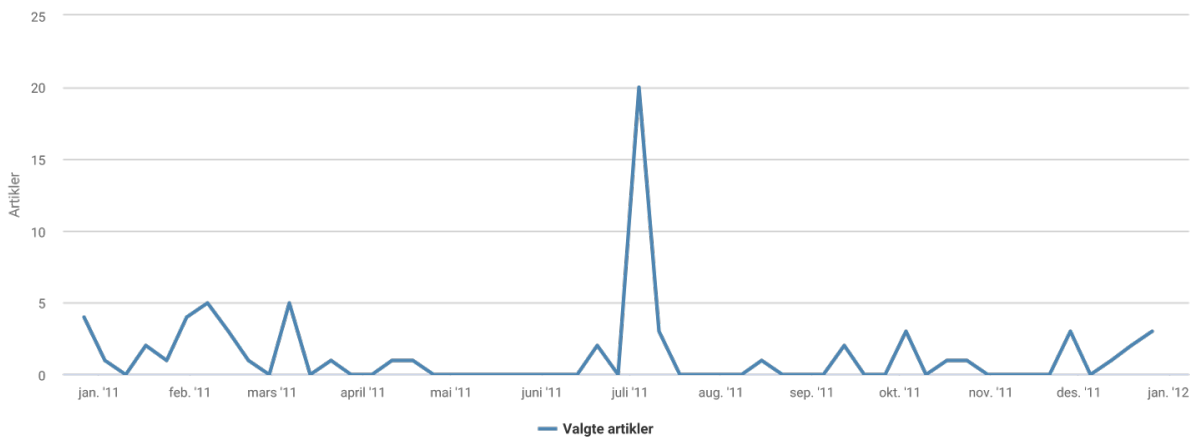

Frekvenstoppen for "nærgående" ligger tidsmessig nært ordet "fellingstillatelse" i sommermånedene, men frekvensfordelingen antyder at diskusjoner og avgjørelser om fellingstillatelse tas aller oftest i juni. Fellingstillatelse har følgende fordeling gjennom året:

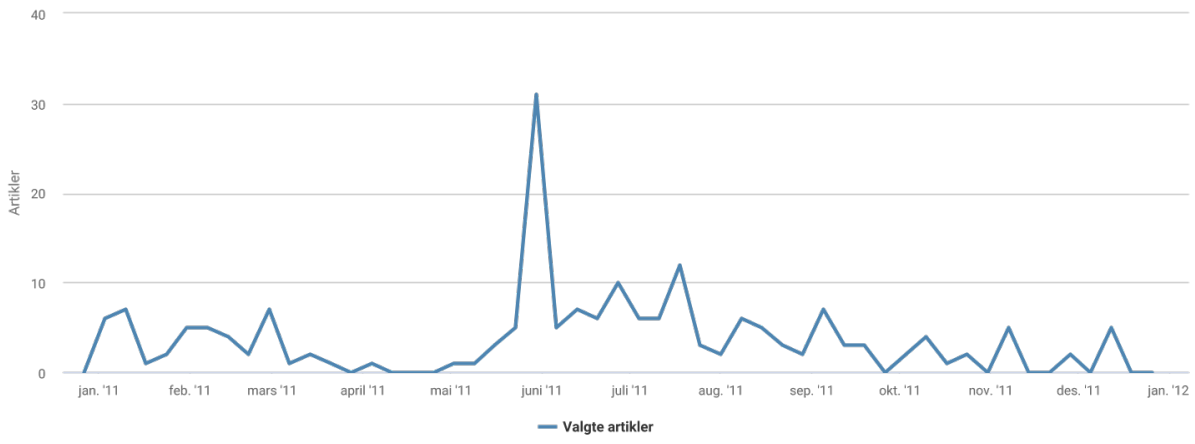

Som vi ser forekommer ordet også etter at omtaler av ulven som nærgående, dukker opp. Det indikerer at vi har nyhetsføljetonger gående der ulven 1) først blir observert, 2) så blir det konstatert skade eller truende adferd (nærgående), 3) og deretter gis det fellingstillatelse. Når det gjelder "konflikt"-ordet har vi sjekket flere varianter. Begrepet "konfliktdrivende" er helt fraværende i vårt filtrerte utvalg, mens "konfliktnivå" og "konfliktdempende" dukker opp omtrent like ofte. For 2011 gjelder det at alle uke-utvalgene har lavt antall originale nyheter, og antall duplikater er altså høyt. Vi har derfor valgt å ikke kode disse ukene kvantitativt.

Uke 21 23. - 29. mai, 2011

Det er 29 treff totalt denne uka, og mens debattspaltene har forpostmarkeringer til den forestående debatten om rovvilt på Stortinget, handler nyhetene denne uka om et beitelag som har søkt om fellingstillatelse og fått avslag (*Glåmdalen)*, og at Fylkesmannen i Hedmark oppfordrer kommunene til å oppnevne rovviltlag (*Østlendingen*). Det er kun de lokale mediene som dekker ulv denne uka. En ulv skal være sett i nærheten av Elverum (*Hamar Arbeiderblad*), mens Fylkesmannen sies å ha "kjøpt seg tid" og vil at "ulven skal svømme over Glomma". Til slutt gis det likevel adgang til felling, i det tre lam blir "dokumentert tatt av ulv..." (*Glåmdalen og Østlendingen*).

Uke 33 15. - 21. august, 2011

Rundt månedsskiftet august og september er det også generelt få nyheter om ulven. Ved å sjekke i ukene rundt, i perioden mellom uke 33 til 35, ser vi at nyhetsbildet også i disse ukene er stabilt lavt, med under 40 treff pr. uke. Spesielt uke 35 har dessuten mange nyheter om *svensk* rovdyrforvaltning. Uke 33 har 40 originale nyhetstekster og 56 treff når det er medregnet duplikater. Nyhetene denne uka handler altså *ikke* om at norsk ulv tar sau, eller at ulv blir observert eller jaktet på i Norge. Nyhetsbildet handler først og fremst om at det er avdekket ulovlig jakt og at svenskene har besluttet at det ikke blir lisensjakt på ulv denne vinteren. Den svenske nyheten sprer seg langsomt gjennom uka og når etter hvert ut til *Dagbladet*s lesere og på kveldsnyhetene til *NRK Østfold*. En nyhet blir til når et regjeringsoppnevnt utvalg foreslår å doble antall ulv i Sverige, og *Smaalenene Avis* trekker konklusjonen at dette kan føre til at "et stort antall ulv vil bli presset over til Norge". *Nationen* har avstemming blant leserne om "Norge bør hente inn flere ulv fra Sverige", og 17% mener ja, mens 83% nei. Nyheten om ulovlig jakt er en faktanyhet, og ikke en hendelsesnyhet: Det er nettsiden *Forskning.no* som først rapporterer om forskning som gir støtte til en antakelse om at ulovlig jakt kan stå for så mye som halvparten av all ulvedød. Det er *denne* nyheten, ikke nyhet om faktisk ulovlig jakt, som så viderebringes av *Gudbrandsdølen Dagningen, Jeger, Østlendingen, Klassekampen, Aftenposten, Dagsavisen, Dagbladet, P4, VG nett, ABC Nyheter og NRK. Østlendingen* følger opp videre i uka med flere oppslag, kommentarer og notiser. Ukas andre store nyhet er at en ulv blir skutt i nødverge på Nes, hvorpå mannen som skjøt meldte seg til politiet. Her gjengir *Romerikes Blad* og *Glåmdalen* og *Indre Akershus Blad* samme nyhetstekst. Og også denne nyheten når ut videre, til bl.a. *NRK Østlandssendingen, NRK Østfold* og *P4,* samt *Dagbladet*. Den skal også komme og gå i de neste ukene i flere lokale og regionale medier.

I de to neste uken (34 og 35) er som nevnt, nyhetsbildet stabilt det samme. Sett under ett er det lav aktualitet og liten interesse for ulv disse tidlige høstukene, og spredningen av dekningen gjør små lokale nyheter til nasjonale nyheter. Det lille som skjer, blir faktisk viet nasjonal oppmerksomhet i noen riksmedier, og det kan virke som det er det faktabaserte som gjør nyheten om ulovlig jakt interessant for riks- og meningsbaserte medier som *Klassekampen* og *Dagbladet*. Det er ellers ingen nyheter om observasjoner av streifende ulver og ulv som tar beitedyr utenfor ulvesonen. Det er

riktignok en hendelse med et angrep på ei ku, som antas å være forvoldt av ulv, men for øvrig er sommeren 2011 så og si uten nyheter om skader på beitedyr. Det er heller ingen nyheter om kommende behov for økt lisensfelling av ulv i Norge og ulvens tilstedeværelse i norsk fauna synes egentlig å være lite nyhetsverdig, høsten 2011.

Uke 50 12. - 18. desember 2011

I ukene før er det rapportert flittig fra en ny rapport fra Høgskolen på Hedmark og Rovdata om den skandinaviske bestanden av ulv. De tidligere toppene i oktober og november handler også om en ulv som ble påkjørt og drept av en bil i Tanum, og om en norsk tispe "som sprer død i Sverige". 15 oktober starter så ulvejakta, som egentlig skulle startet 1. oktober, men ble utsatt pga. en klage fra Miljøvernforbundet. Tre ulver skal felles, og en av dem blir skadeskutt. Det er disse hendelsene som forklarer toppene i oktober og november, forut for denne uken, som altså ender opp med lavere rapporteringsfrekvens av ulv enn de foregående.

Det er med andre ord igjen få nyheter denne uka også, og bare 18 treff , selv når identiske nyhetsoppslag i ulike aviser, talt med. De fordeler seg jevnt utover uka, og avisene som rapporterer er med ett unntak definert som nær eller innenfor ulvesonen. Altså lokale medier på det som ennå heter Innlandet. Første dag er det snakk om felling av ulv, men igjen er det i Sverige - ikke i Norge, fordi en ulv i Sverige har slått seg til i et område med rein, rapporterer *NRK Hedmark og Oppland*. Den blir skutt fra helikopter, og det er fellingsmetoden som vekker oppsikt. Fra Sverige får vi også høre om flytting av "Kilsbergsulven" som er flyttet fra området rundt Idre til et ukjent sted, rapporterer *Østlandsposten, Østlendingen* og fagbladet *Jeger*. Det kan virke som vi er inne i en "latensperiode", der nyhetsdekningen av ulv følger de svenske ulvenyhetene i mangel av nyheter om hendelser og omtaler av "norsk" ulv. Men 13. desember melder *Østlendingen* at det er gitt fellingstillatelse for to ulver i Elgå, på bakgrunn av funn av to døde reinsdyr. Vedtaket vil ifølge *Østlendingen* bli påklaget av Norges Miljøvernforbund. *Nationen* melder imidlertid mer entusiastisk den 16. desember at det "kan bli helikopterjakt på ulv i Engerdal før jul", inspirert av det svenske eksempelet. *Østlandsposten* på sin side rapporterer samme dag fra en rapport fra Høgskolen i Hedmark, publisert på nettsidene til Rovdata, om at det kan være to "helnorske ulvekull, så langt". I *Tvedestrandsposten* spekuleres det om det er fotografert ulv i Goderstadskogen. Leserne blir bedt om å se på bildet som gjengis i avisen: Er det et dyrehode i bakgrunnen på bildet? Kan det være ulv?

2011, sett under ett

De nokså få dramatiske ulvenyhetene dette året tyder på at ulven i Norge var lite nyhetsverdig i 2011, til tross for at frekvensen viste rimelig høy total i ti-årsoversikten (se tidligere). En antakelse er at de få ulvene som foreløpig finnes i Norge, ikke er mange nok og gjør "for lite av seg", målt med nyhetskriterier. Til tross for at det er valgår i 2011, er heller ikke politiske nyheter om ulv spesielt

fremtredende i august og september. Rovdyrforliket som ble vedtatt i juni 2011 kan tenkes å ha gitt rovdyrpolitikken lav politisk prioritet i valgkampen; man har nådd en enighet *før* valget. Men det viktigste er sannsynligvis at ulvene er få, og de som finnes befinner seg i og i nærheten av ulvesonen. Selv i de lokale mediene er det få nyheter dette året om ulv som tar sau og truer beitedyr. I stedet er det påtakelig interesse for rovdyrforvaltning og ulven i Sverige. Her er bestanden høyere, felling finner sted, og det er en mer aktiv forvaltning enn i Norge. I det svenske nyhetsfokuset blir også relasjonen mellom Sverige og EU og internasjonale forpliktelser i rovdyrpolitikken omtalt.

Til tross for at de faktiske møtene mellom ulv, mennesker og beitedyr i Norge, er få, er uttrykket "tatt av ulv" i bruk, og det rapporteres om fellingstillatelser og nærgående ulv gjennom sommeren, med fallende tendens utover høsten. Det er som nevnt mange duplikater, og flere av nyhetene når altså bredt ut som følge av gjenbruk av NTB-meldinger. Det er imidlertid få oppslag med bilder, og nyhetsartiklene er ofte korte tekster, spesielt i gjenbruksartiklene, som i mange tilfeller er notiser. Debattene som går, mellom f.eks. miljøminister Solheim og organiserte interessenter og aktører i forbindelse med ulveforliket i juni 2011, gir inntrykk av et relativt fredelig diskusjonsklima.

De mellomliggende årene 2012 - 2014

For å se når og hvordan eventuelle endringer finner sted mellom 2011 og 2015, har vi gjort en systematisk lesning av frekvenstoppene i nyhetsbildet i de mellomliggende årene som vi her oppsummerer i korte referater:

2012 starter som 2011 med nyheter om svensk ulv. Totalt antall nyhetsoppslag dette året er 5877, og 37% høyere enn i 2011. Men originale nyheter utgjør 3056 og forholdstallet originale vs totalt antall artikler er 0,51, noe lavere enn for 2011 (0,54). Det er med andre ord omtrent like mange nyheter som året før, som dobbelt-publiseres på nett og får nasjonal spredning gjennom NTBs meldinger. Jakten var imidlertid raskt over, med felling av tre ulver, og en norsk ulvebestand rapporteres i første kvartal å være under 50 individer. Det er to store nyheter i mars og Senterpartiets leder Trygve Vedum Slagsvold er en profilert politiker i begge saker. Den første er knyttet til spørsmålet om utsettelse av ulv i Sverige, noe som skaper mye engasjement og mange nyhetsoppslag i mediene på Innlandet. Ikke lenge etter blir en hund angrepet, og regjeringen vil tillate skyting av ulver som skader hund, heter det. Nyhetene "Kan skyte ulv", "Krever stans i ulveprosjekt" og "Vurderer ulv langs grensen" går nasjonalt via NTBs melding. Deretter er det episodiske nyheter om møter med ulv og lav nyhetsinteresse før neste topp i slutten av juni. Da oppstår en diskusjon rundt hvor mye sau ulven faktisk tar, foreløpig uten konkrete eksempler. I stedet er det nyheten "Mistanke om ulovlig ulvejakt" som virkelig tar av, før en ulv i dyrehagen Polar Zoo skader hånden til et barn og en svensk dyrepasser blir drept av ulv. Denne siste nyheten går nasjonalt og gjentas lenge, og den dukker opp igjen i mange år fremover. Selv om hendelsen opprinnelig skjer i Sverige, omsettes nyheten raskt til en debatt om ulvene i Norge er farlige for mennesker. Innimellom er det nyheter om forsøk på giftdrap på ulv og ulovlig jakt. Det er imidlertid få nyheter også denne sommeren om

ulv som angriper beitedyr. Men ulven dukker opp i Vest-Agder. Det er ikke vanlig med ulv på disse trakter. Figuren viser treff pr. uke, basert på totalt antall artikler (både originaler og duplikater).

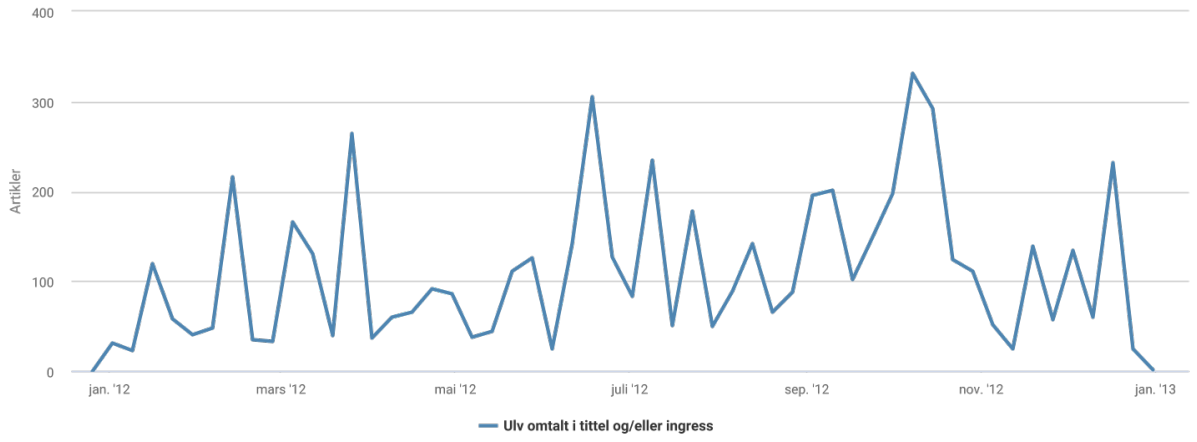

Fellingstillatelse gis, og jakten rapporteres med nasjonal spredning flere ganger utover sommeren. Aktørene som slipper til er ofte jaktlag og ordførere som gir stadig nye fellingstillatelser, ettersom ulven ikke ennå er skutt. Ulv fra Østmarka blir også påstått sett i Trøndelag ("har gått 50 mil") og en ulv angriper en hund ved en husvegg på Bjørkelangen. Nyheten om at landbruksminister Slagsvold Vedum er "mot russisk ulv" går samtidig vidt og bredt og etter noen hendelser med skade på beitedyr blir det prinsipiell debatt om vern vs. felling i september. At Senterpartiet er med i regjeringen og vil felle all ulv i Norge, får mange oppslag i alle typer medier, fordi det også handler om utfordringer i regjeringssamarbeidet. Samtidig dømmes en mann for ulovlig jakt på ulv, også det med bred dekning. I oktober får Høyres prinsippdiskusjoner om rovdyrforvaltning oppmerksomhet ("betenkt over ulveutspill"), mens en undersøkelse bestilt av *Nationen* viser at "sju av ti sier nei til fri jakt på ulv". Endel radiostasjoner bruker samme statistikk til å si at "en av fire er for fri jakt". I oktober stoppes lisensjakten i ulvesonen som følge av at Naturvernforbundet har påklaget fellingsvedtak. Men jakten på ulv utenfor sonen, rapporteres å bli "den største noen sinne". Utover høsten fortsetter observasjoner, skaderapportering, jakt og felling, med dalene interesse fra nyhetsmediene. I desember er det store oppslag om at rundt 40 ulver er observert i Norge dette året, og at de fleste befinner seg i Hedmark, samt at svenskene trolig åpner for jakt.

2013 har et enda høyere antall artikler totalt enn de to foregående årene (6169) og 3849 originale nyheter og et forholdstall mellom originalartikler og totalantall på 0,62. Antall videreformidlede NTB-meldinger og duplikater går relativt sett altså ned, noe som tyder på at originale, lokale nyheter

og publisering på nett, relativt sett øker, mens nasjonal videreformidling av likelydende nyheter relativt sett synker noe. Men nyhetsdekningen har samtidig økt med over 40% siden 2011, og det er dekningen i første halvår 2013 som virker mer massiv enn i 2011 og 2012.

Det er to markante topper i februar og slutten av juni (rundt 300 treff), og fire mindre topper (rundt 200 treff), hvorav to i april, en i august og en i begynnelsen av desember.

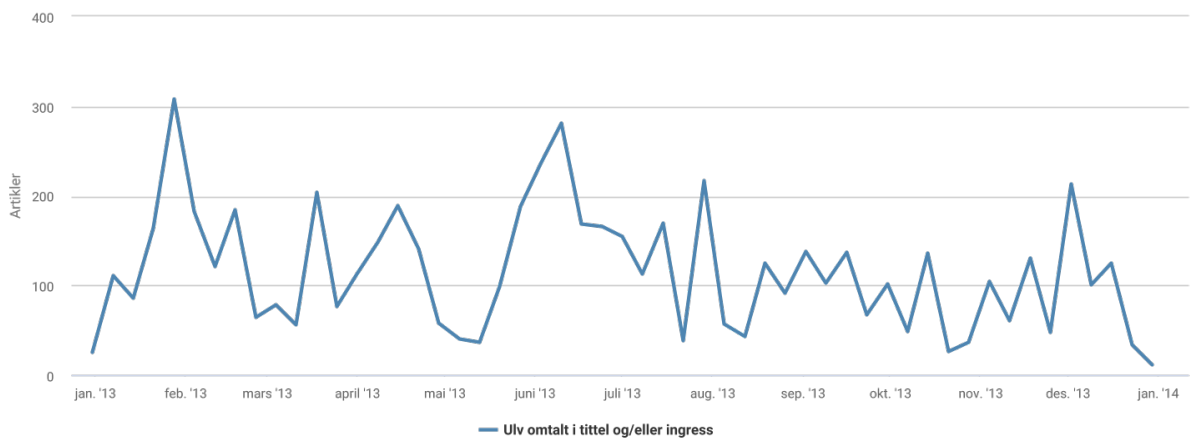

Året starter med moderat interesse for jakt, men stor interesse for om det kan bli en ulvestamme i Østmarka. I *Gudbrandsdølen Dagningen* advares det mot "romantikk" rundt etablering av ulverevir med overskriften "Disneyfisering". Når toppen i februar reiser seg over 200 treff, er det imidlertid mest på grunn av at svensk ulv felles ("16 ulver skal felles i Sverige"). Mellom toppene er det mest lokale nyheter med lokale vinklinger. På denne siden av grensen er det nyheten om en som "fikk bilde av ulven" mellom Bjørkelangen og Setskog, som i størst grad går vidt og bredt. Samtidig åpnes det for jakt på ulv på Romerike og debatter starter om vern vs. felling. I mars vandrer ulven vestover og sørover, og nyheter følger i dens spor med observasjoner, fellingstillatelser, jakt, skadeskyting og felling i lokale og regionale medier. Men så er kvoten full, og jakt stoppes "umiddelbart". Utover i april kommer samarbeid med svenskene på plass, og det rapporteres om nye metoder for overvåking av rovdyr "på tvers av grensene". Snart rapporteres det også lokalt og regionalt om "fem kull i grenserevir". I juni er det så tid for fellingstillatelser gitt av fylkesmennene, først i Trøndelag. Men det er *ugress* i norske hager, ikke ulv, som mange artikler viser til når de kaller grønne vekster for "ulver i fåreklær". Frekvenstoppene denne sommeren skyldes uansett at det meldes om observasjoner av ulv og skader på beitedyr – og etter hvert felling av ulver i Rendalen og på Romeriksåsen. Slik er nyhetsbildet også utover i juli, når fellingstillatelser forlenges, ulver unnslipper og til slutt skytes eller blir borte. I august er avisene fulle av nyheter om at bønder "krever flere ulv og bjørn skutt". Debatten har "rast i sommer" rapporteres det, men det er også en mer prinsipiell og politisk diskusjon utover høsten. Faktanyheten om at "rekordmange ulver er drept" rapporteres

blant annet i alle typer medier, lokalt, regionalt og nasjonalt i august. Den stabilt høye rapporteringen i september og oktober reflekterer at 2013 er valgår, med politiske hendelser og ordskifter, heller enn hendelsesnyheter om ulv. Mens vi 2011 så lite til dette, synes det som den partipolitiske posisjoneringen nå igjen begynner å avtegne seg tydeligere. Utover høsten øker nyheter om økt skaderapportering og midt i oktober blir ulv observert i Tvedestrand/Risør-området. En ulv skal ha tatt åtte sauer "ved nærbutikk". I desember er den kommet til Sandefjord, senere til Skien: "Tore var 20 meter unna" heter det, og nyheten om rekordmange "14 ulv skutt" blir rapportert i alle typer redaksjonelle medier.

2014 er nyhetsåret da veksten i antall nyheter stopper opp, og totalt antall treff er 5269, mens antall originale nyhetsoppslag er relativt sett det høyeste så langt, med 3443 treff (forholdstall 0,65). Sammenlignet med årene før, virker 2014 mer stabilt med mindre store utslag og bare to uker rundt månedsskiftet januar og februar har over 200 treff. Men det er ett spektakulært unntak. Det er en rekordstor nyhetsrapportering av ulv i uke 15. Så hva skjedde da det kom over 600 treff i uke 15?

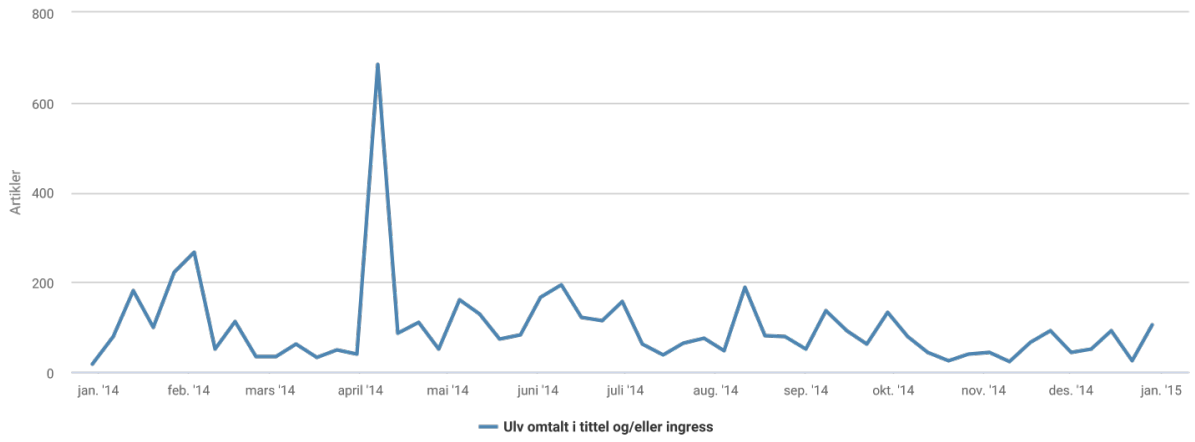

Det viser seg at toppen i april er knyttet til sammenfall av to store nyheter: Først og fremst valget av Trygve Slagsvold Vedum som partileder i Senterpartiet, dernest en nyhet om ulovlig ulvejakt. I dagene rundt toppen nås, trekkes Senterpartiets posisjoner i ulvepolitikken frem både i lokale, regionale og nasjonale medier. Igjen er dette mer en politisk nyhet enn en nyhet om ulv, som sådan, og journalistene søker svar på hvordan det kommer til å gå med det politiske alternativet til Solberg-regjeringen. Senterpartiet er nå i opposisjon, sammen med Arbeiderpartiet og SV, og med valget av Vedum som ny partileder får hans uttalelser og holdninger til ulv, større politisk betydning.

Om ikke det var nok for en uke, kommer nyheten om at politiet "slår hardt ned på ulovlig jakt" i Hedmark. *Nationen* melder 8. april 2014 at...

> Tolv hedmarkinger er siktet for organisert ulvejakt gjennom flere år. De risikerer elleve års fengsel. 70 politifolk slo til i fem kommuner i Hedmark i dag morges. Tolv jegere ble pågrepet, siktet for ulovlig ulvejakt i Trysil, Engerdal, Åmot, Stor-Elvdal og Elverum. Ingen av de tolv personene skal ha motsatt seg pågripelse, opplyser politiadvokat Per Eirik Vigmostad-Olsen overfor NTB. Mennene er siktet etter straffelovens paragraf 152 b om alvorlig miljøkriminalitet. - Vi mener at også paragraf 60 om organisert kriminalitet må brukes, sa politiadvokat Tarjei Istad under politiets pressekonferanse på Hamar nylig. Totalt er strafferammen elleve års fengsel.

I tillegg til nyhetsoppslag avstedkommer denne saken også en mengde debattinnlegg og leserinnlegg fra flere parter. Det mobiliseres, og i et nyhetsinnslag på NRK Hedmark og Oppland er ingressen at "bygdefolk aksjonerer for ulv" på Trysil. Det hevdes fra aktivistenes side at jegerne som ble tatt, ikke er representative for lokalbefolkningens holdninger til ulv. De øvrige variasjonene gjennom året er mer moderate variasjoner sammenlignet med årene før. Det er tilløp til gjentakende nyheter hvert år etter at jakta er over, med observasjoner av ulv, skader på beitedyr og løpende fellingstillatelser utenfor ulvesonen på sommeren, før rovdyrnemdenes vedtak kommer på høsten og ulvejakta begynner igjen. I forhold til årene før er det tydeligere oppmerksomhet i 2014 rundt nemdenes behandling av fellingstillatelser i slutten av august, samt når jakta starter.

Oppsummert om de mellomliggende årene er at nyhetens interesse for ulv veksler: Den går opp i 2013, men synes å falle i 2014. Det er samtidig en tendens til at nyhetsbildet politiseres mer, og at fokuset på svensk ulv, som var fremtredende både i 2011 og 2012, blir borte. Forholdstallet mellom originale artikler og totalt antall (med duplikater) har samtidig økt. Det tyder på den ene siden på mer lokal og original nyhetsdekning basert på redaksjonelt arbeid, og at nyhetens interesse for ulven i landet for øvrig samtidig har gått noe ned.

4. Analyse og nærlesninger 2015

Det er 4950 treff totalt når duplikater og lignende artikler tas med, og 3619 originale artikler i 2015. Sett i forhold til 2011 er dermed forholdstallet mellom antall originale artikler og treff totalt nå vesentlig høyere enn i 2011 (0,73 vs. 0,54), og som vi så i de mellomliggende årene har dette forholdstallet økt jevnt.

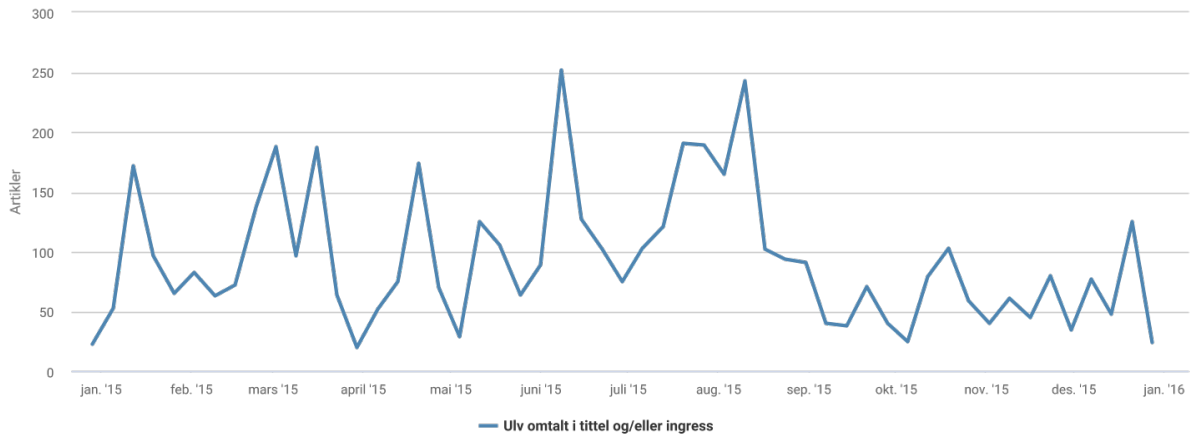

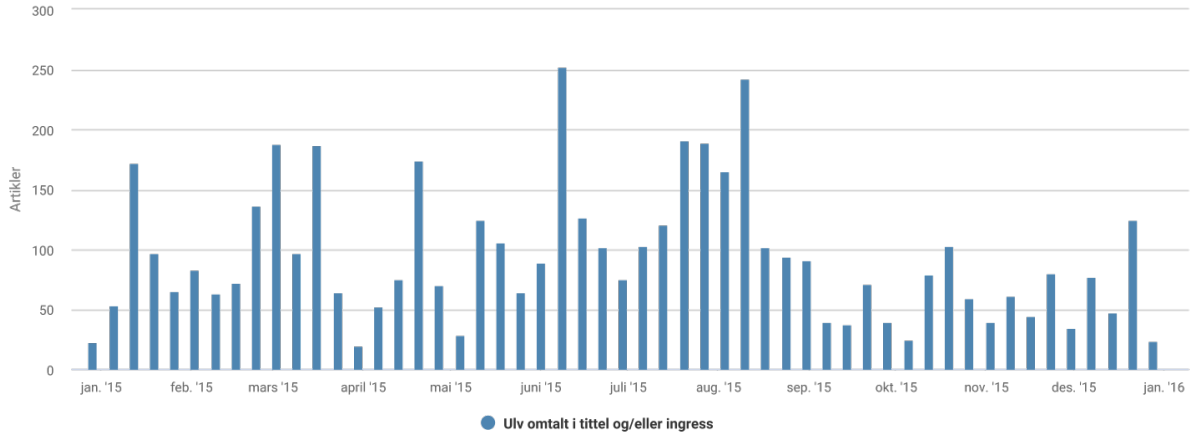

Det er de samme mediene fra Innlandet som rapporterer mest, med *Østlendingen* i en klar tetposisjon og *Nationen* som en god nummer to. Men *NRK* har også kommet på listen over de ti viktigste nyhetskildene dette året, både med *NRK Innlandet* på nett og med *NRK*s riksbaserte nyhetstjeneste på nett. Andre på ti på topp-listen er *Romerikets Blad, Hamar Arbeiderblad, Gudbrandsdølen Dagningen* og

fagbladet *Jeger*. 78% av de papirbaserte nyhetstekstene er fra lokalavisene, og det er 6% høyere enn i 2011.

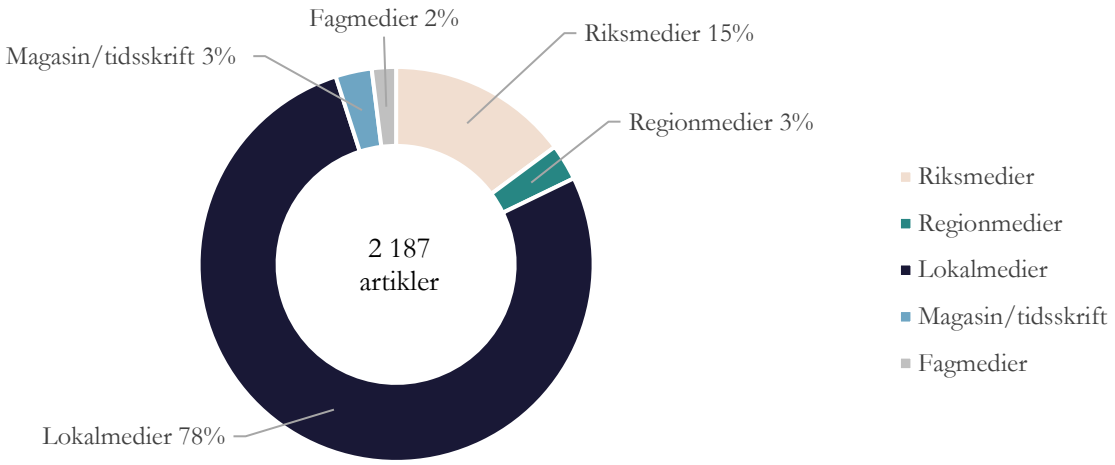

Som vi ser fra frekvensfiguren er det nokså store svingninger frem til september 2015 og linjediagrammet minner mer om 2013 enn om 2014. En gjennomgang av hele året viser at starten på nyhetsåret bringer mange nyheter om felling og telling, og det er både nyheter, kommentarer og leserinnlegg om ulvebestanden i utvalget. Det tyder på at de institusjonelle rammene i ulveforliket fra 2011 nå er blitt til journalistiske rutiner rundt jaktstart og felling av ulv. Fakta om bestand spiller en viktig rolle i mange nyheter om observasjoner og telling. Artiklene utvikles med argumentasjon i en tiltakende strid mellom fellingsinteressenter og verneinteressenter.

I begynnelsen av mars starter rettsaken i Sør-Østerdal Tingrett mot de seks jegere som ble tiltalt for å ha deltatt i ulovlig ulvejakt (ref. nyheten i 2014). Dette åpner det vi kan kalle et "juridisk nyhetsbeite" som involverer politiet som anklagemyndighet.[16] Rettsprosessene blir mye omtalt både lokalt, regionalt og nasjonalt. Utover å være en rettsak om brudd på norske lover, gir saken anledning for redaksjoner til å gi en fortettet gjennomgang av ulvedebatten, posisjonert ut gjennom ulike vitneutsagn i aktoratets og forsvarets prosessering. Organisasjonene er også aktive: 15. mars overleverer organisasjonen Bygdefolk for rovdyr et opprop til Stortinget med 35.000 underskrifter for bevaring av ulv i Norge, og debattene går mens ulv observeres, telles og felles. Dom i rettsaken faller 21. april, og nyheten om domfellelse går nasjonalt i alle riksmedier, også i allmennkringkasternes nyhetssendinger. Nyhetsoppslagene om saken ebber så ut, og lokale debatter

[16] Begrepet "nyhetsbeite" er et nyttig og velfungerende norsk begrep, først formulert og brukt som en betegnelse i norsk journalistikk-forskning av Martin Eide på hvordan journalister samles – rutinemessig, fysisk og profesjonelt – på forutsigbare (prescheduled), steder ("beats" eller "locations"), arenaer eller institusjoner.

og jaktrelaterte nyhetsoppslag overtar. Ulv tar ifølge lokale medier en elg i Rømskog, men i mai melder Rovdata om at det er "for få rovdyr", og at bestandsmålet for ulv ikke nås. Samtidig dukker nyheter opp om ulv som er observert, sporet, og felt. "Nå legg ulven ut på vandring", rapporterer *Firda* 21. mai, og snart tar den lam, sau og rein både her og der, med påfølgende fellingstillatelser, jakt og felling. "Tre ulver skutt på tre uker", rapporteres det snart, og nyhetene om døde ulver dominerer nyhetsbildet i juni i 2015. Kritiske røster melder seg om at det går for fort, fra skademelding til fellingstillatelse. Når perioden for skadefellingstillatelser forlenges ut juni, blir det ny debatt om rovdyrpolitikken. *NRK* melder imidlertid 17. juni at "den skandinaviske ulvestammen vokser", og skaderapporteringen og de påfølgende fellingstillatelsene og "skutt-ulv"-nyhetene renner fortsatt på. Det er 50 sauer her, og 80 der, og mediene synes å ha en viktig rolle i å legitimere handlingsrommet for fellingstillatelser og skyting av ulv. Konturene av en stresset, for ikke å si opphisset medierapportering trer frem, men tonen endres noe 23. juni, når en melding fra Rovdata formidles nasjonalt om at ulven i Nordmarka er "genetisk viktig". Vi benytter anledningen til å spore begrepets historikk og frekvens i hele perioden, og i 2015 spesielt:

For 2015 får vi 84 treff, og to klare perioder der begrepet "genetisk viktig" er i omløp dette året:

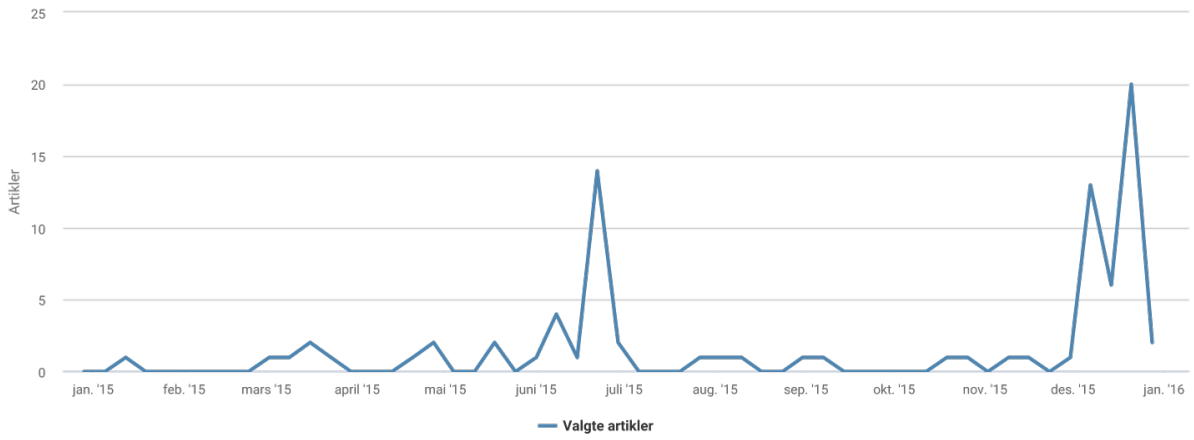

Begrepet introduseres i januar av Rovdata, men kommer mest i omløp i forbindelsen med strid rundt fellingstillatelser i juli og desember. Utvider vi søkeperioden til 2011-2017 får vi følgende oversikt for "genetisk viktig", skalert på månedsbasis:

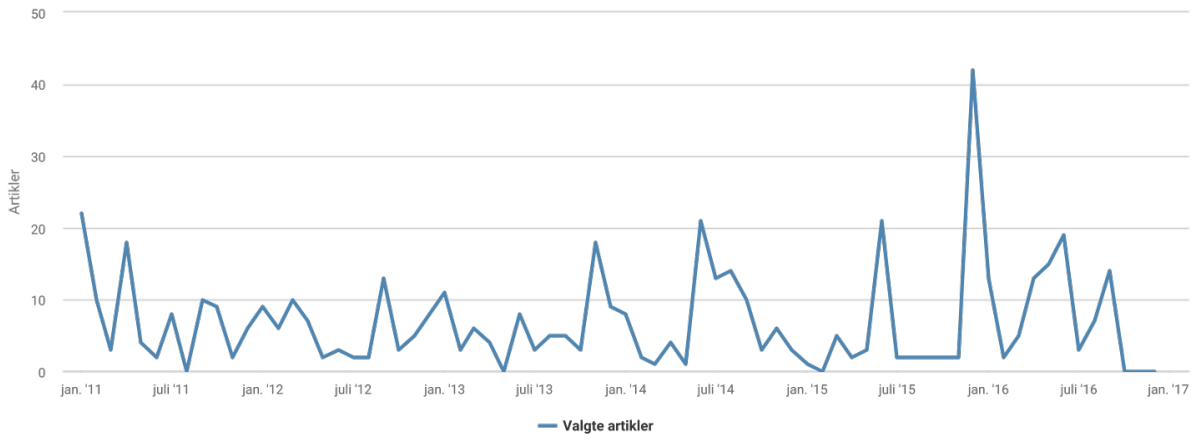

Frekvensvariasjonen viser at begrepet har vært jevnt i bruk siden 2011, og at det øker til det dobbelte ved årsskiftet 2015/2016, for så å falle tilbake.

Vi fortsetter nærlesningen av 2015 som helhet, og den samme dag som Rovdata fremlegger en rapport 23. juni, slår TV2 opp nyheten om at ulv jages og skytes med pumpehagle fra helikopter. *NRK*s lokalsending på Sørlandet har innslag om at fellingstillatelser er blitt lettere å gi, og *Østlandssendingen* melder om verneinteresser for "den genetisk viktige" ulven. Mot slutten av måneden faller antall nyheter om skade og felling, og ettertanke og mer prinsipiell debatt blir mer synlig igjen. Juli og august er likevel høytid for skadeobservasjoner. Men Fylkesmannen og lederen i Rovviltnemda i Oppland skriver kronikk i *Nationen* 7. juli der de mener konfliktnivået er blitt mer dempet, som følge av "god overvåking av ulvebestanden og forbedret skaderapportering". Forøvrig er det nyheter om skade på beitedyr, og det meldes om store antall døde dyr i utmarka, tatt av ulv. Skadenyheter rapporteres også nasjonalt i *NRK*s regionale og nasjonale nyhetssendinger samt i *VG* og *Dagbladet*. Men ulven felles ikke like lett, som tidligere på våren, selv om både fly og helikopter altså er tatt i bruk. Ulven som sto bak "drap på sau i Ytre Enebakk", den såkalte Østmarkulven "får leve", meldes det vidt og bredt utover i juli og august. Senere i august dukker nyheter om valpeobservasjoner også opp, og politikerne melder sin ankomst i debattene, i forkant av kommunevalget i 2015. Debatter spisses nå mellom næringsinteresser for matproduksjon og beitedyr på den ene siden, og vern av rovdyr på den andre. Men nyhetene om skader og fellinger blir sjeldnere nå, og i oktober kommer nyheten om at antall sau og lam tatt av rovdyr i 2015 er det laveste på 10 år, og at ulven "bare" har tatt 484 av de 1615 tapte dyrene. Det er få av de lokale og regionale mediene i, eller i nærheten av ulvesonen som formidler dette.

Vi gjør et tilbakeblikk og et nytt ordsøk for å se om vi kan forstå hvilke endringer som er skjedd siden 2011: Ser vi på begrepet "drept av ulv" perioden mellom 2011 og 2014 er det over 500 treff på "drept av ulv", fordelt som følger:

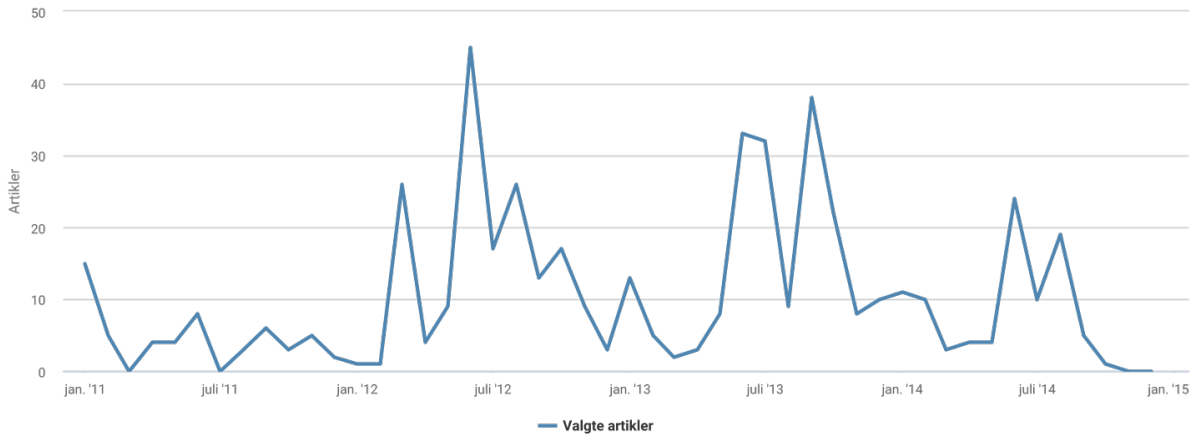

Figuren viser at "drept av ulv" har vært et begrep i nyhetene hvert år, spesielt fra sommeren 2012, og siden med en noe fallende tendens frem mot 2015. I stor grad handler dette om skaderapportering, og dekningen i 2015 er i så måte intet unntak. Fordelingen på søkeordene "drept av ulv" ser slik ut i 2015:

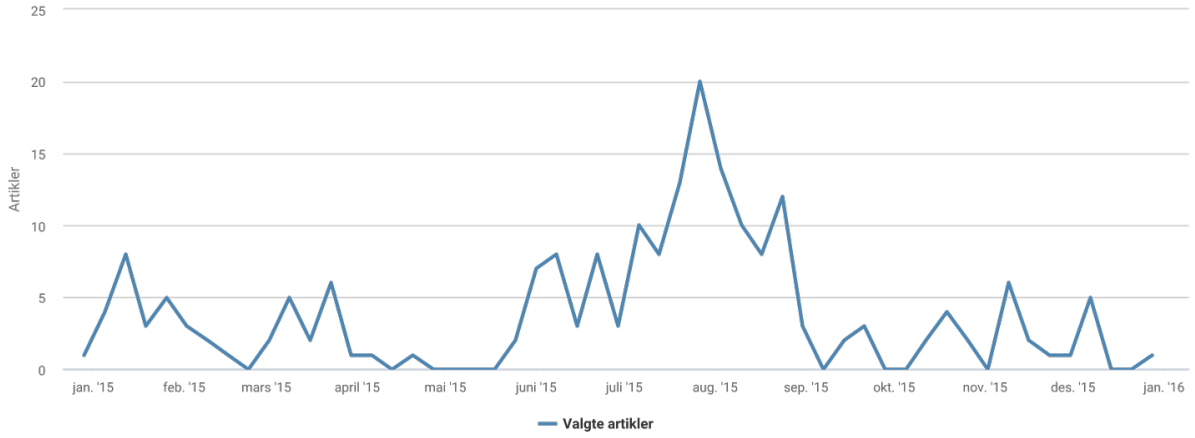

Men som vi ser er antall artikler i juli og august 2015 bare halvparten så høye som sommertoppene i 2012 og 2013. Videre i dette kapittelet skal vi nærlese de samme tre ukene i 2015, som i 2011, og se om det er andre forskjeller og likheter som kan tolkes som utvikling og endringer i ulvejournalistikken.

Uke 21 18. - 24. mai 2015

Denne uken er vi midt i det som fremstår som en aktiv fellingsuke. Lisensfellingen innenfor ulvesonen er avsluttet, men lisensfelling utenfor er åpen, og blir senere forlenget. Uka har 73 originale artikler og 106 når lignende artikler tas med. Raske ordsøk i periodens 73 originale tekster gir uttelling på ord som gir en pekepinn på de dominerende tematikkene denne uka:

felling*	38
felle/ta ut	35
skade	19
skutt/skytes	18
lisens	13
Senterpartiet	13
jeger*/*jakt*	10
vandre/vandring	9
bestandsmål	7
fylkesmann	6
Rovdata	6

Ser vi uka under ett, får vi følgende variasjon på dekningsfrekvens.

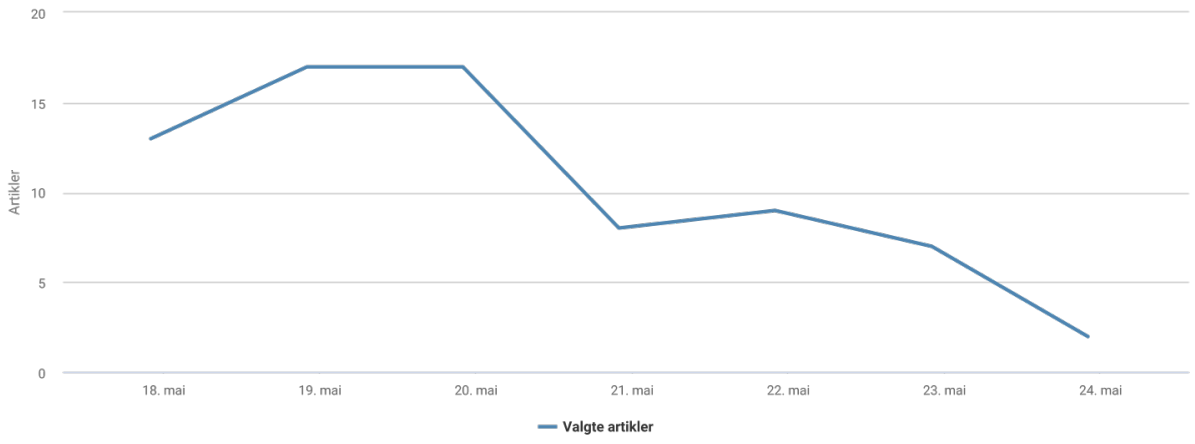

Det er jevnere fordeling av dekningen enn samme uke i 2011, og først og fremst er det langt flere artikler totalt (73 mot bare 29 originale artikler i 2011). Det er lokal- og regionalmediene i og rundt ulvesonen som dominerer, men *NRK P1* er til stede i utvalget med nyheten 19. mai om at fylkesmennene ønsker myndighet til å gi fellingstillatelse, uten at det må innhentes tillatelse fra Miljødepartementet. Og både *VG* og *Dagbladet* har artikler om ulv denne uka, og ulven er blitt klart

mer omtalt enn i samme uke i 2011. Mens *VG* slår opp at ulv er skutt, melder *Dagbladet* i sitt weekendbilag om at ulven nå begynner å vandre, og kan gi flere turgåere "opplevelsen av å se ulv på nært hold". Denne siste, mer positivt ladete nyhetssjangeren var ikke synlig i vårt materiale i 2011, og som nyhetsvinkling på ulv i Norge impliserer den helt andre aktører enn jegere, rovdyrforvaltere, interesseorganisasjoner og politikere. Turgåere, frilufts-entusiaster og naturfotografer slipper her til i ulvejournalistikken. I forhold til 2011 er det altså kommet nye aktører og problemstillinger, og nyhetsbildet er blitt mer sammensatt og komplekst. Som vi ser av figuren under er det likevel mediene i eller i nærheten av streifsonene som har den største dekningen denne uka, og de allmenne, brede mediene har generelt lav eller ingen dekning, utover oppslagene i *VG* og *Dagbladet*.[17]

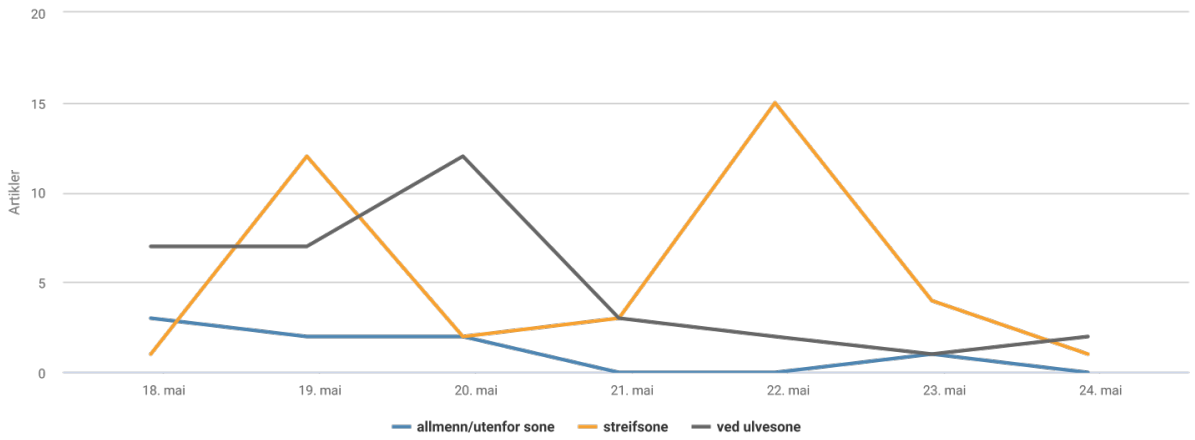

Uka starter med at VG rapporterer et mindre oppslag om at "det som trolig var den nærgående ulven i Gudbrandsdalen er felt med et velrettet skudd fra 60 - 70 meter". Bilde av død ulv på nysnø er med. Et varsel om den ventete domfellelsen av jegerne som sto tiltalt for ulovlig jakt, dukker samtidig opp lokalt, og tirsdag 19. mai kommenteres Rovdatas nye tall for ulv i Norge i flere aviser, samtidig med at Senterpartiet varsler fire forslag til endringer i rovdyrpolitikken til behandling i Stortinget. Denne siste nyheten får stor spredning og oppmerksomhet gjennom *NTB*s artikkel om saken, både innenfor og utenfor ulvesonen. Bilder av Senterpartiets leder på talerstol veksler med bilder av ulv. Også *NRK P1* og lokalredaksjonen i Hedmark og Oppland tar denne saken, og fokuserer på at Senterpartiet ønsker mulighet for å felle ulv, uten å først innhente fellingstillatelse. Nettsiden *document.no* lar Fremskrittspartiet kommentere forslagene og erklære det er nær enighet mellom Senterpartiet, Arbeiderpartiet og FrP. Enda en ulv blir skutt denne uka, og organisasjonen NOAH - for dyrs rettigheter slipper til i et intervju i *Fremtid i Nord* med informasjon om at tallene fra Rovdata ligger under bestandsmålene. *Eidsvold Ullensaker Blad* har oppslag om kostnadene forbundet

[17] Vi viser her for første gang en figur basert på variabelen "medierelasjon", der vi koder mediets primære og foretrukne (intenderte) publikum, i forhold til om redaksjonens og publikums lokalisering befinner seg en av tre steder: 1) I eller ved ulvesonen, 2 i ulvens streifsoner (generelt Sør-Norge), og 3) om artikkel/oppslag er i nasjonale i riks- eller allmennmedier. Se forøvrig kodeboken i vedlegg 1 for nærmere redegjørelse.

med mislykket sporing og felling, mens *Nationen* 20. mai viderebringer leserinnlegg og kommentarer om ulven som er skutt, "på selveste 17. mai" som et leserinnlegg i *Gudbrandsdølen Dagningen* formulerer det. En jaktleder forteller om trusler og hets på sosiale medier, i samme avis, og senere på dagen blir det kjent gjennom *NRK* og *Østlendingen* at Rovviltnemda har gitt fellingstillatelse på seks nye ulver. Ulver blir samtidig observert, og nye fellingstillatelser vurdert av fylkesmenn. *Østlendingen* lar en notis med "fem om ulv", fylle opp med varierte meninger, og 22. mai slipper *NRK Hedmark og Oppland* til Naturvernforbundets representant som tar til motmæle mot fylkesmenn som vil ha lettere adgang til felling uten å søke tillatelse. Mot slutten av uka formidler også medier lenger borte fra ulvesonen, *NTB*s nyhet om at vandringstiden nå innledes. Og som tidligere nevnt lar *Dagbladet* et snev av positivitet opptre rundt det at ulven nå begynner å vandre, i et kortfattet nyhetsoppslag i sitt helgebilag.

Når vi koder for aktører, bildebruk, emosjonell relasjon og hvilke medier som rapporterer (lokale/regionale innenfor sone, i streifsone, eller allmenn-medier), får vi flere interessante resultater: Aktørene er som forventet stort sett offentlige, som følge av at det er mye snakk om observasjoner av ulv som skal verifiseres og håndteres av Statens naturoppsyn, og fellingstillatelser som skal gis av fylkesmenn, fortløpende.

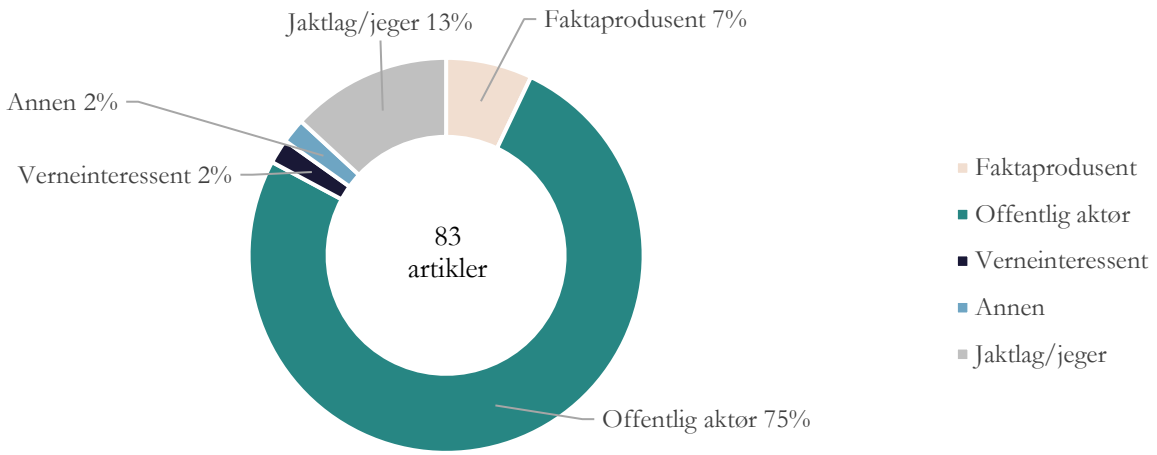

Og dermed blir det også tydelig hvilken relasjon mellom ulv og menneske som aktualiseres i artiklene: Det er først og fremst at ulven reguleres: Gjentatte krav til felling følges opp med vedtak i de institusjonaliserte vedtaksprosessene for fellingstillatelser. Observasjoner og rene jaktnyheter er også en fremtredende "relasjon" i perioden.

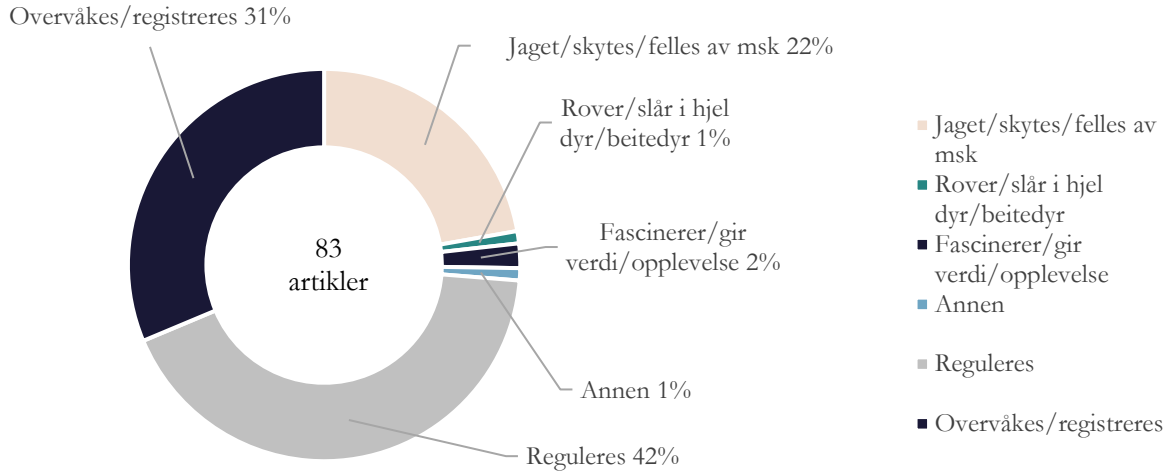

Den emosjonelle appellen følger av dette: Det er tydelig antipati overfor ulven i mange av oppslagene knyttet til observasjoner og sporing av ulv. Nyhetene bringer ofte utsagn fra kilder (sauebonde, jeger, representant fra Statens naturoppsyn) hvor det forventes snarlig vedtak om felling. Men de nøytrale og ubestemmelige artiklene dominerer, ikke minst fordi det ofte er *NTB*s meldinger, gjerne med faktabasert informasjon, som brukes i helhet eller siteres. Antall artikler som ikke kan bestemmes med henhold til emosjonell appell er dermed også stort.

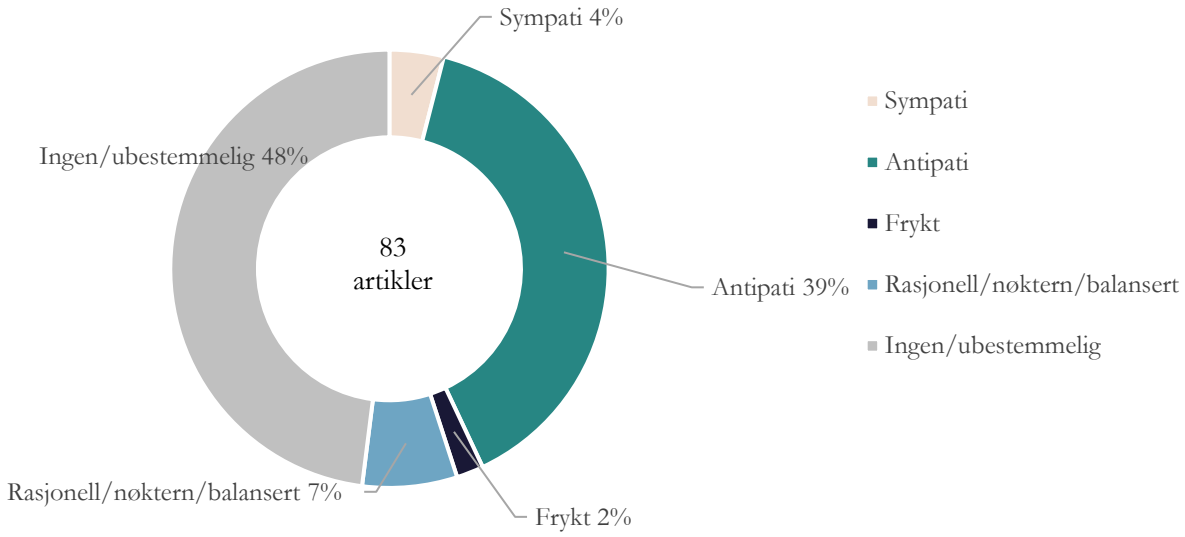

Uke 35 24. - 30. august, 2015

Frekvensvariasjonen denne uka har en lignende fallende tendens mot slutten av uka, men to markante høydetopper.

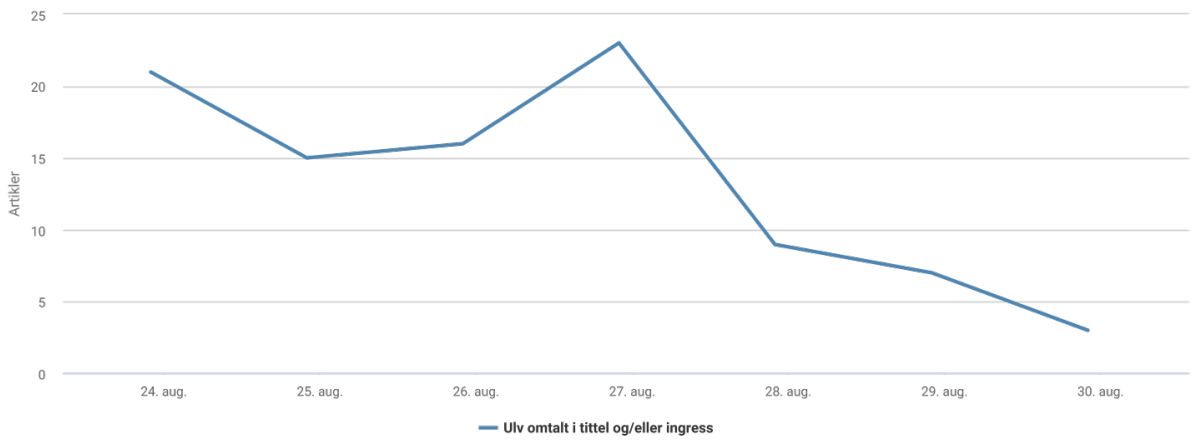

Når de 94 treff-artiklene renses for "lignende" blir det registrert 79 treff. Antallet er med andre ord på samme nivå som uka i mai, men det er helt andre nyheter: Det foregår en prinsipiell debatt om fortolkning av fakta denne uka og anledningen er det forestående kommunevalget.[18] Nyheter om utsagn og utspill følges opp i avisenes debattspalter. Verneinteressentene har to faktagrunnlag å vise til: For det første bestandsmålene, som ikke er nådd i 2014, og for det andre at skadetallet på beitedyr er gått ned. Mens vi i uke 21 merket oss at fylkesmennene ønsket enklere og raskere mulighet til å skadefelle, er aktørene fra organisasjonene nå mer synlige.

Uka starter med en "forsinket nyhet" i bladet *Jakt* om at "Enebakk-ulven" beholder livet. Og mye handler om ulven i Østmarka denne uka. *VG* bringer et helsides oppslag om en familie som har satt opp viltkameraer og har kunnet konstatere at de gikk samme sted som ulven, med bare minutters mellomrom. Teksten som gjengis, legger vekt på fascinasjon og naturopplevelse og toner ned fryktaspektet ved å ferdes i Østmarka. *Firda* formidler samme dag fra en *NTB*-melding om forventede lave tapstall for beitedyr, andre året på rad, mens *Halden Arbeiderblad, Rakkestad Avis* og *Sarpsborg Arbeiderblad* melder at en hund er tatt av ulv. Den sjeldne kombinasjon av rovhendelse og sympati for ulven viser seg i hundeeierens reaksjon. Saken løftes videre av *P1 Østfold*, med ekspertuttalelse fra representant i Statens naturoppsyn, og gjentas senere på dagen. Saken gjentas også i de lokale avisene dagene etterpå. Imens er det debattnyheter i *Ringerikes Blad* i forbindelse med det forestående kommunevalget, mens *Østlendingen* spinner videre på at et lam er tatt av ulv i en

[18] Valget gjør at det er mange leserinnlegg i perioden, noe som iblant kommenteres i referatene. Men i den kvantitative kodingen er leserinnlegg registrert som utvalgsfeil.

innhegning inntil husveggen, uka før. Dyreeieren er oppgitt og får slippe til med konspirasjonsteorien om at ulvene i Norge er ulveunger født i dyreparker. Saken kobles til "lignende tilfeller", og nyheter om ulv som rover "nær bebyggelse" brer seg til flere medier, blant annet også *Avisa Sør-Trøndelag* og *Nationen*. I oppslagene spilles det nå visuelt og tekstmessig på frykt, ved å fremheve nærheten til bebodd hus, og ulvens råskap. Dette til tross for at en ekspertuttalelse i blant følger med om "det er ingen dramatikk i det, at det er nærme et hus". Dagen etter kan det rapporteres at ny fellingstillatelse i Sør-Trøndelag er gitt, og at jegere har sett etter spor og flere rov, uten å finne noe. Mens *Østlendingen* med klar beklagelse referer til Fylkesmannens avslag i det tilsvarende tilfellet på Hernes. På ettermiddagen, onsdag 26. august meldes det i *Østlendingen Pluss* at det pågår en "dyretragedie" og at en "ulv herjer innenfor rovdyrgjerdet". Saken skal den neste dagen spre seg til flere aviser og ende opp som hovednyhet i *NRK 1 Østnytt*. For fylkesmannen, som tirsdagen avslo forespørsel om fellingstillatelse, snur på fredag, da antall dokumenterte sauer som er drept eller skadet av ulven i Flendalen, har gått fra 2 til 20. Ordet "dyretragedie" går igjen i oppslag og politikerutsagn og 27. august har *Glåmdalen* oppslaget "Ulven ut av matfatet", med bilde av Senterpartiets ordførerkandidat sammen med partileder Trygve Slagsvold Vedum. *Østlendingen* er imidlertid den førende nyhetsplattformen i ulvesonen, og har nå to ulvesaker løpende. I begge sies ulven å være på feil sted; i det ene tilfellet er ulven nær en husvegg, og er blitt "for tam" og i det andre er ulven kommet innenfor rovdyrgjerdet i ulvesonen. Ingresser, overskrifter og billedbruk gir oppslagene rovvilt-politisk tendens i retning av å presse frem fellingstillatelse. "Ulven må fjernes" heter det i oppslag 27. august, og dagen etter er oppslaget at "Rovdyrforliket har spilt fallitt". Men avisen gir også plass til nyhetene om at Naturvernforbundet er "sjokkert" over uttalelser fra lederen i viltnemda, og til organisasjonen Rovviltets Røst, som klager på fellingstillatelsene som nå er gitt. Perioden som helhet er preget av at det er valgkamp, og *NRK* innlemmer 27. august rovdyrdebatten fra Elgfestivalen i Trysil i sin valgsending, ledet av journalistene Gunnar Østmoe i *Østlendingen* og *Tom Haakenstad* fra *NRK Hedmark og Oppland*. Senterpartiets leder, Trygve Slagsvold Vedum er blant paneldeltakerne, som for øvrig består av lokale politikere og representanter fra interesseorganisasjoner.[19] Sauesanking er ellers i gang, og i *Avisa Sør-Trøndelag* dukker ulven i Skaun opp igjen. *Dagbladet* løfter frem en sak fra Finland der en bjørn "labber til" en ulv over en dyreskrott, med bilder tatt av en naturfotograf. Bildene omtales som unike og spesielle, og vitner om at ulven ikke står helt øverst, alene på toppen av næringskjedene i de finske skogene.

Østlendingen dominerer dekningen av medieulven i perioden, og det er også denne uka de lokale mediene innenfor eller ved ulvesonen som har brorparten av all rapportering. Da er også *NRK*s lokalsendinger og *Nationen* regnet som å være "i eller ved ulvesonen".

[19] Se https://www.ostlendingen.no/rovdyr/trysil-og-engerdal/nyheter/har-man-sau-innenfor-ulvesonen-ma-man-ta-tap-med-i-beregningen/s/5-69-111283 (sist besøkt 4. januar 2022).

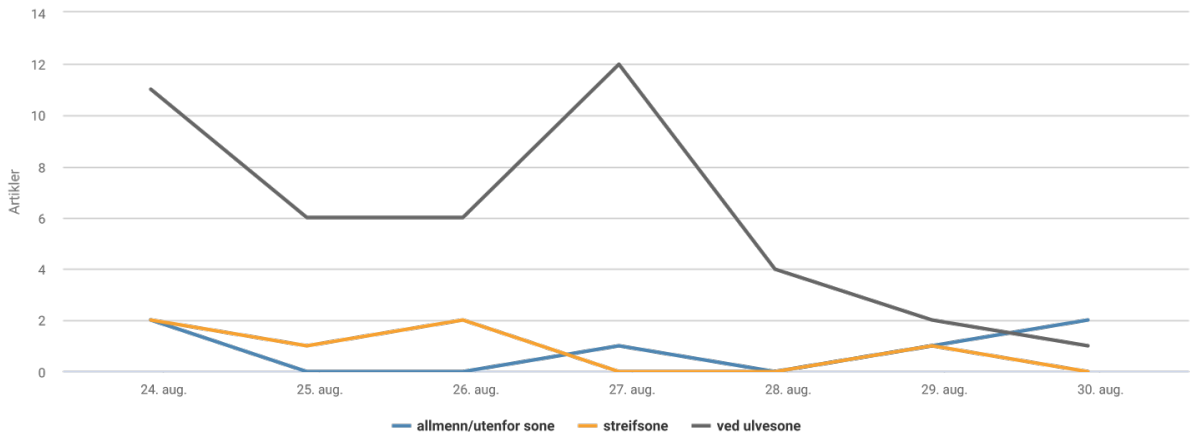

De offentlige aktørene i perioden er i stor grad politikere, men også fylkesmenn og Statens naturoppsyn er godt representert. Blant de organiserte aktørene dominerer landbruks-interessentene tydelig, med over 4 ganger så mange oppslag som verneinteressentene. Også faktaprodusentene (Rovdata, Høgskolen i Hedmark og NINA (Norsk institutt for Naturforskning) og tidvis Statens naturoppsyn, se kodebok i vedlegg 1), er oftere aktører en naturvernorganisasjonene.

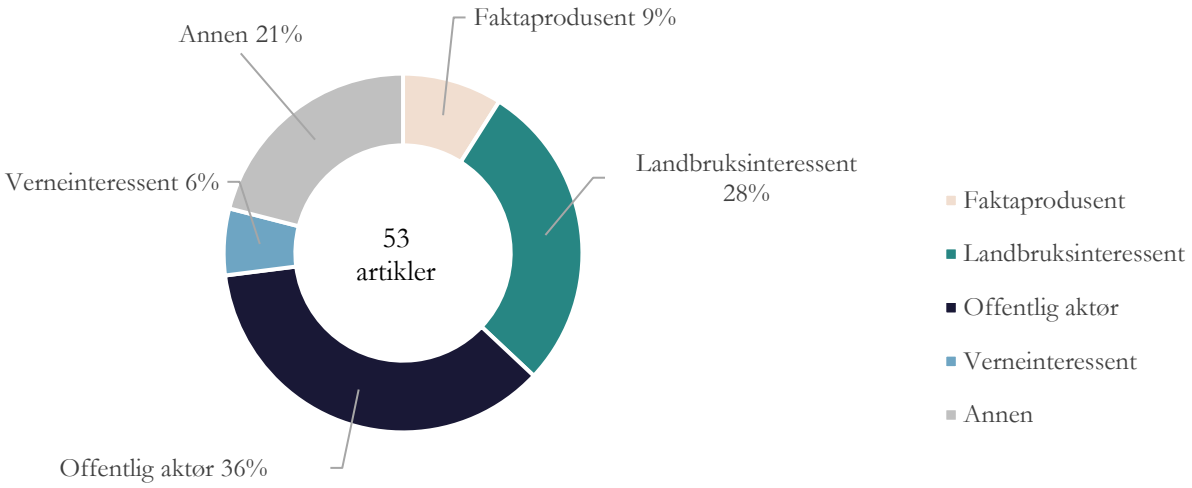

Hovedtematikken (ulverelasjonen) er skader på sau, begått av ulv. Og selv om ulven nå også tas i forsvar, er det ingen tvil om at de fleste nyhetene om ulvens rov har en varslings- og legitimeringsfunksjon i forhold til spørsmålet om fellingstillatelse. Enda mer enn i forrige uke, er

artiklene og oppslagene denne uken preget av antipati og frykt, snarere enn sympati med ulven, og andelen ubestemmelige eller balanserte artikler er lavere.

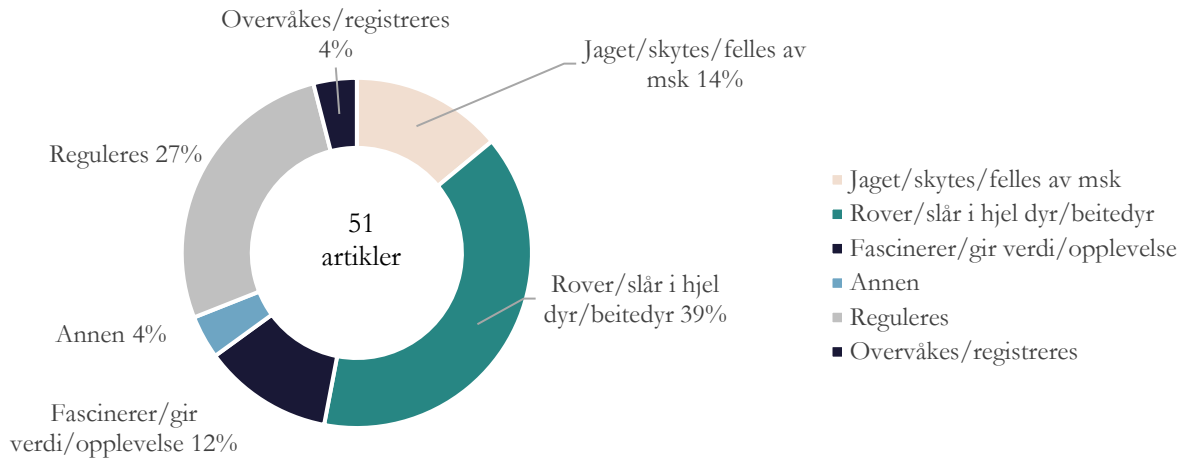

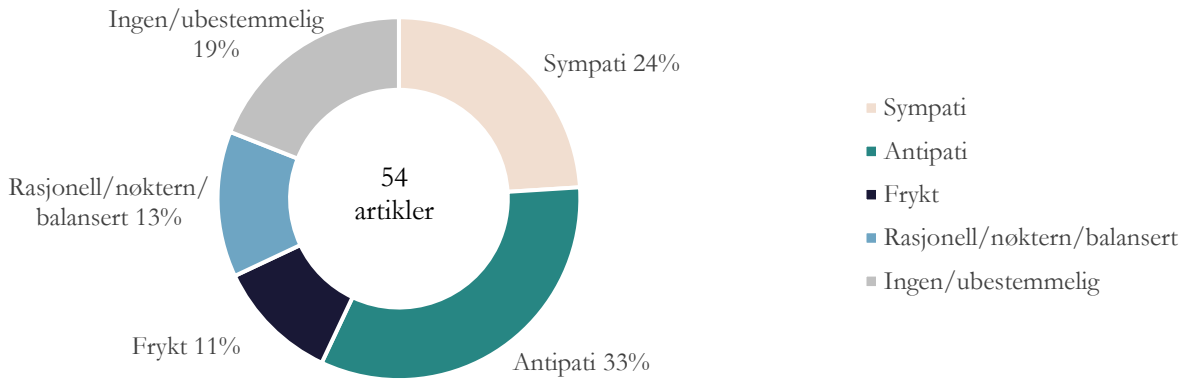

I kategorien rasjonell, nøktern og/eller balansert inngår i følge kodeboken tre typer nyhetsartikler: De som gjengir en argumentrekke til fordel for ett bestemt syn, de som refererer saklig og nøkternt, og de som gir tilkjenne minst to argumentrekker og ulike posisjoner for eller mot ulv.[20]

[20] I kodingen ble disse slått sammen til en verdi. I verdien "ingen eller ubestemmelig" har det ikke latt seg gjøre å avgjøre hvilke øvrige verdier som gjelder, eller at flere gjelder samtidig. Erfaringen under koding er med andre ord at verdiene ikke alltid er gjensidig utelukkende. Som vi skal se, får dette konsekvenser for videre analyse.

Uke 50 7. - 13. desember, 2015

Det er 77 treff totalt denne uka, og 47 originale nyhetsartikler, hvilket igjen er mange flere enn i 2011 (med bare 18 totalt). Desember-uka dette året er annerledes også av andre grunner: I tillegg til nyheter om jakt og felling er også nyheten om "genetisk viktig" ulv godt distribuert. Det er ventet en Stortingsmelding i løpet av 2016, og prinsipielle spørsmål dukker opp i offentligheten. De største nyhetene kommer i midten av uka, og er nasjonale, riksdekkende, heller enn regionale og lokale nyheter.

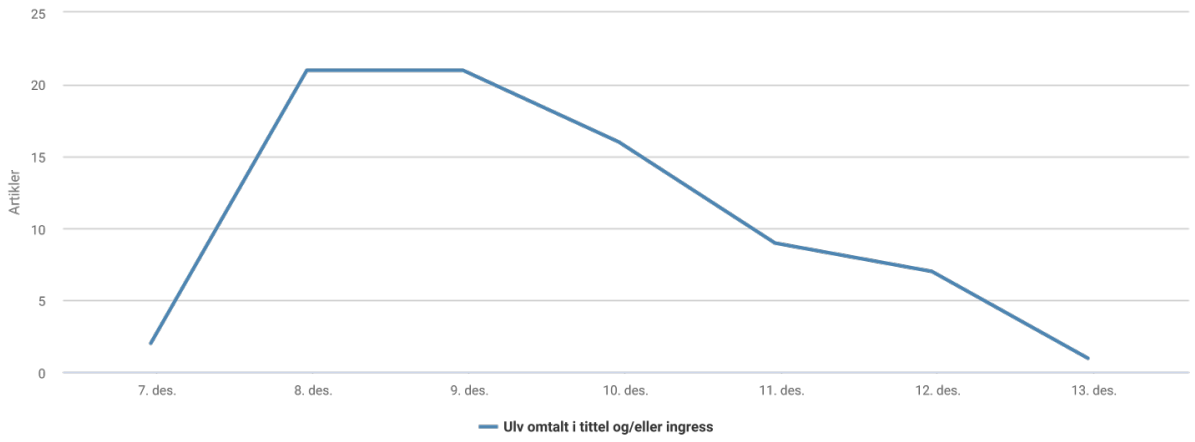

Svært mange artikler er "like", selv om de står i ulike aviser, fordi de baserer seg på *NTB*s melding. Til forskjell fra samme uke i 2011 er ikke nyhetsinteressen lavt jevn i det ganske land, men spesifikt knyttet til steder i landet der ulven befinner seg. Og spesielt der den streifer, utenfor sonen, denne desember-uka i 2015.

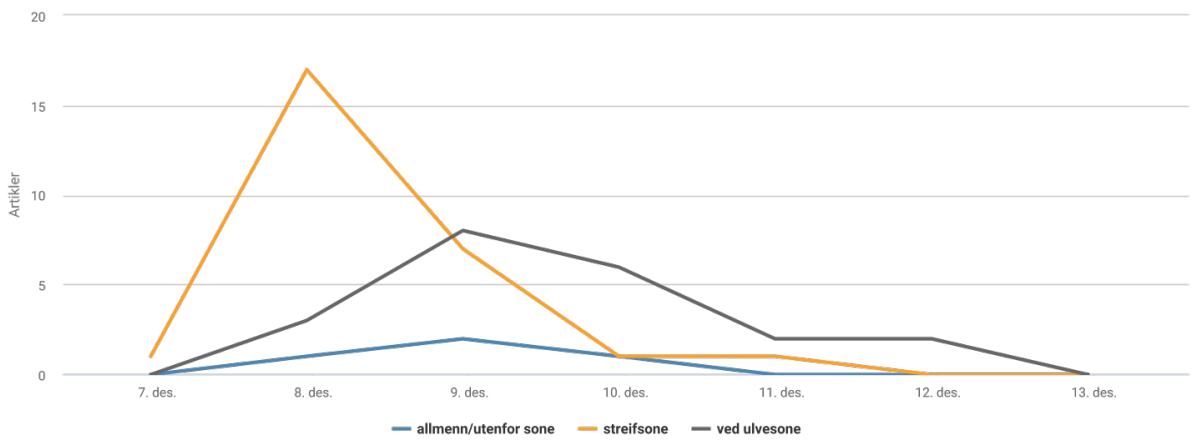

Spesielt i *NRK Telemark* og *Sørlandet* spekuleres det nå på om det blir ulvejakt. Det er "spor etter ulv i Fyresdal" melder *NRK Telemark* den 8. desember, og samme dag kommer nyheten i *Nationen* om at en ny, genetisk viktig ulv kan være "på vei over grensen". Nyheten bygger på en faktamelding som Rovdata har lagt ut på sine nettsider. *NTB*s melding om samme sak formidles i helhet, eller i referert versjon, av *Agderposten, Dagsavisen, Finansavisen, Varden, Klassekampen, Glåmdalen, NRK Trøndelag, Østlendingen, Sunnmørsposten, Fædrelandsvennen, Avisen Agder, Altaposten, Harstad Tidende, Romsdals Budstikke, Troms Folkeblad (identiske), Hamar Arbeiderblad, Dagen, Drammens Tidende, Laagendalsposten, Avisa Nordland, Hordaland, Indre Akershus Blad* og *Dagbladet*. *NRK* lager innslag som vises både nasjonalt og lokalt, i bl.a. *NRK Trøndelag* og *MidtNytt,* og *Nationen* repeterer saken i en mindre artikkel, dagen etter. Den 9. desember blir også en jakthund drept av ulv, og de lokale mediene og *NRK Østlandet* er nå raskt på saken. I et innslag i *NRK Telemark* om den "nye ulven" er saken at man avventer DNA-svar på ulvemøkk. Saken leder til at spørsmål om jakt kan gjenopptas. Er det den finsk-russiske, og ikke den svenske, kan den bli fredet, forklarer *Telemarksavisa*. *Nationen* har en kronikk om ulvens opphav, der påstander om utsettelse og hybridulv blir fremsatt. Først 10. desember er det nyhetsoppslag om jakt på Hedmarken, og videre resten av uka er det noen flere nyheter i mediene i og ved ulvesonen. Naturvernforbundet ønsker å stoppe lisensjakta, melder *Østlendingen* og *NRK Hedmark og Oppland*, og *Østlendingen* har dekket fakkeltoget mot ulv i Trysil. Men bildene kommer først i lørdagsutgaven varsles det. "De som er direkte berørt må bli hørt", er overskriften lørdag 12. desember. I *Firda* meldes det om en utstoppet ulv fra Jølster.

Det er altså på samme tid både et klart mer politisert og jaktrelatert nyhetsbilde denne uka i 2015, enn i 2011. Aktørene er relatert til jakt inntil faktaprodusenten Rovdata overtar nyhetsbildet med opplysninger om "den genetisk viktige ulven".

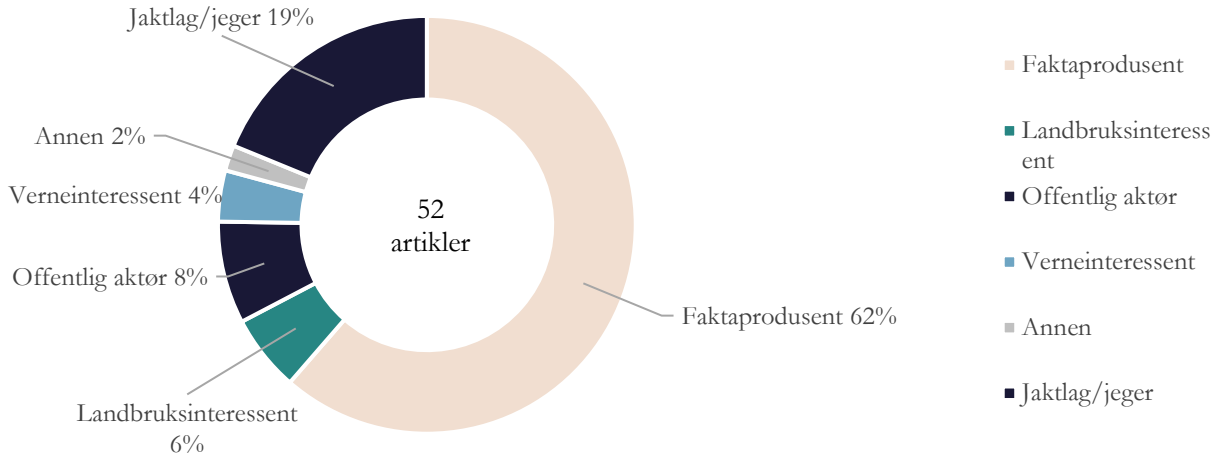

Da overtar en verdi- og faktabasert diskusjon rundt bestandsmål og fellingstillatelser. I forbindelse med oppslag om "genetisk viktig" ulv, er billedbruken annerledes enn den pleier å være: Det er flere bilder av levende ulv, heller enn standardbildet av død ulv, utstrakt på nysnø.

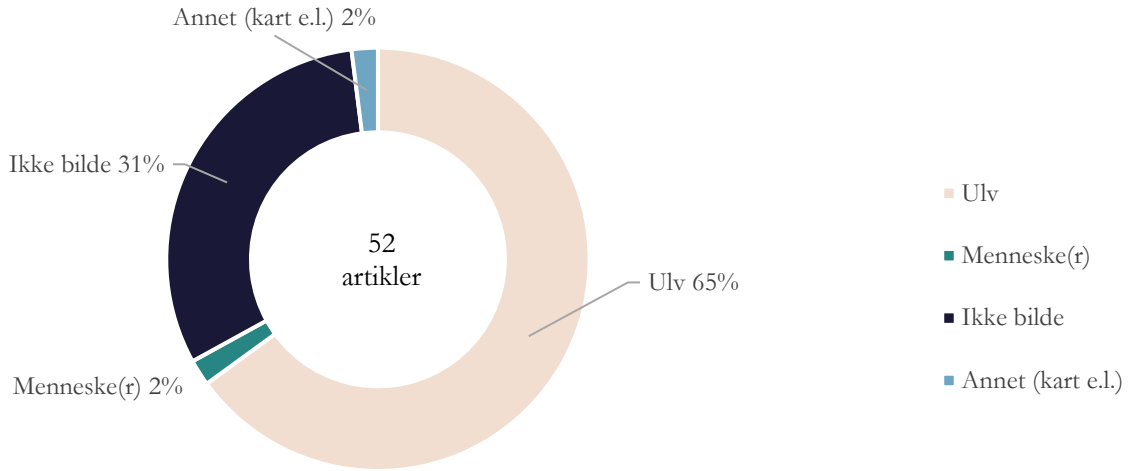

Når vi koder tematisk hvilken relasjon nyhetene skaper til ulvens liv, handler det mest om overvåking og registrering (65%), enn tidligere uker, og bare 13% av artiklene handler om at det jaktes på ulv og at ulver felles.

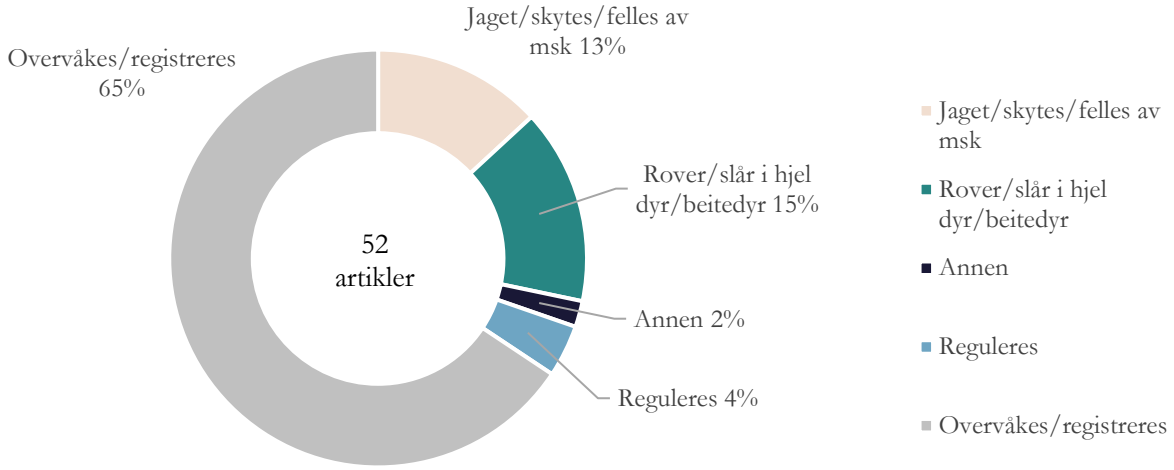

Den emosjonelle appellen i nyhetene blir dermed også mer ubestemmelig eller også sympatisk denne uka. Implisitt i begrepet "genetisk viktig" ligger en ide om at ulven i Norge må være levedyktig for å kunne vernes. Men det er også tvetydighet her, noe som anes i *Nationen*s interesse for saken: Blir det genetiske mangfoldet bedre av en ny ulv i Norge, kan det kanskje skytes flere ulver blant dem som ikke er like viktige?

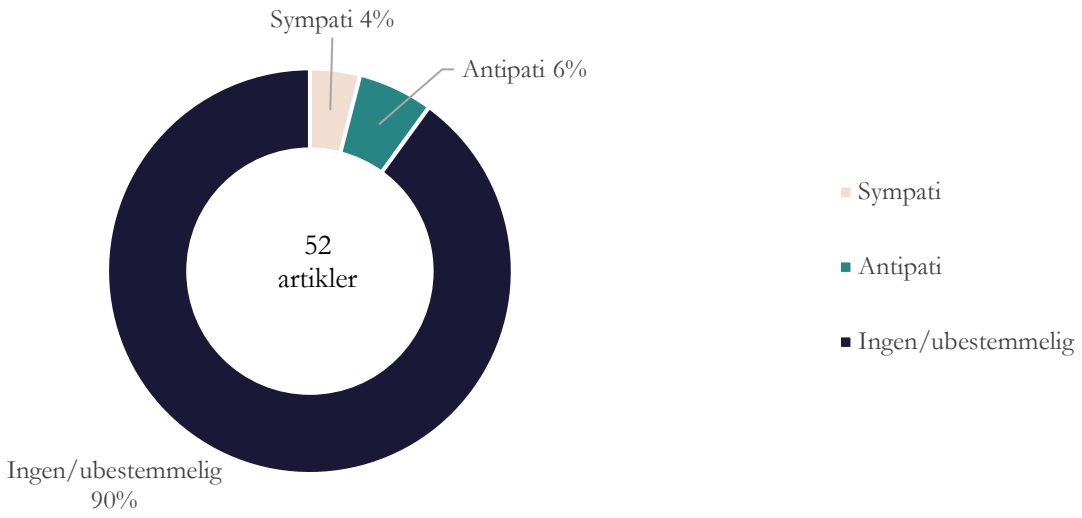

Erfaringen med denne siste variabelen er som allerede nevnt, at den har verdier som ikke er operasjonalisert med objektive kriterier, og at mange artikler blir kategorisert som "ubestemmelige". I den videre analysen velger vi derfor å legge mindre vekt på denne variabelen.

2015, sett under ett og sammenlignet med 2011

Vi ser at nyhetsbildet i de utvalget ukene varierer stort, men at antall originale artikler er ganske stabilt mellom 70 og 80 artikler. Det er en klar økning fra 2011, og viser at nyhetsdekningen av ulv nå er mye mer sammensatt og kompleks enn for få år siden, og også har en helt annen intensitet og politisk betydning.

Forskjellen mellom på den ene siden, lokale offentligheter i mediene med tilhørighet i og rundt ulvesonen, og den øvrige nasjonale offentlighet på den andre, synes samtidig å ha økt siden 2011. Det er samtidig blitt mer aktualitet rundt ulver i andre deler av landet, i det vi har kalt medier i ulvens streifesoner. Både i uke 21 i mai og uke 50 i desember er det mediene i streifesonene, gjerne godt unna ulvesonen, som rapporterer om ulv. Og det er observasjoner og rene jaktnyheter som er fremtredende i nyhetsbildet i disse to ukene. I august er vi mer påkoblet den regionale offentligheten i og i nærheten av ulvesonen, og man venter på vedtaket i nemndene om årets lisensfelling. Det er også kommunevalg, og rovdyrpolitikken spiller inn i disse medienes nyhetsbilde denne uka.

Sammenlignet med 2011 er det nå flere, og mer markante forskjeller i frekvensvariasjonene og kompleksitet i nyhets-tematikken er langt større. Nyhetsinteressen vi så for svensk forvaltning er erstattet av mer handlingsorienterte nyheter om ulv, ulvejakt, rov og felling, kombinert med verdidebatt og politisk debatt om vern eller utrydding av ulv. Reportasjer om skader på beitedyr preges av antipati og frykt for nye angrep, og er i klar overvekt. Som varslingsrelaterte nyheter påkaller de vurdering av ulvens skadepotensial og appellerer påfølgende beslutninger om felling. Det finnes imidlertid også eksempler i våre utvalg på artikler der det vektlegges sympati med ulven, forbundet med naturopplevelser og verdien av rovdyr i norsk fauna.

Inntrykket er at den institusjonelle rammene som ulveforliket fra 2011 legger opp til, nå begynner å bli innarbeidet som nyhetsbeiter og journalistiske rutiner. Det er jaktstart og felling av ulv, samt reguleringene av ulven som er de mest nyhetsdrivende temaene. Fakta om bestand spiller også en vesentlig rolle i nyhetsbilde og det er spor av stridigheter mellom ulike syn på felling og vern. Skaderapportering har i 2015 også tydelig økt i omfang. Mens saken om ulovlig jakt viste frem et juridisk nyhetsbeite der rettssalen ble en viktig arena for debatt og nyheter om ulv i Norge.

Det mellomliggende året 2016

Vi skal også nærlese 2017, fordi dette er et markant år med mye rapportering om ulv. Og i det mellomliggende året er det 5786 nyhetsartikler om ulv i utvalget vårt (omtale av ulv i tittel eller

ingress) og 3914 originale artikler, hvilket tilsier et forholdstall mellom originale og totalt antall artikler på 0,67. Det er det høyeste dekningstallet siden 2013, og et gjennomsnitt pr. uke på 111 artikler. Vi får følgende fordeling av omtalen gjennom året, målt på ukenivå:

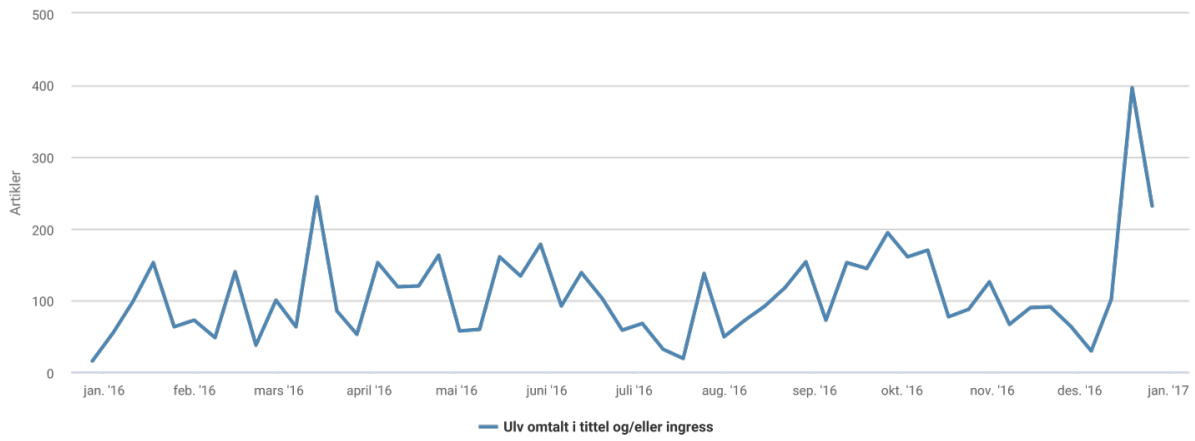

Vi ser at variasjonen skiller seg vesentlig fra de tidligere årene ved at det er ganske ujevn variasjon gjennom hele året, med bare en klar topp i slutten av mars, meget lite omtale av ulv i slutten av juli og begynnelsen av august, og en sterk stigning i desember. Det er som vi ser ellers mye opp og ned i omtalefrekvensen, med mellom 50 til 150 artikler pr. uke, og kun 20 artikler i uke 30, og 30 i uke 50, før det brått tar av. En relativt stor nyhet inntreffer 18. mars, i uke 12 når Stortinget får seg forelagt Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur — Bestandsmål for ulv og ulvesone.[21] Men uke 14, 19 og uke 20 er antall artikler nede på 60 artikler eller også enda mindre.

Vi viste over, hvordan begrepet "genetisk viktig" avtegnet seg i 2015 og 2016. Begrepet "genetisk viktig ulv" har verdimessig omvendt fortegn og betydning som et begrep som "skadepotensial". Dette begrepet er knapt i bruk forut for 2016 og ser ut til å bli tilført nyhetsdekningen om ulv i forbindelse med striden om fellingstillatelser vinteren 2016. Begrepet ble introdusert i og med Stortingsmelding 21 om ulv i Norge, i 2016, men blir altså ikke aktualisert før i desember 2016.

[21] Se https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-21-20152016/id2480008/?ch=1 (sist besøkt 14. mars 2022)

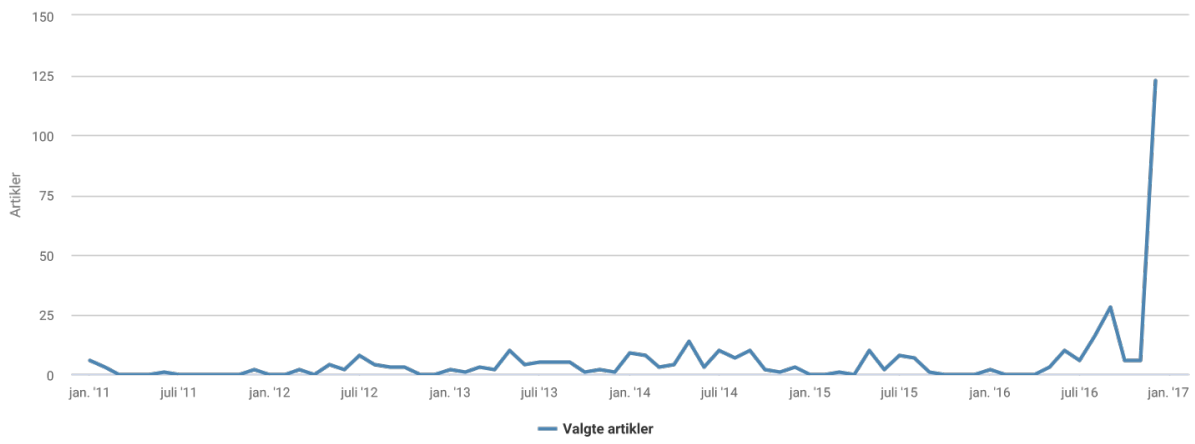

Som seg hør og bør for årstiden, er januar-toppen viet gjenåpning av lisensjakt i ulvesonen, og det rapporteres at den snart skutte alfahannen var skabbete, "høyrte heime i Østmarka", ble kalt Fenris og var i "dårlig forfatning". Både *NPK*s (Nynorsk Pressekontor) og *NTB*s meldinger ble sitert flere steder, bl.a. i *Dagsavisen, Nationen* og en rekke regionale og lokale medier, også på Nord-Vestlandet, der man nå mener å ha observert ulv. *NRK* kommer også på banen, både regionalt og riks, både med at klagen som departementet vurderte, ikke ble tatt til følge og at ulven som ble felt, var syk. Det er også nyheter om den forekommende Stortingsmeldingen, som departementet arbeider med, og Østlendingen og Hamar Arbeiderblad er blant de som følger med og lar debatter gå i spaltene. Toppen i uke 8 skyldes nyheten om rekordmange ulver i Norge og at jegerne vil ha større kvoter. *NRK* melder at det mange steder ikke kan slippes hunder løs, pga. ulven, og *Indre Akershus Blad* melder at ulven er "den største skadevolder", basert på tall på erstatningskrav. Det meldes også at "Gunnar A. Gundersen har samlet Hedmark Høyre mot ulv".

I mars er som nevnt toppen forårsaket av den politiske nyheten om Stortingsmeldingen og det er ulike sett av nyheter: Noen baserer seg på faktaopplysninger fra Rovdata som er fremlagt i meldingen, mens andre lar interessenter og berørte slippe til med synspunkter og kommenterer på regjeringens forslag om stort sett å "videreføre bestanden". Også på lederplass meldes det for og imot mer ulv i Norge, og regjeringen varsler at de vil forsøke å få til et bredt forlik. *NRK* har en lengere sending og partiene melder at de er klare for å forhandle om ulv. Tidligere i uka ble hunden Max tatt av ulv. Det samme skjer i uke 40, da det er 195 artikler, men den største nyheten denne uka skyldes striden rundt de mange fellingstillatelsene som er gitt både innenfor og utenfor ulvesonen. Ifølge *Indre Akershus Blad* er det

> "Totalt (er det) fattet vedtak om lisensfelling av 37 ulver i Oslo, Akershus, Østfold og Hedmark. 24 av dem er innenfor ulvesonen. Vedtaket har vakt stor oppsikt både i Norge og internasjonalt, og det er varslet flere klager til departementet."

NRK melder om 4000 protester til Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Men den største toppen av nyhetsmeldinger kommer altså i uke 52, med hele 397 artikler. Det er Klima- og miljøminister Vidar Helgesen "som sier nei" den 20. desember, som skaper furore. Nyheten dekkes live", i det Helgesen fremlegger sin beslutning. I *NTB*s melding heter det at:

> Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet har konkludert med at det ikke er hjemmel for felling av de fire aktuelle revirene, sier klima- og miljøminister Vidar Helgesen (H) til NTB tirsdag.
>
> Departementet har derfor besluttet at det ikke kan åpnes for felling i de fire ulverevirene. Lisenskvoten kuttes dermed fra 47 til de 15 ulvene det allerede er tillatelse til å felle og gjelder enkeltulver utenfor ulvesonen.

Vi velger noen ordsøk i denne uka og velger antall treff som svarer til utvalget med duplikater på 397 artikler:

Helgesen	260
felling*	193
forlik	93
"sier nei"	69
Vedum	38
ulvereservat*	33
sjef (dyre/park-)	26
begrunnelse	21
Dale	18
utfordre	11
uenighet	10
«sier ja»	10

Føljetongen denne uka utvikler seg videre mot nyheten om at Landbruksminister Jan Georg Dale vil utfordre vedtaket internt i regjeringen, og at det hevdes at Helgesen har gjort vedtaket "uten begrunnelse". Partene i ulveforliket og det som nå heter "ulvestriden" i *Klassekampen* innkalles til møter. Innimellom kommer nyheten om at lederen for dyreparken der dyrepasseren ble drept av ulv, er dømt for uaktsomt drap, mens Høyre på Hedmarken frykter for velgeroppslutningen. Men så gjør altså Klima- og miljøminister Vidar Helgesen sin beslutning om å stanse deler av jakta i ulvesonen, og *Østlendingen* og *Aftenposten* melder om "sjokk og vantro", og mener Stortinget er "ført bak lyset", mens nemnder legges ned og jakta avlyses. Så blir det 2017...

5. Analyse og nærlesninger 2017

Det nye året kommer med brask og bram for nyhetsdekningen av ulv i norske medier. Det er rekordmange artikler: 10702 artikler, medregnet duplikater og 6931 originale artikler. Jevnt over dobbelt så mange som de foregående årene, med unntak for 2013 da det var 6169 artikler. Antall duplikater er stort, men forholdstallet er på 0,64, hvilket er lavere enn 2015 men på nivå med 2014.

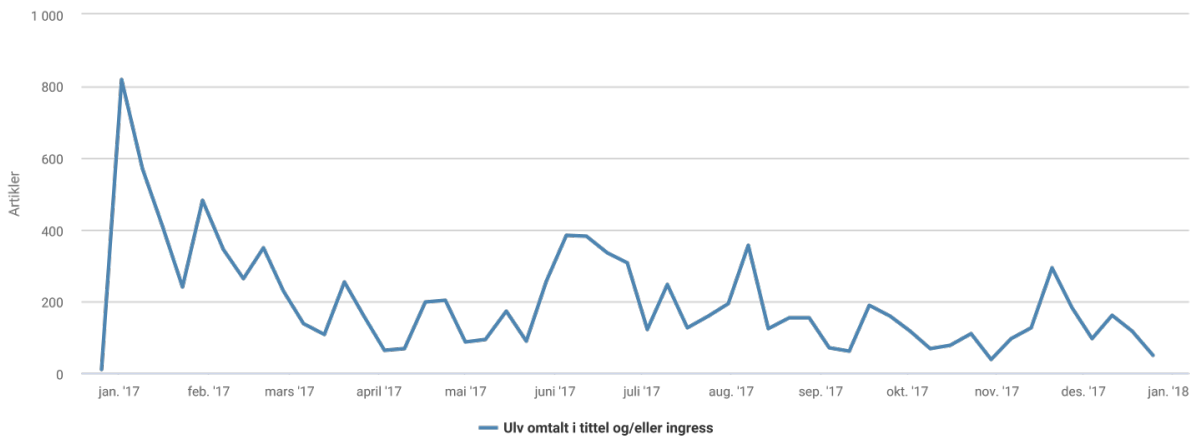

Det store antall artikler i starten av året, drar totalen opp, og det blusser opp til svært høye nivåer både i februar og mars. Og som vi ser er det også en stor og langvarig topp gjennom juni og begynnelsen av juni, og en ny topp i august, før dekningen faller til nivåer under 200 artikler i uka. Dette er uansett høyt, sammenlignet med tidligere år og både perioden fra desember 2016 til mars 2017 og året som helhet, står frem som et eksepsjonelt nyhetsår for ulven. Den siste toppen dette året kommer ved inngangen til desember. Det er høy intensitet og stadige tilfeller med nasjonal spredning i alle redaksjonelle medier, dette året. Men det er relativt sett lavere dekningsomfang i oktober og november, og frekvenslinjens utflating kan tyde på at 2018 vil kunne bli mer som før, og at 2017 ikke er et varig vendepunkt. Vi kan kanskje forvente at det er høy dekning også etter 2017, mht. hvilke nyheter som fortelles og får spredning, men vil politiseringen og intensiteten holde seg?

Det er de samme mediene som tidligere, som har flest oppslag: *Østlendingen* og *Nationen* troner på toppen, men denne gangen er radiostasjonen *P4* også høyt oppe på listen, klart foran *NRK Innlandet, Hamar Arbeiderblad* og *Gudbrandsdølen Dagningen*, *Glåmdølen* og - ny på listen over de med mest dekning: *Adresseavisen*. Fordelingen blant papiravisene (n=3744) viser 72% lokalmedier, det samme som for hele tiårsperioden, mens riksmedia utgjør 5% større andel av nyhetsdekningen med 22%. Det skyldes at det er de politiske og nasjonale nyhetene som dominerer i perioden.

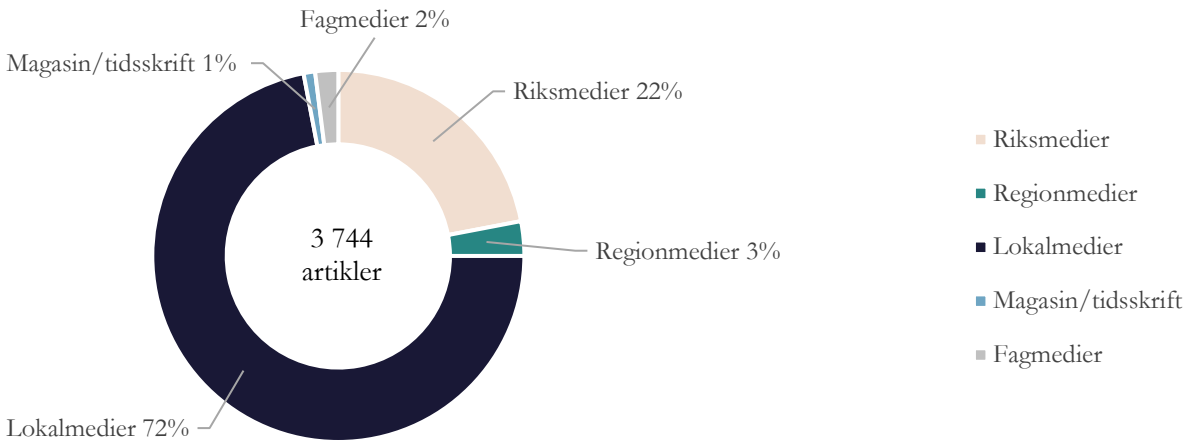

Fordelingen av nyhetsrapporteringen på fylker er som følger. Legg merke til at Innlandet og Viken har vesentlig flere oppslag enn de øvrige fylkene, men interessen er også høy i Møre og Romsdal, Trøndelag, Troms og Finnmark.

Norske fylker	Antall artikler
Innlandet	6178
Viken	5262
Trøndelag	4116
Møre og Romsdal	4089
Troms og Finnmark	4039
Vestland	3887
Oslo	3846
Agder	3808
Vestfold og Telemark	3703
Nordland	3647
Rogaland	3586

Vi følger toppene før vi går inn på de tre utvalgte ukene, som vi både nærleser og koder.

Den første toppen kommer straks i uke 1, som en fortsettelse på nyhets- og debattbildet som ble etablert etter at nyheten om Klima- og miljødepartementets og Vidar Helgesens beslutning om å omgjøre vedtaket i rovdyrnemdene om fellingstillatelser i ulvesonen.

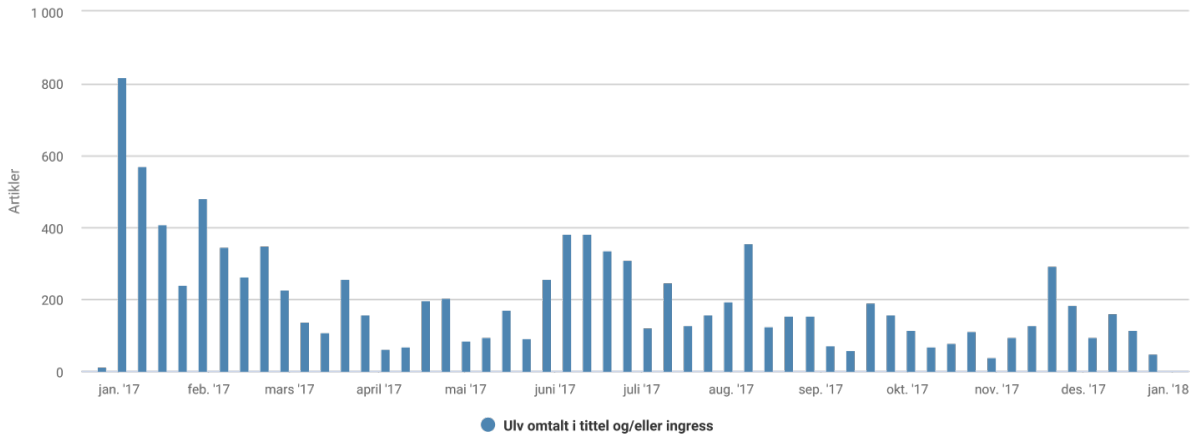

Det er nå 820 artikkeltreff i uke 1, og toppen i 2016 med 397 treff i uke 52 blir en bris i forhold til den stormen som nå kommer. En bredere gjennomgang av nyhetsbildet i januar og februar viser at saken utvikler seg dramaturgisk fra å være en reaksjonsbasert nyhet, der regjeringens vedtak kommenteres og kritiseres, til å bli en kompleks og sammensatt vev av ulike nyheter, der det mobiliseres lokalt, legges press på regjeringen, og partienes politiske posisjoner justeres og markeres. Ulike faktagrunnlag brukes til å underbygge påstander og posisjoner. Fra et opphetet nyhetsbilde flater det ut frem mot mars, i det regjeringen synes å lykkes med institusjonelle grep som forlenger tidsperspektivene og gir partene større fokus på forvaltningsmessige og politiske handlingsalternativer senere i året.

Uke 1 starter der siste uke i 2016 slapp, med sterke reaksjoner og kommentarer fra organisasjoner, partsinteresser og beboere, spesielt fra beboere og det de lokale og regionale mediene i området anser som berørte, i eller i nærheten av ulvesonen. De negative reaksjonene dominerer nyhetsbildet, selv om regjeringen også får støtte i debattspaltene, og de lokale og regionale mediene lar aktører stå frem med følelsesladete uttrykk i titler og ingresser, som "sjokk og vantro", "reagerer sterkt" og "sterk misnøye". Men til forskjell fra uke 52 rapporteres det nå også om initiativ til mobilisering av ulvemotstandere (demonstrasjon varsles) og regjeringspartiene settes under press ("dette er Høyres ansvar). Et retorisk spørsmål går samtidig igjen i mange oppslag om ulven "skal forvaltes?" og maktforholdet mellom Regjering og Storting belyses og omformes til et spørsmål om tillit til regjeringen. Organisasjonenes kommunikasjons- og mobiliseringsstrategier spilles ut, og nå som jula er over handles det raskt. Ulvesonen omtales blant annet som "ulvereservat", "lekegrind" og "dyrepark" og 30 medlemmer på Hedmark har meldt seg ut av Høyre, før nyheten om at "Statsministeren skal møte ulveopprørere" går rundt. En jeger får stå frem i *VG* med støtte til Helgesen samme dag som "elleve busslaster med ulvemotstandere" er på vei til Oslo, ifølge *Dagbladet*. Samtidig foregår lisensfelling av ulv i Sverige. En sentral nyhet 3. januar er at Arbeiderpartiet "åpner for felling av flere ulver", mens Solberg og Høyre ikke vil gjøre noe for å

endre på vedtaket. Dagen etter skal "Erna" ta begrepet "skadepotensial" aktivt i bruk, og åpne for en "løsning". Da er også "ulvemotstanderne klare for protest", og "118 ordførere støtter "ordførerprotest" i Hedmark, mens det også rapporteres fakta om ulven i ulike medier som angår bestandsmål, om ulven er truet, og om den skader beitedyr og skaper frykt, mm.. Kommentatorene setter striden inn i et by- og landperspektiv med uforsonlige fronter, der ulvetilhengere fremstilles av motstandere som uvitende Oslobeboere, og ulvemotstandere som kyniske næringsinteressenter med for lite respekt for ville dyr og internasjonale forpliktelser om vern. "Flere 100" demonstrerer foran Stortinget og "Helgesen møter ulvemotstandere", senere også "pressen", mens "seks ulver er skutt i Sverige" og en av jegerne er Stortingsrepresentant ("jaktet ulv i Sverige"). 5. januar er nyhetsbildet fokusert på at Helgesen "endrer ikke vedtaket", mens ulvemotstandere som mobiliserte får uttrykke engasjement og sin fortsatte harme i mange lokale medier ("håper ministeren ble skremt", "vi gir oss ikke", "trenger ikke ulv"). Intensiteten faller noe, og andre faktanyheter og debattinnlegg om ulv slipper til ("plass til flere", "internasjonale forpliktelser", "er til å leve med"), eller uttrykker dystre fremtidsperspektiver knyttet til ordet "frykt" ("for mye ulv", "mer ulovlig jakt"). Kommentariatet beskriver striden som "uforsonlig" og de verbale frontene (eksemplifisert med bruk av ordet "fascisme") som et "bunnpunkt" og uttrykker bekymring for demokratiet og offentligheten ("kan utløse distriktsopprør"). Da er det blitt 6. januar og nyhetsbildet endres igjen når politiet ber om hjelp i etterforskningen av en død ulv funnet på Rena i september. Den er "trolig skutt" og det varsles om "mulig ulvedrap". Utover dagen blir det kjent at "Regjeringen starter radiomerking av ulv" og Helgesen ber departementet om mer fakta om "ulvens atferd" ("ny ulvevurdering"). 7. januar er en sentral nyhet at en forsker mener det er kvinner og eldre som er "mest negative til rovdyr" og varsler et "generasjonsskifte i holdninger til ulv", mens en radionyhet spres om at det "må anerkjennes at ulven skaper sterke følelser" og "Norskog går hardt ut mot radiomerking". Når uke 2 overtar, er det debattinnleggene som dominerer og nyheter gjøres av debatten ("debatten raser"). Radiomerking er også startet opp, og rapporteres for hver ulv. Men antall treff er falt fra 820 til 571, og når det faller under 500 i uke 3 kommer det aldri opp igjen på samme nivå som i uke 1 og 2. Når det blusser opp igjen i uke 5, er det "40 busser på vei mot Oslo" og et fakkeltog mot ulv som gjennomføres og regjeringen varsler at den vil utvide lisensjakten. Senterpartiet vinner frem i distriktene, mens Høyre har styrket sin "distriktsprofil" , og FrP kommer med "nytt forslag" heter det i politiske nyheter og kommentarer, før det blir "ny enighet på Stortinget". Mot slutten av uke 5 tar landbruksminister Dale sin regjeringskollega Helgesen i forsvar, mens det søkes om felling av fem "nærgående ulver" og det rapporteres hyppig om observasjoner og hunder som blir angrepet eller tatt. Det er et generelt høynet nivå for debatt som skal vare året ut, og "striden" holdes varm utover våren, samtidig som de politiske og institusjonelle grepene til regjeringen og de ulike partiene skaper lengere tidslinjer som partenes forventninger kan projiseres mot.

Når nyhetsdekningen igjen bikker 250 artikler i mars (uke 12), er det atskillig mer normalitet i det at departementet tillater fellinger ("to nye ulver kan felles"), som straks blir skutt, mens "Slettåsflokken" ved Trysil får leve. Senterpartiet henter senere denne uka overskrifter ved å ønske felling med bruk av "scooter, helikopter og droner". I august er det skader på beitedyr med vedtak om fellingstillatelser og påfølgende jakt og skyting som dominerer, mens i november er de 257

artiklene i uke 47 sterkt preget av at WWF har fått medhold i sin klage og at departementet stanser jakten. Det vekker posisjoner og retorikk fra stridighetene i januar til live i nyhet- og debattspaltene. Vi går over til nærlesninger og koding av de utvalgte ukene.

Uke 21 22. mai - 28. mai 2017

I uka før er det flere faktabaserte nyheter med oppslag om meningsmåling om ulv og ulvevalper som er født i Osdalen og Slettås i Hedmark, ispedd oppslag om observasjoner og nærupplevelser av ulv. Men aller størst dekning får nyheten om at 20 sauer er tatt av ulv ved Askim. Når uke 21 kommer i gang, er det fortsatt etterspill etter denne hendelsen i de lokale mediene. Det er 91 artikler denne uka, med 66 originale treff, noe som er lavt sammenlignet med mange andre uker dette året, men en økning fra 2011 (29). Det er imidlertid færre artikler enn samme uke i 2015 (73). Det tyder på at andre nyheter dominerer nyhetsbildet denne uka, og at det ikke skjer noe som direkte er knyttet til "ulvestriden" disse dagene. Den striden har ellers hatt høy prioritet og mye eksponering i så og si alle landets redaksjoner siden desember 2016.

Uka fortsetter med lokale oppslag med nyheten om at en ulv har tatt 20 sauer, og det er først og fremst de lokale mediene som dekker ulven denne uka. Det nyhetsverdige er delvis at det er tatt bilder av ulven, og at representanten fra Statens naturvernoppsyn bekrefter at det "sannsynligvis er ulv" som har forårsaket skadene. En spørreundersøkelse gjøres på Hedmark og Oppland om holdninger til ulv, og viser at befolkningen også der har et nyansert syn på ulvens tilstedeværelse: De fleste er tilhengere av at det skal finnes ulv i skogene. Det er *Østlendingen* og *Oppland Arbeiderblad* som har flest oppslag om saken, og den etterhvert profilerte ulvemotstander og Stortingsrepresentant for Høyre, Gunnar A. Gundersen, mener tidligere undersøkelser har vært "manipulert". For øvrig er det påvist tolv ulvevalper i Hedmark, og over 100 ulv i Norge, melder bl.a. *Dagbladet*, P4 *og Nationen*, basert på en *NTB*-melding med informasjon fra Statens naturoppsyn. Dagen etter kommer nyheten om at Rovdyrnemndene vil foreslå "seks ulver på kvoten" i region 4 og 5, på det som kalles "den betingede skadefellingskvoten for ulv for perioden 1. juni 2017 til 15.

februar 2018." (*Arbeidets rett*). NRK tar saken i to lokalsendinger og på nett. Nationen kan også melde at veksten i antall ulv i Sverige nå truer kongens elgjakt. 25. mai blir Marit Arnstad fra Senterpartiet sitert i morgennyhetene i *NRK Østfold* på at hun mener Klima- og miljøminister Helgesen "må på banen" etter at ulv tok 20 sauer nord i Askim. "Helgesen inn på teppet", heter det senere på dagen, og sauebønder får støtte til å sette opp gjerder, melder *Smaalenene Avis*. Mot slutten av uka rapporterer *Arbeidets Rett* fra rovviltnemndnenes møte, og varsler om neste møte i juni. Artikkelen gjør rede for forskjeller mellom lisensfelling og skadefelling for leserne.

Det er en god del utvalgsfeil denne uka, og frekvensfordelingen fremstår ellers svært lik den samme uka i 2015 (og i 2011), tatt i betraktning at det er langt flere ulv i 2017. Som årene før er det også utelukkende lokale medier, og stort sett bare fra områdene i og rundt ulvesonen som har ulvenyheter. Unntaket er NTB-meldingen som får innpass hos *Dagbladet* i starten av uka.

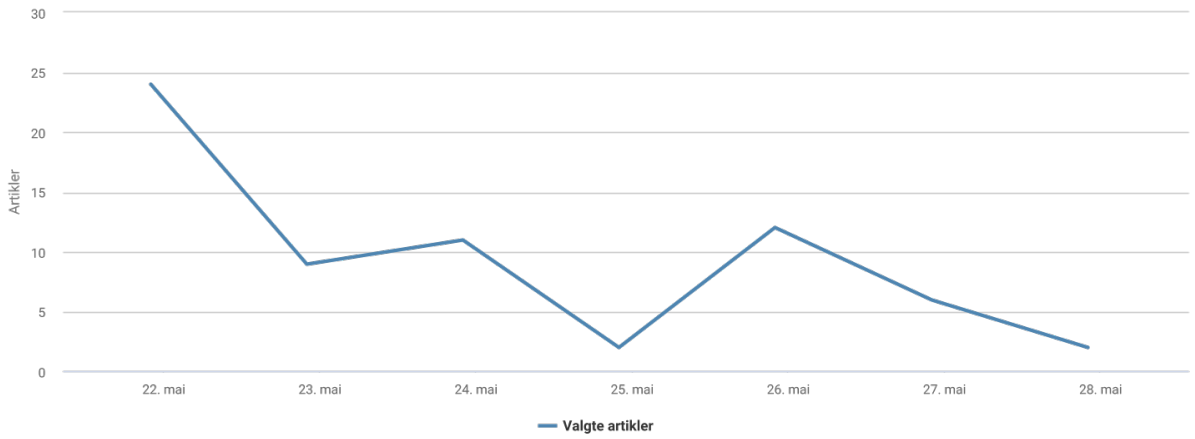

Oversikten over fylkesfordelingen viser at rundt 20% av det totale utvalget (91 artikler) dukker opp utenom fylkene med nærhet til ulvesonen. Fordelingen på avistypene med Retrievers kategorier gir samme resultat, og antall duplikater viser at de samme *NTB*-baserte meldingene går igjen både i lokale og nasjonale medier.

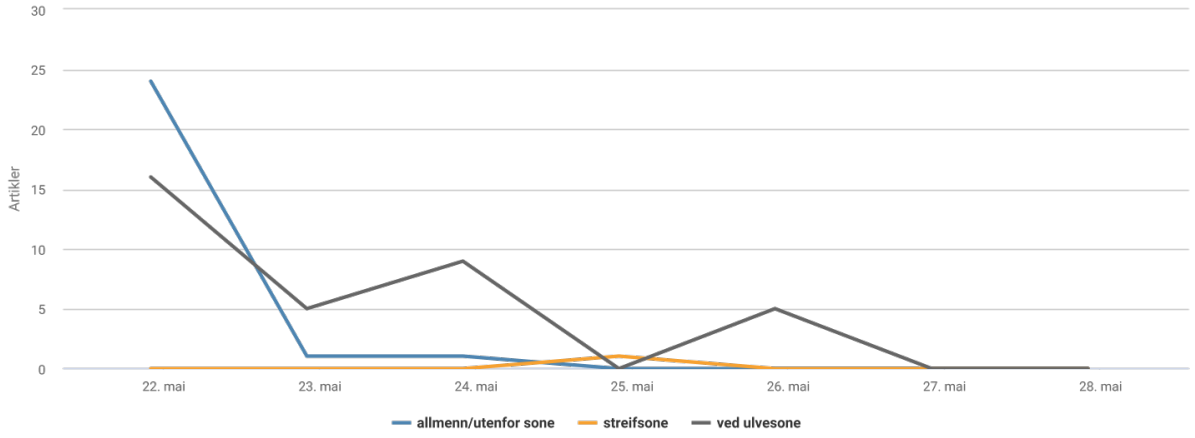

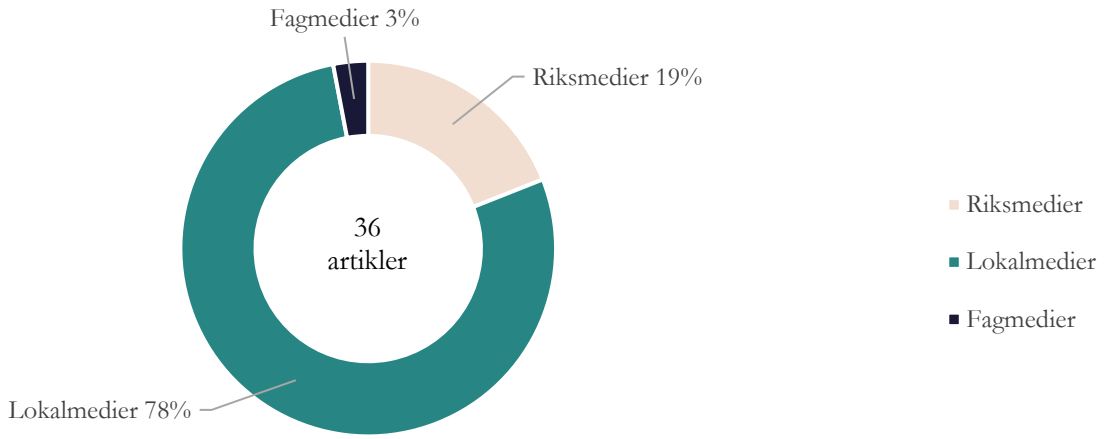

Det er kun mandag 22 mai som har både lokal og nasjonal spredning, for øvrig er det lokale medier i eller i nærheten av ulvesonen som rapporter om ulv denne uka. Aktørene som dukker opp er enten faktaprodusenter eller offentlige representanter fra rovviltnemdene, Statens naturoppsyn, eller også Stortingspolitikere.

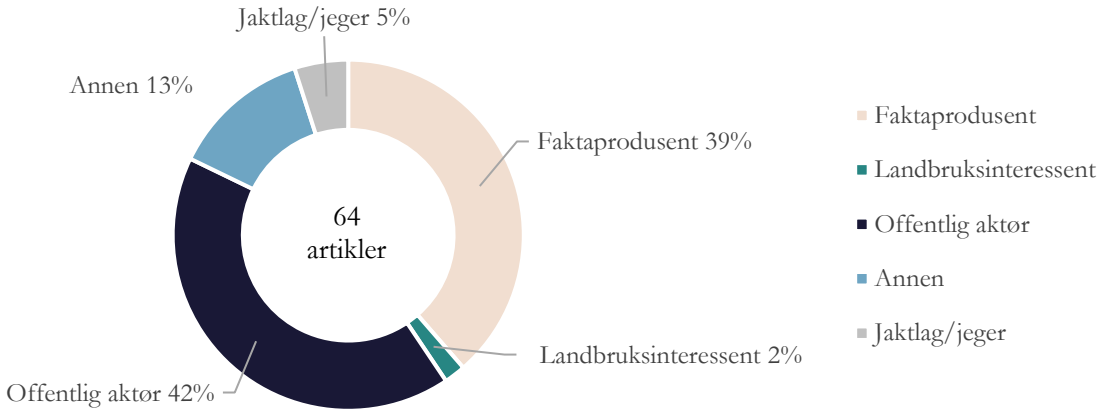

Og denne uka er det typiske ulvetemaet at den observeres og registreres. Til disse observasjonene knytter det seg forvaltningsmessige spørsmål, som her kodes som regulering. Tilsammen utgjør disse to verdiene nær 3/4-deler av ukas ulvelasjoner.

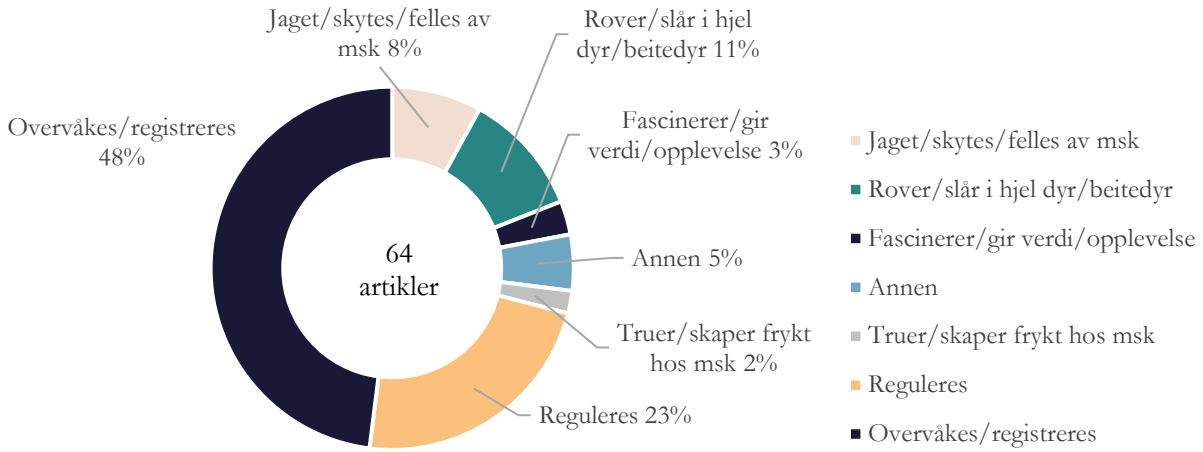

Uke 33 14. - 20. august 2017

Uka før har det vært høy dekning av ulven, med 356 treff totalt og stort fokus på ulverov og skader på beitedyr med påfølgende vedtak om fellingstillatelser og nyheter om sporing, jakt og felling i rask rekkefølge. Uke 33 har 126 treff totalt og altså langt færre nyheter enn uka før og ukegjennomsnittet på 205 artikler, dette året. Sammenlignet med tilsvarende uke i 2011 og 2015 er det imidlertid en klar vekst. 2017 var tross alt året da ulvedekningen året igjennom var eksepsjonelt høy.

Uka starter med et oppslag i *Nationen* om en skadefellingstillatelse gitt i Akershus, på grunnlag av at en ulv er observert inn i et "beiteprioritert område". Fylkesmannens begrunnelse er referert: Ulven er observert og fellingstillatelsen gis bl.a. for å ta ulven før den kommer inn i beiteområdet, fordi det da er lettere å jakte på den ved Vorma, der den ventes å passere. Nyheten sprer seg sakte rundt i mindre oppslag i og i nærheten av ulvesonen. En annen skadefellingstillatelse er samtidig gitt for en ulv man antar har tatt beitedyr lengre vest. Artikkelen i *Nationen* har bilde av ulv og dekker litt under en halvside. *NRK P1 Østlandssendingen* melder senere på dagen at denne jakten er avsluttet, uten resultat, og Akershus Bondelag reagerer. Jaktstansen skaper nyheter i lokalavisene, gjerne nettversjonen, der jaktlag står frem og mener Fylkesmannen burde ha forlenget fellingstillatelsen (*Eidsvoll Ullensaker Blad, Totens Blad, Romerikets Blad, Glåmdalen*, og *Raumnes*. Denne "ulven slapp unna", men bildene er av "en annen ulv" heter det i billedteksten. Dagen etter melder *Eidsvoll Ullensaker Blad* om det frustrerte jaktlaget som "hadde los" da jakta ble stanset.

Ellers er det mange leserbrev og debattinnlegg i lokalavisene rundt ulvesonen som har forvillet seg inn i utvalget i starten av denne uka. Det er også politiske nyheter og spekulasjoner om partienes posisjoner i rovdyrpolitikken, mest i riksmediene, som følge av at Arendalsuka nå sparkes i gang og det snart er valg. "Ulv" nevnes som aktuelt tema, og spekulasjonene går særlig mht. hvordan Senterpartiet og Arbeiderpartiet posisjonerer seg. Flere av leserinnleggene i lokalavisene i ulvesonen

denne uka er også fra lokale partirepresentanter og med få unntak er det ulvemotstanderne som fyller opp debattsidene. En overskrift i *Glåmdalen, Hadeland* og *Ringerikes Blad* handler om at Fylkesmannen i Oppland har ment "at ulven koster et tosifret tall millioner". 16. august melder *Dagbladet* på nett at ulven "har tatt dobbelt så mange sau" i 2017, og nå utstedes fornyet fellingstillatelse for ulven som antas å ha passert Vorma. *NTB*s tekst får lokal spredning. I *Oppland Arbeiderblad* og *Hadeland* meldes det at "Jegerne: - Vi er klare til å ta den nye ulven". Igjen rapporteres det også i *P1 Østlandssendingen*, mens en ulv blir filmet tilfeldig "på vei inn i bebygd område" ved Råholt, melder *Romerikets Blad* og *Eidsvoll Ullensaker Blad*. Og 17. august blir det meldt at ulven på "som har herjet i en måned "med sauene på Hadeland, i Hurdal og Toten" er skutt (*Oppland Arbeiderblad, Bondebladet*). Landbruksminister Dale (FrP) vil felle mer ulv og gir "positive signaler" mht. skadeerstatning, rapporteres det samtidig. Samme dag rapporterer *Arbeidets Rett* at organisasjonen NOAH - for dyrs rettigheter har klaget på flere vedtak om lisensfelling og er bekymret for "innavlsgraden i den skandinaviske ulvestammen". *Hamar Arbeiderblad* gjør en intervjuserie av lokalpolitikere, der alle blir spurt om ulv og *VGTV* viser videoen av ulven. *Nationen* og *VG* har også intervjuet den unge fotografen, som først trodde "det var ein schæfer eg så". Nationen følger opp nyheten dagen etter med enda et intervju, og fotografens sympati og fascinasjon av ulven er nå vektlagt. Siste oppslag denne uka, handler om at Fylkesmannen i Oslo og Akershus avslår søknaden om fellingstillatelse i Østmarka, da skadene er "svært begrenset". Saken tas også av *NRK Østfold*, i det Østfold Bondelag klager på vedtaket til Miljødirektoratet, og denne nyheten får også god spredning gjennom *NTB*s tekst (15 lignende artikler). *Østlandssendingen* og *P1 Dagsnytt* melder samtidig om de to rovviltnemndene for Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland som skal behandle 19 klager på lisens- og skadefelling.

Fordelingen av dekning gjennom uken er som følger.

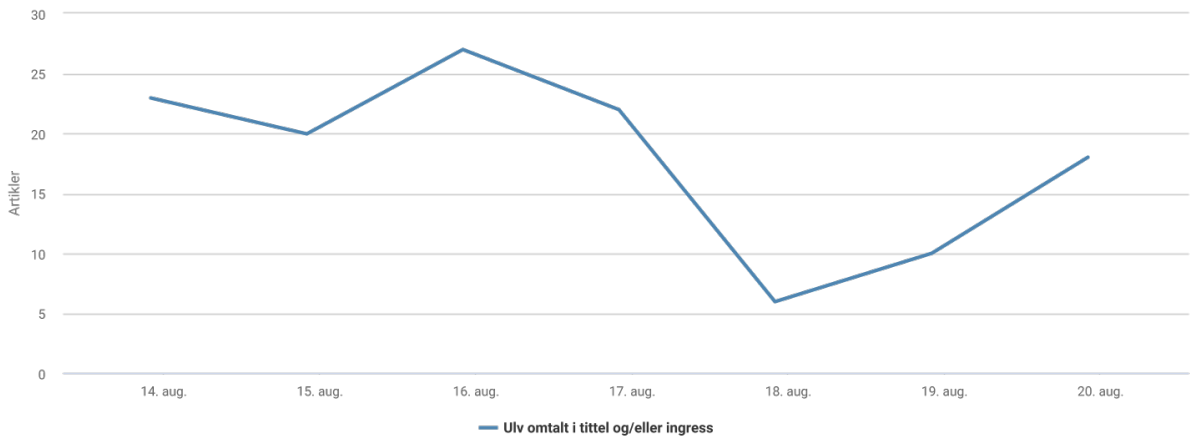

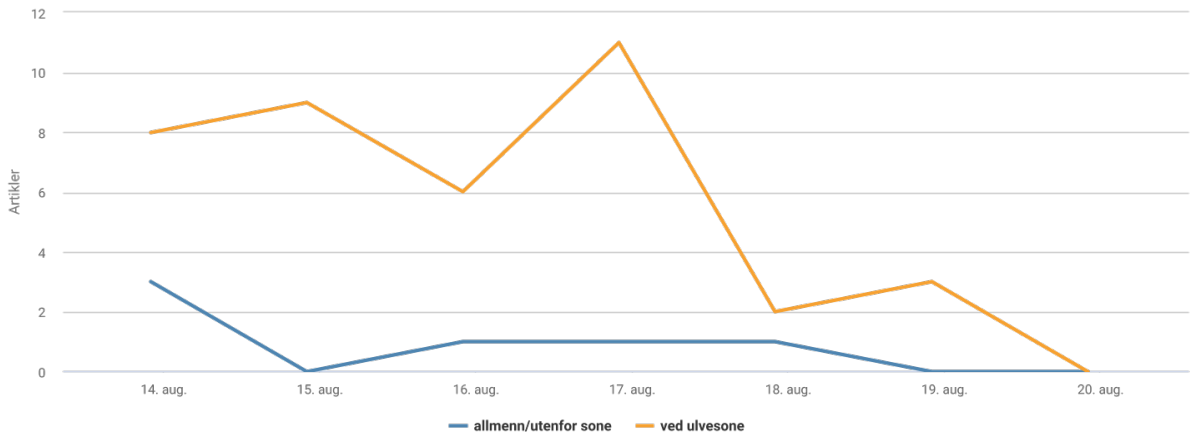

Som nærlesningen tilsier, er det lokalmediene i eller i nærheten av ulvesonen som dominerer, og det er bare nyheten om Fylkesmannens avslag som får vesentlig distribusjon i flere medier. Den neste figuren baserer seg kun på papirmediet, og bruker avisinndelingen på lokale og regionale aviser. Uken hadde imidlertid et relativt stort antall med lokale, nettbaserte nyheter. Det er *Hamar Arbeiderblad* som har flest oppslag, som følge av sin intervjuserie med lokalpolitikere. *P4, Nationen* og *Østlendingen* følger på.

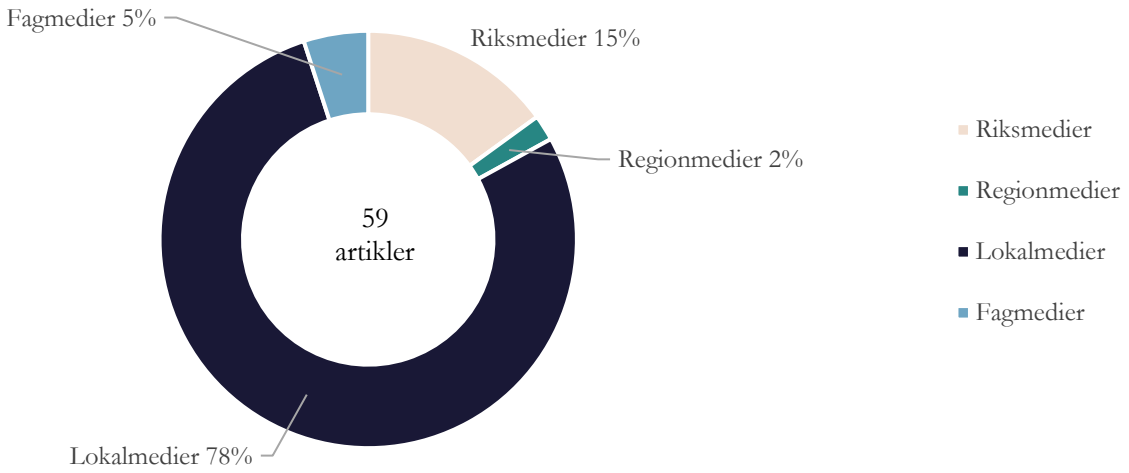

Og for denne uken er det relevant å se på utvalgsfeilene, da det var uvanlig mange leserinnlegg med ulv i ingress eller tittel og også mange tilfeller der "ulv" var brukt som egennavn og stedsnavn. Som vi ser er utvalgsfeilene først og fremst et stort antall leserinnlegg, i tillegg til at "ulv" ble brukt både som stedsnavn og egennavn i flere nyheter.

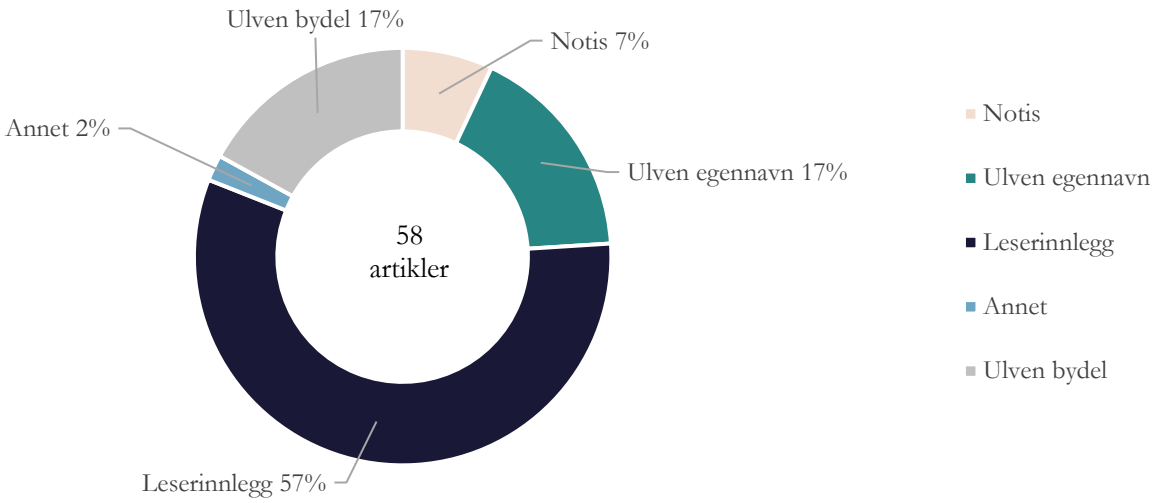

Bildebruken avslører at jaktnyheter og fellingsnyheter ofte blir ledsaget av bilder av ulv. Når mennesker opptrer alene, handler det enten om en bonde som står frem som en som har opplevd å miste sau, eller en politiker som uttaler seg om ulv.

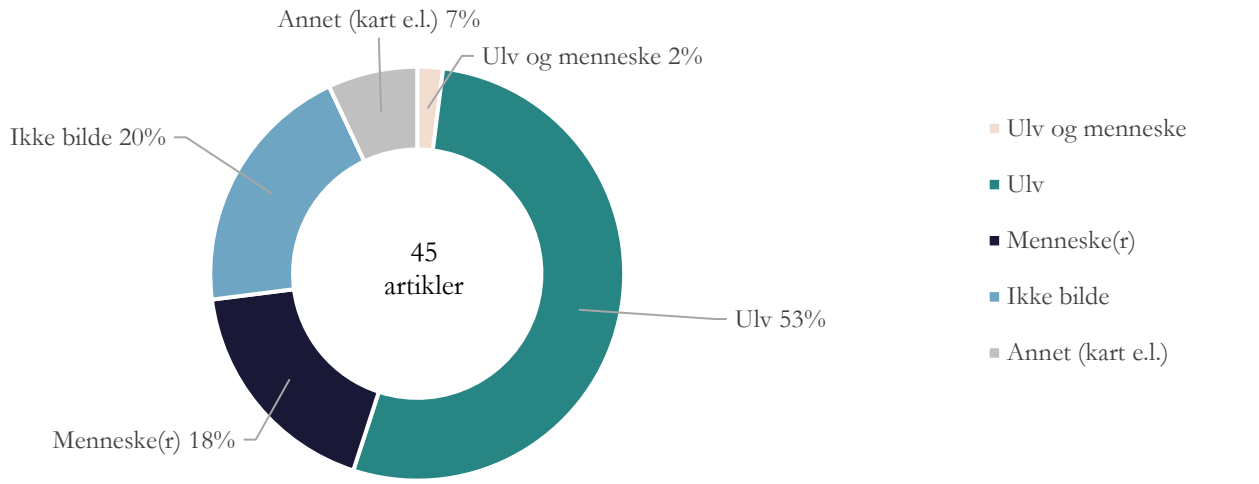

Ulverelasjonen og aktørene bekrefter de store temaene denne uka, om fellingstillatelser og jakt på ulv. Verneinteressentene er klart mindre representert enn landbruksinteressentene.

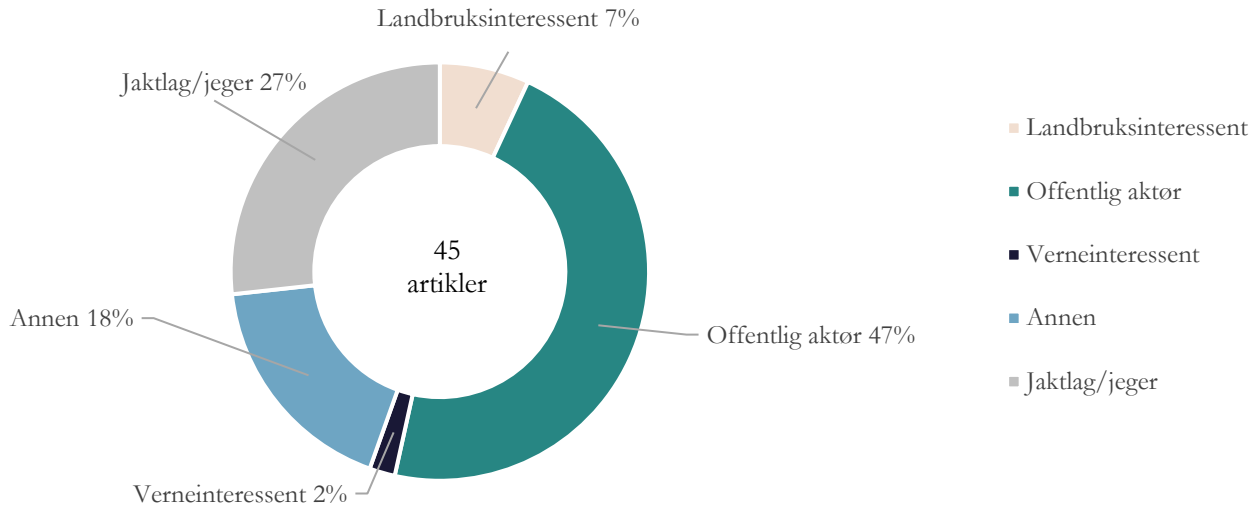

57% av ukas artikler ble ikke registrert med verdier på variablene, fordi de ble registrert som utvalgsfeil. Men figuren under viser uansett de to dominerende temaene denne uken: Jakt på ulv og formelle beslutningsprosesser rundt skadefellingstillatelser. Politikerne fremførte rasjonelle argumenter for og imot ulv, mens observasjoner i form av film og viltkamera-foto vekket flere, motstridende følelser hos aktørene.

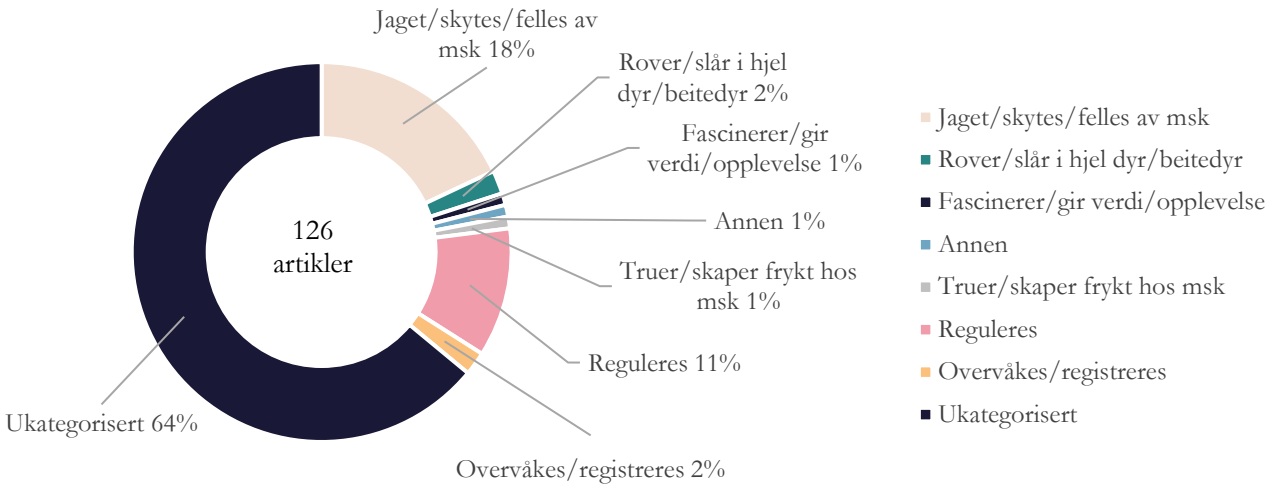

Uke 50 11. - 17. desember 2017

Det er 88 treff denne uka, og omtrent like mange duplikater (162 totalt), hvilket tilsier at det er mange gjengangere i materialet og at samme nyhet spres i flere medier. Jaktmagasinet *Jeger* skriver 11. desember om et "ulveliknende " dyr som er skutt i Sverige. Artikkelen utdyper om forestående DNA-tester og felling av hybridulver som "hverken er ulver eller hunder... og sannsynlig dreier seg om en blanding mellom de to artene". *Nationen* rapporterer om ny svensk jakt på nærgående ulver ved Stockholm som stammer fra Slettåsreviert i Hedmark. Artikkelen nevner Vidar Helgesens beslutning om ikke å felle ulver fra dette reviret hverken i 2016 eller 2017. I lokalavisene går ellers debatter for og i mot illustrasjon av ulv på Tine sine melkekartonger. Men så kommer nyheten fra Rovdata om hvor mange ulver det er i Norge. Flere lokale medier (blant annet *Østlendingen, Arbeidets Rett, Hadeland, Oppland Arbeiderblad* og *Hamar Arbeiderblad* m.fl.) i eller nær ulvesonen, og også endel aviser spredt rundt i Norge, (samt *NRK Hedmark og Oppland, P4, P5* og *Resett*) utvider denne nyheten med historikken rundt fellingstillatelser og kommentarer fra kilder, helt eller delvis basert på *NTB*s melding. Valg av lokale kilder i eller nær ulvesonen synes å avspeile redaksjonens foretrukne holdning mot ulv. Et unntak er *Gudbrandsdølen Dagningen* som refererer WWFs argumentasjon og klager på fellingstillatelser. Arbeidets rett følger opp med en presisering av om ulvekullene er "helnorske", mens andre tar for seg de lokale tallene (for f.eks. Romerike og Hobøl) og revirene der. Dagen etter er nyhetsbildet mer sammensatt, og *Nationen* har en original nyhetssak om "Ulvekonflikter eskalerer i Europa". Senterpartiet får oppslag på *NTB*-nyheten om at de vil foreslå for Stortinget å felle hele Slettås-reviret, blant annet på *NRK*s nettnyheter. Men så kommer svaret på DNA-prøver fra en ulv som ble skutt i oktober, og som viser seg å være en "genetisk viktig ulv". Nyheten med størst spredning (blant annet via NTB, *NRK* og oppslag i *VG* nett) blir likevel at Senterpartiet ikke får gjennomslag i Stortinget. *NTB* følger opp om WWFs stevning av staten, med god distribusjon i streifsonene. *Nationen* skriver en lengere reportasje om forskjellen mellom svensk

og norsk rovdyrforvaltning ("Norge sier nei til å skyte ulven, Sverige sier ja"). 15. desember står en kronikk på trykk i *Dagbladet* fra forfatterne av boka "Ulvetider", en bok om debattklima og konfliktnivået i ulvesaken ("Vi må snakke om ulven"). Nå på slutten av uka, følger *Nationen* opp ukas første nyhet om jakten på "hybridulver" i Sverige ("Svart hann skutt...") og *NTB*s melding om at Romania vil gjøre skyting av ulv, lovlig i EU, får en viss spredning. Men det er *NRK* som skaper størst liv i nyhetsbildet på tampen av uka med nyheten om at "fluelarver dreper flere sauer enn ulvene gjør". Og igjen de lokale mediene i nærheten og innenfor ulvesonen som dekker ulven mest aktivt.

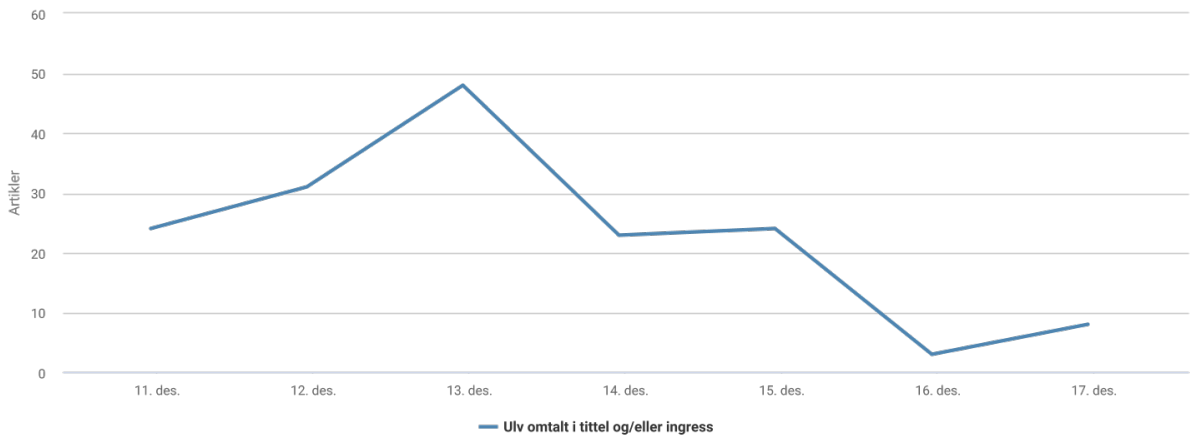

Variasjonen i våre kodete variabel for medierelasjon viser at flere nyheter starter lokalt og blir tatt videre i øvrige lokal og distriktsmedier i streifsonene, mens allmennmedienes dekning denne uka sprer seg mer jevnt utover. Som vi så i den kvalitative nærlesningen både løfter allmennmediene opp lokale saker, og lager egne oppslag.

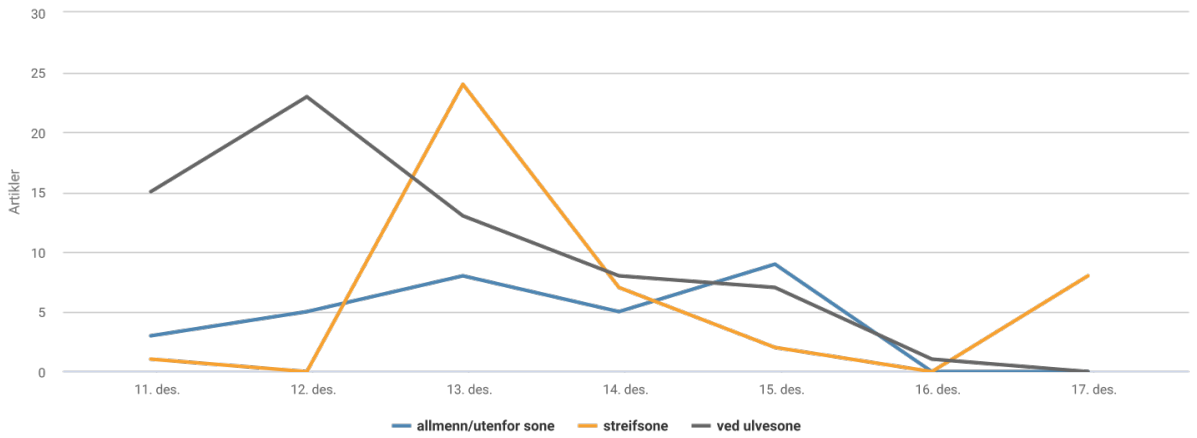

Fordelt på avistyper ser det slik ut:

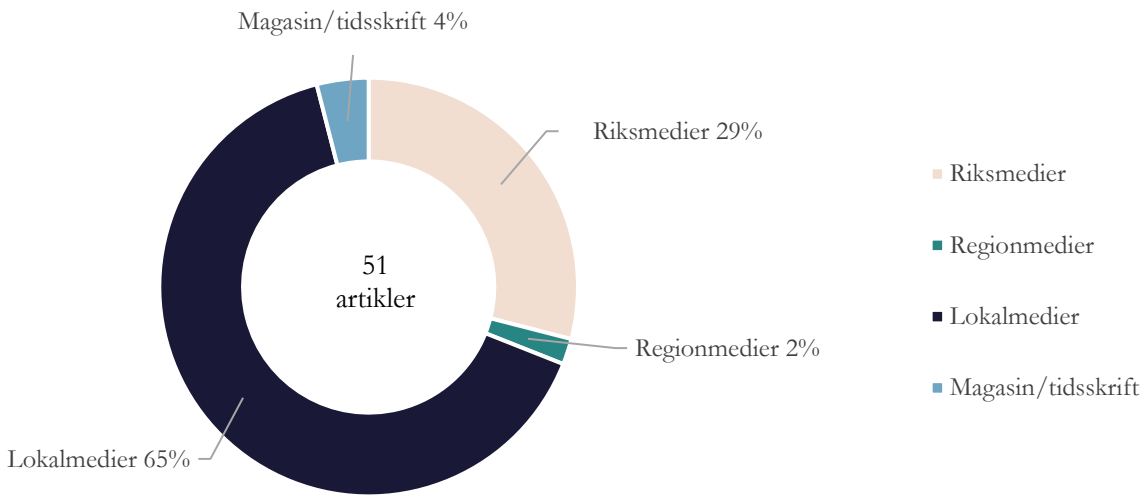

Aktørene som opptrer som kilder denne uka, er hovedsakelig i to grupper, faktaprodusenter eller offentlige aktører, og verneinteressentene får mer dekning enn vanlig pga. at saken som går for Lagmannsretten gir nyheter med verneargumenter og referanse til bl.a. "genetisk viktig ulv".

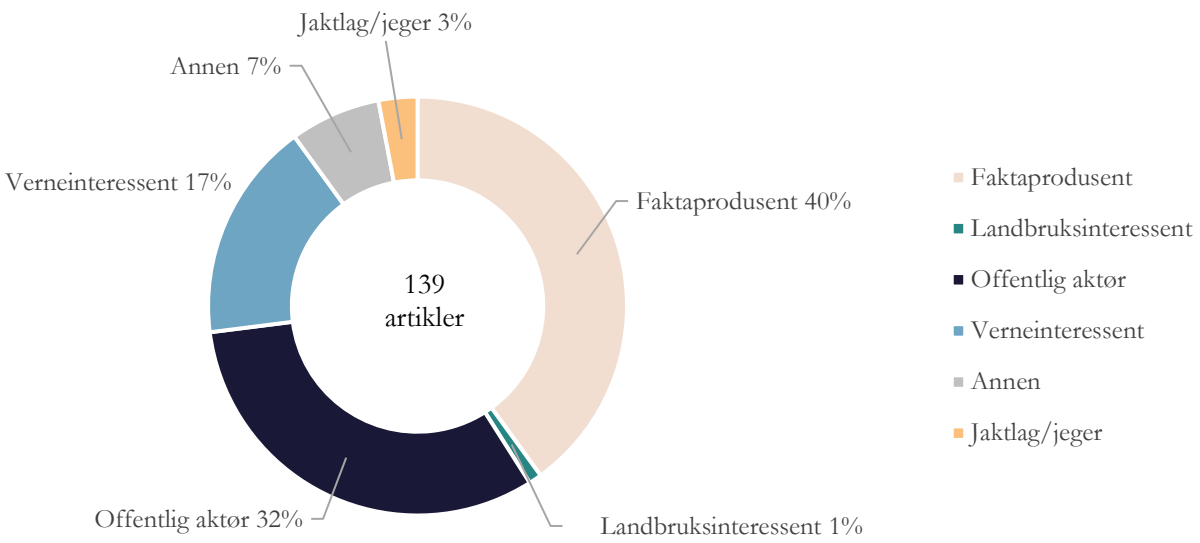

Ulverelasjonen dokumenterer i tråd med dette at det er de politiske spørsmålene knyttet til antall fellingstillatelser og faktanyheten om antall ulv som dominerer nyhetsbildet.

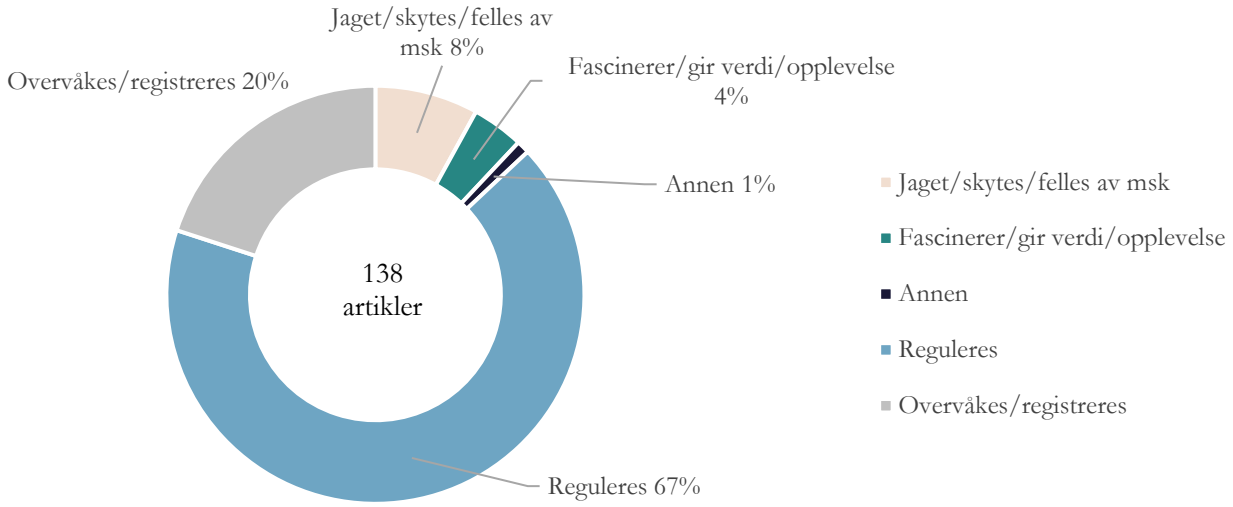

Når det gjelder billedbruk var vi påpasselig med å kode duplikater og utvalgsfeil, dersom det var f.eks. notiser i utvalget. Totalt 141 artikler ble derfor kodet. Ulven er den som oftest får opptre i nyheter om seg selv, men relativt mange denne uken er uten bilde. Særlig gjelder dette artikler som er korte, ned mot notisnivå.

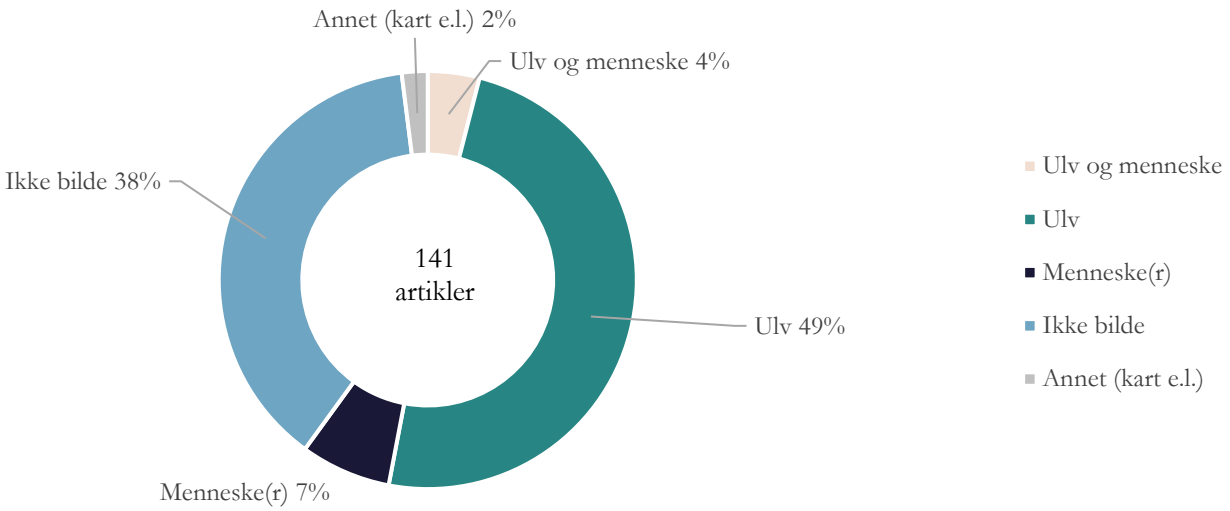

2017, sett under ett og sammenlignet med årene før

Året er et tydelig "annerledes-år" preget av mye strid og konflikt mellom verneinteresser og fjerneinteresser. For det første er det verdi-politisk strid om rovdyrforvaltningens legitime begrunnelser og prioriteringer. For det andre er det strid om fakta og konsekvenser av bestandsmål og fellingstillatelser. For det tredje er det institusjonell, forvaltningspolitisk strid mellom rovdyrforvaltningens ulike nivåer, først og fremst synliggjort mellom overprøving eller endring av vedtak i lokale rovdyrnemder, og strid mellom vekslende Stortingsflertall og regjeringskoalisjoner. Til disse politiske diskursene kommer det en mer jakt-nær og lokal dominert nyhetsdekningen med fokus på åpning for jakt, og løpende dekning av sporing, jakt, felling av ulv, først utenfor og deretter også innenfor ulvesonen. Det raske fallet på nyåret følger av at jakten er over og at de store stridene om rovdyrforvaltning og ulv, samtidig mister nyhetens interesse. Det som fortsatt finnes i periodene straks etter den årlige jaktsesongens avslutning, er først og fremst de lokale medienes rapporteringer av ulvens fortsatte tilstedeværelse i, eller i nærheten av ulvesonen. Antall artikler er over dobbelt så høyt, sammenlignet med andre år, og fordelingene av aktører og medierelasjoner og ulverelasjoner viser at politikkens stridigheter infiltrerer det normale nyhetsbildet om jakt, streifing, observasjoner

og felling. Alt er potensielt politiske nyheter dette året, og riksmediene har stor dekningsgrad, spesielt i siste uke.

De mellomliggende årene: 2018 og 2019

2018 viser fortsatt et høyt antall artikler med 6561, men ut fra det eksepsjonelle rapporteringsnivået av ulv i 2017 er forventningen at nyhetens interesse er på vei ned. Forholdstallet er nå stabilt det samme som i 2017, på 0,64. Stabiliteten kan skyldes at nettpublisering er blitt en etablert redaksjonell praksis og at spredning via *NTB* og nyhetsfrekvensenes ekspansjoner antar en mer forutsigbar, rutinepreget karakter, hvert år. De mediene som rapporterer oftest, er lokalmedier fra Innlandet i tillegg til *NRK* og *ABC nyheter*. Også disse dobbelt-publiserer på nett, noe som gjør antall artikler større, og antall lignende artikler stort. For øvrig er *NTB*s meldinger også en kilde til gjentakende nyhetsmeldinger utover landet. Månedsvis fordeling viser at mediene i stor grad følger hverandre mht. når det er mange artikler og nyhetsbildet intensiveres.

Dekning per kilde **Ulv omtalt i tittel og/eller ingress**

Kilde	01/18	02/18	03/18	04/18	05/18	06/18	07/18	08/18	09/18	10/18	11/18	12/18	Total
Østlendingen	43	6	8	12	12	39	16	35	18	8	8	23	228
Nationen	36	8	8	22	23	36	15	12	11	8	13	23	215
Østlendingen Pluss	35	9	12	10	16	33	12	24	15	17	10	13	206
Nationen	39	8	8	19	17	25	13	12	9	13	16	22	201
P4	27	6	2	8	13	23	11	9	12	11	3	19	144
Arbeidets Rett	19	4	2	5	12	29	20	21	7	3	4	8	134
NRK Innlandet	24	6	4	6	5	32	11	17	10	1	3	12	131
NRK	32	9	5	14	3	20	6	4	8	5	6	14	126
Arbeidets Rett Pluss	7	1		4	8	25	10	18	10	3	3	10	99
ABC Nyheter	16	4	2	8	7	16	7	7	7	4	6	14	98
Gudbrandsdølen Dagningen	26	6	5	5	5	9	2	5	5	7	5	7	87
Total	1161	338	234	348	587	868	471	553	493	487	335	686	6561

Når vi bare ser på fordelingen mellom avistyper ligger 2018 tett på de andre årene, med 73% overvekt av lokal nyhetsrapportering, og det er ikke uventet lokalmediene i Innlandet og Viken som dominerer med henholdsvis 4 ganger så mye, og 3 ganger så mye nyhetsdekning sammenlignet med dekningen i Trøndelag, på tredjeplass, denne gangen.

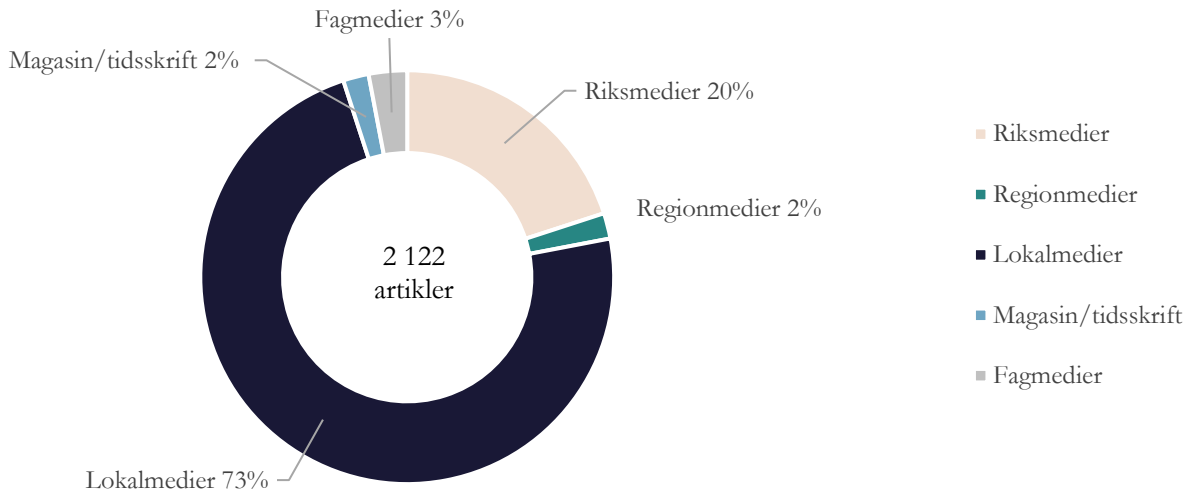

Frekvensvariasjonen fordelt på de ulike ukene viser at det også dette året er januar-jakta som dominerer nyhetsbildet, og lager den største dekningen med opp i mot 500 artikler. Også i ukene 25 og 51 (og 52, med 200) kommer antall artikler over 300 og indikerer stor, nasjonal dekning av nyhetshendelser. Resten av året varierer frekvensen i slake bølger mellom minimum 18 artikler (uke 13) og 200 artikler artikler (uke 52), og med 9 uker der frekvensen er mellom 150 og 200 artikler. Den første frekvenstoppen er så og si utelukkende en jevn strøm av nyheter om ulver som er skutt. Til tross for at verneorganisasjonene både stevner staten og står bak demonstrasjoner i gatene, er de lite synlige som aktører i mediebildet i de to første ukene. Vi tester noen søkeord gjennom året (totalt, med duplikater).

jakt	2977
felling	2539
skutt	1685
jeger	1119
klage	546
skadeskutt*	186
i/innenfor ulvesonen	171
utenfor ulvesonen	720

Den neste store toppen i uke 25 er et mer sammensatt nyhetsbilde som også bringer de politiske debattene fra året før, opp igjen. Den nye klima- og miljøministeren har latt seg avbilde med ulv, og får kritikk for det. Ellers er hendelsene både fortsatt jakt, skutte ulver og observasjoner av nye ulvekull og rapporter om vekst i bestanden. Dette siste avstedkommer debatter med påstander om rovdyrpolitikk "ute av kontroll", og motstemmer som varsler om "innavl" og verdien av å ta vare på

"genetisk viktig ulv". Sauer blir også tatt, med følge at ulver blir skutt, og en fellingstillatelse blir trukket tilbake på grunn av antakelser om "viktig DNA".

kull*	1479
bestandsmål*	826
forlik	461
østmarka	255
respekt	219
innavl	202
genetisk (viktig)	300
ute av kontroll	30

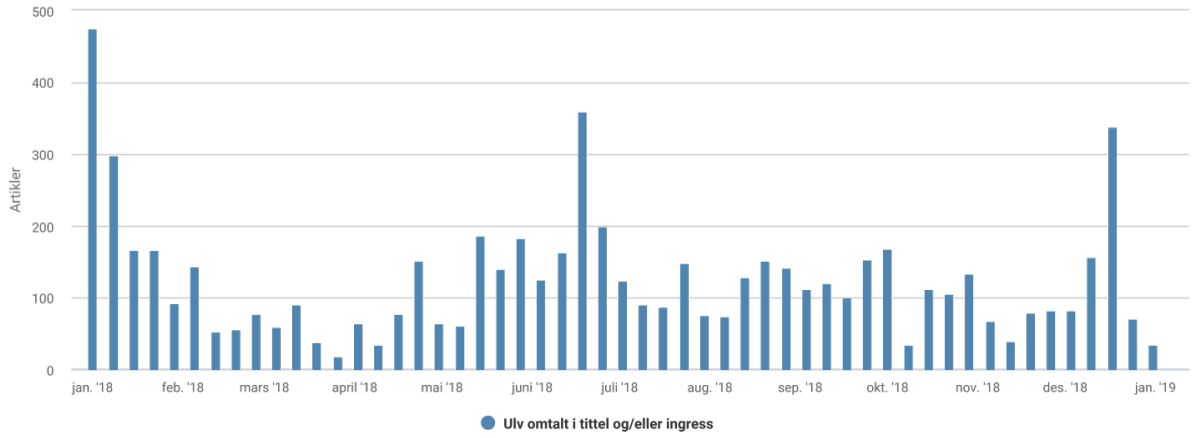

Siste store topp dette året kommer i uke 51, og da er nyhetsbildet preget av en rapport fra Rovdata om at 400 hunder er drept av ulv siden 1995 og at regjeringen "trosser" rovviltnemdene og lar to ulveflokker leve. Igjen kommer det rikspolitiske nyheter om at Senterpartiet "raser" mot minister Elvestuen og Fremskrittspartiet vil ut av regjeringen. Også verneinteresser angriper regjeringen fordi det for første gang er gitt tillatelse til felling innenfor ulvesonen, av det såkalte "Slettås-reviret". Samtidig er jakt og felling av ulv i gang utenfor ulvesonen. "Alle er forbannet" heter det, det varsles om aksjoner, og "konfliktnivået mellom by og land" tematiseres i flere nyheter og debattinnlegg.

2019

Tallene for dette året bekrefter tendensen fra 2018 om at intensiteten og konfliktnivået i nyhetsdekningen fra 2017 er i ferd med å roe seg. Det er 5163 artikler totalt i vårt utvalg og 3510 originale artikler. Kun en topp skiller seg vesentlig ut i uke 2, mens resten av året har en rolig

bølgestruktur med 5 rytmiske økninger og nedganger. Vi aner en stadig økende rutinisering og normalisering av ulvens nyhetsverdi. Når nyhetenes interesse blusser opp utenfor det gjentakende mønsteret, kan vi anta at det ikke bare er ulven selv, som skaper nyhetene. Da skjer det noe i politikken eller i rettssystemet, som gjør at en hendelse eller flere hendelser bringer nyheter om ulven ut i det ganske land.

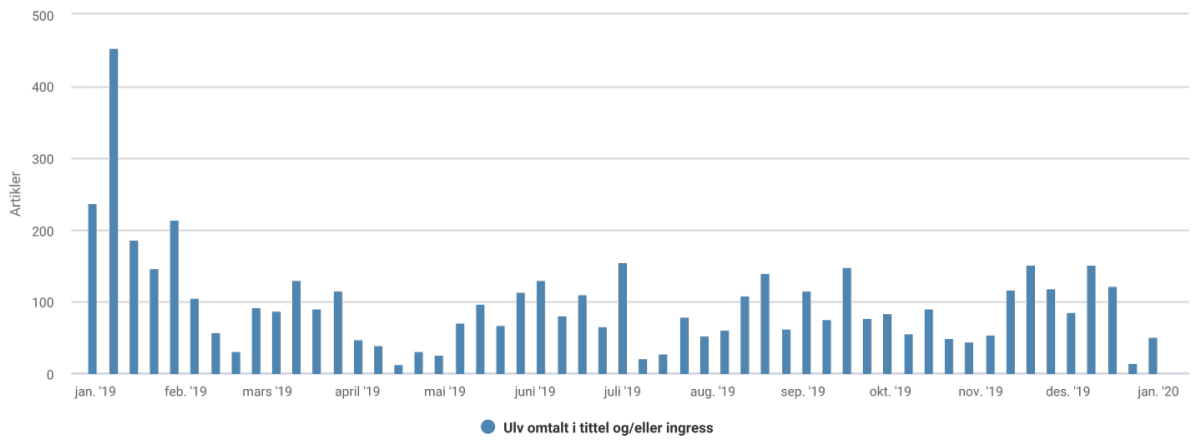

Så også i uke 2, der det i stor grad handler om strid internt i regjeringen og Fremskrittspartiets press på Erna Solberg og de øvrige regjeringspartiene til å "skyte mer ulv". Solberg "aviser kritikken" og kvitterer med at "ingen har skutt så mye ulv" som denne regjeringen. Fremskrittspartiet truer med å forlate regjeringen, og dette skjer mens det forhandles med Kristelig folkeparti om å komme inn i regjeringen. Slikt blir det nyheter av. Ulvejakten stanses heller ikke, til tross for aksjoner i Trysil, og tillatelse ("grønt lys") gis til felling av hele Slettåsreviret, heter det. Dette får naturvernorganisasjonene til å protestere og mobilisere. NOAH - for dyrs rettigheter fører sak om midlertidig forføyning mot staten i begynnelsen av januar og arrangerer en stor markering der tusenvis demonstrerer i Oslo og flere av landets byer mot "manglende vern av ulv". Motstanderne av ulv har også demonstrert noen dager før.

Men utover året er det de samme nyhetsredaksjonene som tidligere år som skaper flest nyheter også i 2019. Men rekkefølgen er noe stokket om i forhold til 2018, sannsynligvis nettopp på grunn av mer politisering av ulvedebatten og fokus på det rikspolitiske dramaet og demonstrasjonene i uke 2.

Dekning per kilde Ulv omtalt i tittel og/eller ingress

Kilde	01/19	02/19	03/19	04/19	05/19	06/19	07/19	08/19	09/19	10/19	11/19	12/19	Total
Nationen	35	12	14	6	6	19	15	16	10	11	23	16	183
Østlendingen Pluss	28	5	10	5	10	8	11	16	17	10	22	18	160
Østlendingen	28	11	10	5	4	7	10	16	15	13	22	19	160
Nationen	31	6	11	3	11	19	12	9	13	3	18	21	157
P4	30	5	9	1	4	6	10	6	6	4	8	14	103
Glåmdalen Pluss	13	2	7	1	3	3	10	7	11	5	13	15	90
NRK	12	6	6	1	5	7	3	2	8	3	11	15	79
Arbeidets Rett Pluss	14	5	3	2	3	4	8	8	10	6	10	3	76
NRK Innlandet	16	7	12	1	5	10	13	8					72
P4	17	3	8	1	5	5	6	3	4	4	7	8	71
Arbeidets Rett	10	5	5	1	4	5	4	6	6	10	7	6	69
Total	1207	291	452	141	327	428	303	404	435	300	426	449	5163

Men ser vi på fordelingen mellom avistyper er figuren til forveksling lik den for de foregående år, og igjen med 73% overvekt av nyheter fra lokalavisene (på papir). Fordelingen mellom fylkene viser, når riksmedier er tatt ut av materialet, igjen at Innlandet og Viken ligger godt foran Trøndelag (3 og 2 ganger mer) som igjen er på tredjeplass.

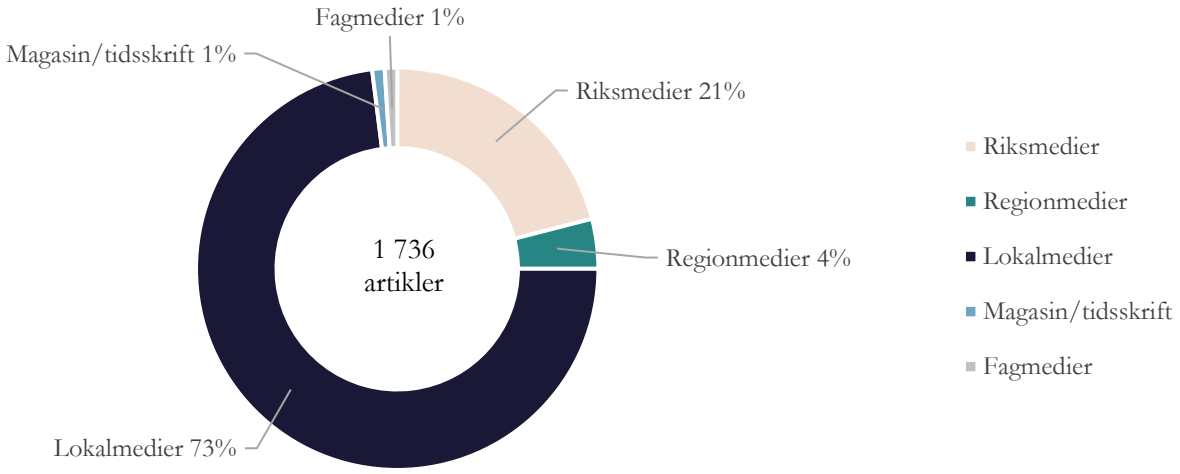

6. Analyse og nærlesninger 2020

Det er fem topper der dekningsfrekvensen gjør ulven spesielt synlig i medielandskapet dette året: De tre første er alle knyttet til jaktperioden på nyåret i ukene 2,4 og 6. Så forsvinner nyheter om ulv nesten helt, inntil det dukker opp en ny frekvenstopp i april/mai (uke 17) og i uke 20, mens ulven yngler. Deretter går omtalen ned igjen og det er rolig gjennom sommeren, før det igjen er markant oppgang og rekordhøye topper i månedsskiftet august/september (uke 34).

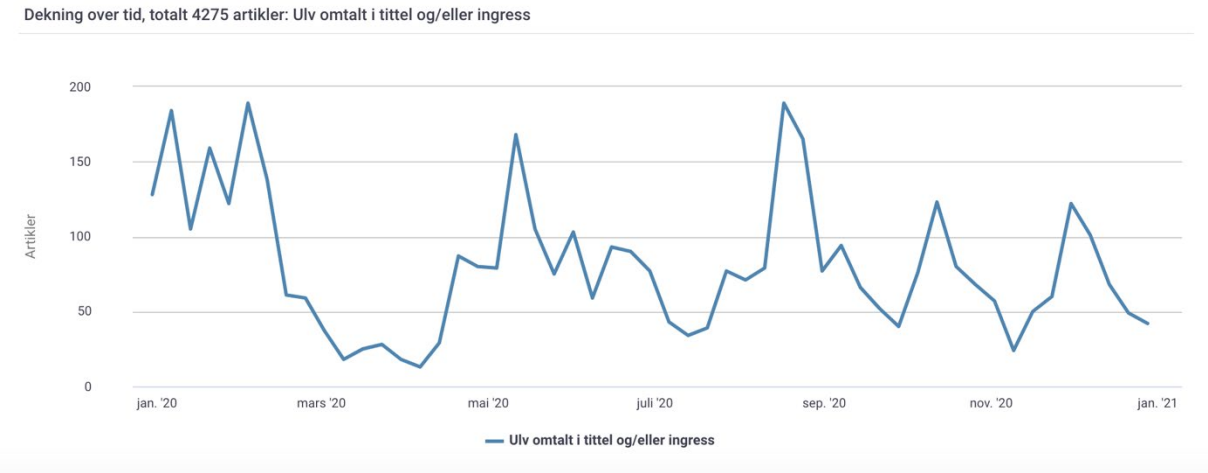

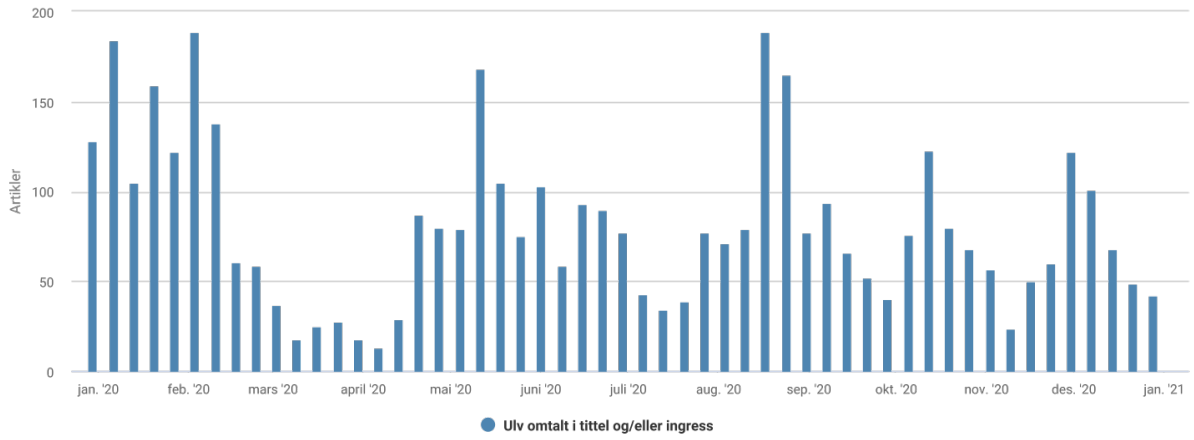

Resten av året er det mellomhøyder i oktober (uke 42) og desember (uke 49). Ser vi bort fra de største toppene viser frekvensfordelingen en rytmisk bølgestruktur, med jevnt fordelte topper der

nyhetsdekningen går over 100 artikler i uka. Sammenlignet med tidligere år, er toppene langt lavere, men rytmen forøvrig ganske lik den vi har sett i 2015, 2016, 2018 og 2019 (2017 er unntaksåret). Totalt er det 4275 artikler, med 2977 originale artikler. Det gir et forholdstall på 0,69 som er det nest høyeste etter 2015 (0,73). Det er lavere total enn året før, og den fallende rapporteringstendensen fortsetter, altså. Forholdstallet gir en forventning om at andelen lokal nyhetsproduksjon er større enn årene før. Når vi sjekker fordelingen mellom trykte aviser ser vi at lokale medier står for 76% av artiklene:

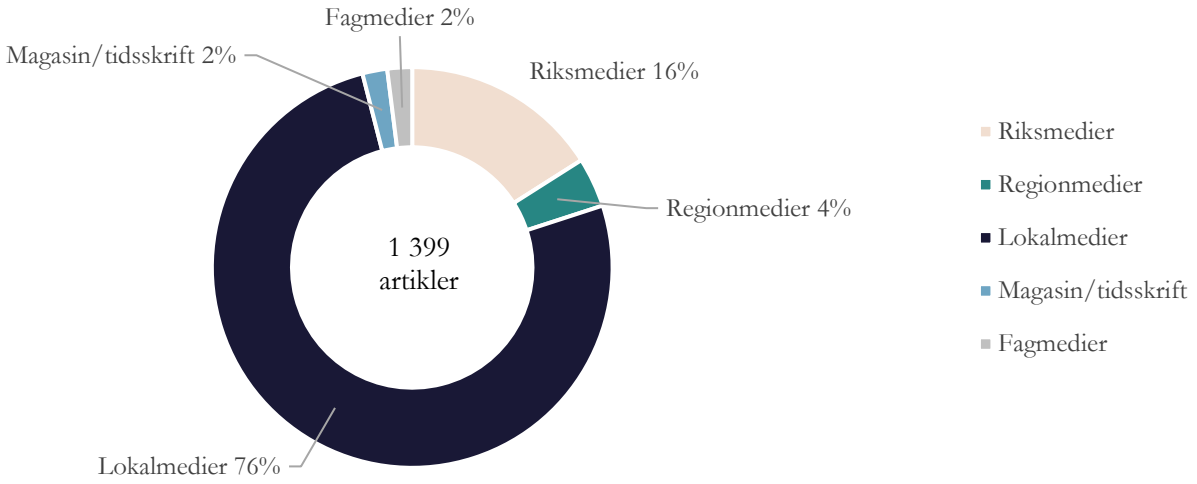

Men antall artikler er lavt og utgjør bare 33%, mens nettpubliserte nyheter nå utgjør 62%. av utvalget. Når vi sjekker utviklingen i ti-årsperioden, ser vi at andelen papirbaserte nyheter steg fra 38% i 2011 til 44% i 2015, for deretter å falle med 10% mellom 2015 og 2019. Siden da har andelen papirbaserte nyheter vært stabil på 33/34%, noe som avspeiler den relativt stabile situasjonen for lokalaviser i Norge og den utbredte praksis med dobbeltpublisering på papir og nett.[22] Fordelingen på fylkene, når vi filtrerer bort riksmediene, ligner den vi har sett siden 2018, med Innlandet og Viken på topp, og Trøndelag først blant fylkene i streifesonen.

[22] Se Olsen, Ragnhild Kristine (2020) Connecting People? Understanding Media's Role as Democratic Resources for People in Digitally Advanced Local Environments, *Digital Journalism*, 8:4, 506-525, DOI: 10.1080/21670811.2019.1679029 (sist besøkt 20.3.2022) og Slaatta, Tore 015. "Print versus digital in Norwegian newspapers." *Media Culture & Society* 37 (1):124-133.

Norske fylker	Antall oppslag
Innlandet	1038
Viken	655
Trøndelag	276
Vestland	266
Agder	232
Vestfold og Telemark	195
Møre og Romsdal	144
Troms og Finnmark	119
Rogaland	112
Nordland	81
Oslo	52

Vi går inn i uke 21, 33 og 50, og ser nærmere på dekningen disse ukene.

Uke 21 18 - 24. mai 2020

Toppen i mai kommer i uka før, med 168 artikler og er, som vi skal se, knyttet til jakt og felling som de foregående toppene i januar og februar. Men nå går den faste lisensjakt-perioden mot slutten, og ulvene må spores og felles for at kvotene skal fylles. Etter 31. mai er det en lokal forvaltningsavgjørelse å felle ulv, utenfor ulvesonen. Nyhetsmedienes funksjon og måter å rapportere på, reflekterer dette. Men som vi etterhvert skal se er det en politisk og juridisk nyhet som dominerer i uka, noe som gjør den annerledes enn tilsvarende uke i 2011 og 2015.

Det er totalt 105 artikler med treff på ulv i ingress eller tittel denne uka, og de fordeler seg ujevnt, med høydepunkt tirsdag 19. mai. Da kommer nyheten om at Høyesterett har akseptert ankene fra både staten og WWF om "ulvejakta". *Nationen* bringer nyheten først, og artikkelen gir et nøytralt referat til bakgrunnen for saken, og både Karoline Andauer fra WWF, klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn og Karoline Hustad, advokat i Bondelaget, kommenterer beslutningen positivt. Nyheten når vidt ut og refereres også i *NRK*s sentrale dagsnyttsending, 19. mai.

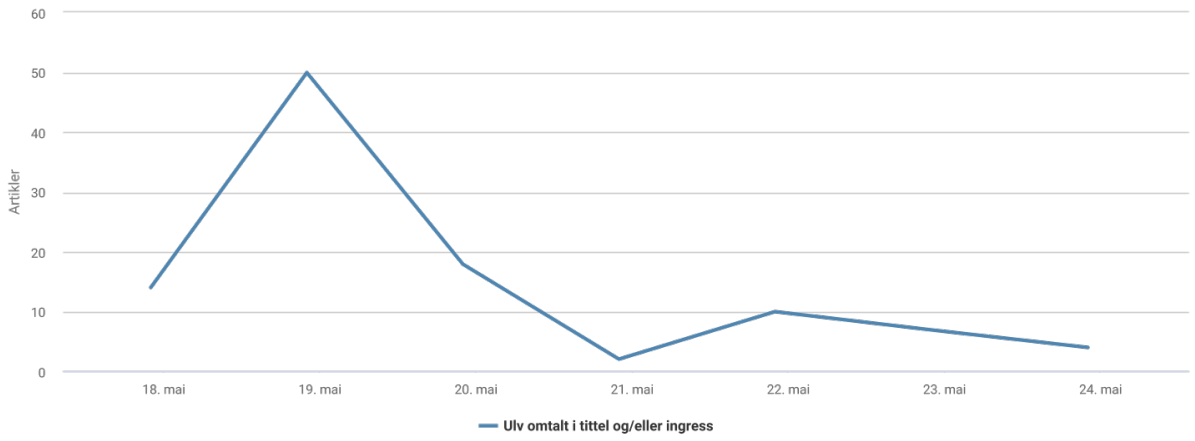

Samme dag kommer også nyheten via *NTB* om at Senterpartiet og Fremskrittspartiet er blitt "enige om ulv" og "legger press på Ap". *ABC nyheter* og *Nationen* er igjen tidlig ute og formidler videre, og følges snart opp av *Midtsundingen, Fjordabladet, Sunnmøringen* og *Østlendingen*, m.fl.. Om ikke dette er nok for en og samme dag, kommer tall fra en foreløpig rapport fra Høgskolen på Innlandet og en pressemelding fra Rovdata opp. Igjen er *Nationen* raskt på ballen, men saken sto først i *Indre Akershus Blad* dagen før. De følgende dager lager flere aviser egne saker med utgangspunkt i rapporten fra Høgskolen, og uten henvisning til Indres artikkel. Senere blir *Nationen* gjerne kreditert med å ha rapportert nyheten. Med ironisk tilsnitt beskriver Nationens kommentator det som en "gladsak" at antall ulver i Norge er stabilt. Men tallene og rovdyrforvaltningen betviles, og telling av "helnorske" og "svenske" kull kobles til kritikk av at Stortingets beslutning om mål for ynglinger, ikke blir overholdt. I overskriften på nyhetsartikkelen samme dag trekkes igjen frem at "færre er helnorske", og at tallene for Skandinavisk ulv, øker. Nyheten refereres i en rekke medier i nærheten av ulvesonen, som *Østlendingen, Indre,* og *Romerikes Blad*. Men også *Firda Tidende* og andre medier i streifesoner gjør at nyheten når langt opp på Nord-Vestlandet, med *Adresseavisen* og *Sunnmørsposten* inkludert. Da er det igjen gjerne *Nationen*s oppslag det refereres til med betoning på ulvevalpene som er født og hvor mange som er i "helnorske revir". Siden ynglinger i grensetraktene kun regnes 50%, er det politisk viktige tallet 8,5. *Enebakk avis* og *Østerdølen* melder at en av de seks "helnorske revirene" er i Østmarka, og flere lokalaviser bruker lokale vinklinger på stoffet. *NRK Innlandet* og *NRK Oslo og Viken* tar saken 20. mai og *VG* tar den dagen etter. Disse tre sakene fortsetter å spre seg blant lokalmediene i eller i nærheten av ulvesonen, også dagene etter.

Først i uka, mandag 18. mai, er imidlertid hovedsaken at en ny ulv er observert i Fredrikstad, som rekker å få navnet "Seut-ulven". Også andre nyheter dukker opp på mandagen knyttet til observasjoner og fellinger i helgen eller uka før. *Arbeidets Rett* rapporterer om en ulv som er felt, samme morgen den ble fotografert, og melder om flere observasjoner av ulv i Nord-Østerdalen. Og når nyheten om Høyesteretts avgjørelse har lagt seg, er det ulveobservasjoner og de siste dagene med lisensbasert felling, som fortsetter å prege ukas ulvenyheter. *Firda* kommenterer at "mai-snø gir ulvejegere ein ekstra sjanse" mens *Oppland Arbeiderbladet* gir 19. mai status på diverse ulver som jaktes

eller er felt, og flere ulver blir observert og kommentert i nyhetene de følgende dagene. 20 mai kommer også nyheten om at tre sauer er tatt av ulv i Ytre Enebakk. Mange oppslag viser samarbeidende redaksjoner og deling av tekst fra samme journalist, Gro Arneberg Thoresen. Uka avsluttes med flere observasjoner og gjentakende varianter av de tre store sakene: Høyesteretts beslutning om å behandle ankene, rapporten fra forskerne på Høgskolen på Innlandet, og enigheten mellom Senterpartiet og Fremskrittspartiet i ulvesaken. Innimellom er Sveinung Rotevatn og regjeringens ulvepolitikk skyteskive for flere debattinnlegg og kommentarer. I slutten av uka har lørdagsbilaget og magasinet til *Bergens Tidende* 23. mai hovedoppslag om ulven Lucky, som "lever med dødsdom i fjellene rundt Sogn". Lucky følges opp av *NRK Vestlandet* dagen etter, og i tillegg til å referere til *BT*s reportasje, bringer *NRK*-oppslaget nye, unike bilder av ulven, tatt med viltkamera av naturfotograf Odd Arild Dale, som også uttaler seg positivt om ulven, som dyr. Bildene kommenteres av leder av jaktlaget, som ønsker å "finne eit mønster i korleis han bevegar seg".[23]

Det er generelt gode tider for ulvenyheter i lokale og regionale medier med distribusjon innenfor eller i nærheten av ulvesonen og områder med ulv. Medieulven har i denne perioden en tendens til å starte sin ferd gjennom det norske medielandskapet fra Nationen, via en rekke lokale østlandsmedier, frem til riksdekkende medier som *NRK, VG, Nettavisen, ABC nyheter* og *P4*. De allment orienterte riksmediene rapporterer ikke om ulven mot helgen.

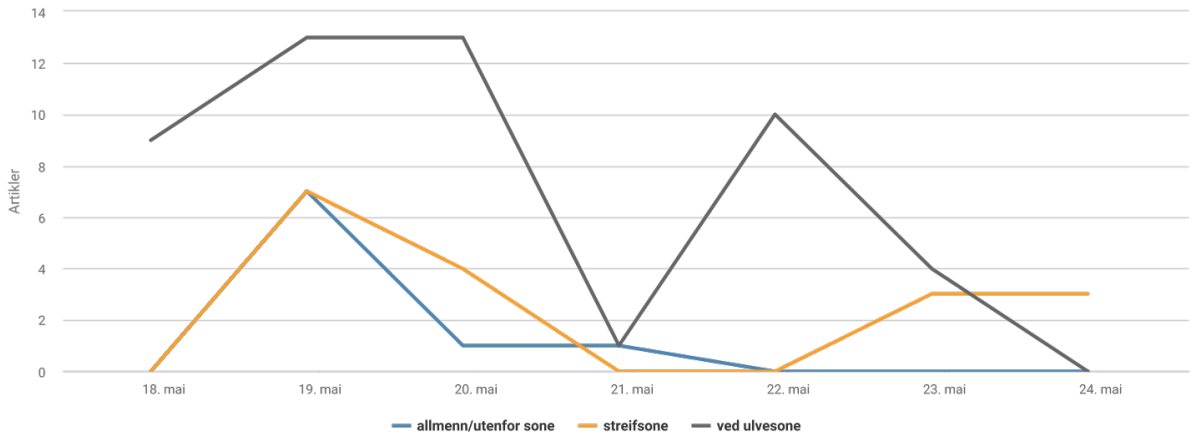

Fire jevnstore diskurser er dominerende:

[23] NOAH - for dyrs rettigheter stevner staten i den såkalte "Letjenna-saken" 22. mai. Men nyheten rapporteres først uka etter, og dukker ikke opp i vår nærlesning.

1. JAKT: avslutningen på lisensjakta, med tilhørende observasjoner, sporing og felling av ulv

2. REGULERING: Høyesteretts beslutning om å behandle ankene i ulverettssaken fra 2017

3. FAKTA: Foreløpig rapport om norsk og svensk bestand, revir og nye kull.

4. POLITIKK: Enighet mellom Senterpartiet og Fremskrittspartiet om ulven.

Vi finner de igjen som de fire største temaene i det kodete materialet vårt.

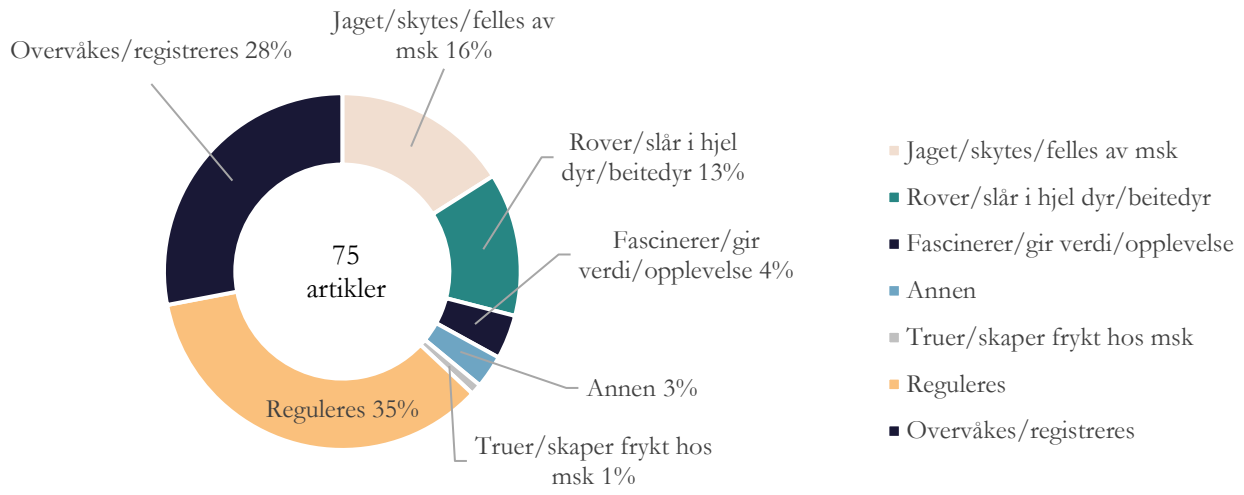

Denne fordelingen gir seg utslag i hvem som er kilder i de ulike oppslagene. Det er de offentlige aktørene som oftest siteres, og da regnes både Høyesterett, politikere fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet, og forvaltningsbyråkrater fra Statens naturoppsyn, samt fylkesmenn og statsforvaltere som "offentlige aktører". Faktaprodusentene er igjen først og fremst Rovdata og Høgskolen i Innlandet (tidligere Høgskolen i Hedmark). Jaktlag og jegere kobles på når ulver er lisensiert for felling og under sporing.

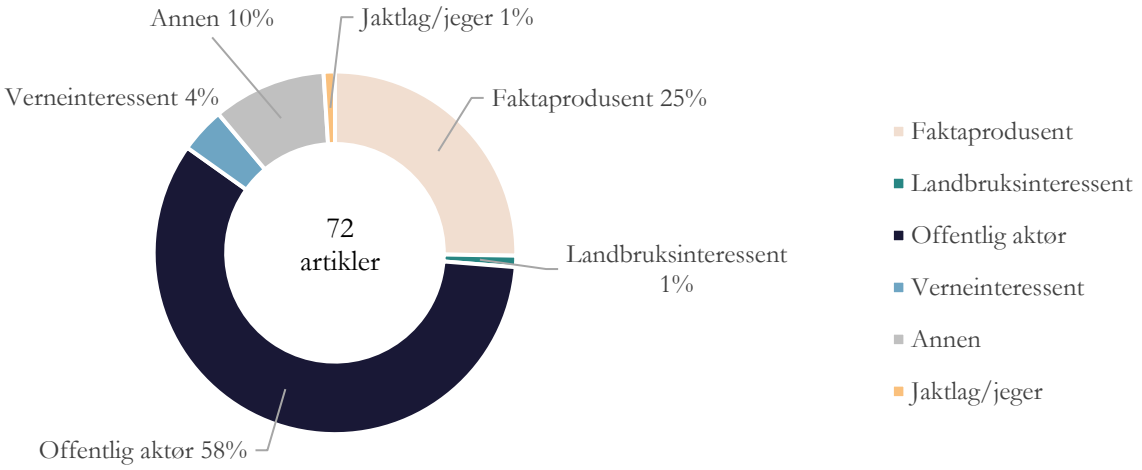

Innimellom nyheten om Høyesterett og partipolitiske manøvreringer tar ulven også livet av tre sauer. Dessuten testes avføringsprøver for DNA og Sveinung Rotevatn og regjeringens ulvepolitikk er skyteskive for flere leserinnlegg og kommentarer. Et gjennomgående trekk ved oppslagene er bruken av bilder av ulv. Det er oftest flotte og spektakulære bilder som brukes i avisen, med ulven i gange eller frontalt på vei mot kamera, med fokus på hodet med blikk rettet mot leseren. Men i forbindelse med jaktnyheter er det nesten alltid bilder av død ulv. Hvis ulven det er snakk om i tillegg nettopp er felt, er det gjerne bilde av nettopp denne ulven. Ellers brukes arkivbilder, og mange bilder går igjen. Mennesker dukker opp når de har en historie å fortelle, som mannen som så Seut-ulven, eller fotografen fra Bergen som hadde fanget Lucky på viltkameraene. Jaktlag og jegere er sjeldnere fotografert.

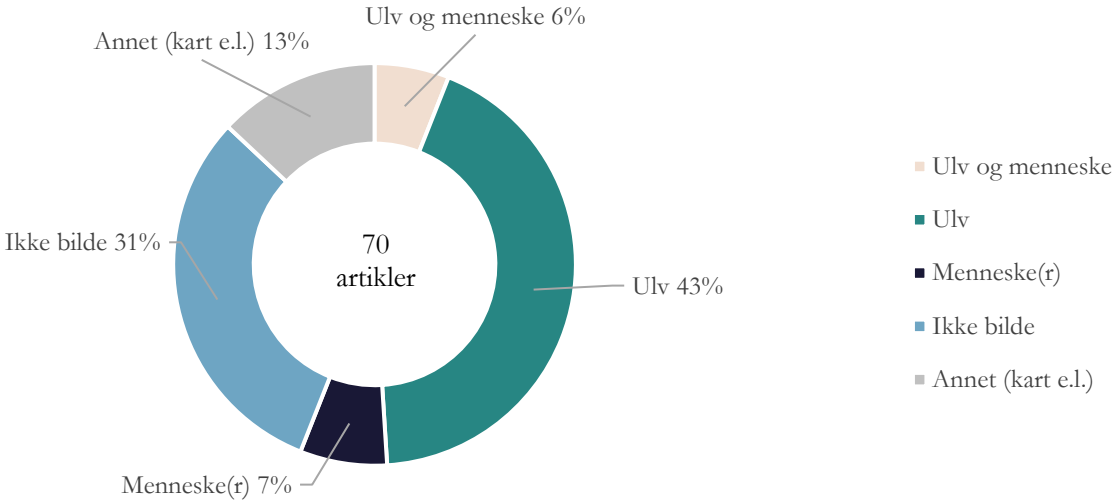

Uke 35 24. - 30. august 2020

Neste uke vi skal se på er uke 35, siste uke i august. Her er det 165 treff, og 113 mer eller mindre originale artikler, melder Retrievers søkemotor. Men straks vi begynner å nærlese artiklene, forstår vi at det kun er en fortelling om ulv i denne periode, og det er en fortelling med fire episoder:

1) Ulven observeres eller skader dyr

2) Skadefelling blir tillatt

3) Ulven spores, jaktes og observeres

4) Ulven unnslipper, jakt stoppes, og starter igjen (tilbake til 1).

Tid og sted varierer, men historiene er til forveksling like. Innimellom uttaler enkeltpersoner og interesseorganisasjoner seg om ulv og rovdyrforvaltning, stort sett med negativt utfall for ulven: "Den gjør stor skade". "Det bør tas ut mer ulv". Ordet "skadepotensial" er i bruk. Et forsøk på å fatte et kort ukereferat går slik:

Østlendingen slipper 27. august Bondelagets leder Elisabeth Gjems til i et oppslag med overskriften "- vi må kvitte oss med mer ulv". Uka starter ellers med fellingstillatelse i Agder, rapportert i *NRK Sørlandet*, *VG* og *Avisen Agder*, mens ulv er filmet i Luksefjell ifølge *Telemarkavisa*. Naturvernorganisasjonene har ikke fått medhold i klager på fellinger, rapporterer *Hadeland*. Men det er på Sørlandet og i Vestfold/Telemark det skjer nå, og ulven på Luksefjell observeres i Skien, "tett på folk og hus", mens det rapporteres om døde beitedyr, blant annet i *Drammens Tidende*. Fellingstillatelser gis i rask rekkefølge, og det jages i flere områder. *Nationen* konstaterer 25. august at Norges Bondelag og Naturbruksalliansen "ikke får felle genetisk viktig ulv" i Innlandet, og nå meldes også at ulven slipper unna i sør og vest. I *Drammens Tidende* heter det at det er som å "lete etter nåla i høystakken" og det er frustrasjon i Sogn. *Indre Akershus Blad* lar NJFF Akershus (Norsk jeger og fisker-forening) stå frem med krav om at det åpnes for jakt på ulver i regionen, i forkant av "det årlige slaget om ulveforvaltningen". *NRK* på sin side rapporterer om fellingstillatelser som allerede er gitt, både i sendinger i Oslo og Viken, og i *NRK Sørlandet*, og lar reportasjen følge av uttalelser fra fagansvarlig i Statens naturoppsynet med at det er "ingen grunn til å frykte ulven". *NRK* har oppslag i sin hovedsending *Dagsrevyen* kl. 1900 om "ulvejakt i Agder". Men ulver "slipper unna", fellingstillatelser kommer og går, og *NRK*s regionalsendinger er på sporet. Og jakt blir stanset og gjenopptatt, stanset og gjenopptatt på grunn av at ulven forsvinner, tillatelser utløper og ny observasjon eller skade meldes. 26. august menes det i *Romerikets blad* at barn skal føle seg trygge på skoleveien. Det er skolestart, og argumentet om å redusere antall ulv i Aurskog gis oppslag. I Øvre Eiker forstyrrer imidlertid billys jakta, og ulven slipper nok en gang unna. *NRK Telemark* og *P1 Vestfold* tar denne saken videre. *Smaalenenes Avis* er på sin side bekymret fordi FrPs representant har fått korona og ikke kan møte i Rovviltnemda. Bekymringen er stor fordi det aldri har vært så mange

ulver oppe til behandling i nemda. *Nationen* referer Senterpartiets Sandra Borch som vil ha "slutt på tilveksten " og la rovdyrnemdene bestemme, uten innblanding. Det er kraftig debatt frem mot viltnemdenes beslutninger i mediene som er i eller i nærheten av ulvesonen, med *Nationen, Østlendingen, Arbeidets Rett* og *Hamar Arbeiderblad* i spiss. Nå kommer også nyheten om at kommunestyret i Åsnes bestemmer seg for ikke å støtte årets innsamlingsaksjon på TV, som WWF arrangerer for fjerning av plast i havet. *Fædrelandsvennen*s lederspalte går imidlertid imot Senterpartiets politikere og støtter WWF, mens *Dag og Tid*s journalist Christiane Jordheim Larsen benytter anledningen til å lage en lengere feature-artikkel om ulvepolitikk og rovdyrforvaltning i Norge. 28. august har også Bondelaget og FrP flere oppslag der de kommer til ordet med "krever mer uttak av ulv". Og så er det bestemt: Rovdyrnemdene vedtar uttak av 12 ulver utenfor ulvesonen, mens vedtak om felling innenfor sonen, blir utsatt. *NRK Innlandet* rapporterer at nemdene ville felle mellom 50 og 60 ulver, men må avklare først med svenskene. *Glåmdalen* bringer et debattinnlegg til forsvar av ulven, og *Østlendingen* bruker overskriften "Vil fjerne all ulv i Elverum" i samtale med Senterpartiets representant i Rovviltnemda. Det når opp til en notis med bilde i *Aftenposten*, 29. august, men *NRK Innlandet, P4* og *P5* tar vinklingen om at det kunne vært skutt flere, men man må "snakke med svenskene først". Saken blir mye delt på nett. Uka byr også på feilkilder: Navnet Rolf kommer av ulv, minner mange aviser om, rundt om i landet og bandet Ulver slipper album og biografi, rapporterer *Hallingdølen*. Snart skal også Girl in Red, Maria Ulven, slippe album. Uka har følgende kurve:

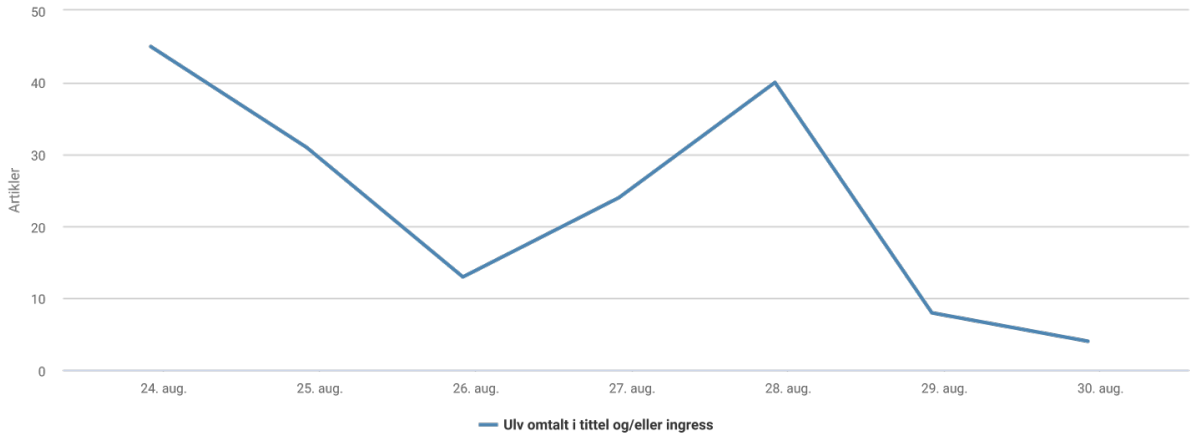

Når vi splitter opp på variablen for medierlasjoner, får vi følgende graf. Som vi ser er de to toppene helt ulike mht om det er lokale eller riksmedier innblandet i nyhetsformidlingen.

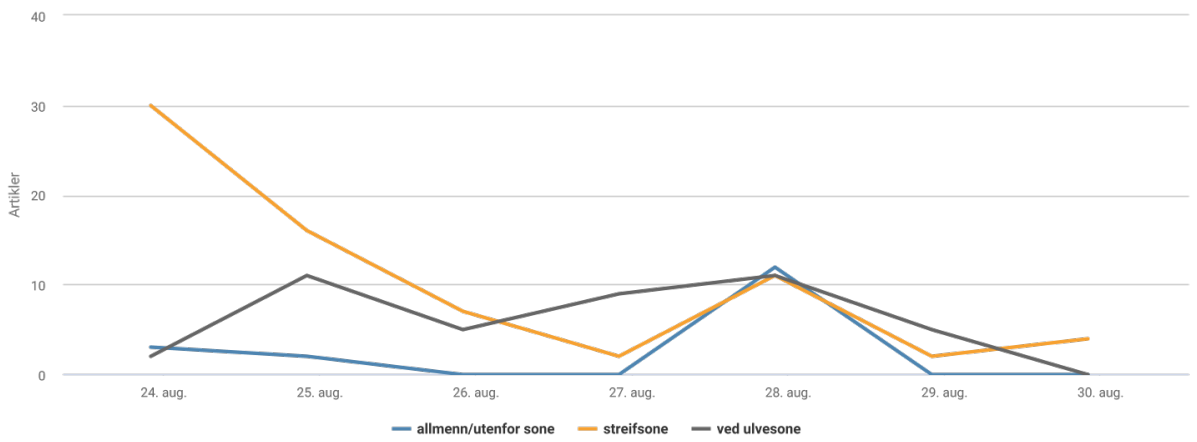

Tematisk handler det om observasjoner, skader, fellingstillatelser, sporing og jakt og innslag av diskusjoner i rovviltnemda om hvor mange ulver som skal felles. Dermed er det også prinsipielle synspunkter på regulering og rovdyrforvaltning som luftes av politiske aktører og interesseorganisasjoner, først og fremst av de som vil felle flere ulver. Flest observasjoner kommer i starten av uka, som følge av at observasjoner ofte gjøres i helgen.

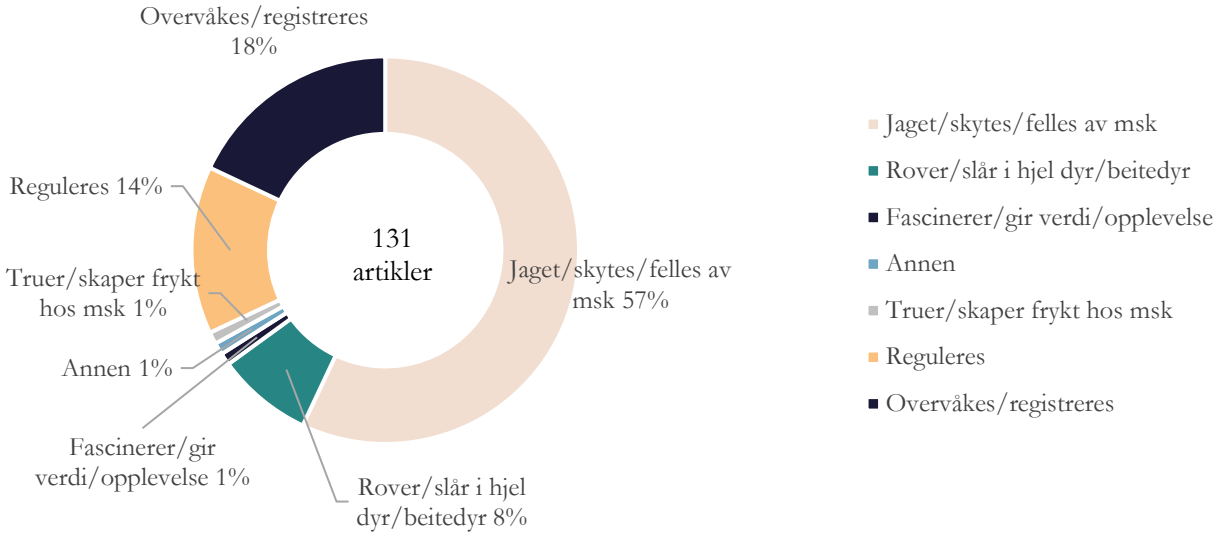

Fokuset på jakt og felling avspeiler seg i fordelingen av kilder: Det er et stort innslag av offentlige representanter fra rovdyrforvaltningen, fylkesmennene og rovviltnemdene. Også politikere regnes her som offentlige aktører.

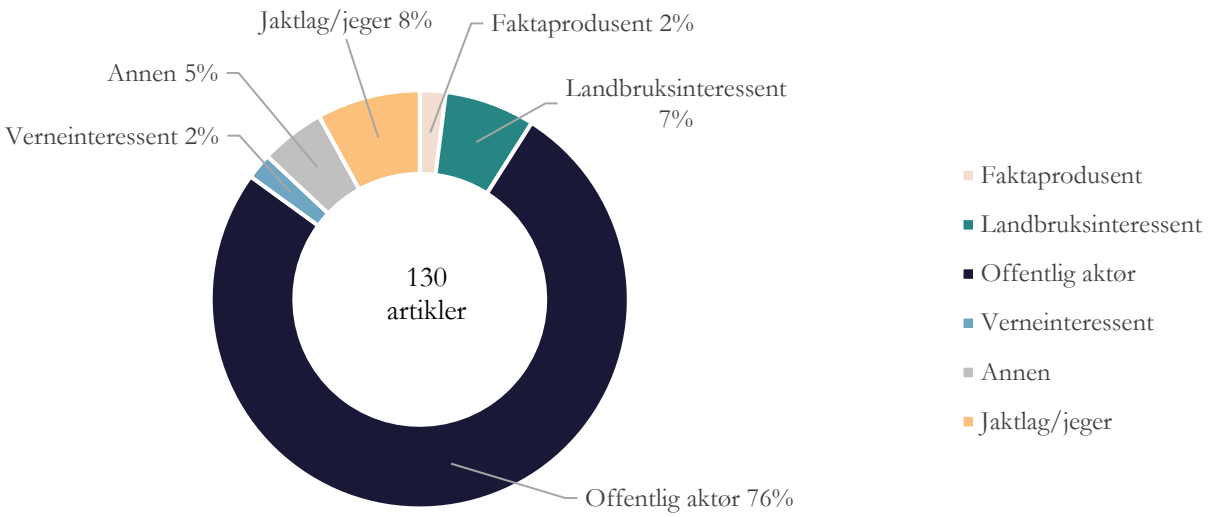

Tid og sted varierer altså, og hvilken ulv det er snakk om. Men for øvrig er nyhetene variasjoner over den samme fortellingen: ulven blir observert, registrert og vurdert. I neste fase knyttes ulven til rov og skade på beitedyr, og blir bestemt felt, for så å bli forsøkt skutt. Fellingstillatelser kommer og går og ulver blir felt eller unnslipper. Billedbruken er for det meste knyttet til bilder av enslige ulver, men oppslagene om rov kan ha bilder av døde sauer (registrert som annet). Mennesker dukker opp som kilder til krav om felling og en stor andel oppslag er relativt korte, på grensen til notiser, og er uten bilde. Radiomeldinger er kategorisert uten bilder, mens fjernsynsinnslag er kategorisert med.

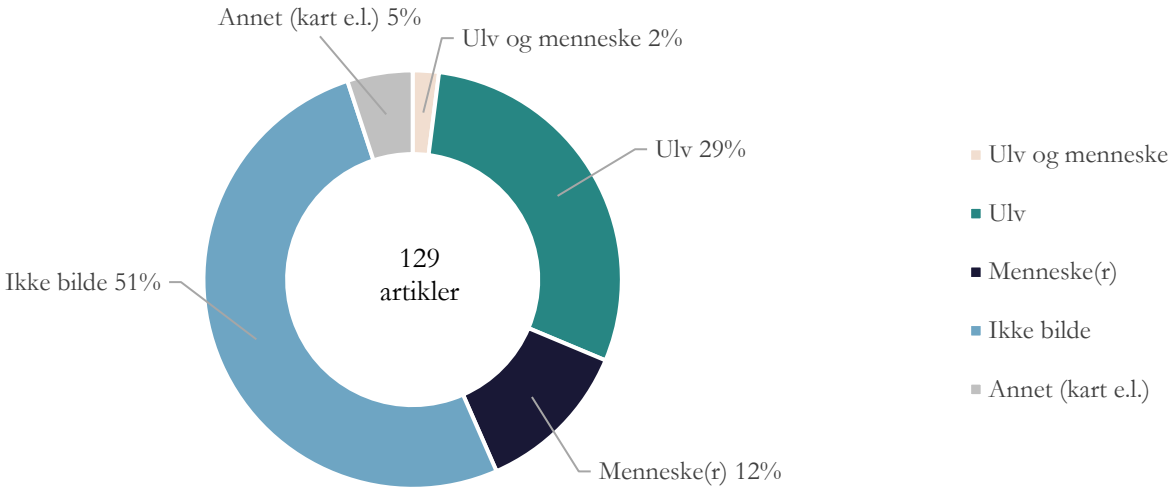

Uke 50 14. - 20. desember 2020

Totalt er det denne uka 68 treff, fordelt relativt jevnt og høyt på tirsdagen, onsdagen og torsdagen, og noe mindre på mandagen og mot helgen. Når dubletter er tatt ut, er det 56 artikler igjen. Jakten utenfor sonen har startet, og de første ulvene er rapportert felt, men departementet har ønsket å beskytte den "genetisk viktige ulven". Så diskusjoner om gener og avstamming går parallelt med at opposisjonen på Stortinget vurderer vedtak som begrenser regjeringens handlingsrom i sin fortolkning av det opprinnelige rovdyrforliket og Stortingets vedtak i 2016. Skogeiere og Norskog frykter i *Nationen* at departementet vil redusere fellingstillatelsene, og beregner det økonomiske tapet basert på et estimert antall hjortedyr de antar å "ha mistet til ulven".

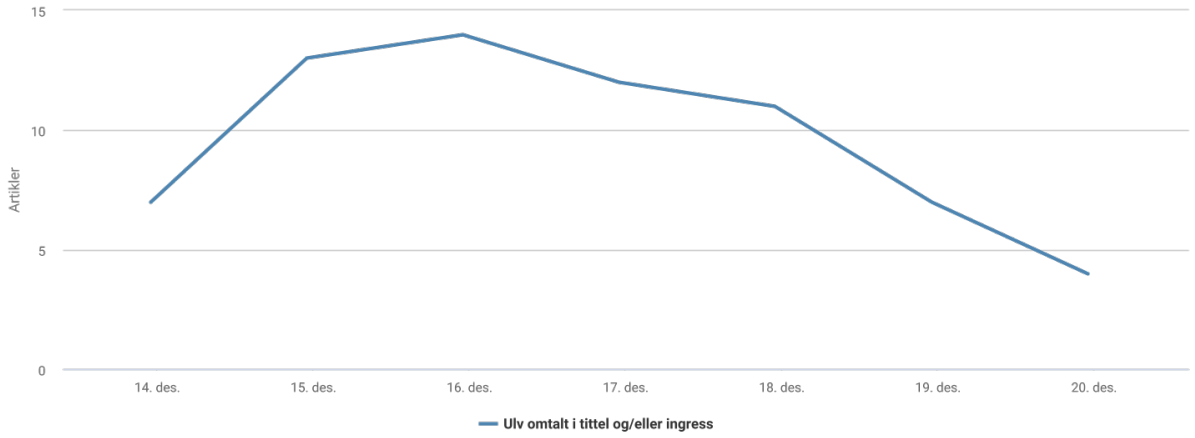

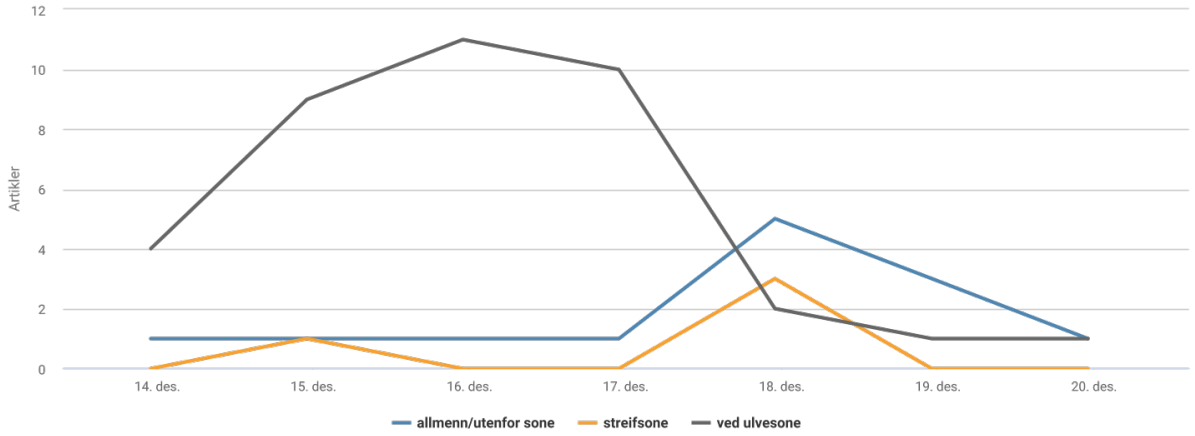

Det er så godt som bare lokalmediene i nærheten av, eller innenfor ulvesonen (medregnet *Nationen*), som rapporterer om ulv og ulvejakt i begynnelsen av uka. Kurven er annerledes enn både uke 21 og 33 som følge av bred dekning midt i uka. I særdeleshet dekker *Østlendingen* ulven tett i hele uka, med *Nationen* og *NRK Innlandet* som nummer 2 og 3.

Ukens første oppslag handler om den planlagte flyttingen av Elgå-ulven. Jakten, som har startet 1. desember, er utsatt i området rundt "Deisjø-reviret" fordi Elgå-ulven er "genetisk viktig", og må flyttes, sammen med sin make, dersom den planlagte jakta på Hedmark skal kunne fortsette. Klima og miljøminister Sveinung Rotevatn har i forkant av perioden opprettet en "midlertidig sone", også kalt en "buffersone", som hindrer jakt der Elgå-ulven vandrer, utenfor den opprinnelige sonen. Men Stortinget vedtar at denne midlertidige sonen må avvikles. Dermed starter minister Rotevatn planlegging av flytting av ulveparet. *NTB*s artikkel om saken, der Rotevatn intervjues og flyttingen av ulven presenteres som løsning på Stortingets vedtak, er nøytral og informerende. Den videreformidles av flere, blant annet på nettsiden document.no, som sporadisk rapporterer ulvenyheter og kritikk av regjeringens rovdyrforvaltning. *Nationen* og *NRK Innlandet* tar også saken, men da er fokus på de ventende jegerne, og uheldige virkninger av utsettelsen for den videre fellingen. Sporsnøen, som så langt har vært gunstig for jegerne, kan bli borte, fremholdes det. Dagen etter rapporter *Østlendingen* og *Nationen* om et nytt vedtak fra departementet, som følger Stortingets pålegg, men tidfester opphevingen av den midlertidige sonen til etter flyttingen av Elgå-ulven. Debattleder i *Nationen* spør leserne om de har meninger i saken, og gir samtidig en fyldig og innsiktsfull kommentar om den politiske dobbeltkommunikasjonen rundt rovdyrforvaltningen. Så kommer snø, rapporterer *Østlendingen*, og Innlandet Venstre får inn debattinnlegg i flere aviser i og rundt ulvesonen som forsvarer Rotevatns valg. Det telles samtidig ulver i Elverum-området, og Statens naturoppsyn refereres ofte som kilde.

Østlendingen, sammen med *Nationen* og *NRK Innlandet* er altså tettest på ulvesakene denne uka, som bringer nye episoder i spillet mellom Storting/regjering og interessekonflikten mellom "bevaring av genetisk viktig ulv" (Elgå-ulven), og de lokale jegerne og opprettholdelse av fellingstillatelsene. Departementet "vil ikke fortelle hvor Elgå-ulven skal flyttes", sies det, og nå skaper været også nye utsettelser av flyttingen. *NTB*s oppdateringer blir videreformidlet, og fra 18. desember er det Stortingets behandling av Senterpartiets forslag om å gjenoppta jakt, som skaper nyheter. Flere, blant annet *Nationen* og *Resett*, melder det som en "seier for Senterpartiet", og mot slutten av uka formidler *VG* også *NTB*s oppdatering av saken i en liten artikkel, der fokuset er beslutningen om at den midlertidige sonen blir mindre, og at regjeringen dermed delvis imøtekommer Stortingets vedtak om å fjerne den. Men jakten kan fortsatt ikke gjenopptas, meldes det i lokalavisene, og Stortingsflertallet støtter nå regjeringen i ukas siste avstemming. Saken skal fortsette utover vinteren, og Elgå-ulven skal leve videre i mediene i lang tid. Av andre nyheter rapporterer *Smaalenene Avis* og *Rakkestad Avis* om mulig ulovlig ulvejakt, mens Firda forteller om "terapisauen Greta som endte i ulvens gap" og antar at streifulven Lucky har vært på ferde igjen. En hund fryktes tatt av ulv, og det er muligens sett spor av ulv i Finrudsåsen, melder *Vestby Avis*.

Nyhetsbildet i uke 50 er stort og sammensatt. Nyhetsdekningen handler i stor grad om spillet mellom regjeringen og opposisjonen på Stortinget, og stortingsrepresentantene Emilie Enger Mehl og Sandra Borch fra Senterpartiet, som krever oppstart av jakta, får flere oppslag i de lokale sone-avisene. Dette gjør at politikere, som offentlige aktører får mye synlighet. I tillegg kommer representanter fra Statens naturoppsyn, som er viktig premissleverandører i flyttingen av Elgå-ulven, mens Fylkesmannen i Hedmark jevnlig opptrer som videreformidler av statlige vedtak om stans eller utsettelse av jakt. Det er i liten grad jegere, beboere eller lokale aktivister som står frem med interesser i saken, og de politiske dragkampene utspiller seg i stor grad uten at interesseorganisasjonene synliggjøres i mediebildet.

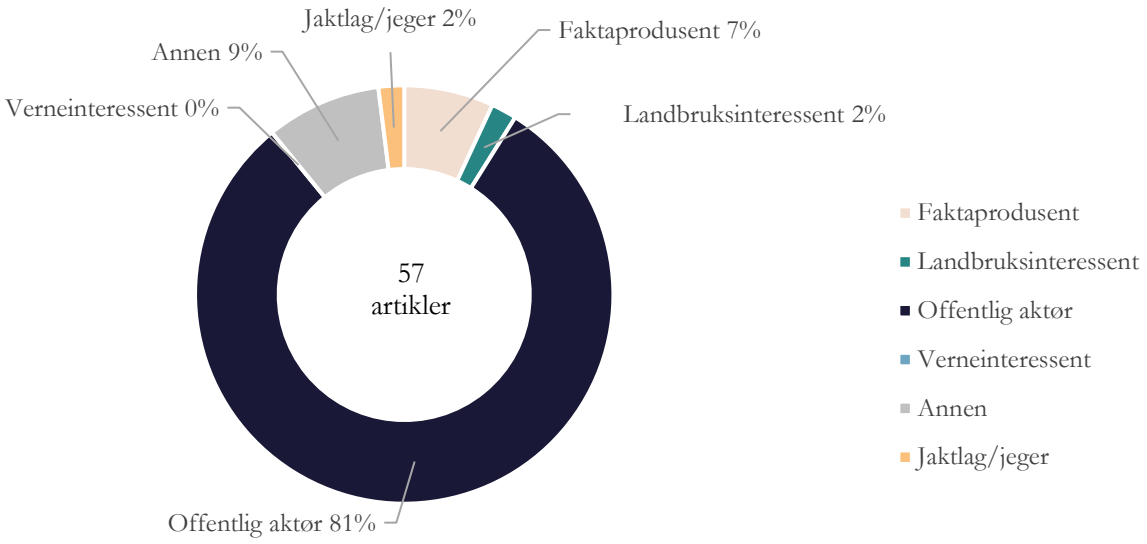

Det er påtakelig også denne uka å se hvor fotogent nyhetsredaksjonene tenker det er, at man kan vise frem en død ulv. I nær halvparten av oppslagene er det bilder av ulv, og først og fremst døde ulver, utstrakt på snø. Når det er andre bilder, er det i denne perioden mye bilder av spor etter ulv, spesielt fra Elgå-ulven, samt bilder av det dårlige været når ulven ikke kan flyttes.

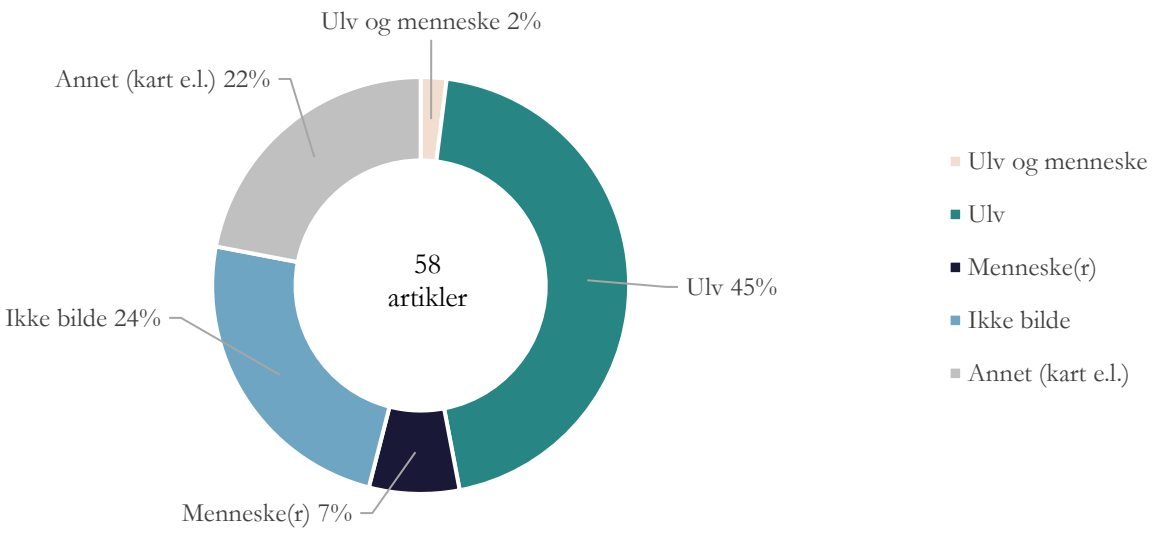

At nyhetene er drevet av reguleringspolitisk strid, gjør at det rasjonelle argumentet og diskusjonen mellom partene dominerer i nyhetene. Vinkling i lokalmediene kan varieres og ofte refereres eller kontekstualiseres samme hendelse og samme *NTB*-artikkel, forskjellig. Mediene innenfor ulvesonen, medregnet riksavisen *Nationen*, fremhever oftere uheldige virkninger av at jakta utsettes, enn allmenn-mediene og NRKs riks og regionalnyheter. Det påfallende i denne uken er imidlertid hvor lite de regionale og riksdekkende mediene faktisk bryr seg om det politiske spillet mellom regjering og Storting, i desember 2020. De følger heller ulvens tilstedeværelse, lokalt.

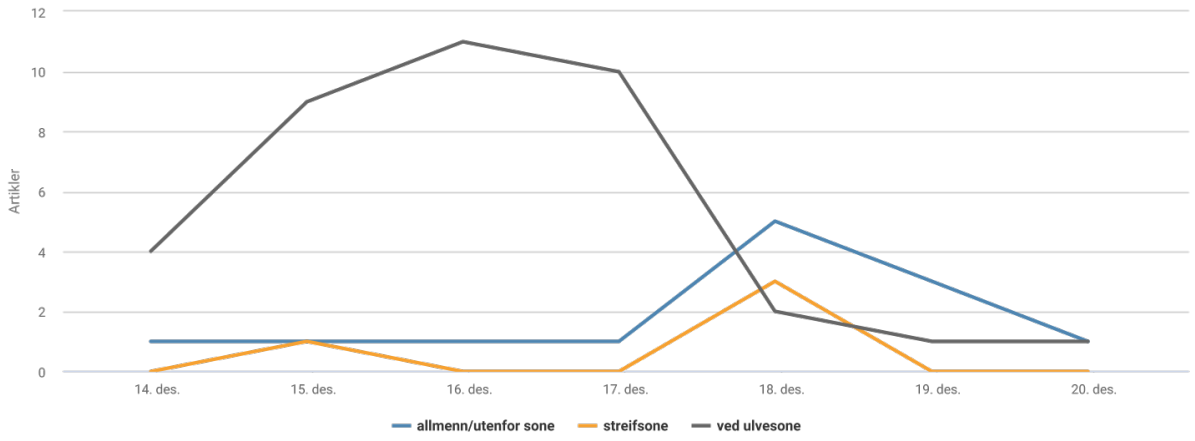

Når uka er over, kommer meldingene om endelig kvote for felling og 1. januar starter jakten innenfor ulvesonen. Kvoten er allerede halvveis felt etter en dag, og 2. januar er det en historisk dag

i følge *Romerikets Blad*, da de første ulvene på 166 år blir felt i Aurskog-Høland. Og på kvelden, søndag 3. januar blir Elgå-ulven flyttet til et område mellom Sarpsborg og Våler kommune i Østfold, rapporterer *NRK Oslo og Viken*. Mer ulv skytes, kvotene utvides, og debattene tiltar i Sarpsborg-regionen. Flere naturvernere og kritiske stemmer til fellingstillatelsene og den utvidete jakta kommer til ordet i debattspaltene. Så er jakta i ulvesonen over, mens lisensfelling fortsetter utenfor sonen.

2020, sett under ett og sammenlignet med årene før

Det var nedgang i totalt antall artikler, men for øvrig er det mye gjenkjennelig i nyhetsbildet i 2020 sammenlignet med tidligere år. Frekvensfordelingen viste, når vi så bort fra de største toppene, en rytmisk bølgestruktur, med jevnt fordelte topper der nyhetsdekningen går over 100 artikler i uka. Sammenlignet med tidligere år, er toppene langt lavere, men rytmen og plasseringen på toppene er for øvrig ganske lik den vi har sett i 2015, 2016, 2018 og 2019 (2017 er unntaksåret). Det er også den samme fordelingen mellom nett og papir, og lokalavisers dominans fortsetter blant papiravisene, og Innlandet, Viken og Trøndelag er igjen de tre fylkene med størst dekningsfrekvens.

Tematisk er toppene som forventet knyttet til jakt og fellingstillatelser i de forskjellige sonene: Først i ulvesonen, senere i det vi har kalt streifsoner, mot Sørlandet og Vestlandet og Trøndelag. Dekningen utenfor Innlandet og Viken kommer og går med streifende ulver, skader på beitedyr eller nærgående ulv, og påfølgende fellingstillatelser og jakt. Men i mai kommer også det juridiske nyhetsbeitet tilbake, i det Høyesterett godtar anken til staten og WWF, en sak som er blitt ført i rettssystemet siden 2017 og får sin endelige dom i 2021.

Sammenligner vi ukene, er de både like og forskjellige med henhold til hvilken medierelasjon som er aktualisert og hvilke aktører som slipper til, som avspeiler endringer i ulvens situasjon, fra yngling til streifing, til jakt og felling. De underliggende dramatiseringene i nyhetene er imidlertid overraskende stabile, i det at de starter med observasjoner eller hendelser der ulv møter mennesker eller beitedyr, og forstås som mer eller mindre truende og uønsket. Fellingstillatelser blir i de fleste tilfeller gitt og jakt og eventuell felling følger. Unntaket er jakten i desember, som ikke er knyttet til streifende ulv, men til reguleringsvedtakene i nemndene i august og regjeringens eventuelle tilslutning eller endringer av nemndenes vedtak.

Sammenlignet med ukene vi har valgt å studere fra tidligere år, er antallet artikler i de tre ukene i 2020, vesentlig økt, og de er også mer komplekse og fortettede, og mer spesifikt opptatt av lokaliserte og kjente ulvestammer. Nyhetsartiklene synes jevnt over godt informert og tydelig innvevd i faktabaserte informasjon (f.eks. fra Rovdata og representanter fra ulike organer i rovdyrforvaltningen) om bestandsvekst og skader på beitedyr. Slik sett gir nyhetsdekningen i 2020 inntrykk av at konfliktene fra 2017 er dempet, og at det er *den regulerte ulven* som nå overvåkes og observeres i media. Nyhetsmediene, og spesielt de lokale mediene, synes å ha inntatt en rutinepreget, funksjonell rolle mht. å varsle, legitimere og debattere den gjeldende reguleringspolitikken ut fra enkelthendelser. Riksmedienes og allmennkringkasternes nyhetsdekning er mer rettet mot de politiske stridene mellom partiene, regjering og opposisjon, og bare unntaksvis interessert i de reguleringspolitiske aspektene ved ulven.

7 Kilder og nyhetsbeiter (2011-2020)

Det politiske nyhetsbeitet er stort og omfattende, og bringer en rekke politiske aktører til syne. La oss først se på hvordan forholdet mellom Stortinget, regjeringen, departement og opposisjon er koblet til nyhetsbildet. Tallene her må ses i forhold til antall artikler i den filtrerte basen for ulv som totalt var på 59049 artikler (inkludert lignende artikler). 10 000 artikler representerer dermed en dekningsgrad på nær 20% av alle nyhetsartikler i databasen (ulv nevnt i tittel eller ingress) i perioden 2011-2020.

storting*	10 781
*partiet	4 582
regjering	7 920
minister	7 458
departement	6 618
opposisjon	393

Stortinget er klart mer referert enn regjeringen, og betydelig mer i perioden 2016 - 2020, da konflikten mellom Stortinget og mindretallsregjeringen og ministeren tilspisset seg i desember 2016. Partiene og ministrene har dermed vekslende synlighet, og den politiske konflikten i tiårsperioden går først og fremst mellom Høyre og Senterpartiet. Målt over tiårsperioden har Arbeiderpartiet tilsynelatende klart lavere profil enn det langt mindre partiet Venstre og Fremskrittspartiet, men spesielt for Høyre og Venstre må vi anta at feilkildene kan være store.

Høyre OR "H" (OBS: endel feilkilder)	6 321
Senterpartiet OR sp	4 536
Venstre OR "V" (OBS: endel feilkilder)	3 751
Fremskrittspartiet OR frp	3 097
Arbeiderpartiet OR "Ap"	2 666
Miljøpartiet de grønne OR mdg	592
Sosialistisk Venstreparti OR sv	216

Det er likevel naturlig at regjeringspartiene kommer høyere enn opposisjonspartiene, så at Senterpartiet har svært høy synlighet i ulvenyhetene viser høyt sakseierskap. Motsatt er det med SV og Miljøpartiet de grønne, som nærmest er usynlige i perioden og klart mangler eierskap til ulvesaken. Omstøpt til retorisk strategisk tenking betyr dette at en allianse mellom SP og Ap vil

gagne begge, og svekke de øvrige partiene på venstresiden. Venstres tydelighet i ulvepolitikken stiller dem også i opposisjon til sine tidligere regjeringspartnere på høyresiden i norsk politikk, når Vidar Helgesen er ute av regjeringskontorene. Ut fra vår nærlesning, og gitt de store feilkildene vi må anta for Høyre og Venstre, er Senterpartiet den egentlige oppmerksomhetsvinner blant partiene. Høyre får mye "gratis" oppmerksomhet pga. regjeringsledelsen og Vidar Helgesens markerte ministerperiode drar partiet opp.

Siden 2011 frem til 2020 har det vært 6 ministere, to fra SV, to fra Høyre og to fra Venstre:

2007-2012	"miljøminister Solheim" OR "Erik Solheim"	373
2012-2013	"miljøminister Solhjell" OR "Bård Vegar Solhjell"	664
2013-205	"miljøminister Sundtoft" OR "Tine Sundtoft"	150
2015-2018	"miljøminister Helgesen" OR "Vidar Helgesen"	3 322
2018-2020	"miljøminister Elvestuen" OR "Ola Elvestuen"	1 477
2020-2021	"miljøminister Rotevatn" OR "Sveinung Rotevatn"	339

Som ventet har disse sine frekvenstopper i periodene de sitter som ministre, men vinneren er ikke vanskelig å kåre: Det er Vidar Helgesen (H) som topper med over 3000 treff. Det viser seg at Ola Elvestuen også har hatt høy medieprofil i sin periode, og dessuten henger noe med i nyhetsbildet i 2020. Bård Vegar Solhjell har ikke hatt samme personlige avkasting av sin overgang til WWF (World Wildlife Fund). Svakest synlighet synes Tine Sundtoft å ha. For de som skal skrive vår nyere politisk historie må Vidar Helgesens stillingtaking i rovdyrpolitikken fortone seg som en markant begivenhet.

Rovdyrforvaltningen

Med byråkratisering av rovdyrforvaltningen og rutinisering av de rovdyrpolitiske vedtaksprosessene, får flere aktører rutinemessig tilgang til nyhetene. Spesielt etter 2015 kan vi observere strid rundt rovviltnemndenes vedtak og stadige fellingslisenser gitt av Fylkesmennene (nå Statsforvaltere), når de faste jaktperiodene er over. Representanter fra Statens naturoppsyn er også en viktig aktør, når observasjoner av ulv gjøres og skader skal fastslås. I de første årene er det særlig Naturvernforbundet som stevner nemndene og regjeringens beslutninger om lisensjakt inn for rettssystemet. I dag er det gjerne flere verneinteressenter bak klager og stevninger, og et juridisk nyhetsbeite rundt tingrett, lagmannsrett og høyesterett har oppstått.

kommune*	10 244
statens naturoppsyn	10 296
fylkesmann*	8 556
fylke*	3 525
tingrett*	2 177
ordfører*	2 054
domstol*	742
lagmannsrett*	738
rovviltnemd*	657
høyesterett*	540
"midlertidig forføyning"	259
rådmann*	198
nemd*	123
klageinstans*	120

Kommunene er både forvaltning og sted for byråkratiske og politiske nyheter, og det er den store synligheten til Statens naturoppsyn og fylkesmennene som er verdt å legge merke til. Også rettssystemet, og særlig tingretten har også gjort seg bemerket som en viktig arena for ulvenyheter. Ordførere figurerer mer sjeldent, men står seg godt mot rådmennenes usynlighet. Som vi skal se videre, er faktaprodusenter og interesseorganisasjoner også lite synlige i nyhetsbildet.

Interesseorganisasjoner og faktaprodusenter

Måten medieulven kommer til syne på, avhenger av hvem som får ordet, i nyhetsoppslagene. Dette er det sterk konkurranse om og i den kvantitative kodingen har vi skilt mellom verneinteressenter, faktaprodusenter og landbruks- og skogeierinteresser (se kodebok, vedlegg 1). La oss se hvordan synligheten varierer mellom dem:

rovdata	5 892
høgskolen/skulen	2 515
"NINA" OR "norsk institutt for naturforvaltning"	1 489
skandulv	703
forsker	694
"Ketil Skogen"	137

De utvalgte interesseorganisasjonene får følgende rangering.

WWF	2 538
Naturvernforbundet	1 819
"NOAH" OR "dyrs rettigheter"	1 109
rovviltets røst	598
"våre rovdyr"	154
"bygdefolk for rovdyr"	138
FvR OR "foreningen våre rovdyr"	105
"ulvens dag"	20

De store organisasjonene er de som oftest videreformidles via *NTB*, mens jo lavere treffantall, jo mindre deling og spredning. Det er WWF som har klart mest oppmerksomhet, med Naturvernforbundet på en god nummer to, blant verneinteressentene. Ser vi på de organiserte aktørene på motstandssiden får vi følgende rangering:

Norskog OR skogeier	1 127
Småbrukarlag*	962
Bondelaget	880
NJFF OR "norsk jeger- og fiskerforbund»	718
Folkeaksjonen Ny Rovdyrpolitikk	488
Norges Skogeierforbund	334
Norsk sau og geit	333
Naturbruksalliansen	128

Samarbeidet Naturbruksalliansen består av Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Sau og Geit, Norskog, Norges Skogeierforbund, Glommen-Mjøsen Skog, Folkeaksjonen Ny Rovdyrpolitikk, Norsk Almenningsforbund samt NJFF i Oppland og Akershus. Og tilsynelatende har altså skogseierne og Norskog større frekvens som aktør og kilde enn Bondelaget. Men ofte er det bonden og gårdeieren som fronter nyheter i de lokale mediene, når ulven er på rov og beitedyr er utsatt.[24] Det er først og fremst Stortingsforlikene som refereres til i artiklene, mens rapporter og undersøkelser kommer lenger ned. Naturmanfo(a)ldloven (med og uten feilstaving) er nevnt i ca. 5% av utvalgets artikler, mens Bernkonvensjonen er sjeldnere nevnt i ca. 3%.

[24] Det er ikke en egen kategori i variabelen for "bonde". Avhengig av konteksten og nyheten som formidles vil en bonde kunne bli kategorisert som "landbruksinteressent" f.eks. i forbindelse med rov og skader på beitedyr, eller også som "annet", i det tilfelle at yrkestittelen brukes på en beboer.

forlik	4044
melding*	3912
rapport	1692
undersøkelse*	1701
pressemelding*	1875
Naturmangfo(a)ld(s)loven	1637 + 1282 (med s) = 2919
Bernkonvensjon*	1875
18 AND c	156
stortingsmelding*	466
jaktlov/forskrift	54

Ser vi på bruken av ordet "konfliktdempende" i ulike varianter, i perioden 2016 - 2020, ser vi at ordet er spesielt i bruk to ganger i året, og mest i januar, når jakt og fellingstillatelser diskuteres mest. Og 2018 er det året da ordet tas i bruk mest, i etterkant av unntaksåret 2017.

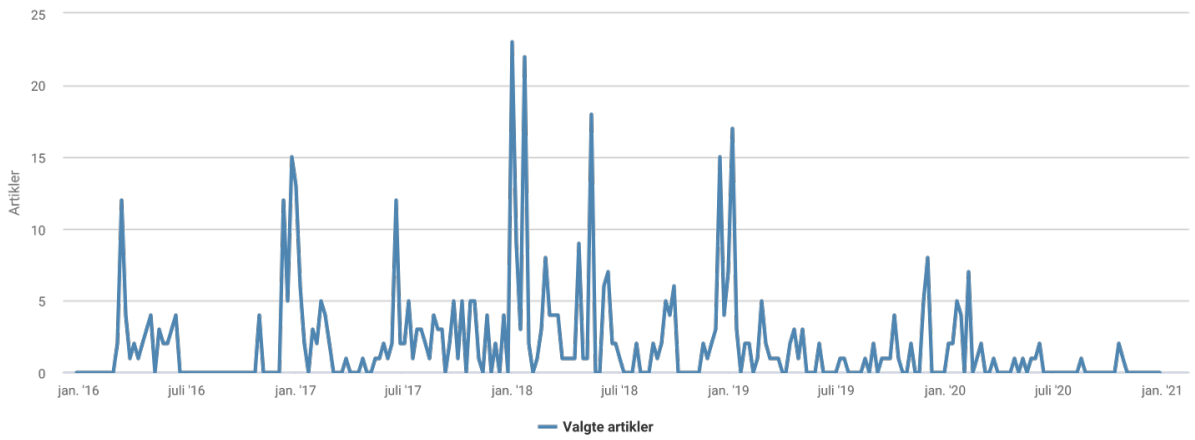

Bruken av ordet "konfliktdemp*" er i ferd med å fases ut, ser det ut til, i takt med den reduserte interessen for nyheter om ulv de to siste årene i utvalget. I årene forut for 2016 er ordet lite brukt.

De lokale; jegere, bønder, beboere og turgåere

Å fange opp antall på enkeltaktører som av og til figurerer i media, er nødt til å bli omtrentlig og upresist. Ofte vil navn brukes uten tittel, selv om bønder nok bruker tittelen "bonde" eller "gardbruker", iblant i kombinasjon som med "sauebonde". Rollene som "jeger" og "jaktlagsleder" vet vi er aktuell i mange sammenhenger, men vi bruker i tillegg også noen verb for å fange opp

enkeltaktører i nyhetene. Vi får opp følgende liste:

bonde	5 733
jaktlag	3 137
bønder	2 297
sauebonde*	1 440
turgåer OR "på tur"	951
bygdefolk OR lokalbefolkning	572
gardbruker OR gårdbruker	156
jeger*	559
jaktleder*	569
beboer	238
byfolk	146

En test på endel verb som relaterer seg til beboere og sivile som kan ha opplevd ulv, gir følgende streif:

"på jakt"	1 006
"så ulv/ulven"	967
"på tur"	768
"skjøt ulven"	360
"bor ved"	15
"bor innenfor"	136
"har gård"	12

Blant det utvalgte mangfold av "folk flest" vi her har vurdert er det altså jegere og jaktlag, samt bønder og gardbrukere som dominerer. Det lar seg forklare av de lokale medienes overvekt og av at nyheter knyttet til observasjon, jakt og felling av ulv dominerer nyhetsbildet. Men turgåere og folk på tur dukker også opp. Men hvem som er på tur, og om det er positivt eller negativt ladet å treffe på ulv, kan vi ikke si noe entydig om.

8. Casestudier: Ulven som omstridt dyr (2011 - 2020)

I en radiosending i P2, søndag 5. desember 2021 kl. 0930 diskuteres ulven i programposten "Helgemorgen". Vignettene går fra "Livet tett på ulven", via "Hvor mye ulv skal vi ha i Norge?" til "Ulven er Norges mest kontroversielle dyr".

"- Den omstridte ulvejakta starter denne uka", innleder programleder, og fortsetter, "...den utskjelte ulven er ikke bare en slu karakter i eventyr, den splitter også Norge."

Jakten på ulv utenfor ulvesonen er startet og den første ulven er allerede skutt i Stor-Elvdal, sies det, og "...den neste er ringet inn på nyfalt sporsnø". Med i studio er Ingvald Lande, bonde og rovdyransvarlig i Innlandet Bondelag for snakke om hvordan det oppleves "å leve tett på ulv".

Skadepotensiale

"Hva er det som er så skremmende?", spør programlederen. "Det massive skadepotensialet" er svaret. De som lever tett på ulven, opplever den som *potensielt* farlig, både for sau, hund og mennesker. "Den skaper frykt", mener Bondelagets representant. Og søker vi på ordet "skadepotensial*" dukker det opp i 1 990 artikler i utvalget tilbake til 2011, og bruken har en eksepsjonell topp i 2017 som sammenfaller med den intense dekningen ulven fikk ved årsskiftet 2016/2017.

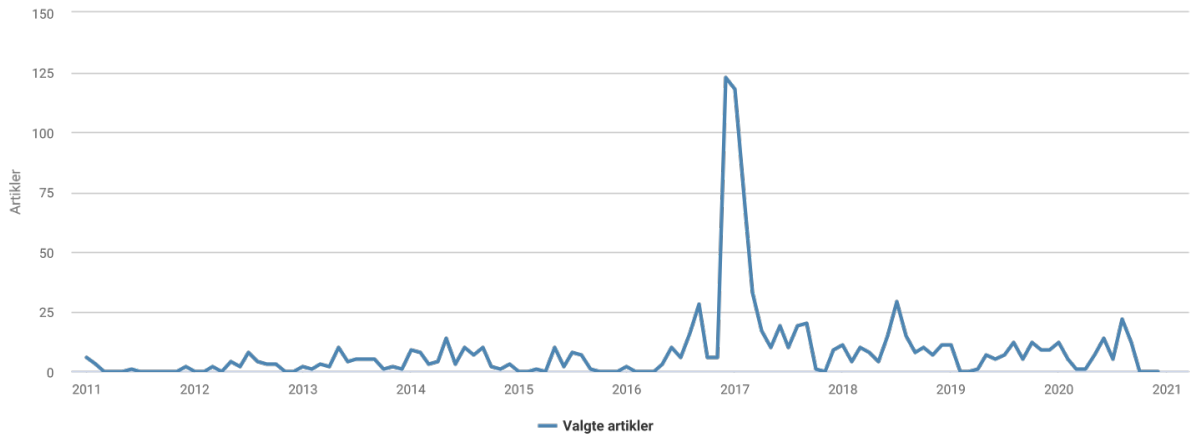

Før 2017 er ordet "skadepotensial" nesten utelukkende brukt i artikler i *Nationen, Østlendingen* og *Gudbrandsdølen Dagningen*. Etter 2017 dukker ordet også opp i aviser som *Arbeidets Rett* og andre lokale medier i eller i nærheten av ulvesonen, og i blant også i riksmediene. Både *Klassekampen, Dagsavisen, Aftenposten* og *VG* har brukt begrepet i perioden, og om vi også ser på nettdekning og kringkasting dukker også *NRK* og *NRK Innlandet* opp som brukere av begrepet. Det er et faktapreget, kvantitativt ladet ord, som om det var en koeffisient som kunne måles for ulv i forhold til andre rovdyr. Begrepet brukes i prinsipielle debatter og dokumenter, blant annet i Stortingsmeldingen om bestandsmål for ulv fra 2016.[25]

Men den offisielle statistikken over skader på dyr viser at ulven ikke er rovdyret som tar mest sau. Det er det jerv og gaupe som gjør. Og ingen mennesker er blitt skadet av ulv i Norge i dette eller foregående århundre. Miljødirektoratets statistikk viser at antall sau og lam som taps-erstattes går nedover, ikke oppover, selv om antall ulv i Norge øker.[26]

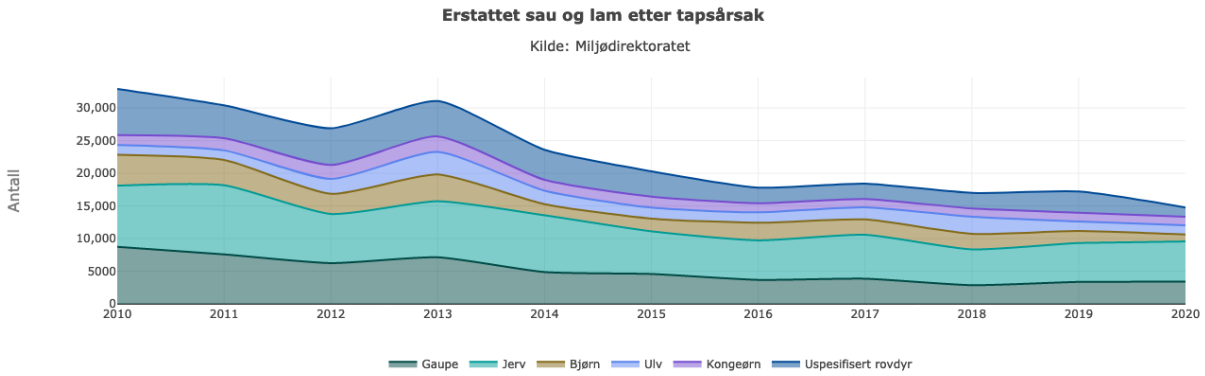

Men det "potensielle" i "skadepotensialet" handler om uforutsigbarhet og usikkerhet, og det faktum at ulven *kan* være farlig, også for mennesker. Begrepet er dermed tvetydig på en bestemt måte i nyheter om nyheter om skade på beitedyr: Det relaterer til en mulig skade i en uviss fremtid. Ser vi bare på ordet *skade* dukker dette opp hele 16134 ganger, mens beitedyr og sau har henholdsvis 3199 og 15508 treff. Mer interessant er det å se på ordet "skadepotensial", som er et byråkratisk og politisk funksjonelt ord. Retorisk sett favner ordet både følelser, fakta og frykt, og gir på denne måten rom for skjønn i lokal forvaltning, når enkeltbeslutninger om felling skal fattes.

[25] Se Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur, der begrepet særlig brukes i konklusjonen i kapittel 13, om "Forslag om ny ulvesone".

[26] Se https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/vilt/rovvilt/husdyr-tap/ (sist besøkt 10.12.2021) En notis i *Aftenposten* på s.15, tirsdag 25. januar 2022 referer en *NTB*-melding som bekrefter at tendensen fortsatt er fallende. "Antall sauer drept eller skadet av ulv var 879, det laveste siden 2008", heter det.

I den videre analysen skal vi gjøre systematiske ordsøk i medienes nyhetsdekning av ulv og se etter diskurser som avdekker hva mediene er opptatt av, på tvers av årene. Søkene gjøres som sammensatte (boolske) søk i Retrievers grensesnitt Manage, der vi både kan definere søkestrenger og se nærmere på treffartiklene. Selv om maskinen teller riktig, og antall treff er korrekt, må vi ikke falle for fristelsen å kalle frekvensen for hvert enkelt ord, som et funn. Det som gir mening, er å sammenligne treff på ulike ord innenfor ulike diskurser eller temaer. Vi har valgt ord som representerer forskjellige måter å omtale ulv på, i antatte saksfremstillinger av ulv i Norge. For eksempel gjør vi et søk på adjektiver som knytter seg til ulven *som dyr*. Vårt funn avgjør ikke om ulven faktisk er farlig eller ei, men viser hvordan mediene oftest beskriver ulven og kobler den til bestemte ord.

Farlig eller fredelig?

Ordet "farlig" (ikke trunkert) kan knyttes til 900 artikler, og plusser vi på ordene ond, uforutsigbar og "kan drepe" får vi 984 treff. I disse artiklene er det ofte strid om ulven er farlig eller ikke, men at ordet "farlig" dukker opp betyr ikke at artikkelen eller omtalen nødvendigvis er negativ. Det er flere artikler som hevder begge syn, at ulven ikke er så farlig, eller at den ofte skaper frykt og usikkerhet. Om vi bare søker på "kan drepe" dukker også flere dyr opp, som dreper andre dyr. I vårt søk gjennom ti-årsperioden er det mye jerv, gaupe og edderkopp det går i. "Angrep" og "angripe" er mye brukt, og også ordet "frykt" dukker opp ofte, med 3306 ganger. Mens "risiko" brukes 476 ganger, og "uro" kun 236 ganger. Uforutsigbar er i bruk 26 ganger. Men ord som er forbundet med at noen blir skremt eller mener noe er skremmende, dukker opp hele 1525 ganger. Da er flere av artiklene imidlertid også aktivisters forsøk på å skremme ulven over grensen, eller refererer til vellykkede forsøk på å få ulven unna f.eks. en kjær hund.

angre(i)p	5099
frykt*	3306
skrem*	2394
luske*/herje*	1964
farlig*	1628
nærgående	1415
skadepotensi*	1154
livskvalitet	932
redusert	77
økt	15

lystmorder/draps maskin/skadedyr	695
belastning	627
risiko	799
truende	220
uforutsigbar*	134
lystmorder	129
kan drepe	73
tett på ulv	33

Andre, mer positive egenskaper er til sammenligning langt mindre brukt, og generelle adjektiver som beskriver ulven som fredelig, tam eller vennlig er nærmest fraværende. Slike ord er imidlertid også tvetydige og kan brukes til å beskrive ulven som mer farlig enn den ser ut. Mer interessant er det at ulven benevnes som fredet, vernet eller bevart i om lag 8% av artiklene i utvalget. Til sammenligning skal vi senere se at ordet "jakt*" dukker opp i 33% av artiklene, og det er overlapp på 6% mellom de to ordene "frede*" og "jakt*".

frede*/vern*/bevare*	4931
naturlig	2125
opplevelse	1057
truet art	532
hører hjemme	505
berike*	215
naturlig del	170
fredelig*	104
tam	96
vennlig*	73

Det er altså uomtvistelig at det er varianter av ulvens egenskaper som angripende, skremmende og fryktinngytende dyr, som oftest dukker opp i nyheter om ulv. Kanskje har vi gått glipp av noen opplagte ord, men tendensen virker klar. Ulven kan angripe eller har angrepet, og den skaper frykt, er skremmende, truende og farlig, der den lusker eller herjer rundt. Når vi søker med ord som knytter seg til bestand og regulering blir inntrykket av at et negativt bilde av ulv dominerer, styrket . Vi tester følgende ord:

bestand	13554
bestandsmål*	6188
lavere/redu*	3865

høyere/økes	1332
holde nede	1624
levedyktig	1436
fredet	1107
bevare/la/få leve	1048
kritisk truet	812
regulering*	283
bestand AND	
bør/må reduseres	88
bør/må økes	72

Bestandsmål og diskusjoner om ulv- eller rovdyrbestand er som vi ser et kjernetema i ulvenyhetene, og artikler der ordet bestand nevnes utgjør 23% av alle nyheter i periodens utvalg (ulv nevnt i tittel eller ingress). Det er nær tre ganger så mange nyheter der det argumenteres for at bestanden må reduseres, enn artikler der det argumenteres for at den må høynes eller økes. Det er i det hele tatt en lav andel artikler som lar argumenter slippe til for at ulven er fredet og bør få leve. At ulven er "kritisk truet" dukker bare opp i 1,4% av artiklene. Kjerneord som fremhever vern av ulv i forbindelse med økologi, natur og fauna og positive opplevelser av ulv, får også generelt lave trefftall i vårt materiale:

fauna	643
økologisk*	313
rødlistet	137
sameksistens	107
naturlig hjemme	36
ikke hjemme	140
nøkkelart*	17

Bruken av begrepet "ulvereservat" er benyttet 377 ganger i utvalget. Ser vi hvordan bruken fordeler seg over tid, ser vi også at ordet får en helt ny betydning og posisjon, hovedsakelig i ulvemotstanderes retorikk etter desember 2016.

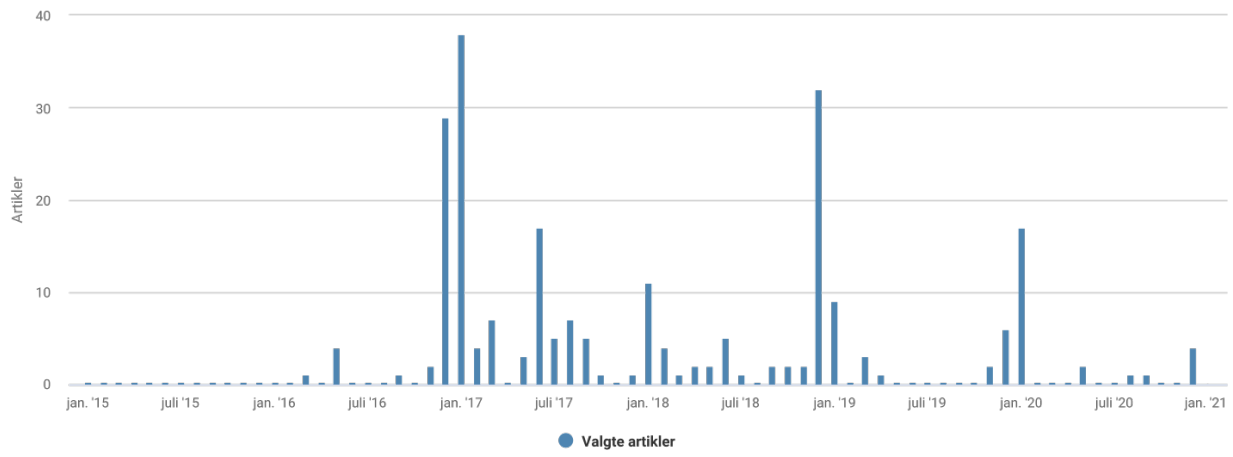

Det er høy frekvens av dette ordet også i 2019, som forøvrig er et år med synkende dekningsfrekvens og lavere konfliktnivåer enn i 2017. Det viser at det er et ord som brukes strategisk og at det introduseres i forbindelse med konfliktene ved årsskiftene, når jakt på ulver innenfor ulvesonen blir aktualisert.

I figuren under har vi satt sammen noen ord og sett på hele ti-årsperioden. Først har vi sett på fordelingen av ordet "skade", som viser en fordobling fra et allerede høyt nivå i 2017. Vi kan anta at vi igjen ser utslaget av den strategiske bruken av ordet "skadepotensial" og at rapportering rundt ulvens negative sider vokste i striden mellom Storting og regjering om fellingstillatelser i ulvesonen dette året.

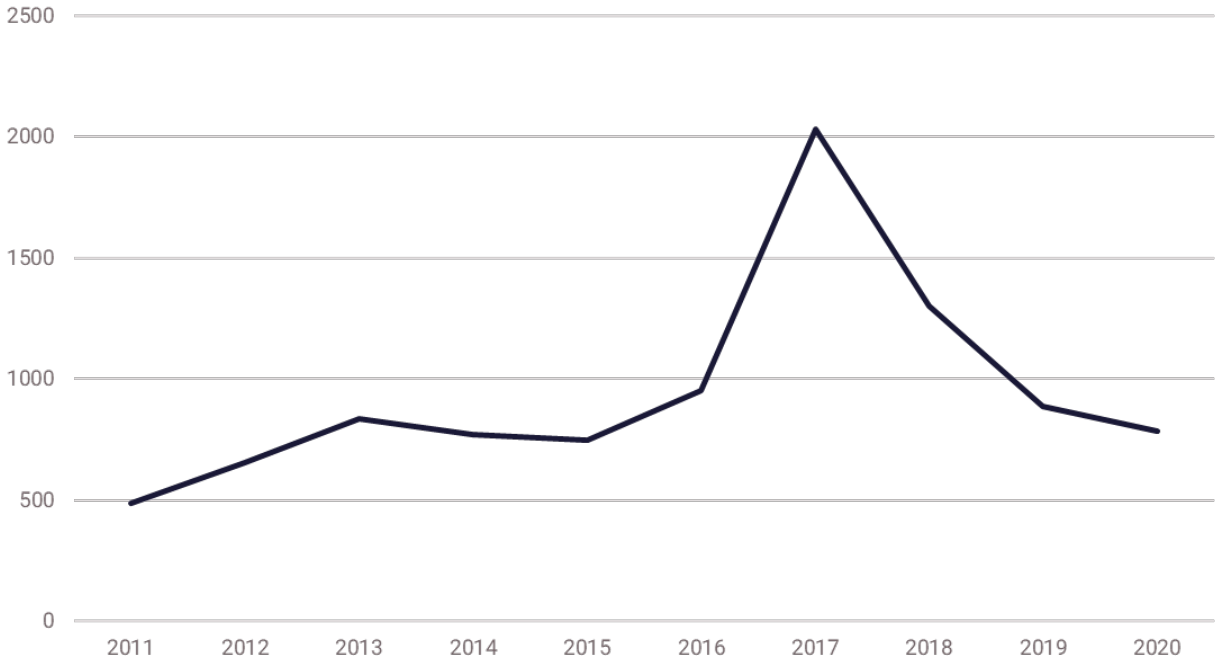

Begrepene luske og herje har en annen fordelingshistorikk, men høydepunktet i 2017 er også tilstede her.

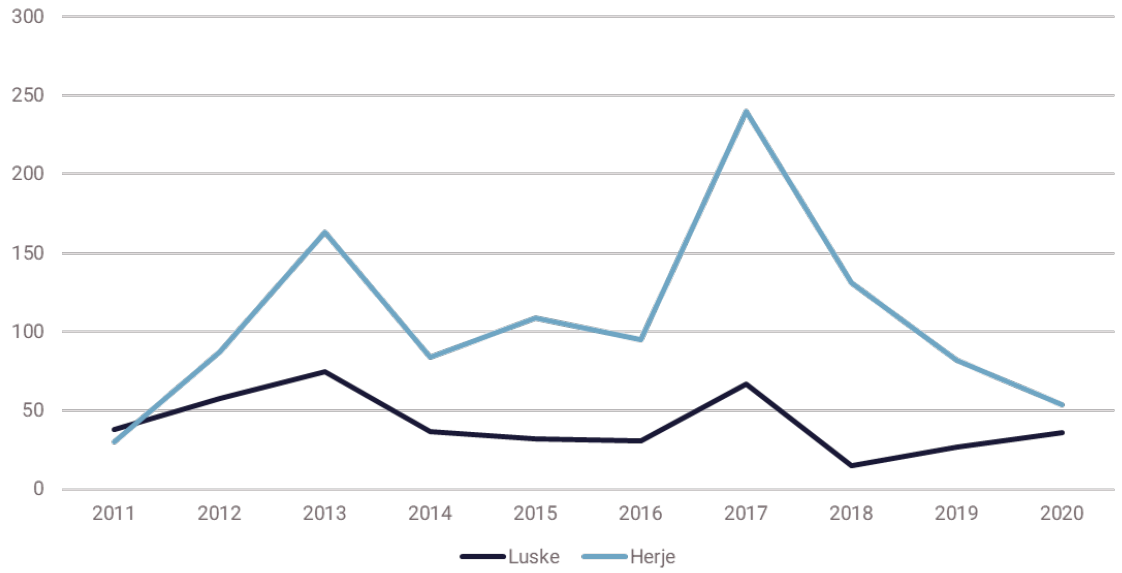

Ulvens øvrige egenskaper

Men selv om det er ulvens negative egenskaper som preger nyhetene, kan ulven også bli omtalt i mer nøytrale vendinger, for eksempel knyttet til artsspesifikke egenskaper som gjelder dens familieliv og tilhørighet til revir og flokk.

revir	11 710
flokk	9971
hann	6732
stamme	6152
*valper/*unger	5070
yngl	4759
familie	4296
tispe	3199
genetisk	2330
viktig(e)	1574
innavl	1562
vandrer/streifer	1727
slippe/slapp unna	153

Men det er verdt å minne om at det gjerne er i forbindelse med lisensfelling og jakt at ulvens hjemsted og tilholdssteder blir viktig å lokalisere. Når ulven beskrives som dyr, mer eller mindre på egne premisser, fremstår den også som stedbunden og familiekjær, knyttet til revir og flokk. Men som nevnt er det den regulerte ulven som oftest dukker opp, og ikke ulven som dyr, på egne premisser. Nyheter er for mennesker, og selv når det handler om ynglinger og om ulvens liv, handler det *egentlig* om reproduksjon, bestandsmål og genetisk utvikling. Det er viktige hanulver som er den foretrukne og mest omtalte ulven, tett fulgt av ulike typer ulveynglinger. Dens fremste egenskaper er dens DNA, og at en ulv er "genetisk viktig", er en rammefortelling som ikke bare er nyhetsverdig, men som redder dens liv. I analysen for 2015 viste vi fordelingen av denne ordkombinasjonen fram til 2017. Når vi tester hvordan bruken av ordkombinasjonen "genetisk viktig" siden har fordelt seg, får vi følgende figur:

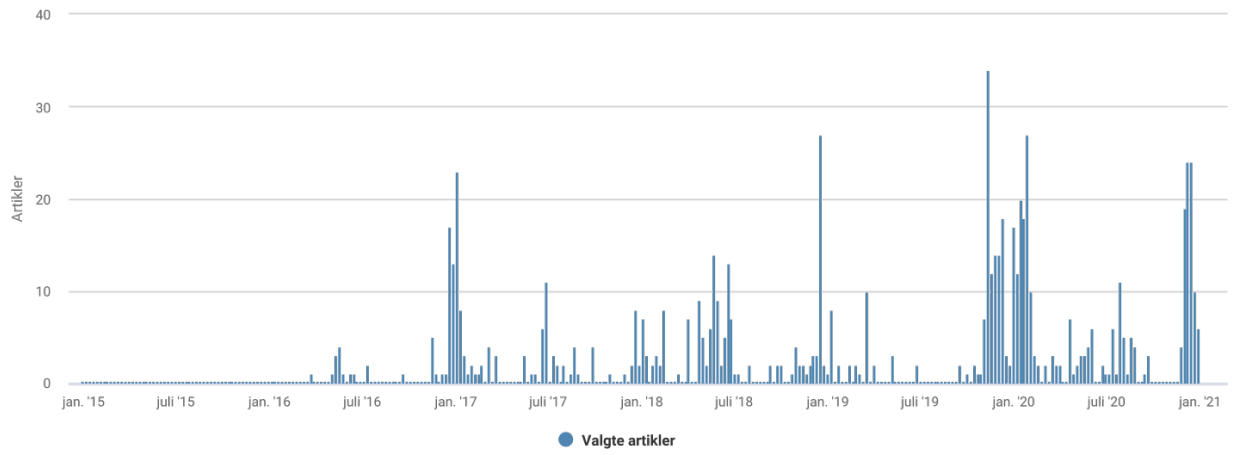

Det viser seg igjen at begrepet er svært lite i brukt før 2017, og dukker opp, mest sannsynlig som et strategisk viktig begrep for verneinteressentene og regjeringen i den heftige striden årsskiftet 2016/2017. Ordet får deretter en ny frekvenstopp i rundt årsskiftet 2019 og enda høyere topper rundt årsskiftet 2019/2020, og gjentakende høydetopp på slutten av 2020.

Ulver blir også nyhetsverdige når de er på vandring eller streif, og da, som vi har sett, i andre geografiske områder av landet. Debatter om dens tilstedeværelse, om dens DNA og skadepotensiale følger den, hvor enn den går: Om det genetiske mangfoldet øker, er det på den ene siden bra, men når man ikke vet hvor ulven egentlig er, skaper det også usikkerhet. Tisper får klart mindre oppmerksomhet enn hanner, og å være en ensom ulv er noe man karakteriserer mennesker som. Ekte ulver, derimot, streifer og vandrer og blir observert, telt og overvåket. At de er alene, er lite overraskende eller nyhetsverdig i seg selv.[27]

[27] Ordkombinasjonen "ensom ulv" er på forhånd filtrert ut av arkivbasen, da det nettopp ikke er ulv som betegnes slik.

Den 20. desember 2021, i beste sendetid, lagde NRK en reportasje for lokalnyhetene i Oslo og Viken, om en friluftsmann med navnet André som elsket å være ute i naturen, og som mente at det at ulven fantes i skogen, var en berikelse for opplevelsen av naturen, og en spiss på tilværelsen. I dette ikonografisk megetsigende nyhetsinnslaget om menneskers forhold til naturen, følger vi Andrés vandring og observasjon av ulvespor i skogen. Samtalen ved et leirbål leder over til et opptak han har gjort av ulvene i Rømskog med et stasjonært viltkamera av lekende ulver i høstskogen.[28] Reporter Pål Andersen informerer i en voice-over om at "det er vedtatt at alle ulvene i Rømskog skal skytes på nyåret, noe André mener er synd for den norske ulvebestanden". André selv slipper til fra leirbålet: "Ulven hører hjemme her, og er en toppredator i naturen. Og den må vi akseptere at må være her... det er en mening med den". Slike reportasjer finnes, altså, men er sjeldne, og mest typiske for allmennkringkasteren NRK når verneinteresser og fjerneinteresser skal balanseres og veies opp mot hverandre.

Jakta, innenfor eller utenfor...

Stedbunden og familiekjær, altså, men også farlig og skremmende. Og jaget, er den. Av totalt 37850 artikler med ulv, i tittel eller ingress, i ti-årsperioden mellom 2011 og 2020 handler 31% om jakt, på en eller annen måte. Søker vi på ord som "skutt" og "skyte" får vi også høyet treff, og vi kan anslå at ulven i nyhetene allerede er "skutt" eller skal "skytes" i et sted mellom 14 og 26% av nyhetsartiklene i tiårsperioden. Tar vi med eufemismen "ta" eller "tas" eller "tatt ut", kan vi plusse på 10% til.

jakt*	11795
spor*	6421
jakt	6373
jeger*	5571
skutt	5421
skyte	4487
observert	3472
ta/tatt/tas ut	3208
illegal/ulovlig jakt	2212
overvåk*	1303
sett	1214
jaktlag*	1186
sporsnø	606
på sporet av	118

[28] Se https://tv.nrk.no/serie/distriktsnyheter-oslo-og-viken/202112/DKOV99122021/avspiller (sist besøkt 26.12.2021)

fritt vilt	66
ringet inn	60
slippe/sluppet unna	40

Ulven i norske nyhetsmedier er altså i stor grad en død ulv, eller en ganske snart, død ulv. Bare 40 ganger slipper den unna, i vårt utvalg, og det er særlig farlig for ulven å sette avtrykk i "sporsnø". Det vanligste bildet av ulv er som vi vet, det der den ligger i snøen, med ben utstrakt, nylig skutt, og klar for måling, veiing og avfotografering. Noen ganger er den bare bedøvet og skal flyttes, noe som ble skjebnen til den "genetisk viktige Elgå-ulven".

bedøvet OR flyttet	1749
genetisk OR spesielt viktig	1461

Men at jakt er så fremtredende skyldes at det er det sentrale virkemidlet i vår rovdyrforvaltning av ulv, og ord som "bestandsmål", "tillatte ynglinger", "4-6" og "stortingsforliket" er gjerne brukt i artikler om jakt. Aller viktigst er imidlertid ordet "felling", som utgjør 23% av alle artikler om ulv i utvalget. Mer enn 2 av 3 ganger når felling er nevnt, er det snakk om *fellingslisens,* og 1 av 3 ganger refereres det til fellings*tillatelse*. Som journalistisk nyhetsbeite er de beslutningene som tas om felling av ulv, de aller viktigste.

felling*	8699
fellingslisens	6421
fellingstillatelse	3464
felling (kun)	3329
storting*	6486
lisens*	6384
forvaltning	6281
vedtak	4830
regjering*	4500
bestandsmål*	3512
kvote/a	3151
forlik	2419
ynglinger	1348
klage*	1791
*politikk	1198
4-6/fire	917

stortingsmld.	327

Alle regulerings-begrepene, også betegnelsen "4-6" er med i hele perioden, selv om det er spesielt aktualisert med forliket i 2016, og tallangivelsen opptrer med ujevne variasjoner knyttet til årstider og ulvens liv gjennom året, helt siden 2011. Før Stortingets vedtak om bestandsmål i 2016, var ulveforliket fra 2011 referansen når Storting og forlik ble nevnt. Ordet stortingsmelding* er likevel lite brukt som referanse, og mye mindre enn både Stortinget (6486) og forliket (2419). Men det er som tidligere nevnt alltid debatter på prinsipielt nivå, i nyhetsføljetongene om ulv, der ord som forvaltning (6281), bestandsmål (3512) og politikk (1198) aktualiseres. Ulveforvaltning forblir omstridt, selv om stortings*forliket* også er mye referert. Til sist i dette avsnittet skal vi se på rapportering av reguleringstiltaket med ulvesonen.

ulveson*	11806
OG innenfor/innafor	5775
OG utenfor/utafor	5992
buffer	228

Avisen *Østlendingen* topper ikke uventet dekningen av ulvesone-begrepet (408), med *Nationen* som en god nummer to (371) og det er et sprang ned til de neste, *Glåmdalen* (168), *Arbeidets rett* (151), *Indre Akershus Blad* (130) og *Gudbrandsdølen Dagningen* (110) og. Større lokalaviser følger så, med *Hamar Arbeiderblad* (107), *Romerikets Blad, Smaalenene Avis* (76) og *Oppland Arbeiderblad* (57), og også en riksbasert, meningsbærende avis som *Klassekampen* er høyt oppe på listen (87). *Aftenposten* (60) og *Dagsavisen* (56) og *VG* (55) bruker ordet ulvesone 7 til 8 ganger færre enn *Østlendingen*. Nærhet til sonen er altså svært viktig for å forstå rapportering av ulvens bevegelser og diskusjoner rundt sonepolitikken i ulveforvaltningen. Det er også avisene *Nationen, Østlendingen, Arbeidets Rett* og *Glåmdalen* som oftest skriver om buffer og buffersone, begreper som for de fleste andre i Norges land vil være ukjente.[29] Sammenlignet med f.eks. begrepet "skadepotensial", som vi så på tidligere, ser det ikke ut som buffer-problematikken i like stor grad er fanget opp i riksmediene.

Konflikt, sameksistens og internasjonale forpliktelser

Tilbake til radiodebatten, tidlig i desember 2021 som vi allerede har gjengitt fra i starten av kapittelet. En statssekretær fra Klima- og miljødepartementet har kommet i studio, sammen med tidligere

[29] Buffersoner er midlertidige utvidelser av ulvesonen og et reguleringstiltak som er blitt diskutert innført der ulv som anses "genetisk viktig" har revir nær ulvesonens grenser.

minister Ola Elvestuen. Regjeringen har varslet at de vil redusere bestanden, men Ola Elvestuen viser til tingrettens vurdering av tidligere fellingslisenser på blant annet Letjenna-reviret, som *for svakt begrunnet* i forhold til de rettslige forpliktelser som påligger regjeringen etter Naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen. Statssekretæren mener imidlertid det er hjemmel i lovverket også for jakt innenfor ulvesonen, og mener Oslo Tingrett ikke tok hensyn til tredje punkt (c) i paragraf 18 i Naturmangfoldloven, som gir mulighet for å trekke inn "allmenne helse- og sikkerhetshensyn", i beslutninger om å felle ulv.[30] Slike hensyn kan tolkes å være alt fra sikkerhet for dyrehold, til frykt og utrygghet for de som lever "tett på ulven", mener statssekretæren i radiodebatten. Vi tester noen ord som kan indikere hvilke verdier og institusjonelle referanser som trekkes inn i ulvedekningen.

konflikt*	2524
strid*	1200
internasjonal*	1397
OG konvensjon*	356
OG forplikt*	537
leve med	577
ikke/umulig	29
fred/fordragelighet	570
enighet	542
begrunnet	385
handlingsrom	239
sikkerhetshensyn	131
sameksistens	107
side om side	91
leve sammen	71
omdømme	39
lære å leve	10

Ulven skaper først og fremst konflikt og strid, imellom 7 og 10% av oppslagene, og 5 ganger færre artikler anvender begrepet "leve med", som sjelden benyttes i negativt ladet syntaks (ikke/umulig å leve med). Det at Norge er internasjonalt forpliktet av konvensjoner dukker også bare opp i under 4% av mediedekningen totalt. Det er få referanser til "enighet", men *noe* handlingsrom i

[30] Punkt c i §18 i Naturmangfoldloven lyder "for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning,"

rovdyrforvaltningen finnes øyensynlig, skjønt det er lite vekt på medieulvens muligheter til å "leve sammen" med andre, det være sau eller mennesker. Over tiårs-perioden ser vi følgende variasjon av referanser til lovverk og internasjonale forpliktelser:

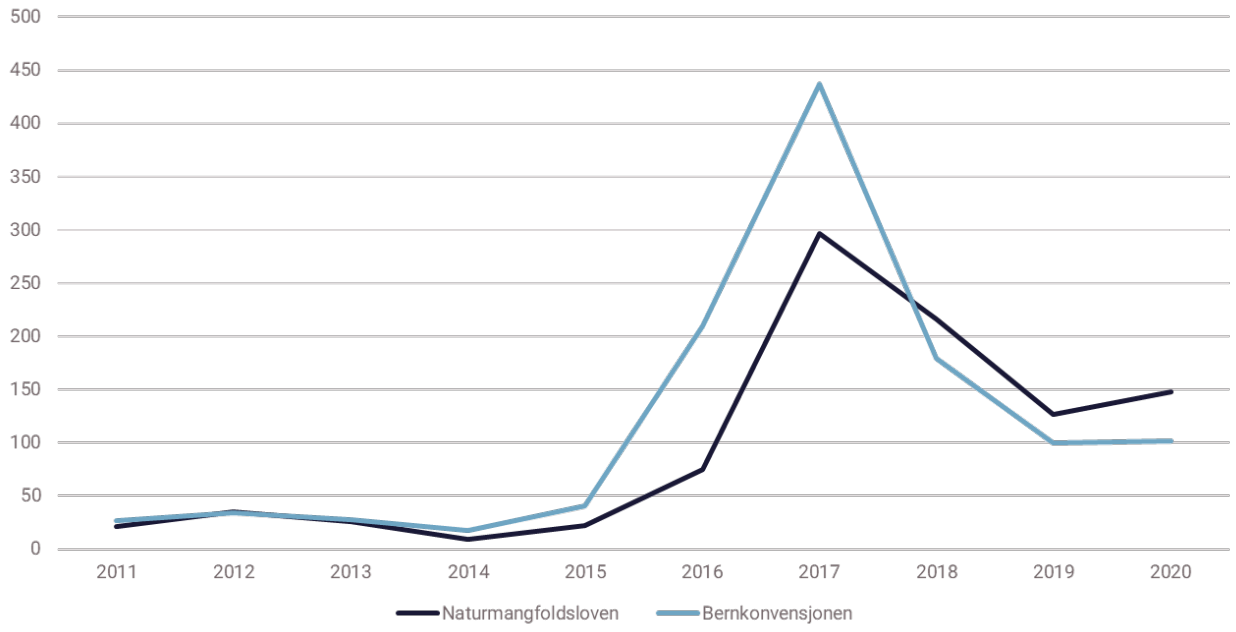

Verneperspektiv vs. fjerneperspektiv

Det er viktige verdispørsmål knyttet til medieulven, og vi skal se hvordan ord som knytter seg til ulike posisjoner opptrer i mediene. Enkelt oppsummert kan man si at verdien av vern er knyttet til bevaring av artsmangfold og at det settes grenser for menneskers kontroll over og behandling av frie og ville dyr. Verdiene som settes opp mot dette, er knyttet til næringsinteresser ved dyrehold, jakt og sikker ferdsel, og verdien av trygg bosetning i distriktene. Verdier kan også være systemiske og institusjonelle, f.eks. knyttet til at Norge overholder internasjonale forpliktelser og at Stortinget har fattet en forvaltningspolitikk med demokratisk legitimitet. Vi søker med ulike ord for å avdekke de ulike verdienes tilstedeværelse i ulvejournalistikken.

tap*	5019
naturmang*	3162
næring*	3013
utrydd*	2466

rett til	629
kompensasjon	572
næringsgrunnlag*	239
dø(r) ut	140
økonomisk tap	50
skade	4177
skade på	1696
skade AND sau	1696
skade AND beitedyr	1041
sikkerhetshensyn	131

Naturmangfold er mye nevnt i utvalget, og faren for utrydding (eller også eksplisitte ønsker om utrydding) er ofte med. Men ordet "tap" går aller mest igjen i denne listen, og rapportering av skade og skade på ulike dyr, dukker opp i forbindelse med diskusjoner om dyrehold og bruk av beitemark. I kanskje overraskende liten grad, er likevel de rent økonomiske aspektene ved ulveforvaltningen til stede i nyhetsdekningen ("kompensasjon", "næringsgrunnlag" og "økonomisk tap"). Det lave fokuset på økonomi kan også ha med kompensasjonsordninger å gjøre, og at det faktiske tapet ikke egentlig er så nyhetsverdig. Tapet av beitedyr og hunder til ulv handler mer om ulemper og belastninger knyttet til omlegging av drift, inngjerding, sikkerhetstiltak og emosjonelle aspekter som f.eks. sorg, bitterhet, sinne, frykt og utrygghet for dem som bor innenfor eller i nærheten av ulvesonen. Figuren under viser hvordan tre begreper varierer over tid gjennom hele ti-årsperioden.

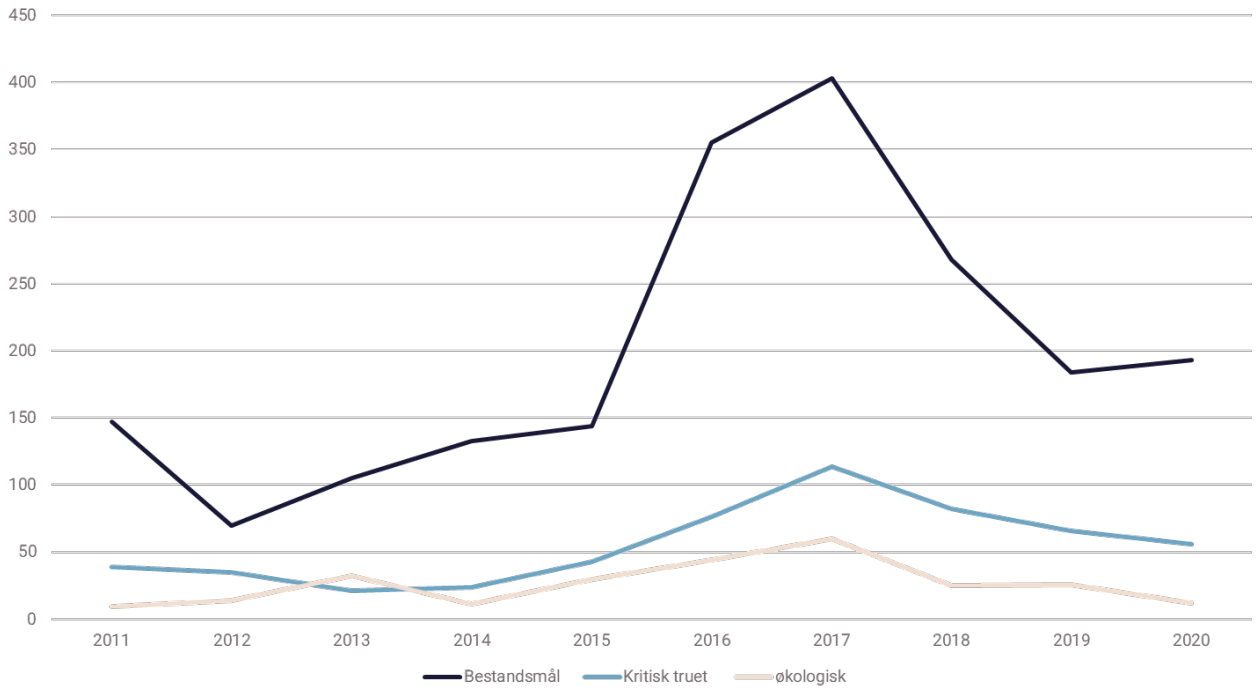

Som vi ser er "bestandsmål" et ord som brukes i svært mange artikler, og spesielt mye i perioden mellom 2015 og 2019. I samme periode øker også bruken av ordene "kritisk truet" og "økologisk" noe. Sammenlignet med bruken av ordet "skade" i samme år, tyder på at nyhetsbildet oftere var preget av fjerneperspektivet heller enn verneperspektivet.

Alltid vært i Norge?

En egen verdidebatt er knyttet til ulvens identitet. I overraskende stor grad er ulvenyheter knyttet til adjektiver som refererer til ulvens geografiske opprinnelse. Ord som sørskandinavisk, finsk-russisk, russisk, svensk, norsk eller helnorsk krydrer nyhetsoppslagene om bestemte ulver eller ulven i Norge, generelt. Diskusjoner om ulvens identitet er preget av grensedragninger, både geografiske og artsrelaterte, og et underliggende motiv er å vise at ulven er, eller ikke er *norsk*, og at den er en "fremmed art" eller "naturlig hører hjemme" i norsk natur. Som andre grensedebatter får identitetsmarkører dermed funksjon av å fremvise avgjørende egenskaper ved et individ som gjør det henholdsvis ønsket vs. uønsket, og en del av våre dyr, vår fauna, og oss vs. dem. Andre tilhørende grensediskusjoner kan handle om rent/urent og ekte/uekte eller blandede arter (hybrider) i norsk natur. Identitetsmarkører kan da fungere forsterkende i forhold til andre motsetninger, som f.eks. trygt/utrygt og farlig/ufarlig. I noen nyhetsoppslag, blant annet i TV2s nyhetssendinger, finnes en bakenforliggende antakelse, for ikke å si mistanke, om at ulven i Norge kan være smuglet inn fra en dyrepark i Frankrike. I en versjon av den norske ulvens opprinnelse er den også parret med hund, og satt ut for å yngle. Mistanke kastes mot naturvernere og mangfoldidealister, og ulven fremstår både som en fremmed og uønsket inntrenger i norsk fauna. Følger man denne virkelighetsbeskrivelsen kommer man raskt til at ulver i Norge burde bli forvaltet på samme måte som mårhunden og villsvinet, som jaktes og hindres aktivt fra å formere seg i Norge. De skal vi ikke ha her, og det drives

organisert jakt og sterilisering. Ulven derimot, får bli, og er siden 1971, fredet.[31] Fredet, men strengt regulert.

I 2016 kommer en rapport fra Skandulv om det genetiske mangfoldet til ulvene i Norge, som leder til argumenter om at det ikke trengs mange ulver for å få tilstrekkelig genetisk mangfold. Rovdatas rapport året etter synes å trekke motsatte konklusjoner.[32] Men så blir det 2019, og det er TV2s nyhetsredaksjon som engasjerer seg og slipper til en jeger som mener en drept Trysil-ulv "var satt ut fra dyrepark i Sverige". Han har sonet straff for ulovlig å ha skutt en ulv, men mener nå at ulven var "utsatt fra dyrepark", og vil ha saken gjenopptatt.[33] Er ikke ulven "norsk" bør han vel frikjennes for å ha skutt den? Saken setter igjen fokus på ulvenes avstamming og identitet, og intensiteten rundt spørsmålene stiger når *P4* og *Nationen* rapporterer at Telemark Bonde- og Småbrukarlag på eget initiativ har sendt blodprøver til Tyskland og fått svar på gentester. I *Nationen*s oppslag heter det at "det er snakk om "Latvia og en dyrepark i Frankrike". *TV2* og *VG Nett* tar saken videre, og i november 2019, når *Nettavisen*, *Østlendingen, Arbeidets Rett* og *Resett* har kastet seg på, tar også *NRK* saken.

Men så kommer også flere skeptiske stemmer inn, og før Rovdata opptrer autorativt med å endelig (i hvert fall foreløpig) avvise teorien om utsatt ulv fra dyrehager, blir ett og samme leserinnlegget gjengitt i *Resett, Indre Akershus Blad* og *Hamar Arbeiderblad* der påstander fremsettes som om DNA-prøvene dokumenterte dyreparkteorien som fakta.[34] *Østlendingen* rapporter 12. februar om "stinn brakke" på folkemøte om saken. En uke etter kaller Dagbladet det hele altså for "fake news på norsk", og et debattinnlegg i *Nationen* går også i rette med dekningen i både *NRK, TV2* og *Nationen.*[35] Diskusjoner går om hvor mange og hvilken type ulv som må til for å hindre innavl, om det er god eller dårlig forvaltning, og om det er svenskene som egentlig har skylden. Ord og vendinger som dukker opp er blant annet:

norsk*	13936
helnorsk*	3520

[31] Tidligere tiders forvaltning ved bruk av skuddpremier er godt beskrevet i artikkelen "Fra skuddpremier til fredning og irregulær avgang" av Espen Søbye, Madli Irene Judin og Terje Olav Rundtom (SSB, 2000), tilgjengelig på https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/artikler-og-publikasjoner/fra-skuddpremier-til-fredning-og-irregulaer-avgang (sist besøkt 10.12.2021) Der finnes også lenke til historisk statistikk over "rovdyr, skutt": https://www.ssb.no/a/histstat/aarbok/tab-2000-10-18-01.html (sist besøkt 10.12.21)

[32] Se rapporter fra NINA (skandulv) og Rovdata, henholdsvis på https://www.nina.no/Aktuelt/Nyheter/tag/skandulv og https://rovdata.no/Ulv/Rapporter.aspx (sist besøkt 04.10.2022)

[33] Se oppslag i Nationen, 11. februar 2019, tilgjengelig på https://www.nationen.no/nyhet/mener-drept-trysil-ulv-var-utsatt-fra-dyrepark/ (sist besøkt 10.12.21)

[34] Innlegget fra Resett er interessant, også fordi kommentarfeltet viser at begge sider deltar i debatt. Se https://resett.no/2019/12/27/oppdrettsulv-i-norge-hva-sa/ (sist besøkt 10.12.2021)

[35] Denne eventuelle konspirasjonsteorien har fått et nytt skudd for baugen med Rovdatas nyeste undersøkelse om de norske ulvenes gendata, lansert 1. desember 2021.

"er norsk(e)"	192
svensk*	6714
skandinavisk	3174
finsk*	1887
russisk*	1885
innvandr*	1447
finsk-russisk*	1226
hører ikke til/hjemme	104
unorsk/ikke norsk	40

Ordet "norsk" angår selvsagt ikke bare ulv, men kan også handle om jegere, beboere, bønder og velgere. Ordkombinasjonen "er norsk" får til sammenligning bare 95 treff. Parallelt med debatten om den franske dyreparkulven, brukes imidlertid ordet "helnorsk" systematisk i mange faktaoppslag fra Rovdata. Her henvises det ikke til gener og DNA, men til at ulven ikke er i grensetraktene til Sverige eller vandrer mellom landene. Kombinasjonen "helnorsk tilhold" er mye brukt. Slik kan man si at ordet norsk ulvestamme her gis en mindre DNA-avhengig betydning, og tilsvarer moderne statsborgerskap for mennesker, basert på bosted heller enn opprinnelsesland. Ikke "blut und boden" altså, men "alltid vært i Norge".

Når vi på bruken av identitetsmarkører gjennom hele tiårs-perioden ser vi følgende mønster:

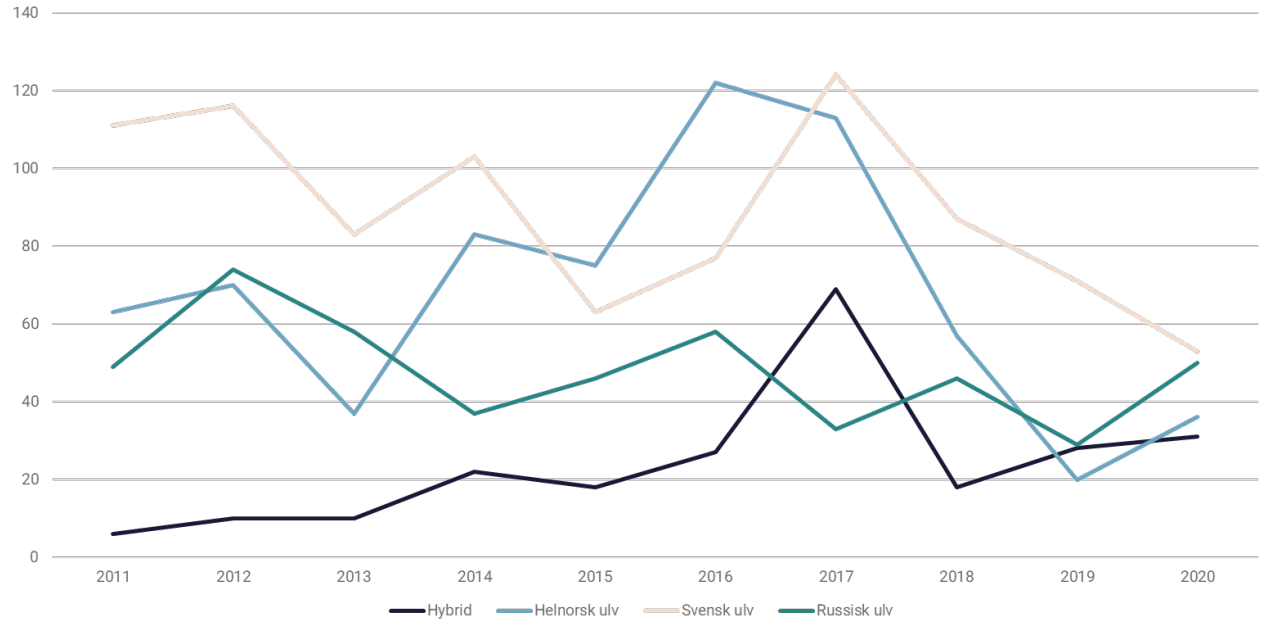

Interessant nok øker referansen til betegnelsen til svensk og hybrid tydelig i den intensiverte perioden mellom 2016 og 2018, mens betegnelsen "helnorsk" har sitt toppunkt noe før, i 2016 og

faller raskest og mest ned mot 2019. I 2020 er både "svensk" og "russisk" ulv igjen mer nevnt enn "hybrid" og "helnorsk", men sammenlignet med situasjonen i 2012, er "svensk" klart mindre brukt, og "hybrid"-begrepet er blitt mer vanlig, og omtrent like mye brukt som "helnorsk".

Mediene mellom ekkokammere og rasjonelle debattsoner

Underveis i radioinnslaget i P2s helgemorgen, desember 2021, som vi startet kapittelet med, spørres det til sist om hvorfor debatten blir så polarisert. I studio sitter nå Ingvald Lande fra Bondelaget Innlandet og mener debattene i de redaksjonelle mediene er balanserte og rasjonelle, i forhold til det "som skjer på sosiale medier", der ekstreme synspunkter fra begge kanter oppfattes som lite innforstått "om det dette egentlig handler om". Også Frank Sve, stortingsrepresentanten fra FrP og Møre og Romsdal er med på telefonlinje og klager på hets i sosiale medier. Det er spesielt jaktledere og jegere som blir hetset, trakassert og truet, mener han, mens de egentlig "utfører et samfunnsoppdrag".

Lande viser til at forliket er en ting, men når tidligere regjeringspartier som Venstre og FrP ikke er enige fra dag til dag, oppstår problemer for staten mht. å bygge legitimitet og ro rundt rovdyrforvaltningen. Mot slutten blir også Tom Haakenstad, sjef for NRK kontoret på Hamar, gitt anledning til å vurdere debatten under vignetten "Norges mest kontroversielle dyr": "- Ja, det er en by- og land-debatt... det handler om forståelse", mener Haakenstad, og resonnerer at den urbane eliten både verdsetter ulven, og har en tendens til å se ned på ulvemotstandere som primitive. Motsatt ser ulveskeptikere på ulvetilhengerne som virkelighetsfjerne, politisk korrekte og uten meningsberettigelse. Begge sider mener altså den andre part har forutinntatte meninger. Den politiske debatten, derimot, er ikke ekstrem, mer "rolig og rasjonell", mener Haakenstad. Fra den politiske dannede debatten til de mest intenst interesserte på den ene eller andre siden, er det derfor "et gap". Kan vi noen gang få en balansert debatt om ulv, spør programlederen: "Nei!", er det bastante svaret, "...men vi kan jo håpe", mener Tom Haakenstad, "...men da må det følelsesmessige mye bort – man må sette seg inn i hverandres virkelighet."

Sjansene for å overkomme gapet mellom den offisielle, politiske debatten, og meningsutvekslingene på grasrota i sosiale medier, virker kanskje små. Men inntrykket fra vår analyse av ulven i norske nyhetsartikler er at det formidles et sammensatt og komplekst nyhetsbilde rundt ulven, som aller mest har konsekvenser for ulven selv. Flest nyhetssaker kommer i forbindelse med jakt, felling og skyting av ulv og skaderapportering på beitedyr, og er en ulv først omtalt, er det stor sannsynlighet for at nyheten ender med at den skytes. Men det er stor forskjell på den daglige nyhetsrapporteringen i de lokale mediene i eller i nærheten av ulvesonen, og det nyhetsbildet som formidles nasjonalt, og mer prinsipielle verdidebatter og politiske strider kobler seg av og på, mer eller mindre regelmessig.

9. Sammenfatning og refleksjoner

Vi har sett at ulv i hele perioden er et mye omtalt dyr, sammenlignet med andre norske rovdyr som jerv, gaupe, rev og kongeørn. Omfanget av nyheter om ulv har også endret seg betydelig mellom 2011 til 2020, og spesielt mht. hva nyhetene handler om. Fra å handle om svensk ulv og rovdyrforvaltning i Sverige, og i liten grad være rettet mot f.eks. skaderapportering og felling av ulv, er nyhetsbildet etter 2012 preget av at rovdyrforvaltningen og ulveforliket fra 2011 har skapt et rutiniserte nyhetsbeiter for rapportering av ulv, som samtidig er blitt profesjonalisert og politisert. I 2015 synes dette å ha blitt rutinemessig innarbeidet i journalistiske rutiner, spesielt i de lokale mediene i og i nærheten av ulvesonen.

Tabell over antall artikler totalt, og antall originale artikler

antall	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
totalt	4297	5877	6169	5269	4950	5786	10702	6561	5163	4275
originale	2333	3056	3849	3443	3619	3914	6931	4217	3510	2977
forhold	0,54	0,51	0,62	0,65	0,73	0,67	0,64	0,64	0,68	0,69

Året 2017 fremstår som et eksepsjonelt år, da medieomtalen om ulv dobler seg. Det handler om regjeringens, og daværende Klima- og miljøminister Vidar Helgesens beslutning om å begrense uttak av ulv i ulvesonen, desember 2016. Beslutningen blir fremstilt som svært problematisk fra ulvemotstanderes side, og får dramatiske følger for nyhetsdekningen av jakt og fellingslisenser utover året. Fenomenet innebærer en politisering av nyhetsbildet, der en strid mellom Storting og Regjering og mellom partiene, både i Stortingets opposisjon og internt i regjeringskoalisjonen, gjør alle nyheter om ulv, enten det handler om jakt, felling, bestand og skader på beitedyr, til politiske nyheter av stor betydning for regjeringens posisjon og videre liv. Det forhøyede dekningstallet faller imidlertid i årene etter, frem mot 2020, som viser et omfangsnivå på nyhetsdekningen på nivå med 2011. Men det tematiske innholdet og kompleksiteten i nyhetsrapporteringen om ulv er svært forskjellig, om vi sammenligner mellom 2011 og 2020 forøvrig, og det synes å være varig endret, først gjennom rutinisering og profesjonalisering av rapporteringen i 2015, og dernest gjennom politiseringen 2017. Når vi sammenligner uke for uke, i utvalgte år, ser vi at en ny regularitet er oppstått i måten omfanget i nyhetsdekningen bølger gjennom året.

Ulv og rovdyrpolitikk fremstår som høyt prioritert nyheter i alle de utvalgte årene, men med en klar forskjell i distribusjon og hva nyhetens interesse kretset om. I 2011 fant vi at det var overraskende få lokale nyheter om ulv i Norge, og mye interesse for ulven og rovdyrforvaltningen i Sverige. At omtalen likevel ble høy, målt i absolutte tall for antall nyheter, skyldtes at svært mange nyheter ble distribuert nasjonalt, mye på bakgrunn av NTBs meldinger. Hypotesen om rapporteringshyppighet og medienes geografiske og sosiale tilhørighet til fylkene i nærheten av ulvesonen, stemmer: Det går

et tydelig skille mht. omfang og tematisk innretning på nyhetsdekningen i de mediene som befinner seg i og i nærheten av ulvesonen, sammenlignet med riksmedienes dekning. I det vi har kalt "streifsonen" er det nyheter med fokus på observasjon, jakt og felling, som følge av at ulven dukker opp i nærområdene til lokalmedier i andre deler av landet. De riksdekkende mediene synes å ha en langt mer selektiv inngang til hvilke nyheter som presenteres, og er mer opptatt av å iscenesette rovdyrforvaltningen innenfor en politisk-parlamentarisk, eller en juridisk-rettslig rammefortelling. Når vi nærleste ukene på tvers av årene, fikk vi et klart inntrykk av at rapporteringen både økte, og endret karakter, først fra 2011 til 2015, og deretter fra desember 2016 og fremover. I 2017 ser vi hvordan et nyhetsbeite rundt jakt og felling, blir koblet både til et forvaltningsmessig nyhetsbeite om bestand og regulering, og et politiske nyhetsbeitet med henhold til den nasjonale forvaltningspolitikken. Et fjerde nyhetsbeite avtegner seg rundt de juridiske prosessene. Den jevne bølgeformen som synes å etablere seg i 2015, og som viser seg tydelig i 2019 og 2020 kan forstås som forårsaket av rapportering fra disse nyhetsbeitene. Kobler vi nyhetsbeitet rundt jakt og felling med det forvaltningsmessige nyhetsbeitet om bestand og regulering, får vi følgende årshjul for ulvedekningens regularitet:

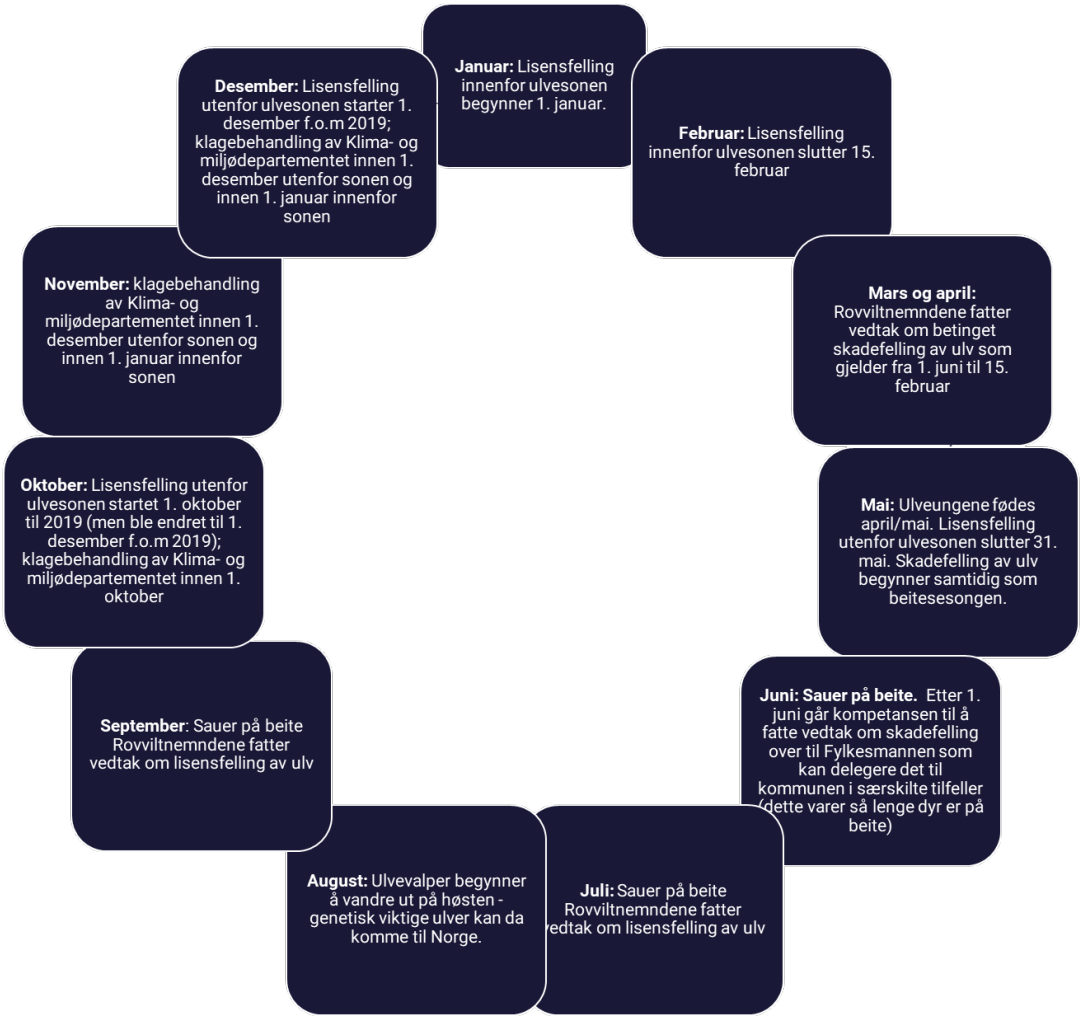

Vår studie bekrefter for øvrig at mediestrukturen i seg selv, er den aller viktigste forklaringen på variasjon mellom mediene: Medielandskapets lappeteppe av lokale, regionale og nasjonale medier, gjør at frekvensen og hyppigheten av ulvenyheter i de små mediene, langt overgår frekvens og hyppighet i regionale og nasjonale nyheter. Dessuten har vi en riksdekkende avis *Nationen,* med særlig interesse for ulvesaken som har utbredelse i de samme fylkene. For øvrig er mediekonsernet A-media eier, direkte eller indirekte i samtlige av innlandsavisene vi har registrert som tilhørende ulvesonen. Vi har imidlertid ikke grunnlag for å si at A-medias eierskap skulle ha noe å si for de redaksjonelle valgene som gjøres lokalt i redaksjonene. Og det er forskjellen i hyppighet, engasjement og intensitet, som skiller rapporteringen i de lokale medienes fra den nasjonale, i riksmediene. Det betyr at den viktigste effekten man kan forvente av nyhetsdekningen er at virkelighetsoppfattelser opinionsdannelser i befolkningen i eller i nærheten av ulvesonen, og resten av befolkningen, divergerer og sementeres. Denne kvantitative studien av nyhetsdekningens omfangsvariasjon og nærlesning av nyhetsartiklers innholdsmessige elementer, kan ikke brukes til å teste slike hypoteser.

Våre kartlegginger av ordsøk har vist at det er det negative bildet av en uønsket ulv som dominerer nyhetene. Bildet som nyhetene formidler av ulven er hovedsakelig et bilde av en farlig, angripende ulv, som gjerne bør tas ut. Det er de offentlige representantene fra forvaltningsprosesser knyttet til regulering, jakt og felling som oftest er aktører i artiklene. Stortingsforlikene er de mest siterte faktagrunnlagene, mens Naturvernmangfoldloven og Bernkonvensjonen siteres langt sjeldnere.

Veksten i mediedekningen fra 2011 og fremover kan også i noen grad forstås i lys av det faktum at ulvebestanden vokser, og det rett og slett skjer mer. Særlig i streifesonen har rapporteringen av ulv økt siden 2011, noe som må kunne antas å skyldes at flere ulver streifer enn tidligere. Samtidig viser statistikken vi viste i kapittel 6 over beitedyr som er tatt av ulv, nedgang de senere årene. Det tilsier samtidig nedgang i skaderapportering og færre fellingsnyheter. Videre nedgang i skader på beitedyr fra ulv i 2021, bør føre til videre fall i den totale nyhetsdekningen rundt jakt og felling av ulv, i de kommende årene. Men tar vi mediestrukturen og de politiske posisjonene i Stortinget i betraktning, kan også forskjellene mellom den lokale nyhetsdekningen, i og i nærheten av ulvesonen, og den øvrige dekningen i landet og riksmediene, øke. Situasjonen pr. 2022 tyder på at store og dramatiske sakskomplekser som koronavirus og krig i Ukraina, gjør medieulvens synlighet og nyhetsverdi i riksdekkende medier, lavere.

Vedlegg

Retriever

Vedlegg vedrørende forskningsdesign og metode

Denne studien av nyhetsoppslag om ulv har handlet om å kartlegge og forstå kontinuitet og variasjon i synlighet og frekvens av ulv i norske nyhetsmedier over en tidsperiode på 10 år, mellom 2011 og 2020. Utgangspunktet er det kvantitative datamateriale som kan utvinnes fra A-tekst og Retrievers databaser. Studien er metodisk eksplorativ mht. hvordan kvantitative søketeknikker i Retrievers grensesnitt kan utnyttes i medievitenskapelig forskning på nyhetstekster. Her følger tre vedlegg: 1) kodebok, 2) medietyper, med liste over lokale medier i og i nærheten av ulvesonen, og 3) lenker og referanser til offisielle kilder.

Variabelnavn: Periode

Antall verdier: 13

2011/1

2011/2

2011/3

2015/1

2015/2

2015/3

2017/1

2017/2

2017/3

2020/1

2020/2

2020/3

utenfor periode

Kommentar: Endel artikler i utvalget ble kodet etter en tidlig periodeplan, og på en måte som gjorde at det oppsto feilkilder i de nye kategoriene. Verdien "utenfor periode" ble derfor benyttet i endel tilfeller.

Variabelnavn: Aktør 1

Antall verdier: 6

Annen

Faktaprodusent

Jaktlag/jeger

Landbruksinteressent

Offentlig aktør

Verneinteressent

Kommentar: Aktør 1 er først nevnte hovedaktør eller hovedkilde i oppslaget, gjerne en person som representerer en organisasjon og uttaler seg i artikkelen. Verdiene klassifiserer dem med gruppetilhørighet. Dersom det klart fremgår at den egentlige hovedaktør ikke er nevnt først, gjøres kvalitativ vurdering. Aktørtilhørighet registreres som grupperepresentanter på bakgrunn av hvem de er, og/eller hva de sies å representere i artikkelen. Dersom tvilstilfeller ikke kan avgjøres, registreres kilden/aktøren som "annet". F.eks vil en bonde som står fram som verneinteressent, registreres som verneinteressent, dersom dette klart er årsaken til at vedkommende er kilde, mens en bonde som er berørt beboer, i nærheten av en observert ulv, registreres som "annen". Statens naturoppsyn opptrer vekselvis som offentlig aktør og faktaprodusent, avhengig av hvilken rolle (forvalter vs faktaleverandør) er aksentuert i nyheten.

Variabelnavn: Aktør 2

Antall verdier: 6

Annen

Faktaprodusent

Jaktlag/jeger

Landbruksinteressent

Offentlig aktør

Verneinteressent

Kommentar: Aktør 2 er neste aktør eller kilde som er nevnt i oppslaget, gjerne en person som representerer en organisasjon og uttaler seg i artikkelen. Verdiene klassifiserer dem med gruppetilhørighet. Dersom det klart fremgår at den egentlige hovedaktør ikke er nevnt først, gjøres kvalitativ vurdering. Aktørtilhørighet registreres som grupperepresentanter på bakgrunn av hvem de er, og/eller hva de sies å representere i artikkelen. Dersom tvilstilfeller ikke kan avgjøres, registreres kilden/aktøren som "annet". F.eks. vil en bonde som står fram som verneinteressent, registreres som verneinteressent, dersom dette er årsaken til at vedkommende er kilde, mens en bonde som er berørt beboer, i nærheten av en observert ulv, registreres som "annen". Ikke alle artikler forventes å ha to aktører, og dersom flere aktører er nevnt, blir det ikke registrert

Variabelnavn: Bilde til tekst

Antall verdier: 5

Nei, men bilde/illustrasjon av annet (kart, annet dyr (eks sau), symbol e.l.)

Nei, ikke bilde eller illustrasjon

Menneske(r) (enkeltvis eller i grupper)

Ja, ulv (avbildet død eller levende, i flokk eller enkeltvis)

Ulv og menneske(r) (ulv avbildet død eller levende, med menneske)

Kommentar: Forsidebilder er registrert som bilde, selv om artikkeloppslag i avis ikke er fulgt av bilde (sjeldent). Fjernsynsnyheter er alltid kategorisert som bilder av ulv eller ulv og menneske, radio som "Nei, ikke bilde eller illustrasjon"

Variabelnavn: Ulverelasjon

Antall verdier: 7

Annen

Fascinerer/gir verdi/opplevelse

Jages/skytes/felles av mennesker

Overvåkes/registreres/observeres

Reguleres

Rover/slår ihjel dyr/beitedyr

Truer/skaper frykt hos mennesker

Kommentar: Variabelen fanger opp en kombinasjon av hendelse/tema/aktører som en indikasjon på en dypere relasjonell struktur i nyhetsartikkelen, og verdiene indikerer forholdet mellom menneske og ulv. Eksempel: Fellingstillatelser som gis eller vedtas, registreres som "reguleres", mens oppfølgende jakt og felling registreres som "jages/skytes/felles av mennesker". Observasjoner og tilfeldige møter med ulv registreres som overvåking/registrering, med mindre det klart fremgår at en positiv (fascinerer) eller negativ (truer) opplevelse er primær årsak til nyhetsrapporteringen.

Variabelnavn: Emosjonell appell

Antall verdier: 6

Annen

Antipati

Frykt

Ingen/ubestemmelig

Rasjonell/nøktern/balansert

Sympati

Trygghet

Kommentar: Variabelens verdier er ment å fange opp artikler med ekspressive utsagn der en kilde eller aktør uttrykker tydelig posisjon til ulvens tilstedeværelse i Norge og/eller generell holdning til ulv (antipati/sympati), uten at emosjonelle utsagn nyanseres eller utdypes med fakta og/eller rasjonelle argumenter. Dersom en artikkel lar flere kilder/aktører komme til orde, skal verdien ubestemmelig eller balansert benyttes. I kategorien rasjonell, nøktern og/eller balansert inngår tre typer nyhetsartikler: De som gjengir en argumentrekke til fordel for ett bestemt syn, de som refererer en nyhet saklig og nøkternt, og de som gir tilkjenne minst to argumentrekker og ulike posisjoner for eller mot ulv. Disse ble slått sammen til en verdi. Ubestemmelig anvendes når artikkel ikke lar seg bestemme klart av en av de øvrige verdiene.

Variabelnavn: Medierelasjon

Antall verdier: 3

Allmenn(riks)/utenfor sone

Streifsone

Ved og i ulvesone

Kommentar: Denne variabelen koder mediets primære og foretrukne (intenderte) publikum, i forhold til om redaksjonens og publikums lokalisering befinner seg en av tre steder: 1) I eller ved ulvesonen, 2 i ulvens streifsoner (generelt Sør-Norge), og 3) om artikkel/oppslag er i nasjonale i riks- eller allmennmedier (f.eks. *NRK, TV2, VG, Dagbladet, Dagsavisen, Morgenbladet* mfl.) og de meningsbærende og riksdekkende avisene (f.eks. *Klassekampen, Vårt Land*, m.fl.), eller også i lokale medier nord for Trøndelag (som oftest videreformidling av NTB-artikler). Et spesielt unntak gjøres for artikler i *Nationen*, som registreres som å være "i eller ved ulvesonen". Variabelen skiller seg fra Retrievers forhåndskategoriserte inndeling av papirmedier som lokal- eller regional- og riksaviser, og tredeling av medietyper i papirbasert, radio og fjernsyn eller nettbasert nyhetsformidling.

Variabelnavn: Utvalgsfeil

Antall verdier: 6

Annet

Artistnavn (Girl in red/stig Ulv, Ulver mm)

Leserinnlegg

Notis (kort)

Ulven bydel (Bergen, Oslo mfl.)

Ulven egennavn

Kommentar: Selv om Retriever har renset databasen i flere runder, har det dukket opp feilkilder. De anses som relativt få, og jevnt fordelt, når vi ser på frekvenser og variasjoner over hele perioden. Når disse opptrer i det kodete materiale for de enkelte årene, kodes de som feilkilder etter ovennevnte verdier. Ordtak og metaforer der ordet ulv benyttes, registreres som "Annet".

Vedlegg 2 Medietyper mm

Retriever opererer med tre kategorier for avismedier: lokale, regionale og riksmedier og skiller mellom tre medietyper; papir, nettbaserte nyheter og radio/TV. I denne studien er også radio og fjernsynsnyheter registrert i det kvantitative materialet, men i liten grad benyttet i den kvalitative nærlesningen av materialet i de enkelte ukene.

Som redegjort for i Vedlegg 1 (kodebok) er variabelen for medierelasjon basert på redaksjonenes geografiske tilhørighet og/eller nærhet til ulvesonen, men slik at også riksavisen Nationen er kodet som "i eller i nærheten av ulvesonen", på grunn av sin særlige omsorg for landbruksinteresser i forbindelse med nyheter om ulv. Nettstedet Gruk.no gir følgende oversikt over lokalaviser i Innlandet med aktive lenker:[36]

1. Avisa Valdres (Valdres avis)
2. Dølen (Dølen avis)
3. Fjuken
4. Glåmdalen (Glåmdalen avis, avisen Glåmdalen)
5. Gudbrandsdølen Dagningen
6. Hadeland avis (Avisen Hadeland)
7. Hamar Arbeiderblad
8. Hamar Dagblad
9. Lokalavisa
10. Oppland Arbeiderblad (Oppland avis)
11. Vigga
12. Østlendingen

Wikipedia lister i tillegg Lokalavisa Trysil - Engerdal, Folldals marked, Nordalen, Ringsaker Blad, Solungavisa, Stangeavisa og Østerdølen. For Viken gis følgende liste på Gruk.no, også her med aktive lenker:

1. Akershus Amtstidende (amta.no)
2. Budstikka
3. Bygdeposten
4. Drammens Tidende
5. Eidsvoll Ullensaker Blad
6. Eikerbladet (Eikeravisa, Eikeravis, Nedre Eiker avis)

[36] Se https://gruk.no/no/lenker/medier/aviser/lokalaviser/innlandet.html (sist besøkt 26.01.2022)

7. Enebakk Avis
8. Fredriksstad Blad
9. Halden Arbeiderblad
10. Hallingdølen
11. Indre Akershus Blad
12. Laagendalsposten
13. Lierposten
14. Moss Avis
15. Oppegård avis
16. Rakkestad Avis
17. Raumnes (Raumnes avis)
18. Ringerikes Blad
19. Romerikes Blad
20. Røyken og Hurums Avis
21. Sarpsborg Arbeiderblad (Sarpsborg Avis)
22. Smaalenenes Avis (Indre Smaalenenes avis, Smålenenes avis)
23. Svelviksposten
24. Varingen
25. Vestby Avis
26. Ås Avis (Aas avis)
27. Østlandets Blad

Vedlegg 3 Utvalgte lenker og referanser til offisielle kilder

Stortingets nettsider (sitat): I Noreg har vi også to rovviltforlik (frå 2004 og 2011) som seier korleis vi i dag skal forvalte rovvilt i norsk natur. Ulvepolitikken vart vurdert på nytt og endra i tråd med ei fleirtalseinigheit på Stortinget våren 2016. Se Stortingets behandling i 2016

https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/2015-2016/160606/1:

Regjeringen om rovdyr i Noreg (oppdatert 13.10.2021)

https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/naturmangfold/innsiktsartikler-naturmangfold/rovvilt-og-rovviltforvaltning/id2076779/

Regjeringen om Naturmangfoldsloven

https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/naturmangfold/innsiktsartikler-naturmangfold/naturmangfaldlova/id2339663/

Miljødirektoratet om ulv i Norge

https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/vilt/rovvilt/ulv/

Dokumentert tap av husdyr og beitedyr mm

https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/vilt/rovvilt/husdyr-tap/

Rovdyrdata: Observasjon av ulv

https://www.rovbase.no/filter?Carnivore=1&CarnivoreDamage=1,2,3,4,5&Evaluation=1,2,3&FromDate=2020-11-15&Observation=1,2,3,12,11&Offspring=false&ToDate=2021-11-15

NINA søkeord ULV

https://www.nina.no/Søkeresultater?Search=ulv (15.11.2021)

§ 18 i Naturmangfoldloven (Lov om forvaltning av naturens mangfold)

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100

§ 18.*(annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene)*

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk

a. for å beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer,

b. for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,

c. for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning,

d. for innfanging til gjenoppbygging av bestander,

e. for innfanging til lovlig oppdrettsvirksomhet,

f. for forskning, undervisning eller taksonomisk virksomhet, eller

g. som er fremmede organismer.

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Det skal ved vurdering av uttak av rovvilt etter første ledd bokstav c legges vekt på om bestandsmål som er vedtatt i Stortinget er nådd.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak.

Kommunen kan gi tillatelse til uttak av hjortevilt og bever for å avverge skade etter § 18 første ledd bokstav b, samt til å fjerne beverbolig eller dam for å hindre vesentlig skade ved oversvømmelse. Kommunens vedtak kan påklages til statsforvalteren.

Endret ved lover 18 nov 2016 nr. 83 (ikr. 18 nov 2016 iflg. res. 18 nov 2016 nr. 1343), 19 juni 2020 nr. 88, 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

Viltloven § 35.*(unntak fra regler om jakt og fangst ved felling)*

Ved felling av bjørn, jerv, ulv og gaupe for å forhindre skade på bufe og tamrein og ved felling av vilt i henhold til naturmangfoldloven § 18 tredje ledd, kan direktoratet bestemme at felling kan utføres uten hensyn til reglene i kapittel VI.

Direktoratet kan bestemme at felling som nevnt i første ledd og felling etter naturmangfoldloven § 18 fjerde ledd kan utføres av andre enn den jaktberettigede.

Direktoratet kan delegere myndigheten etter første og annet ledd til statsforvalteren.

0 Endret ved lover 30 juni 2000 nr. 65, 18 nov 2016 nr. 83 (ikr. 18 nov 2016 iflg. res. 18 nov 2016 nr. 1343), 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

TSL Analytics, publikasjon nr. 6/2022

© Tore Slaatta og TSL Analytics